

HẢI NGOẠI
KÝ SỰ

CHÁNH TRÍ
Mai Thọ Truyền

HỎI NGOẠI
KÝ SỰ

NHÀ XUẤT BẢN TÔN GIÁO
HÀ NỘI 2012

Ban biên soạn:
Ban Phật học Xá Lợi

- TK. Thích Ñòng Boán
- Cö só Toáng HoàCànn
- Cö só Lâm Hoang Loã
- Cö só Trần Ñừ Hai
- Cö só Trần Phi Hưng
- Cö só ToãVan Thiã
- Cö só Chính Trung

CHÁNH TRÍ MAI THỌ TRUYỀN
(1905-1973)

1. Cư sĩ Lâm Hoàng Lộc	500 bộ
2. Chùa Phật học Xá Lợi	300 bộ
3. Cư sĩ Trần Đức Hạ	100 bộ
4. Quỹ ấn tống Hoa Sen	500 bộ
5. Gia đình Trần Phi Hùng	100 bộ

I

Mười lăm ngày

Ở NHẬT

Cuối tháng 8 năm 1958, nhân dịp đời Hoa nguyệt Lịch số đầu tiên giao lại cho tôi tại Nông Kinh, tôi nhớ sống mỗi lần hoàn trên nhà Nha và tôi thân nhiều danh lam, thắng cảnh. Thuở nhà lao nhớ tham bài và vô cao Tăng và tiếp xúc với bạn bè và thanh niên Sa môn của chùa nhỏ nhỏ hiện nay theo cầu lộ Núi hoặc tại Thủ Đức ở ngoài Nha.

Xưa kia quê nhà gặp nhau trong mỗi trường hợp gần nhà ngũ thập không còn cuối tạo phúc nào hơn.

Nếu lại về sau những kỷ niệm êm ấm của cuối việc du này, xin tuy bút ghi lại những gì nào mà thấy tai nghe cũng nhớ những cảm tưởng nào chạm vào tâm nào.

Chánh Trí

TRƯỚC NGÀY KHỞI HÀNH

Khàc hôn chuyén ñi Tân Nhì Li hoả cuoá năm 1956, làn nay phau vái vaũnhieũ veàcũ thuũtuũ xuấ ngoai Chavĩ ñõõc phép rái treã Trõn ngay thõusaũ 22 tháng 8, phau chấy khõng biế máy nõi mõi lo xong mõi giáy tõe Ñeũ chieũ toá, ñõa chãn ñãõruẽ riẽ vaõchẽ mong ñõõc nghẽn an, trõõũ khi lên máy bay saũng ngay thõũhai 25. Theámascũ anh chõ em trong Hoả nãõ cho!

Trong mõi bõũ thõ võũ trõng võũ ñãũ tình cam, anh Phõũnhãũ Minh Tuãũ, nhaũ danh Ban toá chõũ, mõi mình cung cũ gia quyẽ saũng chũũ nhãũ 24 dõũ mõi tieũ tieũ hãm. Tay cãm thõ, long tõi hoũ: "Chẽcõũmõi ngay thõũbaũ, anh Minh Tuãũ lam theãnãõ võũ thõng tin, võũ nhaũ lõũ dõũ tieũ cũũ cũũ bãũ, lãũ võũ ñãũ tieũ vaõsaũp ñãũ mõi vieũ cho kõũ?" Theámasanh vaõ Ñãũ hõũ LêNgõũ Diẽũ lam ñõõc. Chãũng nhõũng toũũ Ban quãm trõ vaõcũũ Tieũ ban ñõõc tin, mãũ ñeũ chõ Taũng trong Phãũ Hoũ Ñõõng, cũũ ñõũũ theũbãũ, vaõmõi soãũõũng anh chõ em hoũ vieũ ñeũũ hay biếũ. Phãũ phũc cũũ taũ toá chõũ cũũ hai õũũ bãũ keãtreũũ!

Tiêu mañ laotôu phiên nhöng lôu chuu cuâ ñai dieñ Giàu Hoã, Hoã Phaã Höc vaø nhieu ñoan thea bãnh nhö Nam Thanh Thành thá, Tam Tông Mieá, v.v... Lai moã phen lam cho mình cam ñoäng nõa, cam ñoäng ñeán sa nõoü maé. Minh coulam gì ñaäu ñeá xöng ñaäng vôu bao nhieu tình öu ài áy? Tá cáu nhöng gì mình thöc hieñ ñööt ñeäu toan nhö söi uñg hoã nhieã thanh cuâ thaþ phöông giàu höü, rieñg mình ñaõcoucoñg gì, maõduõcouñi nõa, thañ gì vôu cáu àn boáhoà bao la cuâ Phaã maõtrañ, ngam, muoñ öü kieþ, nañ thañ chöa ñeñ xong. Ñeñ nhö àn nghóa cañhañ, thì quañ mình lañh nhieu hôn laõcho, nay lai com lañh nõa thì bieã xöüsaõ ñaý?

NGÀY KHỎI HÀNH

Thöuhai 25-8-58 – Theo leã may bay cuâ Hañg Air-France phañ cáu cañh hoã 7g söm mai. Nhöng töõPhaþ qua, chieã Super-Constellation treãmaã moã giöõ lam cho nhieu bãnh phañ thá công chay lên Tañ Sơn Nhaã hoã töm böng ñeãroã tröulañ chua Xaù Lôï vaõquay lên phi tröõng moã lañ nõa.

Ñùng 8g30, trên moã chüç chieã xe oãtoãbaé ñaäu lañ bãnh, töõtröü chua XaùLôï höõmng veãTañ Sơn

Nhất. Tôi nói, sau khi ghi giấy tờ cần hành lý trôi ra ngoài chuyên hệ không này tôi không kia. Mỗi siêu tay hay mỗi cái này chào làm choi, rồi vào trong nhà cửa hàng ra sân. Rồi khi lên máy bay, ngoài lái thấy tất cả các bạn thân yêu đang ngồi trên vòng lái trông theo mình, vẫy tay chào. Có lẽ tôi mới cảm thấy cái thân thiện của những cái vẫy tay này...

9g30 – Máy bay cất cánh trong tiếng nổ của tai cái báo máy. Những sao chổi lên qua thế này? Mỗi phút, mình nghĩ dài...

Ngoài trên trời xanh, hệ ngồi bằng lái miễn núi non cho cây cỏ xanh um, cho trời trời vô màu này vàng, này xanh. Những nhà máy giờ rồi, đôi mắt mình chạm mỗi màu xanh biếc, lên tận gần sông, có nhìn thấy những con thuyền chạy buồm, to bằng chiếc lá rồi... Có lên cao mới thấy nhà máy Bie rồi, máy bay này làm lúc này, khoảng giờ Nha Trang và Nha Trang, và hiện này bay dọc theo duyên hải này này Hồng Kông.

Kiểm khách ngồi hành, thấy có hai ba mỗi lái lái Hieu trong trong Trung học Chu Văn An thì đôi Hoa ghé phủ đầu Nhất, hai bạn thanh niên

ngôô Baé cũng sang Nhaĩ ñeãhoặ thờc nghiêp thuê công, vaocánh bên mình, ngôôo bãn tồlaai, OÃ Reneu de Berval, Chuũnhieãm Tap chí Pháp Âu(France-Asie) cũng cung ñi dôiHoã nghò Toãn giãu nhò mình.

14g30 (giôo ñeã phồong) – Tôũ Höong Cãm. Mãy bay phãũ ñãp tãi saãn bãn ñeã Cồũ Long, ñeã dieũ vồũ chãũ thanh Höong Cãm. Tôo treãn mãe bieãn phía ngoãũ, phi cô phãũ hãithãp xuóng vaobay treãn lãch mỗũ con soãng, hai bên cồũhồũng ngoũn nuũ thãp nuũ cao lam rao. Lãm luũ mình cồũcãm giãu nhò ñeã cãmũ cuũ mãy bay sãp va vaoo ñeãnuũ.

Cãmũ sãũ ôũñaũ cồũvũgãt gao. Mãy bay chãgheũ cồũnãm mỗũi phũũ, theã mão cãũ hãmũ khãũũ ñi Nhaĩ, khi xuóng quãm phi trồũng giãũ khãũ, phãũ ñãp giãũ thồũng hãmũ mỗũ ñeãũc vaoo quãm.

Gãp em Phãũ Mãũ Sũũ cũũg vồũ con ra ñeũ chãũ. Qua lam vieũ tãĩ Laũũ sũũ quãm ôũñaũ chõa bao laũũ, Sũũxem tuõũng ñeãũquen thuõũ nhieũũ. Sũũãũ cãmũ mỗũũ theã naoo chũyeãn trồũ veã cũũg gheũ lãĩ Höong Cãmũ ñeãũũ xem phõũ vaonhãũ laũũẽaleo nuũ chieãm ngồũũng mỗũ pho tồũũng Phãũ khõũng loã

15g30 – Mãy bay tãũũ Höong Cãmũ.

tiếng Pháp, môi hay bảosang Nhaĩ theo chòng ãng xõũlyùthõõng vui ôûSõũquãm Cam boá. Bảocom bõc hõn mình gáp máy làn vì couñõà con gài ãi theo ãng lên cõn sốá.

Ñeán 10g khuya, nhaĩ vieĩn Haõng Air-France mõi hãm khàũh vao phõng aĩ cõm toá. Bãĩn De Berval gheũtai nõũ nõũ "Toá ãng thõõng thuyet ãe hõĩ lo cho mình sang kòp ngay khai hoá". Cõm nõõũ xong, táá caũñeũ lên xe taxi vao chãũ thanh nghã Toan laõxe Hoa Kyõvaõcũng chãũ phĩa tay phãũ nhõ Hoa Kyõ Tõõ saĩn bay ra ãeĩn cõng ngoaĩ, quang caũh ãay saũ khĩ võũ nhõõng hãng rao dãũ keũn gai, võũ nhõõng nhaõvom trong couĩnh gũũ bõng sũng. Ñõũ 10 phũũ sau ãeĩn Lõũ caũ khãũh saĩn, toáchõũ theo loá Aũ Myõ Mã ngõõũ mã phõng. Tãũn xong vao trãũn trõũ ãeĩn 2 giõõmõũ thĩep. Lõũ lo nghõ ãeĩn mẽĩ giaõ quaũyeũ, lõũ lo cho máy thãũy beũn Nhaĩ trõũng ãõĩ mõi mõũ.

Sãũng ra cõũtin caũ ããĩ bieũ ãi dõĩ Hoá nghõ seũ ãõõũ ãõũ sang Nhaĩ trõõũ, com gia dõ phãũ õũlaĩ ãõĩ mã chĩep mãũ bay khãũ. Hoũ yũbaõ Mieũ, Bãõ baũ: "Ñãũh chõũchõũbieũ lam sao bãũ giõõ Mã mãõ con beũñãũbõũ nõũng". Ñeán 10g, mãũ tin khãũ lam

cho tất cả chúng ta hoan hỷ không ai ngoài hết. Hôm ra
môi biết rằng 1g trở ra có chiếc máy bay to của
Hãng North-West sẽ đi ngang đây và có người cho ảnh
rồi 40 hành khách đang bỏ ghế. Thế là máy
quạt những bao nhiêu thớt ăn nằm theo để biết
quí Thầy có còn tới khi đến Nông Kinh
không? Hôm nay là ngày cho những hồng và của
quên hết

11g - Lên xe car chạy vòng quanh máy lọc
môi lên đến ngọn mỗi con nhỏ trôi. Ngày hôm
gày, mọi người đã bắt đầu chạy. Tất cả chúng ta
vào mỗi chiếc còm tán thổi, to lớn, phong ăn có
máy này hoa không khí mà rồi. Là này tiến
vào mỗi chiếc ăn Nhà. Phải phải cái sách sẽ vào
trang hoàng và nên giảm, và mỹ thuật của hội
Cà phê chúng ta, công nghệ cũng nhanh nhé, vui vẻ
à muối trắng phau. Có lẽ đây là cho danh cho cà
số quan Mỹ

12g - Lên xe ra phi trường và ngày 13g là phi
cơ cả cả. Ngồi ngồi này thôi!

17g - Tôi phi trường Haneda (Nông Kinh). To
gặp máy là Tân Sơn Nhất và cũng nhỏ nhỏ
hôn này.

Vào trong, gặp mỗi nhà với chông thanh niên
 ngó mình. Ông tôi giở thiếu lao Nỗ Văn Minh,
 Tham vui ôi Sầu quan nỡ rời lành ra nôm nhống nãi
 biểu của nôi như Hai ông bà ra làm nôi ăn
 cần, chân nom sân sò cho tá câu hạnh khành
 ngó Viei, nhôo vậy ma viei khám xét hạnh ly vào
 kỳ nhai thông hạnh nôi mau lei Khoi cò ông,
 chớ chác giở nôi ăn biểu quý Thầy nôi lời qua
 khoi tay nhai viei Nha Quan thua Ngó Nha
 rái ghie vôi trái cây ngoài quốc. Khoi cò gì hỏi
 cho nôm vào xò Thuoi hu cò theá Mỗi vào bao
 thì nôi, trên nôi, hỏi tồ thaui hé. Thaui nôm, lư
 may bay gần nôi Tokyo mỗi ông kyōsō Nha cần
 thaui kiem soai cò hợp thuoi Aig Leai cò ông vào
 khui nôi hé. Nhống hoai cò ông, hai hợp thuoi của
 ông nôi bô bát giở trên ban của Nha Quan thua

Hạnh ly khám xong, tôi nôi phu lái khaui ra
 xe. Ông Minh bảo: "Cuí cò nôi nôi Chung mình nôi
 xoi tồ đoi cho loi ra, hỏi se nôi nôi nôi nôi cho
 mình". Thaui vậy, mình xoi tồ đoi chớ bao
 lâu lao hạnh ly theo xoi, do nhống cò thang
 may, khoi cò mỗi ngó nôm nôm khaui vào. Nôi
 vào mình cò khaui!

Roài táí cái ñòng lên xe vào châu thành. Ông bà Minh ñưa mình tới khách sạn Hotel Tokyo mới tới giao sau khi trao cho mình một lá thư cũng ghi số ñiện thoại. Mình còn xin ông bà tin cho quý Thầy hay.

Nhờ Ban Toà chủ trì công tác, nên khi mình nói tên là quan hệ ngay. Hồi cho ñưa mình lên lầu 5, phòng số 511. Ô ñây, toà chủ trì theo lối Âu Mỹ không có gì lạ cũng không sang bằng Khách sạn Asoka ở Tân Nhè Li. Theo giá hoá ñơn chành thôi, thì tiền phòng mỗi ngày là 250 ñồng bả ta; bằng theo giá ñen, thì phải 500 ñồng. Nát quá

Vào ñó 7g30 tối, vừa tắt đèn xong, chuông máy nói reo. Ñài đây bên kia có tiếng Thầy Quang Minh: "Phải Ñã hữu Chánh Trí ñó không?" Con sung sướng nào hôn! Báo năm trôi, nay mới nghe lại ñó ñó cái tiếng thân quen của Thầy. Sau mấy phút vào gặp Thầy báo số báo tin cho mấy Thầy khác hay vào ñó 8g30 Thầy sẽ ñến.

Ñùng giờ nghe tiếng gõ cửa. Lại ñã chạy ra tiếp. Cửa vừa mở mình không khỏi ngạc nhiên ñùng trời mỗi thanh niên ñài ñó muộn, mình mặc sơ mi trắng, dõ ñàn quần dài ñen. Nhìn lại mới biết là Thầy.

Vào trong, Thầy cái muỗ cái ãnà theáphatù nãn xõa vãn y nguyêñ. Thày cõõb noit "Chae Ñãb hõũ ngac nhieñ tháy toã trong boããu phuc nay. Chung toã vào Ñãi hoẽ, kyùluat nhaotrõong baẽ buoã chung toã phatù mãe ñoàng phuc. Hôm nay vì trõb nõng, neñ toã không choang àu ngoaõ vaõnoã muõkeã của sinh vieñ Ñãi hoẽ. Neã roã Ñãb hõũ seõ xem. Vaùlai, duõ nhaõ trõong cõ cho phep mãe àu daõ ñãnhõ beñ ta, chae toã cuõg phatù phõong tieñ thay ñoã ñeãñi hoẽ cho khoi nhõõg trõungai mãõ ñãb hõũ seõ nhañ thõu vôi camh nõn nhõp leñ xe, xuoáng xe õũñay, vì tõõchoãtroi ñeã trõong, chung toã phatù ñi xa, baõg xe ñieñ, vaõ phatù tranh thuõthõb gian cuõg nõ moi nõõõ." Bãy giõmình mõi hieũ taĩ sao cõngõõ ñãõvoã pheãbình baĩ lõi cho quĩ Thày du hoẽ õũNhañ veãloã phuc sõu.

Sau mãy lõb mình xat võõ nhaẽ lai, caũ chuyeñ baẽ ñãn don tan, nhañ ñõumõi hay taĩ caũboã Thày ñãõphatù thõu trõñ ñeñ 25 rãng 26 taĩ phi trõong trong sõi lãnh leõ của tieĩ thu, ñeãñõm huĩ mình. Moã ñãõ tình cõkhaũ!

Lã baĩ ñãõquãu9g. Lã cõutieñg goõcõũ. Chuyeñ nay laõThày Tañ Giaũ, trong chieĩ àu nhaõõ Nhañ baõg xuyeñ ñen, trõng raĩ ñeõp mãe. Thày traõg

hoàng, vòu ngòôô ñàyy ñàñ, môû thoàng qua deãlàn
 laø moã nhaø sö chính cóng ñáí Phuø Tang. Caû
 chuyeñ trôûneñ theñ phañ hao hömng, keãñoùlai còu
 Thày Thieñ Añ tôû. Sau khi thaù luañ vaø quyet
 ñình chöông trình hoat ñöng cho ngay hoãn sau,
 táí caũneñ ñoàng yùrang nhöng möm quastöoSaó Gon
 ñem sang seõtáñ heí voãChua củu Thày Tâm Giàu,
 töu laøTaêng Thöông töi ñeãsung vaø caũ tieã chay
 hoã ngoãseõmôutáñ ñoũ Ñoàng hoãñieñ 11g khuya. Ba
 Thày töögiaõra veã

Ngày 27-8 – Chöa ñàyy 8 giöø Thày Thieñ Añ ñã
 ñeñ trong chieã ào ñão củu Taêng giöu Vieã Nam,
 nhöng döôû lai mãe quañ táy maø, ñi giay táy vaø
 ñoã noñ nã

– Hoãn nay, Thày baø, toã seõcung ñi vöu ñãb
 höu lai Sankei-kan (hoã tröông) ñeãghi teñ vaølaý
 táó lieũ, vì toã còumöã chañ quan sát vieñ. Vì leõñoũ
 toã phaũ ñeñ vöu tö cãh nhaøso Vieã Nam.

Mình cho laøphaũ, nhöng khoãg khoũ vöa buoñ
 cöôû, vöa phuẽ caũ "can ñãm" củu Thày. Buoñ cöôû
 vì caũ câh treñ Taêng döôû tuẽ, con phuẽ laøphuẽ
 caũ can ñãm báí cháó con mãe toø moø củu công
 chùng, nhö chùng ta seõthaý.

- Quý Thầy chớa ñeán a? Thầy Thiêñ AẤ hoũ
- Thõa chõa, cõuleõvì com sòm.
- Ñeatoấ keâu ñieñ thoại nhaé, không thì treãmaá.
- Thầy nao cũng cõuñieñ thoại heá sao? Toấ hoũ
- Ôũñaây, möõõ nhaøheá saù, bay cõuñieñ thoại.

Chua chieñ cũng theá Thañ chí ñeán ngoaĩ ñõõng, ñãb hõũ muoán dung ñieñ thoại cũng cõu hoặ tại maý cái phong công công, hoặ trõõu cõu hieũ buoñ cõu maý cho theá Cõubõu moĩ ñõõng 10 yeñ (ñõõng bãc cõu Nhaĩ) vaø maý laõnoũ chuyeñ. Nhõ vaý maøchùng ta töütam boãn phõõng, vañ trõc tiếp giao tiếp võu nhau nhõ cung õu moĩ nhaø

Mình chõa heá thãm phuĩ cõu tieñ lõĩ vañ mình aý thì boãng nhieñ, ñang ngoaĩ treñ chieá gheádoã, mình cõucõu cãm giãu roõreĩ laõtoam thãm bò ñõa sang beñ phaũ, roĩ laĩ traũsang beñ traũ, nhõ ñõa voõng. Ui chã Cõu gì laĩ the?

- Ñãb hõũ cõuthãy gì không? Thầy Thiêñ AẤ hoũ
- Dãi thãy gì?
- Ñõõng ñãá. Ñãb hõũ không bò laé lõ sao?
- Cõuchõu Ñõõng ñãá laõnhõ theásao? Laũ nañ

sau tổng ma lae lö gañ nhö oâng ñoàng, gheñha? Công chùng ôũaây hoĩcouñsôĩkhoàng?

- Hoĩquen roả.

- Nhöng hoĩkhoàng sôĩnhaosạ sao?

- Couñkhi hoĩcuñg boũnhaosạ ra ngoaỏ neủ ñoàng to vaonhaosỏ

Thầy Quang Minh tồ, quañ aỏ ñoàng phuở củ sinh vieñ Ñaĩ hoở chanh teà Aỏ ãaĩ ñen, baủ ñoàng couñhuy hieủ, nuỏ vang. Ngạñ kyỏ thầy Thầy sỏu khoỏ hỏn lủ òủnhaosỏ Roỏ củba cung xuoỏng laủ.

Quang camh ngoaỏ ñoàng thaỏ laỏ roỏ ñỏp. Tỏo phía tay phỏ, nam ñoỏ ñuủhaỏng tuoỏ, nhanh nheñ trong boỏ aủ phuở, hoỏmng veỏ củ toỏ "Bul ñinh" dung chỏ ñhỏng ngaỏn hang, ñhỏng công ty baủ hieủ ñoỏsỏ v.v... Thỉ ra ñaỷ laỏgiỏcủ công sỏu tỏ sỏu mỏu củ vaỏ neủ củ hai ñong ñoỏ ñoỏ baủ tuyeỏ chạỷ treỏn hai veỏ ñoỏng theo mỏ chieỏ mỏ, laỏ òủhoỏng nghỏch củnhaỏga trung òỏng, ñỏ củ chuyeỏ xe toỏ hỏnh, củmỏ buỏ sỏng, gỏp nhaỏ tỏ ñhỏng ñỏ xa trung taỏ Ñoỏng Kinh củkhi ñeỏ vaỏ traỏn củ sỏ hang vaỏ ñoỏ ñeỏ ñem ñỏ xuoỏng saỏ ga ñhỏ ñhỏng ngoỏn thaỏ. Ñoỏng maỏ khoỏng rỏy,

ñoông maøcoukyûluaã, tuy moï ngöôõ ñeàu couveûhap
tap, voã vang. Moã khĩa canh ñõõ soáng vaã loãn cuã
caù nöôù vaên minh!

Ngoaõ ñöông, xe oãtoãchi chít, chieát naø cuõng
chay mau ñoãsaù, bay chũ moã giõø Thanh thoãng
mõu thay moã vaø chieát xe may daù hay "veã ba". Xe
ñap rá ít, con xe "xích loã, xe boø xe ngöã thì nhá
ñõnh baẽ boõng. Muoã töø meùñöông beãn naý sang
meùbeãn kia, phaù ñi theo laèn sôn traóng nhö ôuSao
Gom vaø heã söù caãn thaãn. Couñhieàu choãcuõng ñaẽ
ñeøn xanh ñoũbaù hieã, nhöng vaãn phaù lei chaãn vaø
lanh maẽ. Caù baù taø ôũñaý deãlaøn mình hoã töông
ñeãn nhöõng chieát xe nhaø binh trong thõõ chieát ôu
nöôù mình, may naên veãtröôù. Ñeøn ñaõbaã ñoũ hoĩ
bieã phaù ngöõng, nhöng cöugiõõmoã toã löc cho töu
khi hoĩ con caùh laèn gaçh traóng ñoãvaø thöôù. Moã
tieáng sieã thaóng laøn mình phaù rôõm où. Ngoù laĩ,
chieát xe caãn ñaàu nhuèm leãn nhuèm xuoáng, nhö con boø
röõng bò maẽ vong, con ngöôõ ngoã phía sau cuõng
chui luũ Huõhoãn, töông ñaàu mình ñaõbò huũ!

– Kia Sankei-kan! Thaý Quãng Minh baø.

Nhìn leãn, thay couãaãn baõng chöõnhõ: Saãn kinh
Hoã quãm. Moã "bul ñinh" saũ töõng, döõu cho theã

tổng gian ñealaḥ càù thòuhieḥ buôn hay quàn aḥ, quàn uóng. Caḥba ñòng vaḥ lòng thang màḥ danh riêng cho ñaḥ bieḥ dôi Hoḥ nghò Toḥ giao sòu Aḥ còu Myḥ còu maḥ Aḥ cũng không thieḥ, toḥ công 17 ngòḥ. Theámaḥ thang ruḥ lên mḥ càùh nheḥ nhang. Ñeḥ tổng thòu naḥ, coḥ gaḥ thang, àḥ tráḥ ngáḥ tay, vaḥ ñen, kheḥ ñoḥ tay còu mang bao tráḥ bán nuḥ. Thang ngòḥ, coḥ môḥ còḥ böḥ ra ngoḥ củi ñaḥ, mieḥ không ngòḥ: "A ri ga toḥ (càḥ ôn). Danh báḥ hḥ truyeḥ: ngòḥ Nhaḥ ráḥ leḥpheḥ.

Tòḥ thang böḥ ra laḥ chăḥ muḥ vòḥ mḥ quang càḥh gáḥ ñhḥ ôḥ tròḥ càù rap chòḥ bomḥ: keḥ qua ngòḥ lai, noḥ còḥ huyeḥ naḥ. Theo càù muḥ teḥ chạḥ chùng toḥ pháḥ len loḥ ñeḥ cuoḥ hăḥ lang môḥ gặp phong giaḥ ghi teḥ. Ôḥ ñaḥ, gặp Ñaḥ ñòḥ Böḥ Chăḥ, Ôḥ Ngoḥ Ngoḥ Còḥ vaḥ mḥ vò ñoḥ tráḥ không lai ñhòḥ lai queḥ teḥ. Sau hoḥ, môḥ bieḥ laḥ nguyḥ Ñaḥ ñòḥ Thoḥng Kham, nay ñaḥ hoḥ tuḥ vaḥ ñaḥ tòḥ Ñaḥ hoḥ ñòḥng Michigan (Myḥ quốḥ) sang Nhaḥ dôi hoḥ vòḥ tính càùh laḥ mḥ ñaḥ dieḥ củi Ai Lao. Lai tàḥ ngoḥ Ôḥ Ñoḥ Vaḥ Minh ôḥ Toḥ Ñaḥ sòḥ Táḥ càḥngòḥ cung mḥ nõḥ beḥ ñòḥng chung tròḥ óḥg kình củi nhieḥp aḥh vieḥ, mong ghi lai mḥ

phụ nữ ngoài năm này lại quên đi. Những cái việc
 sau, không biết anh nhiếp ảnh ấy ở đâu mà
 tìm. Tôi này mới thấy tại ngoài giao của Thầy
 Thiệp Ảnh. Khi mới thấy Ảnh, lúc mới thấy Anh,
 Thầy tiếp xúc với nhiều người, quen cũng có mà
 chớ biết nhau làm sao cũng có Thầy rất nhiều,
 trong khi nhiều con mắt to mồm nom mồm Thầy vì
 cái ở nhà và biết nói nê lại và làm cho Thầy
 giống cái "xính xính" ở Thủ Đức Hải.

Công việc ngoài nghề lo xong, chúng tôi trở lại
 khách sạn Tokyo, mang giới thiệu anh xuyến vào chùa
 Tăng Thống Tội

Nhà ga Trung ông trở về mẹ, chớ bằng ngang
 mới này là một, những Thầy Quang Minh lại kéo
 mình rẽ sang tay mẹ. Chớ kịp hồi nguyên do,
 Thầy này cái nghĩa: "Mình lại này thì không hạn
 cho tiền, không nguy hiểm nhờ thì trên lỗi. Tuy nói
 không hạn, vẫn rõ ràng, thể hiện thang và nên có
 sáng trọng. Nếu bên kia, lại chui lên. Lại lúc
 mình phải thì nê vào vào này nên tránh những
 lỗi lầm sống người này nên mạnh.

- Nếu hồi này cái thân, Thầy Thiệp Ảnh bảo,
 nên này trên làm.

- Nào hỡi thầy chớ, Thầy Quang Minh tiếp, ôi này không phải nhỏ bên ta. Không kẻo ma nham bọ con gài hoilaán mình nhep xông.

- Hoà môu qua, Thầy Thiên Ân nói, toá vẫn maè aò dai ñaõni hoẽ, nhõng sau moá hoám suyú bò cheá ñạp, toá phải vẫn aâu phuc cho goãn. Nay nheú toá vớa bõõu lên toa xe ñieãn, laõcõngõõõ ñạp lên taõaõ leá pheá cuá toá. Toá bò giõit ngaõngõõõ ra phía sau vaõneá taõaõ toá khoãng raũh, toá ñaõteũvaõbõ caũtraãn ñõa giay daãn lên mình.

Leãn ñeãn nhaõga. Roãng meãn moãng, ñõõõng doẽ, ñõõõng ngang, thiẽn hai nõnõu, nõãn nhang, moá hõõõng laõ moá daỹ phong bãm veũ trong ñõu nhaãn vieãn lam vieũ khoãng hõũtay. Minh con ñang ngaãn nhìn, Thầy Quang Minh bõãng naãn tay mình keõ ñi nhanh gãn nhõ chãỹ: "Mau, keõ nhõõchuyeãn nay". Vớa nõu, tay Thầy mòu tuũ roá ñi ngay laĩ moá caỹ truũ tõõng tõĩ nhõ nhõõng "caỹ xaõng" õuqueãnhaõ bõũ vaõ moá loá keõ trõõu sau hai ñõõng 10 yeãn. Moá tieãng reõ moá chieá veũbaõng giaỹ cõõng ñaõloĩ ra õu caũ maõng phía dõõu, roá Thầy tiếp tuũ cho ñeãn khi ñuũba veũ

- Nhõõng caũ may nay raĩ tieãn khi mình cõũbaẽ

nhồi Thầy nói, bâng không, phải là "ghi sẽ ma
thôi giờ

Nếu sân ga thì xe cũng vờ tôi, toa nào toa này
này này hành khách, kẻng, kẻng, tay nắm
những cái vòng trong lưng lưng trên nóc xe, môi
xem cháng khách bỏ treo. Lên xe xong, Thầy Quang
Minh bảo:

- Vào nhà Chùa, Nhà hôm nay soạn vào môn qua
kính biểu ngài Pháp chủ khi ban yết Ngài. Nhà cho ra
vết chúng tôi này này này này. Nhà hôm sẽ này giờ
thiền lạc Hoả trường Hoả Pháp giáo Việt Nam.

Mình muốn ngài thì Thầy Thiên Ân tiếp:

- Ôn này này, ra ngoài này. Cần phải có thể
thông, chớ này này này này.

TỚI TẶNG THƯỢNG TỰ

Chúng tôi đi công trình vào sân Chùa. Công
cao này 15 thước, hai nóc, bốn góc quật lên theo
kiểu Nhà, nhờ chúng ta thông thấy trong tranh
ảnh. Trờ kia, có lẽ này này, những này bỏ hồ hao
ra nhiều, hiện này này này này. Qua khỏi
công, tôi quay này này này thì thấy hai bên công có

hai tồông Thaần tồông to bàng rồồồ ngồồồ thồông. Không biế bàng goã bàng ñá hay bàng xi máng, nhöng pho nao cuốg laø moả công trình mỹ thuaả tuyeả tà, ñáu mình tay chân rái cáñ ñóá, com göông mác vaøcap mác rái laølinh ñöng.

Ngay cồa vaø cườh moả sañ roãg, laø neñ ñáu không cao laén nhöng rái to cườ ngoả Chua xöa ñáu bò chieñ tranh tam phầ Bên tay phầ cườmoả cườ nhaø nou trong treo moả ñáu hoàng chung maøcườ duố to bàng moả cườ buoñ ghe chầ vaødaố ñóá thồồ, hai ñáu cườhai sồ dĩ dĩ xích saế giồng leñ ngang ngồc.

Chườg toả reố sang tay trườ, vaø nhaø khườh. Trồồ cồa nhaø nay, döồ moả cườ cườ, toả döng böồ xem moả böồ toam ñóa cườ Chua. Thầ laø meñh möng, thầ laø ñóa soả nhöng ñóá chieñ vồ cườh hiể tiể, möồ phầ không com ñöö hai. Chieñ tranh thầ laøtai hai!

Nhaøtiep khườh, cườg nhö nhööng nhaøkhườ ñeñ cá bàng goã cao cáng. Theo göông hai Thầ Thieñ Áñ vaøQuang Minh, toả cườ giay vaøgiao cho hai vồ chồg moả ông laø ngheo giööroả böồ leñ sam nhaø Thầ Quang Minh möồ toả ngoả vồ Thầ Thieñ Áñ quanh moả cườ ban tron, ñöö Thầ ñi baø tin vồ

Thầy Tâm Giác. Mỗi chặp sau, Thầy Tâm Giác ra trang nghiêm vào nếp nễ trong chiếc áo dài nên có thể lộng. Quý Thầy bạn: Mình nào nòi, khi vào ra mặt Phụng chuú phải có một lễ cho sang. Thì này lao cái khay, sắp vào này hai chiếc giò chay, vào hộp muối sấu ớt, một tập ảnh Chùa Xà Lôi. A! còn gì nữa này? Mắm chay vào chao hải. Hay quà không thoả, xôi Cuội không quên với những thờ này.

- Phần quà thì xong rồi này, còn tiền Nỗ hữu tính cùng bao nhiêu? Thầy Tâm Giác hỏi.

Tôi chờ biết trả lời thế nào, thì Thầy Quang Minh thanh thản bảo tôi: "Nỗ hữu này vào phong bì 2.000 yên. Cầu hàng Nãi sủ khi nên thân chùa, nên cùng nhớ thế. Mình là Hoả trồ ông Hoả Phải giáo Việt Nam mặt Phải giáo phổ thông diện quốc gia". Thầy chắm dứt câu nói với một nụ cười bí mật.

Lễ vật sắp đặt xong, Thầy Tâm Giác bồng khay thanh kính đi trước, Thầy Quang Minh vào theo sau, xuyên qua một dãy hành lang lối chiếu sáng, viền vôi hoa xanh thắm. Sau khi đi ngang Vành phong, trong nỗi niềm ngổn ngang lòng, ta đi có từ cửa chùng tôi nên một phong nhô ra ngoài trời, cảnh một phong lôm gáp nôi, sáng láng, không

ngoài mỗi cái bàn con thấp nữa giữa mặt sàn, xung quanh có hai chiếc ghế nằm gần và hai chiếc ghế nằm hàng nữa diện nhau, cũng tuy vậy không có một cái gì khác. Thầy Tâm Giác ra hiệu ngoài xuống chiếu ngồi. Rồi mỗi phút, nghe có tiếng còi thông phía cuối phòng nhỏ. Tôi nữa mặt nhìn thì thấy còi như như heo heo bò nữa lùa sang mỗi bên, rồi ở trong mỗi Nhà lão sư, uy nghi trong bộ pháp phục, chằm rãi bước ra ngoài ngoài trên chiếc ghế nằm gần phía trong, có mỗi chút theo hàng. Thầy Tâm Giác bắt khẽ "Cúi Pháp chửi. Chúng tôi ở ngoài bước sang phòng lớn. Thầy Tâm Giác phủ xuống quỳ, nữa chiếc khay lễ vật lên bàn, tôi làm lễ ba lần và nói: "Chúng con ở Việt Nam sang, lấy làm vinh hạnh hôm nay ở đây nên thân Chua và chiêm ngưỡng tôn nhan. Chúng con cúi đầu lễ tạ kính mừng, ngưỡng mong Nhà sư ở bi nhiếp thọ. Thầy Tâm Giác dõng lại tiếng Nhà. Nghe xong, Ngài Pháp chủ ban cho tôi ngoài lên chiếc ghế nằm hàng nữa diện với Ngài, bên trái của Thầy Tâm Giác, bên hữu của Thầy Quang Minh.

Ngài dạy: "Tôi cảm ơn ông, ở ngoài xa có tâm thanh nên vắng cảm". Tôi trình bộ ảnh Chua Xà Lôi, Ngài tay run run lại xem từng tấm. Xong,

Ngaï noi: "Lôm vaø ñeùp không làm toả vui bằng thấy Chua còu mỗi Thö vieñ vaø mỗi phong phau thuoá. Thö vieñ ñeàboà boátrí tueä nhöng neáu thañ theábaç nhöôç, koumaø hoç hoñ, vì vaý càn phau sañ sòu sòu kou, huóng chi ñaø Phaï laý Töø bi làm càn bañ thì công vieç còm teákhông theákhông còu. Noi xong, Ngaï hoñ thañ tình hình Phaï giao nõöu nhaø tieáng noi khao khao. Ngoá nhìn Ngaï, toả lieñ töômng ñeñ nhöng böu tranh oâng Thoï vôu göông maç hoàng haø, ñoá maç saùng döøu cặp chañ may baç daø, nhöng neùp nhañ nheo troá leñ huùp xuong ôucoá khi Ngaï noi. Vì tröôu ñaønghe Ngaï còu mỗi buù pháp loá laç, toả beñ xin Ngaï hoan hyùban cho Chua XauLöi vaø chöø ñeà làm kyünieñ. Ngaï ñaý: "Toả nay ñaøtañ möôi sañ tuoá, tay run maç lôø không com càn phong ñoàngay xöa. Nhöng oâng ñaø có tình, vaý xin heñ nañ ba hoñ". Tôu ñaý, chùng toả làm leçcaø töø

- Côm xong chöa? Thaý Quang Minh hoñ

- Xong roá, Thaý Tâm Giác ñaùp, nhöng Thaý Thanh Kieñ ñaø ñeñ chöa?

Chùng toả tröura nhaøkhauh. Thaý Thanh Kieñ ñang ngoá noi chuyeñ vôu Thaý Thiệñ Añ. Mỗi

Máy Thầy pha lên cồô: Ngööô Nhaï không dung thìa, cồuhúp ngay trong bát. Tôa cà n cà bát goãson ñoũleñ nhìn, thấy nõôu trong, döôu ñây còu mõi chá gì vang vang. Theo göông Thầy Quang Minh, tôa lấy ñũa, – thõũũa bằg thông trắng, hai chieá dính laï vồu nhau, vaøphañ taùh ra trööu khi dung – quấy cà chá vang aý cho nõutan ñeàu vaø húp mõi ít. Hay! Raï vồa aên vaøhõng vò laïlaï nõa muỗ töông nõa muỗ rong beá

– Ñây laøcanh rong beamaøbeñ mình kêu laøphoá tai, Thầy Quang Minh giã. Com cà chá vang vang nay laotõng nếm. Ngööô Nhaï thích canh nay laén.

– Ñây com thõucuicủ muoá nay nõa, beñ ta không còu Thầy Tâm Giác bắu. Giom laén. Tôa theánao khi veà cuõg hoặ lam cho ñööü thõu aên nay. Củcủ trắng ôu ñây to laén, daø ñeán saù, bay táé. Hõ muoá theánao maøgiom quàu Thầy vồa nõi vồa gáp mõi mieáng aên ngon lamh. Mình bắ chõu lam theo: ngon thaï.

– Ngööô Nhaï ônhaøqueácõthõu quen, sỏm mai aên củcủ nay uoáng nõu traø Thầy Tâm Giác vồa nõi tiếp, vồa xỏi mõi mieáng nõa.

– Com côm, ñaø hõu aên thấy theánao? Thầy Thiến Añ hõ. Cõphañ ngon hõn gắ beñ ta không?

- Nùng theá toá ñàp. Meàn maødeô, deãân quàu
- Nhöng khoâng thôm baøng gaõ tàm ôu Baé, Thày Thanh Kieãm nou.

Trong boá Thày, Thày Thanh Kieãm laø ít nou nhá vaø ñieàn ñaïm nhö coágai, laï cuøng couveukeim söù khoê hôn ba Thày kia.

Côm nöôù xong, chùng toá vòa sáp lên Chañh ñieàn leãPhaï thì ông Quãm lyù- moá tu só - töø trong Vañ phong böôù ra, tay caàm moá cau khay con, tröng tröng ñaé xuông tröôù maé chùng toá vaø qui cui ñaù chao theo nghi leãNhaï. Chùng toá ñàp laï. Ông nou maý tieáng, Thày Tâm Giaù dèch: Ông Quãm lyù tröng bieàn nhañ soábaé ñaö höù cuøng lù ñaý vaø coulôù caàm ôn.

Chañh ñieàn hieän nay laø moá ngoá nhaø taïm, ñôn giañ nhöng ñöôù cau roäng raõ vaø sañh seõ Giöã thôøñöù A Di Ñaø gian höù taïm thôøNgoä Xaù Lôï của ThuùTöông Nehru taëng, ñöù xaý thaùp, vaø beàn traù thôø töông moá vò ñaï thí chuù nguyêñ ngöôù hoang phaù.

Toá leãtröôù Böù ñieàn xong, xin pheùp chieån baù Ngoä XaùLôï. Chuùtieàu ñi theo chùng toá - goï laø

ngoài, bên nõõ chấy vong trong ñeà ñoà phía vôù nhau khi bõ trôulạ saân sau. Ñeè bieè laø trong hang ngũ ngoài nõõng thanh niên nam nõõtõ 17, 18 tuổ trôulạ, còu khaùn hieàu nõõng ngõõ ñõng tuổ vao nõõng oàng giaøtreần 50, meừ raừ ñeàu bả, vaø nõõng baø laø cuõng ñoà tuổ aáy. Taá cũ ñeàu haøng haừ chấy, hai tay cò lả vao ñeàu nhòp theo hôi thõu mieøng không ngõu la theo tiếng cõ: Hu! La! Hu! La!... Nhõng ñeàu vong thõu ba, cũ cũ oàng cũ ba cõi mõi ñoà, tiếng la nõu da, bõ õu saân cuõng nga. Toá không vì theá maø bõu cũm phũ cũ tằm ham chuoøng theá đũ vao tinh thàn kyù lua củ cũ cũ Hõu ra, ñeàu không phũ mõi ñoan theá cũ nhaø Chua maø laø cũ mõi cõ quan tu đõõng, tõõ xa ve ñeàu cũm tra. Sau laø quen vôù mõi nõm thanh niên, hõ cõ cho cõ mõi cuổn nha ñeàu con, trong ghi nõõng cũ chuyề saøng, trõa, toá, thua ñeàu ñeàu lý vao haøm chõ mõi hõng vò nõ Thiề nõu Laõ.

Ñeàu mõi vong, chũng toá sang thàn cũm võõn chua, cõ hoàn nõõ trong, cũ vao, cũ nõu phõ vi. Ñõng treần nõõng chieè cũ con bõng ñeàu hình bõn nguyề, đõõ bõng raừ củ nõõng cõ thũ cong queo, nhìn xuoàng đõng nõõ ven bõ ñeàu phũ xanh

rì, trong mỗi cô tịch xa hám cuối mỗi ôa ai bên ngoài, lòng tôi thấy lâng lâng và nheo nhang lại. Ngắm nhìn chõa mặt nhai, cầu nioan viên tu döông lưũ này ñã là là löôt keò veñhöng nhaotroi của hoĩ cái töng cái mỗi vào daò theo con ñöông quanh co của cánh võõm. Hoĩ không hoĩ gì chúng tôi, chæc uũ ñã ñi chao, mieäng nõu nũ cõõ. Giã ñöõc sáng mỗi ñeãn gần nhöng tâm hoàn treũ trung ấy, giõa cánh thanh tành này, thì con gì thích hôn!

Nhõng trõu sấp tôi. Chúng tôi hoá haũ tö giao nhöng bãñ vĩa quen, roà theo mỗi cõu con, ra phía trõu, sau khi ñi ngang mỗi phong thuoát thí của Chua và trõng Ñã hoĩ Phong Sơn, do Sõ trũ trì hiẽñ này thanh lập. Trõng to lỏm, ba töng laũ, hai đũ, mỗi đũ 17 cái, sinh viên 8.000. Xa trõng nhõ mỗi Ngã hãg vó ñã.

Tõ giaõ Chua Hoã quố, chúng tôi háp táp lên xe ñeãn ñeãn Khu Tiejn Thoũ (Asakusa), ñeã thãn Chua Ñöũ Quãm TheãẤn.

- Sõ chúng ta quãm muoũ, Thũy Quãm Minh nõũ. Heã giõ chieũ laõ Chua ñöng cõũ.

Ôũ xe xuoãng, chúng tôi pháũ ñi chãn mỗi khoağ ñöông, mõi tũ loũ vào Chua.

Thầy làm mỗi quang cảnh lại mặt. Cầu bãi hay tồông tồông mỗi nồông phoá rông lôm gần bãi nãi loả Traàn Höng Nãõ ôu Saõ Gom, tồu nãi loả Gallieni ngay xõa, dãi nõi hai trên thồu. Ngay trên mặt loả bóan dấy "quản còu", theo loả quản chung quanh chõi Beán Thanh, san sát nhau theo chieàu beà dãi, chia nãi loả thanh ba con nồông nõu beàngang nõi ba bóan thồu, trên lỏp mỗi thồu tranh thõa, gàu trên mỗi sồom tãm. Vì nõi qua sàu giõu chieàu, phàn nồông bò che nhõ theá nên bên trong cầu quản ăn, trên ngan nẽm óng sáng choang. Tuy làm "quản còu", cõu hang nào cũng xinh xắn, sạch sẽ vui tồu, phàn vãi nầy trên, sấp nãi rái còu trái tõi vaõ myõ thua. Nãi nĩa õu nầy, cũng nhõ õu cầu phoá khõu làm mỗi cõu hiõu chuyẽn bãm rái mỗi thõu hang, nhõ bãm mì bãm khoâng, trái cây thì trái cây khoâng, v.v...

- Mõi thầy gheù hiõu nầy cho toả mua vãi chieàu àu sõ mi, toả nõu võu Thầy Quang Minh.

- Nãõ hõu nẽm theo khoâng nõu dung sao?

- Nũu nhõng toan làm àu dãi tay, vì lữu nĩ, toả tồông bên nầy lãn. Nõng bõu nhõ theá nầy, toả nghõ nên dung àu tay ngãn cho mặt.

caé doãn thanh khu ñáá ôû Toá chæphômng ñoam vaây thoá, chòukhoâng roõsöítích.

Chùng toá ñãovaø saân Chua. Moá loøhöông to, baèng ñàù treân còunouè, cao ñoã2 thöôù röôô, ñang bò ngöôô lôâm treûcon bao vaây. Laï gaân, chùng toá thaý nhöông baï cha mej oâng baø laý tay maë xoâng khòu höông ñang nghi nguù ñeároá thoa leân ñàù càù treû mieäng khaán vaù làm thàm.

- Theálaøveàphöông dieñ nay, toá töinghó, ngöôô Nhaï khoâng hôn gì chùng ta.

Ngoõchùng toá vaø laøphia haäu. Ñành moá vong ra phía tröôù, cöü Chua ñãõ ñoàng. Roõ hoav coâng! Nhöng ñöng tööông laøkhaùh ñãõheá. Ñam oâng cò ñam baøcòù töstóp ñoá ba ngöôô, höi com bình tóh böôù leân theâm, veùthanh kính. Ñeñ tröôù cöü chàh ñieñ, höi döng laï, lieäng hai, ba ñoàng möôô "yeñ" vaø moá càù thung goã mieäng troáng còucháñ song theo beðadaï vaøphia döôù còũñoàng löôô gaø roá hai tay chàp laï, cuì ñàù thanh kãnh, khaán vaù caäu, vöá tay hai càù, khaán nõä, roá laï hai làn vöätay tröôù khi quay böôù ra veà

Phaï töũñeñ Chua khoâng leõkhoâng cùmg. Moù tuù laý hai möôi "yeñ", ñòngh nem vaø mieäng thung

nhỏ hồi những tối cảm thấy vô lẽ nên lại nheo mắt vào kẽ song. Sau khi thăm khám cho mẹ gia sư tôi cùng Thầy Quang Minh lên hành lang nhìn mọi vong ra phía sau, rồi tôi luôn qua phía hoàng thành.

Thầy bảo: "Đôi Chua, có một tổng nha hành, trong nội thành có những "kế" (caisse) bạc, và những công chửi lo việc kiếm tiền. Nhà hữu phần biệt, những nông "yên" bỏ vào cửa tung phôi sông me trên, nên chảy xuống những cái "kế" tổng đôi cái Mỗi ngày hàng mấy mồi vẫn còn ngổ ngáo ta nên cùng, còn chuồn hải thì hàng triệu, thì tiền bạc biệt làm gì cho hết.

- Sao lại có lính và công chửi làm việc đôi hành. Tôi hỏi

- Vì chùa này là chùa của Nhà nước.

Chùa gian thối. Không biệt phía trong trang trí nhỏ thế nào, những bèng ngoài qua là những cái kiến có nền nều, sộ nều, cộ sát, mỗi cộ gần mỗi hoa sen to từng theo vang lừng lừng.

Hồi mỗi chán, chúng tôi ra sân sau tìm chỗ ngoài nhà Trên mỗi nông nhà cao, đôi cái tong, mỗi ông lão nào sau mỗi nâng hoa tay chán,

mieäng noi thao thao baá tuyeá, baá keacoäng chuèng ngoà hoäng maá phía döôù, trên nhöõng caù "banc" ñàù nghe hay không nghe. Chuèng toà ngoà xuoáng, Thầy Quàng Minh lòng tai nghe.

- Ông áy noi gì? Toà hoà khe

- Mọi triệ gia. Thầy vöa ñap vöa cöôi.

- ...?

- Thá ñáý. Ông ñang dieñ thuyệ choáng chieán tranh. Ôù ñây töi do ngoân luañ hoam toam. Ai muoá noi gì noi, ôù ñây cuõg ñöôc, y nhö beñ Anh.

Ñeñ nhaø hieñ triệ tiếp từ công vieñ củ ông, toà ñöa maé nhìn sang tay trái, ôùgòu rao maø möi toa nhaø là ñang an hieñ döôi lum cây xanh möi. Ñoam bieá söi tomoø củ toà, Thầy Quàng Minh baø:

- Nöu laø Taøg phong. Phaù ñab höu vaø ñöôc xem, cöu taá củ caù tieñ nghi vaø sang trong laén. Beñ mình maø chö Taøg an ôùnhö theá maé cho ñöô dò nghè.

- Thầy noi raá phaù. Ôù Chua Xau Lôì cögì ñây, chuèng toà chà giöõ sách seø ñuèng veá sinh, theá maø com cöngöôi cho laø camh Tieñ. Toà không hieñ tại sao göôi mình laí củ caù yù muoá cho chö Taøg cöu

soáng maõ trong camh lööim thööm. Ôûchaû thanh maõthieá veäsinh laõcheá.

Ñãõquaùtoá, chùmng toá thaò ra ngoõkhaù ñeátim xe veà Quang camh con ñöông chùmng toá ñi laon cho toá phaû nhòuñeá Chõĩ Lòim, vòu nhöõng taán baúng quang caò ñeøn maõ xanh ñoü hoaë baúng chöõHam, hoaë baúng chöõNhaá. Còunhöõng hieü caõpheá ñeøn ñuoá lôø môø khaù nghi, laĩ mang nhöõng chöõ hieü kheü gõĩ baúng Anh hay Phạp vaøn.

Veátôi khaùh sañ Tokyo, ñãõquaù8 giòõñeãn.

- Thoá, ñãõ höü nghæ nheü Toá veà Mai saùng ñùng 8 giòõ toá seõñeãn ñoøn ñãõ höü ñi Takao (ñoõ Ta ka oá).

CAO VĨ SƠN

Ngày 29-8-58 - Chõa 6 giòõ ñãõday trong camh im phaúng pháé cuá chaû thanh. Ñi taén nõõu nõng, thay quaøn àò vaõaøn lòu long. Hoãn nay, thoát ly ñõõc boãñoà"næ", nghe nheĩnhang quaù

8 giòõ Thày Quang Minh tôi, chùmng toá ra ñi. Tröõu dung xe ñieãn, ñeá ra taãn ranh Ñãĩ Ñõng Kinh, roá töõñay laĩ laý xe "ca" ñeãn chañ nuü.

Nãi Nông Kinh to lớn, chiều dài nhất trên 60 cây soá ngàn. Vì vậy, sau khi qua khỏi cầu khu phoá phöông nông nưù, cánh ñông queâhieñ ra hai bên ñöông saé vôñ nhöng chäng nưù cao thấp xa gần. Mũi xem, không khàu nao cánh nhaoqueânôi ñaá toá cuñg nhöng thöa ruöng luà xanh, luà vàng, hay nhöng luöng khoai, luöng cải. Nhöng khi nhìn kỹ pháñ lại cho cải toá ñông nghiep của ngöôñ Nhai. Vôñ hoñ hình nhö không còu vàñ ñeà chöñ ñaá cho möñ thöu cây, không còu ruöng luà rieng, hoa mai rieng. Ôñ thap còu luà maô ñu cao cuñg còu luà, roá cánh ñaam ruöng, laø ñaam döa, ñaam cải.. Báy lại nghe ñoñ ngöôñ Nhai hoan toan laøm chuômöc nööu cho ñaam thieù thì hoñ cho voá cho ñaam dö hoñ cho ra, thì ñay qua ñoñ. Theñ vào lại com nao laø pháñ hoà hoç, nao laø kyö thuañ gieo tröng, thanh ra ruöng nöông của hoñ ñoñ ñeñ möñ mañ saé tööi toá, không còu ñoñ ñaang ñoñ thaá.

Laá baá, xe ñaõ ñeñ trañm cuoá cung. Ra ñeñ beñ chöñ may lại ñuñg vào giöø xe "ca" chây. Ñoã mööñ laøm phưñ sau laø ñeñ xöñ laøm döa chän nưù.

Hoñ laøm gì ñoñg theá? – Möñ ñaam rööu Thañ.

Cho ñe ñoã ñaam cánh möñ con suoá không sañ maoto, nööu trong xanh, ñay toan ñaño ñaño ñoñ

Xuống xe, tôi lái chiếc máy lái nằm rồi thì Tôi lái vào chiếc ảnh.

Cái kia của tôi là một chiếc xe song mã trên cầu mà che nắng phủi thật toong treo túi nưưm. Phía trước có bàn ghế, phía sau là ghế ngồi nhàn nhàn nhõng trông đẹp đẽ con. Dưới kia, trước kia kia, cùng với các cây trồng hoa giấy, túi đất. Mỗi khi cây trồng xoay tròn, cái túi tung ra những chiếc xe nhỏ nhỏ Những người theo hàng kia, cũng như cái ghế số, làm buồn chán và mỗi lúc một, nhìn rôm rốp me-xic, à đất gần gần gần, quán bò chầu, toàn một màu trắng cầu vồng xanh.

Bây giờ này, chúng tôi đi theo một con đường cong, giữa hai dãy nhà gỗ lầu lầu ngoài sân sẽ có một chiếc xe (cable car). Những chiếc xe này của Sài Gòn trước đây, với cái ghế nằm trên ghế gỗ, phía sau có ghế ngồi thoải mái, sau cao, trước thấp, xe này không có máy và không cần theo giờ khác như trước đây. Tuy vậy, trước đây khi ra lệnh cho chạy, trên đường phải có dây nối với trước coi chừng xe trên núi xuống nếu không cần chờ, nên trên sẽ như chim, vì hai

xe chạ dung còu mỗi ñông saét, trồ choã trành ôu
khoaêng nõa ñông.

Sau tieáng tu hít của trãm trồông, xe baét ñaui
chuyen, theo sòu keò của của mà y ñoõc ñaét trên
nuì vaonóa lieàn vôi ñaui xe baêng mỗi sõi ña y thep
to baêng báp tay. Mà y cang chạ y, ña y thep cang bò
cuoán ngaén laí, y nhõ thuý thuû quay ñoũ moũneo. Xe
chui vaø mỗi của hang ñaui toá om, nhõng ñoã vaø
gia y ñoàng hoalastrôura aãnh saêng. Ñeán choã trành,
phaũ döng laí mỗi chạp ñoũ xe phía trên ñoãxuoáng,
xong roà hai chieát ñoàng chạ y.

Ra khoũ xe, phaũ leo töscáp thang ñuũ môũ lên
tôi nhaøga. Chuẽng toá vaø mỗi quãm aãnh ñeãaãnh kem
giaũ khaũ, vöa ñeãmua theãn phim chup aãnh. Noũ laø
quãm, thaĩ ra nhieũ hieũ ôũngay Thuũñoã Saũ Gon
chõa chaét aãnh qua. Saũh seũ ngaũn nạp, myõ thuaĩ,
trang nhaũ chõa keãnhõng tieũ lồi của ñieũ khí nhõ
mạ y laũh, ñeũ ñieũ, ra doã ña y noũ. Ngõoũ Nhaũ
giaũ ñieũ thaĩ!

Aãnh uoáng xong, chuẽng toá chõu gaũ ñeãng sôn -
nhõng chieát gaũ maøluũ ôũchaũ nuũ chuẽng toá ñaũ
mua tuy thaãn, trên ñaui còu mỗi ñoãñ ña y da ñeãxoũ
vaø tay, vaøcòukhaét ba chõo "Cao Vó Sôn". Ñi mỗi

ñoã, sau khi ñoàng yù chùng toã reõsang tay mãẽ ñeã
 lên chua döôù tröôù. Vong quanh chua döôù, chùng
 toã theo ñöông mon lên chieãm bai ngoãn thạp Xau
 Lôì, xây theo loã ÁÁ Ñoã bang ñaũcãm thãch tráng,
 cõã saẽ hai cãm, cõũ gãũ boãn mieãng ñoàng tron,
 chãm troã myõ thuaã. Lai gãn xem kyõ ñoũlaõ boãn
 ñoãn ñõũ cuã Ñõũ Thích Ca: giãng sinh, xuaã gia,
 thanh ñãõ vaõthuyẽ pháp.

Tõõ thạp chùng toã ñoã doã, roã lai lên ñeõ ñeã
 sang mãẽ vöõn chõi trên ñãm. Nhõng vöã tõũ mãẽ
 ngaõba, chùng toã phãũ döng böõũ ñeãñoũ mãẽ táũ
 bia goã Thày Quãng Minh dõch:

"Cuã Hoang ñeãThãũ Lan, vì tình thãũ thieũ vaõ
 ñeũ bình hoa¹ õũ Ñoãng Nam AÛ ñãõ hiẽp vöũ ÁÁ
 Ñoã Tích Lan, Neã Bãũ Nhó táũg vaõ ñeũ Thieũ
 Hoa thõũ².

"Dõng thạp ñeãtãm döõng cõũg ñõũ Phãũ vaõgiõõ
 gũn vóũ viẽũ ãũh saũg vaõhoa bình cho ñeũ loãũ".

Chùng toã lai theo ñöông mon theũh thang,
 tõng chãp lai ngoã nghã trên ñõõg "banc" ñãũsãch

-
1. Ngõõũ Nhaũ khõng ñõũ hoa bình.
  2. Ñeũ nay laõThieũ Hoa ñeũ thõũ³⁴.

seõ döõu nhöõng böng coáthoısuoâng ñuoá, cao vuù vaø to phaù ba ngöõu naén tay nhau oân môù giaøp.

Nhieàu khauh du ngoaøn ñaõ töù ñaámh tröõu chùng toá. Caù treùem ñang tung taêng chay giöõ döõu laø naéng nhaï cuá tröõ thu, ñöà naø ñöà naý khoê mañh hoàng haø, quaøn àø tööm taá. Chùng toá boùmöá ñöng 10 "yeân" vaø möá caù may vieãn kính roá ñaé maé vaø ñaù kính nhìn veà thuù ñoá Ñoàng Kinh. Mañ nhañ, chùng toá xuoáng nuù, theo möá con ñang khai.

Töù Chua trên, còu baéng ñeà laø Ñieãn Döõc Võng. Tröõu saøn còuhai vò Thaøn töõng baéng saé, sau löng còuñoá caámh. Cañh vò Thaøn töõng phía tay maé, còumöá caù trui ñaù trên còugaøn hai chieá thieá haø, to baéng hai chaøn ngöõu thöõng. Trên quai nhöõng thieá haø aý, cònhöõng maám giaý con ñöõc xe tron vaøcoá sô saø vaø ñaý. Thaý Quàng Minh baø: ñoulaønhöõng laùbuø caù laønh beäh hay tình duyêñ hañh phuù.

Chua goá khoàng to laén, keø xuyeãn chaãm löng, sòn son thep vang, gaøn nhö nhöõng ñeøn mieá beãn ta, nhöng neù neù tinh xaø laïthöõng.

Xuống tới Chùa dõu, chúng tôi bắt vào xem một kho bãi Sô cũng ngoài giõ, ngay bên nĩa, trên một chiếc nền gạch, hai bên có tường và số khảm tiếp liền pháp phư màu đồng hoặc màu tím, ngoài nữa điện với nhau. Ở hai gian nữa bên, có những tín nữ đang quỳ, cũng nữa điện nhau. Tiếng chõ Sô từng kinh êm dịu, nghe phõng phát nhỏ ôchưa như Cười cùng Sô cũn nữa một mảnh giấy xếp làm tờ theo chiếc dài. Có lẽ là lausõu Nãy cũng nhỏ chưa trên, nữa nữa cũng là sõi phõng công có kỹ thuật chế tạo tình của Phu Tang.

Theo nõng trái nữa hai bên có thõ xanh um, trong tiếng ve kêu chim hõ, chúng tôi muốn xuống xem suốt Ty Ba những hõ thàn thì loá nữa trái trái nữa nữa qua trở, chúng tôi nhanh nhẹn hõng trái "xe ru" nữa xuống nữa.

Nếu chân nữa, ra khỏi xe là chúng tôi chạm nữa với nữa nữa Thàn nữa gặp buõ mai. Có khảm là chuyẽn này dân chúng nõng nữa hôn, nam nõ phu là có nữa Nãn ông mặc kimono với trái có sõi, qua nữa ông nhỏ máy anh nữa nữa ngay tế xõta, nữa nữa nữa rôm vanh lỏm. Nãn bõ con gái cũng kimono, những bõng hang lũa, màu sắc trông

ñẹp hôn. Hôi ñành phem la vaosáp thanh hai hang da, keukeò ngöôñ ñây chieát kieäu.

Nhöông ñöông cho ñành röôù xong, chùng toá ñi kieán quàm aên cô. Luè áy laemoá giôströa. Gáp moá quàm cô, Thày Quang Minh giao thiệp theá naø không hieäu maø Thày baø không cònhöng thờu aên chay. Ñi ñöa. Caùh naên ba nhaø thay moá côa hang baình nöôù, trong tuú kính cònhöng chieát baình gioáng nhö baình bao. Chùng toá böôù vaø, ñöôù moá baøcuï trên bay möôi töôi cöôù ñöm röôù. Cui môù chùng toá ngoà quanh moá ban tron ñaé tai hang ba, roá bay baình bay traø Traøraá taàm thöông, nhöng baình thì khai quàu boá vöa xóp vöa deø, nhön ñaäu ñen ñaäu xanh ngọt. Moá chùng toá xôi ba caù, töông traán áp ñöôù caù ñöu, không ngösbuñg xẹp maøaên ñoàngoít, thay cang ñöu theâm.

Thày Quang Minh ngoai giao trôulái. Baø laø nhanh nheñ: "Ñöôù, ñeá toá lái ñang nay nhö hoi bieñ cho hai ông moá böa cô". Moá chap sau baø trôuveá maé may hòm hôu "Ñöôù roá, trong ñöamoá giömnöa seücòucô".

Sao baø toá buñg ñeán theá? Ngoà tröng caù vöu khoañeù, caù ñaäu thùng böng cuá baølaí chanh nhöu

ñeán meĩ giaø baá giaù töi nghó: Phaù chi meĩ mình ñöôc khoê mãnh, vui töôi nhö baøcuĩ nay!

Hoũn thaũn gia söi baøoũn toũn baøu: "Toũn goũn buũn trên möôũ maỹ naũn, couũoũ con trai lõm tröôũ laũn Ñũũ uyũ, nay giaũ nguũcouũoũng vieũ laũn aũn xa. Hieũn toũn ôũnhaũvũũ daũ vaø chaũn, buoũn baũn qua ngay. Hoũn nay, gaũp ngay leũThaũn, chuũng ñũ hoũ caũ giao nhaøcho möũ mình toũn troũng".

Toũn xin pheũp ra phía sau tieũn tieũn. Baøcho. Cũũn giaũy, toũn böôũ leũn saũn nhaø ñũ ngang gian phong chaũh, döũũn traũ chieũ, trên keũ traũn, ñeũra haũh lang phía haũũ. Baøbaũ reũsang tay mãe roũ ñöũ toũn töũ tröôũ möũ phong nhuũ Ngay ngöũũng cöũ, naũn chöũhai ñöũ deũp nheũ ñũũ day ra phía ngoũũ. Toũn nguũ yũ xöũchaũn vaø möũ ñöũ vaøxoũcöũ böôũ vaø phía trong. Uũ chaũ Sao maũsaũch seũnhö theũnũy? Choũtieũn, choũtieũn rieũng bieũ, baũng ñöũgoũũn traũng men, theo loũ Nhaũ, saũch trũn, com saũn goũthũ ñũũnh sũn böũng laũng. Khoũng möũ muũ hoũ. Khi xong tröũra, baøchaømöũ huũcon ñöũng nõũũ, ra daũ baũn röũ tay. Phong tuũ ngöũũ Nhaũ laũnhö theũ baá luaũn giaũn ngheũ, khoũng löũ ôũũkhaũh saũn hay tö gia, heũvaø nhaøxũ laøphaũ ñũ deũp rieũng danũh cho nhaø xũ, vaøsau khi tieũn ñũũ xong phaũn röũ tay canũ thaũn.

Trôûra phía trôôù vồa ngoàì xong laøbeân choãthoãi côm cho hay ñãõsáp ñãẽ xong. Chuùng toã gôû maý mòm hãnh trang laï nhaøbaøquãm roã theo baøsang hæng côm. Tôông ñãu laï teûra cài quãm côm maø Thaý Quang Minh ñãõtiep xuê luê nay. Vaý ra taø ngoãì giao củ Thaý côm kềm!

Coãchũquãm tiep chuùng toã vaø vaøhoũ chuùng toã muoã ngoãì bãm hay ngoãì treãn sãm nhaø Aũ côm Nhaũ thì phaũ ngoãì theo loã Nhaũ, loã thoã gì nõã? Chuùng toã böôù leãn sãm. Coãquãm laï ñãũ boã trong moã cài ngaãn tuũain vaø vaũh hai chieã neãm ngoãì, ñãẽ vaø hai goũ moã chieã bãm con vuoãng, cao caũh maẽ sãm ñoãba taẽ. Toã thõũngoãì theo loã Nhaũ cho ñõõc "vieãn maũ", nghĩa laøquì goã, hai bãm chaũ xuoã ra phía sau roã ngaũngõõũ vaø ñãẽ mình treãn hai óng chaũ quap laï. Nhõng chõu ñãu khoãng noã, ñãũh phaũ trõũlaï cài loã xep bãng củ con Hoãng chaũ Laũ.

Bõã aũ raũ thanh ñãũm, gaũ nhõ böã aũ ôũchua Taũng Thõõng: canh rong bieãn, củcũũ muoã, xaølaũh troũ daũm vồũ caø chua, moã ít tõõng gioãng nhõ tõõng ta vaø xì daũ. Theãmaø ngon ñãũ ñẽã chæ vì quãũõũ.

Côm xong, toá lai mõi phen ñi quan sát phía hải cầu quãm. Cũng sách seõgàn nhõ bên nhaobao laõ bàm bàm. Thấy nõõu rõu tay trong xanh, lai cõu voi, cõuõng ñang hoang, toá tìm xem, thì thấy chuõ nhaoláy nõõu suõa tõtreån nuõ chãy xuõng. Sung sõõng thã! Càng ñãe bieõ hôn nõõ, laõõũñãy cõng nhõ õuquãm bàm, phía sau nhaõ cãnh chãn nuõ, cõu thõõ võõm con, xinh xinh nhõ mõi hõn non boã cõu cãy cõulã cõuhoa cõuthõ, cõusuoã cõuhoã trong long nõõu bieã nhõm nhõ vaõ con cãũõu Sao nõõõ Nhaõ thi số ñeã theãcõ?

- Thoã chũng ta veã Thãy Quãng Minh dư. Mai chũng ta cõm ñi thãn chũa Toãng Trì.

Tiền nong tĩnh xong, chũng toã khõng queãn cãm õn hai õng bõochũquãm - õng lam beã, bõ lam boã - trõõu khi sang hang bàm thanh toãm ấn traõvaõsãm cã bàm võũ bõcũ Baõõõa chũng toã ra tãn cõõ vaõnhãe soã lai hãm lý

Veãñeã Ñõng Kinh, ñõõba giõõrõõõ. Khãu quãm chũng toã tã vaõ mõi quãm.

- Ñãõ hõũ dung thõõ ñãy khõng?

- Thõõ gì?

- Dũa haái PhuøTang.
- Vaâng.

Thầy "traên" mỗi câu "àuræ". Coảboả sách seỏ mài hòng môả ñoủ nhõ chieá "bup beả, trang nghiêủn cháiủn caủ: Haỷ! Haỷ! Roả quay vaỏ trong. Mảủ ngoả nhìn caủ mảỷ voả tuyeủn tuyeủn hình ñang chieủn nhõng mảủn quẩng caỏ, trong tieủng nhaỏ du dõng, coảboả ñảỏtrờủra hoả naỏ khoẩng hay vờủ hai caủ dỏa saủ, dõỏủ coủmỏỏ khoẩng dỏa haủi tron, xem saủ tõng mảủnh nhỏủ trên phuủmỏỏ lỏp ñỏỏủ ñảủmảỏ rỏỏủ "si roả hòng. Theủn mỏỏ chũủ khoa hoỏ vaỏ thieủn nhiêủn laỏtuyeủ, tuyeủ hỏn caủ loả aủn tỏủnhiêủn õủxỏủmình!

THẮM CHÙA TỔNG TRÌ

30-8-58 - Ñũng 8g30 saủng, chũng toả ñảỏxuoẩng "ga" Churimi. Hoẩn nay, theủn ñỏỏủ mỏỏ bảủ ñỏng hẩnh: Thầy Tâm Giừ.

Thầy bảủ: "Nay ñẻủ lỏỏủ Thầy Quẩng Minh hỏỏng ñảủ Ñảỏ hỏủ Chẩnh Trí nheủ vì ñảỷ laỏchua củủ Thầy".

Chính theủ Hĩnh nhỏ Thầy Quẩng Minh coủ duyeủn ñỏỏủ Chũủ Tổng Trì (Sojiji). Năm 1952, khi

ñi döi Hoã nghò Phaï giã Quốc teá làm thòu ñi, Thày ñã trùitai ñây vòu cầ Phaï ñoan khầ. Rồ ñé 1953, trôulã Ñoãg Kinh vòu tồ cầh du hoã sinh, Thày cũng tròi ôũ ñây gầ hai ñăm môũ thieã ñi ñi khầ. Vì vậy, không con ai quen thuồ trong chũ cho bằg Thày.

Qua khôũ mỗ cầg to, chũng toã theo mỗ con ñoõng ñãitheãh thang vồ trong. Ñé trồũ mỗ cầ hoãroãg, ñoõng chia lãm hai ngầ Chũng toã reõsang tay mắ. Con sồm quầ Cồ khầ ñoõng chồa môũ con ngoã sã ñăm bãy phu ñăm bắ ñã ñã mỗ trắg, mình vã quầ à vã xanh, ngồ phuũmỗ táã choãg trắg, ñãng quẽ sã. Toã döng bõũ trồũ mỗ bằg gồ döng ñõng, trẽ mắ cồ mãy chồ Tồ ñõng tồg, *Đại bản san, Tổng Trì tự*. AỒ Ra ñây lãchũ Thieã củ phầ Tồ ñõng mắ cũg lã chũ Toãhay trũsồ trung õng củ phầ.

Lõ dĩng thồ gian chồ ñõũ, chũng toã ñõng yù ñi bõ ra phầ sau thãm mỗ trồõng ñõ trung hoã vãng hỏ ñã củ chũ. Giồ ñây, cầ lồ ñã ñã ñã ñã ñã. Xuyẽ qua cầ cồ sỏ toã thãy lồ ñã cũg rồg rồ, cầ ñõ sinh ñõng phuẽ chã chẽ Toã trồõng lã hai ñã ñã ñã ba tồg, xung quanh cồ

võm töi ñep vaosân chôi, tá cáuñeù nàem trên sôom mã ñoà con. Tôõñaây troâng ra xa, bông mã toa nhaolàu nhiều töng, öòù lôm bàng ba Hảng Charner ôuSai Gom, ñang an hiên trong lớp móa phum vòa pháp phôi. Hoù ra môù biét ñoülaströông Ñai hoặ thòuba củ chủa ñang xây cá.

Thầy Quang Minh giảng: "Chủa chiếm tá cáula nàem ngõn nuù, chu vi rái rõng. Ôũñaây chạ môù lao mã ngõn. Muón ñi cho giáp, mã ngay không ñuù Chủa cò2 tröông ñai hoặ, 3 tröông cao ñang, 4 tröông trung hoặ vaø5 áú trí viê". Nghe mãmei mãcuõng phat them!

Thầy ñaõ9 giòø chùng toá sán böòù vaø mã con ñöông con, chạy đai theo nghóa ñò ñeá trôù về Khàù ñöông.

- Ngöõ Nhai còutüc hoá tàng, lam sao lai còù nghóa ñò? Toá hoù.

- Hoikhoàng choi xù mãchoi tro, Thầy Quang Minh ñap.

Ñùng. Mã ngoá mãchạ to bàng mã cáu hoặ. Nhöng lam bàng ñàuxanh hay xi mãng cái thài. Cũng còumöbia khac chöõHàm hay chöõHàm Nhai.

Quanh mỗi một trong bàu công queo, dõ dõu cói lãn khi còu hõng chieá gheá dãn, ché lã dãn cho thãn nhãn ñi vieáng cãm. Toá còu cãm giãu nhõ lã loá vãn mỗi hoa vieãn hõn lã vãn lãn củ ngõ õ ché. Giãu lã ñi ñi ñi mỗi ngay xem sãn vãn hõng cãm thũt òch tónh thì sung sõ hõng bié bao.

Ñeãn khãn ñi hõng. Thãy Quang Minh trõng giõu thieũ toá vãn Thãy Thõ kyũ vãn cho bié yũ toá muõn vãn bãn yũ Cũ Thieũ Trõ hõng. Cũ khõng cõu õ chũ vì ñang bãn ñi giãng õ xã. Chũng toá xin vãn thãn Cũ Phõu

Thãy Thõ kyũ quay mãy ñi. Trong khi ñi trõ lã, toá trao danh thieũ. Thãy nhãn kyũ vãn xong lã chũng mãy ñi ñi Thãy bãn: Cũ Phõu cho phẽ chũng toá vãn.

Mỗi õng Sõ khãn - Tri khãn thì phãn - nhanh nheãn hõng dãn chũng toá. Bõu giãu tã khãn ñi hõng, chũng toá dũng ñẽ mãn nhãn chũ ñe sãn cho khãn cãm mãy chũ ñi. Tõ ñi ñe ñe phõng tieũ tãn củ Cũ Phõu Thieũ Trõ hõng, phãn ñi qua ba ñi hãn lãn, ñi ñi trãn thõ õ, dõ dõu lãn vãn, hai bãn cõu cõ kãn. Lãn lãn toá sũ ñẽ, vì sãn ñi vãn hõng ñi.

Tôi phong tiếp tân, Cui Phouñaõchõosañ ôũñaý, cũng pháp phục trang nghiệp nhờ Cui Biẽn Khuông. Thầy Tri khàch ñõa chùng toã vào. Cui ban cho toã ngoã ngay trõõu mãe con Thầy Quang Minh vào Tâm Giác thì ngoã hai bên. Toã ñãmh lãe võa xong, mãe chuõu Tieũ 17, 18 tuõa bõng ra cho mãe ngõõõ mãe cheñ traovaõ mãe gõi giãý ñõng hai cãu bãnh in deõ.

Pháp hiẽu củi củi Phoulaõ Cao Phong (Koho) Trí Xãmng Thiẽn sõ, ñãm nay 80 tuõa, ñõng hòng hao, da thãmng, thãn to, mõi trõng ñõ hình Di Laẽ. Sau khi hao huyẽn vào cãu, toã hoũ thãn veà Ñãi sõ Suzuki, mãe Thiẽn sõ ñõ tiếng khãp Ấu Myõmaõ toã raĩ cãm meã qua cãu trõõu tãu. Cui Phoubaõ Ñãi sõ hiẽ ñang ñãy Trieũ lyù vào Phaũ giãu tã mãe Ñãi hoĩ ñõõng bên Myõ

Toã laõn lãe cũng hõng du 2.000 "yeãn". Cui cãm õn vào ban biẽu toã mãe cuõn sãu củi Cui viẽ vào ñõõõ ñõch ra Anh vào, tõa laõ "SOTO ZEN" (Tãõ Ñõng Thiẽn). Xong, Cui mõi chùng toã ãn bãnh uõng traõ Thầy Quang Minh ñãe ñõõ toã: "Khi cãu Ngãõ ban thì phãũ ãn cho heã, khõng heã phãũ gõi bõũ tuũ ñẽm veà ñõng ñẽalãi ñẽũ.

Toà xin cung Cui nhiếp ảnh kyunieän. Cui hoan hyünhaän lôö ngay. Thầy Quang Minh trao máy cho Thầy Tâm Giác vaocung toà qui hai bên Sö cui Raä tieä laokhoäng thaö ngheà nhaophong vieän tap söi rung tay theánao maamh lômmôquau

&

Thầy ñaolaom maä nhieän thöô giöscuä Ngaoä Cao Phong Trí Xàng Ñäi sö, chúng toä laom leätötaısang phong Thieän sö Thích Ñäi Nhaäc ñeähoäi thaän caüh ngoä thieän.

Thieän sö tuoä ñaösau möôi bay, nhöng troäng daäng nhö ngöôö ngoaä naän möôi. Vui veü baä tiep, gaä tiep chúng toä nöi phong laom vieä cuä Ngaoä, canh möä ban con thap, trên äy giaäy tösbuü möc ngoän ngang. Nhö ñeä caö löä Ngaoä baö: "Chúng toä ñang vieä saüh". Toä lieän nhaäp ñeängay:

- Xin Thieän sö vui long daäy cho phep ngoä thieän?

- Phep ngoä thieän laö döü caü vöng nieäm, chuyeän chuñeän möi hanh ñöng cuä thaän taän. Heä thay vöng nieäm nöä leän, laö phaü ñaüh baä ngay, ñuäng theo ba nguyên tác cân baüm: laövoänieäm, vôä töông, vôänaäng.

- Còucaàn ñieàu tòù không? Toá hoá.

- Còu Ñieàu tòù laosöa hôi thòu cho ñeàu, ñöng mau ñöng chaäm, maocung ñöng cógaäng, còuthòu nhö thöông.

- Phaù chaäng tham thieùn com giup cho hanh giaù deägiöögìn söù khoe.

- Ñùng theá

Thieùn sö noù xong, veùn tay aù röng lên cho chùng toá xem cóatay no tron vaoto lôm cuá Ngái. Xong, Ngái ra daáu baù toá ñành vaø buäng Ngái. Toá naén tay laï vaø ñaáp möá caù nheo nheï Thaý Quàng Minh baù:

- Ñaù höü còuñáp mañh ñi, không sao ñaù.

Thieùn sö cung cöôù vaøra daáu baù ñành mañh. Toá laon theo. Baù ñành trên goã không phaù, maø baù ñành trên möá bao gom cung không ñùng. Caù buäng quaù laïcuá Thieùn sö nöa cöng nöa meàn, nhö toan bàng gañ.

- Thöa Thieùn sö, toá noù, phaù chaäng ñaý laøkeá quaúcuá noá công?

- Không còuvaán ñeànoá công vòu Thieùn toàng. Chætrì chí ngoà thieùn, laù ngay laøñöör nhö theá

Thầy này giỏi toán lắm, thầy xin Ngài dạy cho cách ngoài thiên. Ngài chầu vào nhà chúng tôi sang Thiên Đàng của cô số.

Này là một nhà trẻ, vương vãi một bãi cỏ nhỏ mới trồng, cỏ chưa mọc ra hành lang mà lúc này chúng tôi đi qua nên phòng khách của Ngài Phò Thiên Trông. Bên ngoài trời lùn phủ mờ, ánh nắng phai lợt, những trong phòng còn ẩm ướt. Nên ngoài cỏ chưa, Thiên số đồng bộ với vạt đất chúng tôi làm theo ngài.

Lịch mặt trời vào, chúng tôi thấy ô giỗ cũ một bàn thờ xây lửng ra phía chúng tôi nhỏ, bốn bên vách có khăn hồng chập chập, môi trời nhỏ những chập "banc" hàng tổ trên xe lữ hành như Hai bên hàng bàn thờ vào cách khoảng nhà mới trồng, có hai sạp giống nhỏ thế nằm chập ngang nhỏ hai tấm vải, chia gian phòng làm nhà, những không những hai dãy sạp bên hàng. Trên vách, những tấm bảng dài sơn trắng chổi nên ghi tên của những cô số theo học phép tham thiên. Bảng tên ô này thì phải ngoài nhà không nữa cho

Hai tay chấp lấy một trời trời, Thiên số chập ra ở bàn mặt qua khỏi ngoài cỏ, quay nhà

lại xem coi chùng toà còu laom theo không. Rồi Thiền sô ñi trôôù tööbôôù möä, chùng toà, keùtrôôù ngöôô sau cuõng chap tay theo gôù Ngai. Ñöämöôö böôù, Thiền sô rẽqua tay mã, sau khi hôi döng böôù vaø quay mình nöä vong, y nhö càu bàu lính "ñôø mi tua"¹. Ñöämöôi böôù nöä, ñuùng vaø trung tâm loá ñi giöã hai hàng sạp xuoa vaøngang, lại möä phen "ñôø mi tua" thöùnhì, nhöng chuyeán nay "a goá", nghóa laøxaý qua tay trái. Rồi möä lần quay nöä, phía sau vauh sạp chái ngang, ñeãñeã trôôù ban thöø Toà nguòleñ thay tööng Ngai Chuan Ñeã Toà laom leãxong, Thiền sô ra daù bâu toà ñöng trôôù mã ngai, döä vaø càu sạp ngang, ñoá dieñ vôi sạp cùa Ngai, vaødañ coi theo Ngai maølaom: ngoá leñ sạp, xep ñoá chái lại, cù xuóng nhất ñoá ñeù vaø ñeãthuñ vòatrong, hai gôù gàu leñ càu thanh chái sạp. Xong, söä mình ngoá ngay giöã mã sạp, ban toä ñeã treñ möä chieã goá tron hình quaúbí, cao ñoä möä tá. Keò chái mã ñeã leñ veãtrái vaøchái trái ñeã leñ veãmã, rồi cho hai chái bò beùtreñ nhö theá sau xuóng mã sạp. Ñây laøloá ngoá toam giaø maø mình ñeãquen laom; càu hay laønhöcòugoá loù döôù ban toä maøthái không ngaõra sau.

---

1. Demi-tour: Quay nöä vong

Thiền số bên đây giõilõng cho thấi ngay, ãnài hôi nghiêng veaphía trồòu, tay maẽ ãnẽ trên tay trái vaolải ngõu ra, hai ngòm cùi ãnũng ãnài nhau vaothấi ngang. Roá heá laobáẽ ãnài thồutõi nhieân vaõneâu hoa, trong tâm lòng báẽ cùi vớng nieâm. Ñeácho ãnũlồp, Thiền số ra daá cho mớĩ vò ãnẽ tồu láy "thiền trồõng"¹. ãnảnh lên vai toá mớĩ cùi boá. Ñây laolả trồbeñh nguũgaĩ.

Bây giõõneân lừ xũ tồu laoxuá thiền: keò hai chấ ãnẽxuoáng lờ nít, theo loá ngoá thồõng cùi theágian, hai bả tay ãnẽ ngõu trên goá, laẽ mình qua bên trái, bên phải ba laãn, roá cùi xuoáng láy deã ãnẽ ra phía ngoá, ngay choá mình seõ bõõu xuoáng ãnã. Boũchấ xuoáng, xouvoadeã, ãõng ngay thấng, tay maẽ báẽ áñ Tyù (ngòm cùi quãp láĩ vaõ baãn vaõ goá ngòm àp uũ), boá ngòm kia naãn láĩ thanh quaũñaãn, roá láy bả tay trái trum lên vaõ naãn chấ láĩ ãnẽsaũ vaõ ngõũ. Keáñõu chấ ãnẽ nhõ lừ vaõ, ãnẽ trồòu bả thồũÑõu Chuañ Ñeácũ ãnài

-
1. Thiền trồõng hình nhõ laõchieã daãn bõi xuoáng, lam bảng mớĩ thồucaỹ tráng vaõneũ cõleõlaõgoãthoãng. Trong lừ cùi hãnh giãũ (hoãe Táng, hoãe cõ số) ngoá thiền, mớĩ vò số hai tay chãp thiền trồõng ãõa ngay trồòu maẽ, tồng chãp ãĩ quan saũ khãp cùi đay sãp. Hãnh giaũnaõ tồveũgiaũ ãnã, lỏng khom hay nguũgaĩ, thì bõ ãnảnh mớĩ heo thấi maĩnh. Xin xem hình cõũñaãg trong sốãny.

roài quay lại trôûra, theo loái luề nãy, cöüñeán möái khuề quanh laø"ñôømi tua".

Töø ñây, Thiềñ sö ðaãn chùng toái qua ðaøn Thiềñ ñöông ðanh cho chö Taêng. Vì riêng lạp cho càu vò tu số, nên toái không ñöôc vào. Loái xếp ñaẽ phía trong, y nhö bên cö số, nhöng phía ngoài khàu hôn, vì cöühanh lang vaø ðaõi theo vaừh ngaiên hanh lang vaø ñaõi phong, cöüñeán sắp ngoài thiềñ. Hoài ðaøn möi bieát laø phong trong ðanh cho chö Taêng ñaõi vieãn, com phía ngoài laø ðanh cho càu vò tu số không phaõi ôu trong Chua. Möái càu möi baêng gõ töông hình con càu ðaõi ñoài hai thöôù röôù, treo trên söø ñaõi laøn cho toái nhö càu thi:

*Chày kình gióng tỉnh giấc vu san
Mái tóc xem ra nửa trắng vàng...*

Ñaõi mình cöüg ñaõi ñieãn söông, nhöng ñaõi ðaõi ðaõi chöa. Baõi giầu maø toái ðaõi hoài toái nhö theá

Töø giaõi Thiềñ ñöông, chùng toái theo gõu Thiềñ sö lên Chaiên ñieãn, möái ngoài nhaø ba gian, röng lôm, hai cöi càu rái to cöütreo hai khoagaán vang, töø ñaõi ñeán chaãn, thay cho ñoái lieãn sôn maõi ôu chüa ta. Giöa thöø Ñöü Thích Ca, phía haõi, trong möái càu

khành khoà cõu, thõ vò Toá khai sàng Phaù Tao Ñõng õuNhaã.

Thay õudõu chieá mã bãchuoàng moõgia trì, toá xin ñành thõu Thieñ sõ cho phép. Toá ñành ba tieáng, vaø thanh thaã thõa vòu Thieñ sõ laø khoàng keá vaøngân bàng chuoàng õuVieã Nam. Ngai cõõ vaømõ toá laï thõumõ caù chuoàng khai, cuõng gia trì, nhõng to caõõn, ñãe cañh baø Phaã. Toá phaù leo leñ mã caù gheáthang boá cạp vaøhai tay naõng mã caù duõ to töõng mõi thõuñõõc chuoàng nay. Quaõnhõ lõu Thieñ sõ mã bãu, chuoàng keá raá toá vaøngân daõ. Toá ñãe duõ laï choácuõ leo xuoàng vaø noá nõuhoũvõu Thay Quàng Minh:

- Caù duõ to vaønaõng nõ theáñay, laõn sao thuõ noá troñ mã khoà leã

- Uõ chaõ Thay ñap vòu mã veũmaẽ nhañ nhañ thanh phũc, phaù ñãõ hõõ thay hai õng sõ thuõ chuoàng, thuõ mãõ Hõ to lõm nõ hai õng Thanh töõng, chõõphaù nõũthoũnhõ chùng ta ñãũ.

ÕũChành ñieñ ra chùng toá ñõõc hõõng dañ sang thañ Giàng ñõõng roãg lõm, sõu chõ 600 nõõõ, cá treñ mã sã gaũ cao, sau khi ñi ngang

moi phong tiếp tân theo lối Âu Mỹ danh cho
khách ngoài quốc.

Nhớ mãi nhất, chúng tôi xin phép kể chuyện
Thiền Sơ một chúng tôi ôulại thời trai. Chúng tôi
xin lỗi vì nhớhồi ân cảm ôuChưa Từng Thông tôi
Thiền sơ nữa chúng tôi ra tận Khách nhõông vào
tặng tôi một mảnh giấy còghi máy giông thuởbu
nhỏ sau:

*"Phù Phật tổ gia lý, bốn vô Tâm tánh, Phật tánh,
Thức tánh. Để đạo lý đã, chỉ y phong, hỏa, nhân duyên
hòa hiệp nhi hữu động chuyển thi vi, nhi ngu nhân nhận
động chuyển thi vi dĩ vi thức thân giả đã. – Thiệu Hòa
tam thập tam niên, bát ngoạt sơ lục. – Thích Đại Nhạc".*

Liên xe niền, chúng tôi trôuveàTặng Thông Tôi
Tổnhao"ga" vềchưa, phải nỉ bỏ Chúng tôi thờ
dẹp tất vào một hieủ bàn trà cây, mua một hộp
nhỏ tôi 600 yên nẻabieủ Nãi sơ Biền Khuông.

Ngôô Nhaỉ còuở thờ téavỏmyỏthuaỉ lại Vào
cuống rái tâm lyủnở. ÔỦcủ cởu hang bàn trà cây,
bàn rỏu hay nỏahỏp, hỏithỏông xếp sỏm củi thờ
nay thanh tỏng hỏp, tỏng giỏu lỏm nỏuủnhỏng,
hoỏe thuaỉ mỏi thờu hoỏe nỏm ba thờukỏu nhau,

ngoài bờ giấy kiếng trong ngăn, lại thêm mỗi chếc giấy bưng mau thật treu thật kheo. Khành chæ tuy tu mình ma löa chon. Traútien xong la trong tay còu mỗi mòm qua vöa toá töôi, vöa xinh nếp maø khi ñeán nhaø bañ, mình còu theañöa ngay ra bieäu raá la löch söi

Ve ñeán Chua, Thày Tâm Giác ñöa toá vào thánh phong troi cuá Thày, mỗi gian phong beu nhöng xinh xinh, mỗi bên kê chieät giöông nguü trên còu chieät goá ñieän ñeáoan cho ám khi tieá sang ñöng, mỗi bên kê chieät ban con, phía trên vaø hai bên la lieá nhöng kê vaø tuúchöa saùh. Ñöa möôi phut sau, Thày ñöa toá sang haäu Sö Cui Vì laø cuoä hoá kieán thöu hai, Cui khoäng trang troäng nhö làn ñaäu, chæ maø mỗi càu àø röng thöông thoá. Toá qui daäng Cui hoäp nho vaø mỗi phong bì ñöng 200 yeän. Cui ra daäu giaü ôn, roá truyeän cho thò giaü laáy ra hai cuoán giaý quyén to. Tay run run, Cui làn thaø traü trên maø sam. Thì ra máý hoäm tröoü, giöölöü höa, Cui ñaø caän cui ban cho Chua XaüLöi vaø rieäng toá máý chööküü nieän, mỗi chööküü vöü ñöa ba, boán taé taý. Ve phàn Chua XaüLöi, Cui vieät: "Hieän tieän thoiküü. Cho toá, Cui vieät öügüöa: "Nam mô A Di Ñaø Phaü" vaø beän

trai. Niềm Phaỉ vi tiên ñoàng pháp ích, công sanh Cöc laĩ thanh Phaỉ ñã" vaodaĩ doovẽnööu raĩng lo truyeĩn baũÑãb Phaỉ. Ngaiĩ khoĩng queĩn toũyũtiẽ laĩ chõõ khoĩng ñõõr saẽ saũ, vì tuaĩ giaõsõũ yeũ, tay run maẽ môø Luoĩn dõp, Ngaiĩ taĩng toũ moĩ quyeĩn Kinh Voãlõõng thoĩ in loũ thaĩch baũ raũ ñeĩp. Chuĩng toũ baũ taĩ Ngaiĩ vaũvui ra ngoaũ aĩn trõa.

Cõm nõõu xõng, Thayĩ Taĩn Giaũ baũ toũ vaõ phõng Thayĩ nghẽ ñeũ chieũ, vaõ ñõũ ba giõõ sang thaĩn moũ lõp Traũñaũ taĩ Chuũ. Theũlaõhay quaiũ

Ñuĩng ba giõõ chuĩng toũ sang phõng daũ pha traõ do moũ baõsõ traĩ ñõõboũ möi ñieũ khiẽ. Baõgoũ giõõ phõng, leũh veũphĩa vaũh trong, day maẽ ra cõũ vaõ. Couleũñaõñõõr baũ trõõu, cho neũ khi toũ vaõ, baõñõĩng daũ leũpheũ quaiũ mình cuiũ ñãũ chao. Ba coũnõõsinh vaõmoũ baõphũ taũcuĩng theũ Xõng baõ sõ môũ toũ ngoũ leũ moũ chieũ neũ ñãẽ saũ õũgoũ maẽ. Leũpha traũbaũ ñãũ.

Trõõu maẽ baõsõ, moũ nõõsinh, tuaĩ ñõũ 19, 20, trong chieũ kimono hoĩng tím, quĩ ngoũ vaõlaũ löõit dieũ laũ nhõõng "pha" ñãõ hoĩ, tõõ khi khõũ sõĩ lau cheũ traõ cho ñeũ luũ boũtraõvaõ baũ, cheũnõõu soũ vaõlaũ que tre ñãũh cho nõõu traõxanh noũ boũ. Traõ

ñãb, tröôù heá, laømöä baá hoä kinh nghiãm veàchöô "nhaãn". Möä möä cöũñoãng, nhö ruù chieá khãn lau ôù thaé löng ra, laä ngôä caù chem vaøñaé tröulai leãn dóa, môunaó löi ñöng traøtöôi nghiãn nhöu láy caù vaũñeámuù nõöù soá, möä möä ñeàu cañ nhaé, cañ thaãn, chaãm raó vaøtrong möä im laëng khiãn mình cöù cañm giãu nhö läc loá vaø möä ñöng tieãn, trong ñöù caù nhaãn vaä hoãt ñöng nheĩnhaøng nhö cañh bööm bay hay nhö nhöng hình böng chaøp chöñ trên thaãm cöuxanh cüa nhöng cañh coáthoĩ giöã möä ñeãn traøng, trên möä ngoãn ñöa coátöch. Töng chaøp, ñeächöã möä vaø cöüchæsai, baøso kheõnoù, ñuücho baøvaøcoãnöösinh nghe, baøng khoãng thì baøcöülaëng thinh, ngoã xem, hoãe döøtrong möä cuoán saùh con naèm goãn trong tay.

Khoãng bieá caù coãnöösinh, ngoaã giöøphuù trang tröng cüa læpha traø cöügiöõ ñöôc nhöng caù neøp ñaøng quý, ñaøng phuë do baøso day công uoán naãn khoãng? Chaé khoùmãø giöõ hoãm toãm, nhöng cüng chaé khoùmãø lam phai môø haãm nhöng neøp áy. Muoán lau caù chem traøö? Thì phaũ tay traũ nheĩ ruù chieá khãn xep vaé ôùthaé löng, chaãm raó môüra töø cheø möä roã traũ leãn löng baø tay traũ. Keãñöumöü

"nôomi tua" qua tay trái, y nhö vò Thiề̃n sô ãnãgặp
 buoả mai, bööùt nheĩ nhö ñi trên bông, song song
 theo vườh. Ñeĩn gòt phong ñoả ñaũ vòũ huõnõöù, coả
 lai "nôomi tua" moả laũ nõũ vaõñi ngay. Trööùt huõ
 nõöù, coảquì xuoảng, cuõng ba "taẽng" nhö khi ñõmẽg
 daỹ, nhõng ngõõc lai, laỹ lon kheõ muõ nõöù roả
 cuõng ba "taẽng" ñõmẽg daỹ vaõtheo con ñõõmẽg thõöùt
 naũh luũ naỹ maõtrõũvềchoãcuõ

Ngoả nhìn, toả coảtim caũ trieả lyũtrong nhõõng
 cõũchẽ coũtheảnoũ laõlai lung aỹ. Aõ Phaũ roả, thõõ
 gian voảtaũ maõ háp táp lyũgiaũ, huoảng chi Thaũh
 Hiề̃n ñãõdaỹ: duĩ toả baả ñaũ! Con ñi baẽng veảtaẽ
 laũ chi cho mang tieảng con ngõõõ không minh
 chaũh? Ñõũ Khoảng haũkhông baũ: chieũ traũ không
 ngay, ngõõõ quaũ töũ không ngoả? Ngoaũ coũ caũ
 ngay, caũ chaũh, trong mõũ coũcaũ chaũh, caũ ngay.
 Hay thaũ laõhay! Lai nõũ, pha coũmoả baũ traõmaõ
 neũ laũ uyeũn naũ leũ, nhö laỹ baũ baũ khua, ñoả
 nõöù nõöù theũ, thì tai con laũ sao chõu noả nhõõng
 tieảng aũm ó cuũ nhõõng coũg trìnũ vớ ñaũ hõn. Phaũ
 baẽ chõöùt caũ "traũm tồh" trong trõũ ñaũ laõ caũ
 xõõmẽg roảng lõm voảbieũ, trong ñõũnuũ bieũ ñõõc
 xaỹ ñãõ ngay ñeũm maõkhông nghe moả tieảng vang.

Qua ù laø voâ vi nhi voâ baá vi, töä hoän hö trôô ñã ñá
 không làm gì hết, không gì làm trôô ñã ñá
 không làm, töø cái to nhỏ ñáp nuù ñã ño sông, ñé ñ
 cái nhỏ ñhö voøhö ñ nguyên töü.

Traø pha xong, möá coân öösing khàu böng ñé ñ
 ñá trôô ñ má töá möá bá, kem bên còu baø phui tà
 vô ñ möá chieá dóa sá, trong ñá hai cái bánh
 ngọt. Baø sö ñõa tay cù ñá ñ mô ñ töá. Bánh khàu ngọt
 com traø cũng khàu ñá, ñá gá ñhö ñö ñ
 qua. Hô ñ töø hô ñ möá vaø coân há ñ cho ra cái hô ñ
 vô, vâ ñ không thấy gì ñá ñé ñé, cái muø cũng khò
 má cho lá töø ñ ñö ñ vô ñ traø tá.

Trôô ñá ñá xé chieá. Tôá ñö ñ ñá ñ – chà cò hai
 "taø" thó ñ ñé – kính cái chà baø sö, baø phui tà vaø
 cái ñö ñ roá lui ra ve ñ khàu sá Tokyo ñ há ñ
 ñé ñ má ñ com ñ ñ Nikko.

&

THĂM NIKKO (NHẬT QUANG)

31-8-58 – Theo chö ñg trình Hoá ñhö Tôá giá
 sö ñ hoän nay lá ñg cái phui ño ñ ñö ñ ñõ ñ ñá ñ
 thá ñ Công viên Nikko (Nhá Quang), cái ñ ñö ñ

kiếm ra mỗi choắtroi Những leõaáy bắt buoẽ mỗi soá raí ñoàng dân chùng phau tâm ra nhõng vung ngoai oạ cườ trung tâm Ñoàng Kinh mỗi vào trên cây soá Tuy ôuxa, hõi không gặp gì trõngai trong vieẽ ñi laon, nhõo vào ñealõu thoàng ñõõc giâu quyẽ mỗi cườ chu ñaõ thàn tình. Toá cõumoã ban sinh vieãn nhaõõNikko, cõumoã buoã mai anh laý xe toá hãm vào Ñoàng Kinh, trõa ôulãi roã chieũ veãnho taí cườ nhõng ngõõõ khaur trong cườ giõũ vào cung mỗi trõõng hõp nhõ anh. Noũ cho ñuõng, nhõoõũñaãy sõi laon vieẽ toáchõu theo loá Anh, sõm mai ñeãn 9 giõo cườ công tõ sõumõũ mõucõũ, ñeãn duõcõũcườ ñoã thanh ñeãn vào trên cây soá công chùng vào cõũnuũ thõõ giõõñeãn choãlaon. Chính luũ nay laõluũ hõi ñoã xoã vào Ñoàng Kinh. Ñaõ hõũ cõu trõng nhõng chueãn xe ngõõc chieũ thì thay".

Thay Quãng Minh noũ ñuõng: trên cườ xe nay, hãm khaur ñoàng ngheĩ, lõp ñõmng lõp ngoã, thay maõmeĩ.

- Con soá 9 trieũ, Thay Quãng Minh tiếp, toã noũ võũ Ñaõ hõũ luũ nay, laõ con soá dân cuũ noã thanh, cõugia cõ taĩ ñoũ hay ñeãnoũ theo ngõõõ õũ ñaãy, ñoũlaõsoá dân ban ñeãn cuũ Ñoàng Kinh. Neũ

boán chieát xe to, phàn nhiều không trái ñầu tròng dài maø ñuù, maẽ baêng phàng pháng. Nhöng câu sao laũ laũ xe laĩ vòng lên nhö cảm tròng mỗi vaĩ gì? Xem laĩ thì thấy ñòu laø taĩ nhöng laĩ tròng cảm phàn chöa giöã hai khoả "beton", ñeà còu sõi co giaõ, maẽ ñöông khoũ nõu. Tao xe rá giöũ, chấy nhanh maø cảm thaĩ. Nhiều khuê quanh nhö củ choũ quạp laĩ, khién xe phàn ñaĩ ñaũ gaĩ saũ mí ñöông môũ queõ. Ban sô, toũ không khoũ hoà hoĩ. Mỗi lô ñeĩnh hay vũng veũ ñuũ ñeũ chieát xe xuóng hoả

Töõ ñeũ ñöông saũ lên, phong cảmh cảmg phũ cảmg ñeũ. Trong cảm thieĩn nhiều thoàng thấy, hình nhö còu ban tay con ngöõ xen vaø, cho ñeũ cảm röng ruò ñuũ ñaũ còu thea ñeũ laø mỗi cảm röng ruò vaũ mình hoà. Nhiều còũ còũ thoĩ ñaũ khoũ chieát àø vang thu, xen laũ vöũ cảm xanh man màø xếp thanh töng, khi aĩ khi hiĩn trong nhöng àng maũ xam xam. Laĩ luũ toũ queĩ không bieĩ mình ñang ngoũ xe laũ trên maẽ ñöông, hay ñang cöũ maũ tung giöũ vì ngöũ lên cöũng thấy maũ, maø ngöũ xuóng cöũng thấy maũ.

Xe ñeũ ñuũ mỗi saũ röng. Chũng toũ xuóng vaũ ñeũ ñaũ theo mỗi ngöũ suỏ cảm queo, saũ vaũ trong

vaét, hai bên cònuu xanh xây thanh. Vöö qua mỗi khuè quanh, mỗi cánh ngoaïn mũi hiên bay trööü maét chùm toá. Trên nền xanh thắm của còucaây, nói bãi hình dáng mỗi chieát caùu sôn nõu dai trên hai chữ thööü, nói liền hai meùsuoa. Toá ñinh ninh theá nao trong chóa lau cũng nõöü ñaét chaaïn lên chieát "thàn kieù" - nõu lao teïn chaaïn thөөü của caùu, - những khi ñeán ñaù caùu thì thấy loá vào bờ mỗi nõaïn xiềng saét chaaïn ngang, cánh bên còucaïn mỗi baaïn caïn. Hoi ra môi biét, caùu chaaïnloá mỗi naïn mỗi làn, ñeároöü Hoang ñeá vào teáThaïn ôumỗi ñeán trong xa. Theálaocút hõng!

Mỗi nõa nõa, chùm toá reó vào mỗi công viên ñang tạp nạp du khách. Thái không ngoa truyên! Ngööü Nhaïn rái thích caùu thuüñaêng sôn. Trong ñaïn nõng kêu ra ngööü vào, nhìn kyö thấy ñuü hañg ngööü, ñuühañg tua. Mỗi soáít ngööü ngoaïn quá da trắng cũng chen vai thích cañh, vào ñeá nhaïn nhaïn lao những anh binh số Mỹ cao nhö cây tre, ñang khoaù tay lui töü vöü những coá nhaïn tình nhaïn gaö Nhaïn luo nhö máy chuüheá. luo. Hình aính haü quaücua chieát tranh! Mỗi hình aính ñaõlaon soáng ñaý trong kyüöü toá nhiều hình aính nõa cööü

nỗn khoi ôunôôu nhaø trong khoâng töø 1946 ñeán 1955. Caù coânôù gì vôù caù caù? Phaù chaêng cuõng caù loá: "Toa coâng taéng"? Nhöng khaùlaøcaù coáình nhö bieá phaï, khoâng hañh muõ ngoùleán nhö nhieàu "me Taây" xöùmình.

- Thöa Thaây, mình kieán choãloù long chöu Sömm mai töù giöølaøcoùboùbuéng gì ñaâu!

Ñaù höù muoán dung gì? Thaây Quaéng Minh hoít

Toá boéng nhöulaï caù xe ñieàu xe "la ve" cuá Sao thanh, maø chùng toá ñaõ gaø luù môù bööù vaø coéng vieán:

- Mình tröulaï choãcaù xe luù naý. Toá thaý hoí baù caù gì gioéng nhö "nui".

Naén baý khaùh haéng ñaõñeán trööù chùng toá vaø ñang aén caù möm aén toá ñaõthoaéng thaý. Láï gaén xem thì "nui" khoéng phaù thaá "nui", maø mì cuõng khoéng phaù thaá mì, nhöng chaé chaén laø baéng boá mì. Baø quaé xao thöù "nui mì" hay "mì nui" naý - quí bañ muoán keá sao cuõng ñöôc - vôù daù aén, xuù vaø möá caù dóa, rööù taù yeá roá giao cho möá coábeùraé leán möá thöùgì khoéng bieá, xanh xanh, öön ööù, coùleölaømöá thöùrau thömm thaù nhöù

Theá laø xong, vaø theá maø chuùng toá aên ngon laøh, ñuùng nhö caâu:

*Miếng cao lương, phong lưu mà lợm,
Mùi hoắc lê, thanh đạm mà ngon...*

Baý giøø óng gì ñây? Raø maø leân caù keä maáy tòng ñây nhöõng chai nöøu xanh, vang, traéng, ñoù toá döng laï ôu moá chai maø toá nghi laø caø pheasö. Ních thờ! Maø mình con tinh quát Tuy ñã mang naên möôi boá caù xuaân. Caø pheasö maø voá chai, coù laï khoâng caù bañ? Caø laï hôn nöä, laø bañ muoán óng noùng laø coù noùng, muoán óng lañh laø coù lañh.

Toá con ñang baá quyé, tröô böng laé raé hoá vaø möá trañ möa phun laø ñuõ cañh töôi. Theá laø tröô baø óng noùng, dañ ñaâu caø tröô... Nhöng thuù quát Coù khàù naø caø pheasö deø ñaâu!

Löông thaø ñaø cuí tuù, baý giøø con chøø gì maø chaúng tañ binh? Chuùng toá, hai tay thờ saâu vaø tuù quañ, xoñg xaø ra ñi, maø cho möa xoa maø.

Töù meù hoá Trung Thièn, chuùng toá baé gaø leù teù nhöõng ngöøu trong Phaù ñoan. Cung nhau, chuùng toá ñöng ngaén böù tranh hoà roäng ñaù non, mô mang döø trañ möa söng.

Hoà Trung Thiên rộng 25 ngàn cây số vuông, cao hơn mặt biển trên 2.700 thước tây, bốn bên núi bờ, ngọn cao ngọn thấp, cây xa cây gần. Cảnh choả chúng tôi ngắm, cóu mỗi cây dài nữa nữa khảnh xuống chieát tại du ngoài hai tổng sơn trảng, ngoài con còu bên cho mồi ca nô bơi. Yếu muốn ngao du sơn thủy mỗi phen, những trảng mùa phum làm làm trôuthanh năng hoá, chúng tôi nhanh bốn bâu theo con rông ven hoà tiến tới Chua Trung Thiên, ôu tại phía xa, cây cây tại nữa 300 thước.

Đỡ rông, chúng tôi ghé mỗi cây miêu nhôu chieát bâu tổng ngao Thảng Thổng Nả nhân, và khai sơn pháu thảnh cảnh Nhả Quang. Không biết sối thảnh nhôu thế nào, những còu theo pho tổng thỏ Ngao còu veu mỗi và Thảnh rông: ngôu gần guoát, nữa trảng, chân nấp hia da, tay trảng mang chuoát Bả nữa choáng vào hoảng, tay mặt cảm thieát rông cấn xuống nả, oai vô nảng nảng. Tô gia miêu, chúng tôi mỗi mặt nhảnh hông chua Trung Thiên.

Vào trong, tôi làm lễ Ngao Thiêng Thuê Thiêng Nhả, cây an cho thảnh mặt tôi. Nây làm mỗi pho tổng gôu sầm thước becao, sơn sơn thỏ vang, vào

xóa ñөөѳ 1.200 năm¹. Keá ñөөѳ chuếng toá vaø thaên Vieãn Baø tang cuá nhaø chua, trong còunhiều pho töông ñөөng ráá còá ráá kheø, vaønhieu vaĩ quí khai. Quí nhá láø pho töông ñөөng cuá Nái Nhaĩ Nhö Lai, boákinh Phạø Hoa vieá trên giấy boá gám, hai ñөөu còutruế vaøcuóá tron láĩ nhö nhöõng táán tranh lieãn xóa ôunöõu nhaø vaøbuú tích cuá Ngáø Hoáøng Phạø Nái Sö, cầh nay boá trên năm. Nhöøthay boákinh Phạø Hoa vöö noú maø toá môu hieu ñөөѳ nhöõng chöõ "tháá trườ trang" cuá caú: "Luế vaĩ dö ngoá, tháá trườ trang" trong báø táán kinh Phạø Hoa. Nhö chuếng ta bieá, Kinh nay chia ra laøn báý quyeyn, nhöng vì thuôuxóa móá quyeyn ñөөѳ cheø trên móá trang giấy dáø hai ñөөu còutruế, cho neãn toãn boágoĩ láø "tháá trườ trang".

- Chuếng ta, Tháy Quáng Minh giuế, sang thaên thầ Hoa Nghieãn (Keçon) chöũ

- Xa gáè? Toá hoũ

- Hôi xa. Chuếng ta pháũ trôũra ñөөlááy xe "bus" qua Minh Trí Bình, roá töø ñөөy ñөө xe treo (telephérique) lên Trieãn vöng ñөө, môu tháy thầ.

---

1. Vì pho töông nay maø Chua còøn móá teãn nõá láø "Lạø Móá Quán Án".

- Vaâng, ñi thì ñi.

Tổbeán xe bus qua Minh Trí Bình, xe chạy theo ñõông nui, maí ñõãõã giõõ Ñeán nõi, Thầy Quang Minh vaõ mua veùxe treo. Coãbaèm veùõn toãn baõ: "Hoãn nay mõi giõu trõõ ñũe nhõ sõã, không thay gì heá, xin thõa trõõu õng hay".

Thầy dõch laí vaõngõtoã hoũ yù

- Ñãõleãn tõũ ñãy, không leõtrõuvehã toã noũ. Cõu ñi, thay ñõõc gì laõthay, com không noã vieũ ñi xe treo cũg ñũũroã.

Thầy mõi trao 60 yeãn, nhaãn hai veùvaõra daũ cho toã theo Thầy leãn xe. Noũ laõxe, thaĩ sõi gãn nhõ mõi caũ thung kieång to, trong cõugheá "banc", sõu chõu ñõã 12 ngõõõ, trên noũ cõucaũ mõi vaõ mõi sõi ñõũ saẽ to baõng bap tay. Ngoã maãn meãhai caũ veù toã baẽ nghõ ngõi: "Trõõ xaũ hay toã, cõuxem ñõõc thay hay không, laõchuyẽn cuã du khaih, com boãn phaãn coãbaèm veùlaõbaèm veù coãbaõ trõõu laõn gì? Ngoãngõõõ ta thoã chí không ñi, cõuphaũ coãmaí 60 yeãn không?" Nhõng ngõõõ Nhaĩ không luaãn nhõ theã. Mõi baõ hoẽ ngay thaĩ cho ngõõõ mình...!

Mỗi chặp sau, mỗi tiếng tu huyệt va xe bắt đầu bò rụt lên tong teng trên không, theo chiều sôi nổi náo nức, nó bắt đầu non Minh Trí Bình vô tận bắt đầu non Triền Võng bắt đầu. Dường chừng toàn lạc triền núi thăm thẳm, cây cỏ um tùm, trông thấy maogheá

Triền Võng bắt đầu làm mỗi sân rộng trên chót núi, trảng ciment, cầu bắt đầu xây kiến kiến xem cảnh Nông Kinh. Qua nhà lô cô ba em về núi. Mưa tuy bắt đầu nắng nóng, toàn cảnh chung quanh bắt đầu chìm bắt đầu trong sa mạc không thấy gì xa hơn vào chực thối. Leora nói bắt đầu, chừng toàn phải thấy ngọn tháp Hoa Nghiêm cao gần 100 thước, chia ra làm ba cấp, nhờ còi ghi trong tam bản gõ đồng tại mỗi chót bắt đầu Những chừng toàn chẳng nghe tiếng nổ bắt đầu nổ bắt đầu, giống như tiếng chuông mỗi nhà máy vô tận, trong cảnh buổi chiều vaogioàng. Thoắt nhanh tuổi xuồng.

Từ Minh Trí Bình, chừng toàn bắt đầu xe dây kéo (cable-car) nhà ông Cao Vó Sơn, xuồng Nhà Nông Chiếu. Trên xe, toàn cõn lạy nỉ lạy lại những tên phong cảnh ô nhiễm, nhà Lạc Hoà Trung Thiên, nhà Lạc Minh Trí Bình, nhà Lạc Tháp Hoa Nghiêm... Qua bắt đầu Phải cõn mỗi ảnh hồmng sâu xa trong nỗi sóng của dân tộc Nhà.

Trở lại khi vào năm, chúng tôi kiến quan âm cô, rồi tất vào thân tháp Tôông Luân, trông trên mỗi cái nền cao hai thước rưỡi. Nãi ba đời nay bằng ruộng, do Ngài Thiển Hải Nãi Tăng Chánh Tôông Nãi Sô (Soyome Daisi) nưi năm Khoan Vĩnh thười 20. Là thanh thàng bảy năm ấy, tháp chừa 1.000 bả kính vẫn "nền cái nguyên cho quốc thái, dân an".

Gần nưi nhông năm vào mỗi khu tháp, giữa năm trong bả đời tôi, mỗi ngôi tháp gả 5 tầng (ngũ tầng tháp) ngả nghe, nưi trên 20 thước tây, do Hải đời Tôông Thanh Trung (Sakai Shyusa) xây. Tháp trông khâu cạ nhông không thấy dấu mỗi nhò bên ta.

Theo ruộng lờm, chúng tôi là vào cõi chánh Nền Nông Chiếu, mỗi nền Thành nưi, thười Vua Nông Chiếu Nãi Quyển. Cờ thế do cây Thành kiến nưi ôphía trở lại ma vào Nền nay nưi.

Phong cảnh thái la hung vó, cạ cây cạ thười nưi ba ngườ oân, phòng mình ngay vuá lên không trung, con ruộng sữ thì rảng lờm, khi kiến con ngườ tới thấy bển hờ. Tôi con say sả vừi nhông yùng hó so sánh giữa hai cái nãi vớ thể kiến nưi, thì Thầy Quang Minh kờ tôi sả sang tay má. Thầy bả:

- Trööù khi vaø ñeøn Thaøn ñaõ, phaû "taý tòn", ñeønò theo ngöôøi Nhöt, nghĩa laø suù mieäng, röa tay röa maë cho sạch, baøng khoâng, hoï khoâng cho vaø.

Coungai gi, heãnhaøp gia thì phaû tuy tuïc. Chuøng toa ñi ngay laï moãi ngoa nhaø con raá xinh, chaïn troá vaø sôn veø raá kheø. Giöõ nhaø couñhöng voø nöøù töø mieäng nhöõng con hoá ñaù phun ra. Chuøng toa laáy nhöõng cau gaø baøng caý thöng traøng ngaø cam daø, höng nöøù röa maë vaø suù mieäng. Vì laø nöøù suaí, neøn trong ngaøn vaø maø lañh. Röa maë xong, thaý trong ngöôøi thö söøng laï Theo goù Thaý Quang Minh, chuøng toa tieán laï moãi cau nhaø hoùkhaù cañh coàng chañh, trong ñoø ñoã ba coàng ñang tòi lui, lui tòi, xep vaï nay, nhaë vaï kia, chaúng khau cau coá quaøn saó ñep haøng. Thaý Quang Minh hoù mua hai veø vaø leã ñeøn. Moãi coá vui veø ñaøp laø ñaø heá giöø roá. Toa ngoø ñoàng hoátay, kim chæ 5 giöø chieàu. Röø hoá coàng! Khoàng chöu thua, chuøng toa tieán ñaï laï coàng. Naøn ba khau chaïn chaïn ñang ñi ra döøù maë moãi camh saù vieøn to beø chöc ñoàng aøp coá laï. Ra giöng thöng thieá, Thaý Quang Minh töù tình camh xa mong cuá chuøng toa vaø xin oàng ta thöøng tình cho vaø baù yeá. Oàng laé ñaù vaø nöù maý tieáng maø

toà ñoàn laokhoàng thuañ. Thầy Quang Minh cótaán công lài choi. Ông cho phép chúng toà vào sañ trong ngàén mỗi vong roà ra, chòukhoàng ñoõc ñi sañ vào phía hañ.

Ñoõc xem "Dông Minh Môn" (Yome mon) ñhò theáney cuõg laõnuilaén roà. Ñây laõcoàng chành vào ñeñ, mỗi kyõcoàng tuyeã tàv veàngheãthuañ ñieñu khác trên goã Nòu coàng töõng hình mỗi cái mã, möõng töõng ñhõõg cái mã hát boã, vaõcuõg ñhò cái mã thañ, nhiều töõng nhiều lớp, còutõg còutui, chành troà mañ saéc voãcuõg tà mã voãcuõg kheò leò. Còùngõõ ñaì baõ, sang chõi ñoõu Nhañ maõ khoàng thaý Dông Minh môn, laõchõa bieñ ñoõu Nhañ. Khaùh AẤu Chãu goĩ cõu này laõ"Cõu maõdu khaùh phaù döng chành cõngay", döng ñeàngaén töõ chi tieã mỗi cái kheò laì lung, maõcang nhìn cang tìm ra ñhõõg ñeù tuyeã tàv. Lũe aý, möa ñãõtañh, trõõ laì trong xanh, cho ñeñ tuy ành thañ döng saõ lañ, chúng toà con thaý khaùroõmỗi phañ cái ñeõp võa tàv

Thaý bàv cãmh saù ra veñnoàng veà chúng toà càv töõ roà ñoã boàng bieñ lài trong coãtõch hoãn hoàng cõa cãmh ñuñ röng im thim thíp.

banh ngay hang, choãcao choãtháp vaostuy gióng cây
tròng maññañ ñöôc ñeãöôu hay giöôkhoã Döôu cãu
hang dãu ñieñ chãng chõt nhö löôu ñeñ, giañg
treñ nhöñg coã goã to ñhoũ cãu bãu ñoñg phu,
thöông treñ mãe à sô mi tay ñgañ, döôu vã quã
boáxanh óng boutrong ñoã hia cao su ñen, xa troñg
in nhö nhöñg anh lính Nhañ ñãolãm möa lãm giou
moã dã öünöôu mình. Ñãy laømoã ñhoim ñang cho
mãu bôm ñöa ñöôu vaø ruoñg, ñoñ ñaen ba ñgöô
khãu hoã ñang cuoã ñãñ, hoã ñang ñãy xe, hoã
ñöã ñang hõu xem. Lañ lañ, moã vaø boung phuñö
võu chieã choang (tablier) bãng vañ xanh, luñ huñ
giöã nhöñg ñaem hoa mãu, hình nhö ñang hãu rau,
ñhoãcãu gì ñöu

Xe chãy ngang moã vaø chõ ñhaø queã Nhieñ
quã cõm bình dãu, mãngöôö Nhañ goñ laø "Ñãñ
chùng thöc ñöông", lãm cho mình ñhoũñeñ nhöñg
"tieñ ñöôu" củ ñgöôö Hoa öuqueãñhaø

Kamakura chã cãu Ñoñg Kinh cõu 48 cãy soã
ngã. Nhöñg cõm ñöãmöôi cãy soãñöã laøñeñ ñoñ,
chieã xe chùng toã ñi lañ chieã mãy. Bãu taø coãsöã
mãkhöñg ñöôc, ñañh phañ ñaem yñöuñöñ xe khãu
ñeñ thay. Sõ khãuñ buoñ, ñhaøhöông ñãö möö cõ

"lô" – vaêng, táí caúxe "ôatôabư", xe "car" ôuNhaĩ ñeàu dung hang thieá nõõlaon kieán veù- nhaohöông ñaõ môõ cô"lô" haù vaõ baõ. Coákhông ngaàn ngaĩ, cõõõ duyeán roá cáí giõng. Baõ ñaàu couleõlaõñieàu coá nghe buoàn buoàn, baõ sau nhanh nheñ vui töõi hôn, hôn moã tí thoá. Nhõng ai cuõng voátay. Moã chap sau, chúng bieá còuphaũ vì côñãõtroáheá táõ ngheã không, coálaĩ môõ khauh xõõõng hoã. Moã baõñiàn Pháp dàng treñ naen möõi, nhañ lôõ ngay. Moã trang phaõ tay hoan ngheãnh. Keára, baõkhông hôn gì cô"lô", nhõng dàñ trõõõng xe cheá, nhõng hy sinh ngheãthuaĩ nhõ theánaý quaũlaõnhõõng coáng hieán ñaẽ bieá vaõñiàng keá Ngõõõ Pháp baõ: Boátieàu thuyéá naõ hay cho theámaý, cuõng phaũ còulũ chám dõũ. Tieàu thuyéá con theá haõhuoáng chuyéã cheá xe... Vì vaý, ñoãnoã giõõsau, chúng toã laĩ leã ñõõõng vaõkhông bao laũ ñeã Khieãn Thõõõng, laõnõi noã danh nhõõphotõõõng ñoãng thõõõloãthieãn, tieáng Nhaĩ goĩ laõ"Dai Butsu" (Ñai Phaĩ).

Tõõõng cao 13 thõõõ, trong long còubam thõõõÑõõ Quãm TheáAãn vaõcòuthang leo leã tôũ ñaãm. Nõõõ ñiũ hoã naen 1252, döõõ thõõõ moã Chính phuũphong kieán ráí uy theá Tuy camh cõũñeõp, phañ nhieàu khauh

ñeän ñaây ít ai laáy laøm laä vì ñaõcoùðòp laøm quen roài nhòøtranh ành, baø chí. Bôu côu sau khi cung nhau chup möi ành kyúnieän. Phaù ñoam keø sang thaän Khiêm Thöông cung, möi ñeän Thaän ñaõ.

Nhòø coù saép ñaë tröôù, Phaù ñoam ñöôc tiep röôù noàng haäu. Tröôù khi vaø ñeän caù ñaä bieäu laøm laë"taáy tòn". Tieáng noùi laøvaø ñeän, thaä ra chañöng vong raø trong, tröôù ñoä canh cöa kheùp chaë cuä ñeän, ñeäxem öng Tröômg Phaù ñoam Nhaä laøm laë Phía trong thöphöông nhö theánaø, không möi ai bieä. Caù vò Leäsö Thaän ñaõ ñeäu maë laëphuë, maõ ñen kieäu "vañ ñaèng" cuä haü boä, coùquai bao haøm, aø röng tráng hay ñen, quañ tráng, bí taä tráng, guoä maë sôn ñen, ñeäbaèng möi thöucaây tráng nheü nhö goä voäng cuä ta. Vò Chành laë trao cho öng Tröômg Phaù ñoam möi canh cây laùxanh. Hai tay tiep, öng ra tröôù, ñöng ngay cöa Chành ñieän, lañ rañ vaø caäu roài trao canh cây cho vò Chành laë vö tay hai caü, phía sau nhöng ngöôø Nhaä trong ñoam hoa nhòp. Öng lañ rañ vaøvoätay möi lañ nöä roài lui ra. Vò Chành laëthay öng vaø giöä, hai tay cung laä, ñöa canh cây lên töü tràm, nhö chüng ta dañg höông, roài öng ñöc to lên möi caäu vöü möi giöng

nôô la nôô haù. Raá tieá laokhoâng còai thoâng ngoân cho mình bieá coi oâng khaán gì. Chænghe traán traán nhöông tieáng OÁ. Toá. Roá.

Leá xong, vò Chành leá ñoá Phaù ñoan ra phía trööù, choáVuõñaá, ñeáxem moá ñieá muá teá Toan ban goàn còubóá vuõñoáà traéng roéng tay, xieán ñoú ñáú ñieéng vong hoa cué traéng, toú giöù bính boútao daá theo hai beán oú. Nhaá thì còumoá óng tieá, moá kem lam baéng saù óng trüé lóm nhuúkhoâng ñeá ghep lai vaømoá troéng, gioéng nhö troéng nhaá cuá ta, giöá veévong thaá cöc âm döông, khoâng ñeánaen maø loéng ñöéng trong moá cái khuón cáý sôn ñoú Nhaá baé ñáú troá, cáu còavuõñoátha thöóú, tay càen hoa, baé ñáú muá, theo nhöp kem tieá vaøtieáng haù cuá moá nhaá coáng. Xa nghe phöóhng pháá nhö tieáng ñao thaá ôúmaý ñáen cùng ñình beán ta.

Töø giaó Khieán Thöông cung, chùng toá leá xe sang thaén Chua Vieán Giáú, Ñáí baám sôn cuá phaù Lâm Teá thuóé Thieán toáng. Chua bò traán theáchieán thöühì tam phaùnhieá vaøñang lo taú táø ngoá Baø ñieén Ñáí Quang Minh trên nèen cuó Ôúñaáý cung nhö ôú chua Toáng Trì, còu Thieán ñöóhng cho chö Taéng vaøcö sá. Chùng toá ñeán nhaén giöótham thieán

buổi chiều. Loá nán tay của phải này cókhà loá của Tao Nõng, lại không ngoài góá trong quâbí mà ngoài năn.

Vì ão má cáugio buổi mai vôú chieá xe ché máy, Phải ãoan phải hoá háuquay về Nõng Kinh ãe gheúthên chua Tông Trì (Sojiji) của phải Tao Nõng màriêng toá ão cung Thày Quang Minh ãe chieá bâu roá. Gặp lại toá, ngáo Thiến số nhán ngay vào töôi cõo nán tay niên nôú

Thay má Ngáo PhouViên trõoing, Thiến số môú khàch vào Chành ãe. Sau máy lôú chao mõng của ngáo bàng tiếng Anh, má cõ số ãõng lên trõoú máy vì âm thuá lại lách số của chua. Keáoou khàch sang thên Thiến ãõng vàođi má leáTraoão. ão bié Traoão nhõ theáno ôúchua Tông Thõõng, toá nhõõng cho ãai ãõu Bõu Chõn (Kyõ Viê tö) vào bãn R. de Berval vào ngoài, con toá thì thoá ra phía ngoài tìm xem nhõõng gì màbõ trõoú con bõusõ. Má cháp sau, ngáo Thiến số ãõa khàch sang Giãng ãõõng, má gian phong to lóm số chõ ãõ 600 ngõõ. Theo chieá đái, 4 hàng ãe ãõ ãõ sãm, trõoú má chieá ãe cõomá bao sàch táng, 2 chieá bành in vào má chèn traó Khàch võ ngoài xuóng,

may sô thanh niên trong chùa, ào dáo ñien, quần trắng, bông bình traøra rôi.

Ñâu ñòu an bài, ngài Phòu Việñ trồông Cao Phong, pháp phư ñang hoang, ñông lên ñôi may lồi cảm ôn vaomôi khàùh dung traødung bành. Sau lồi dòch của thoàng ngoân, hai ñai biệu, trong ñòucòu vò Hoã trồông Hoã Tôn giao sôù thay mãe Phâu ñoan toulong thanh kính ñoa vôi vò Cao Tàng vaø xin ña tãisôiñom tiếp ñòng haù của Ngài.

Ôũchua Tôàng Trì ra ñaõquaubây giồtoá. Xe chay ñoã möôi phư lao veà ñeán trung tâm ñieñ Ñoàng Kinh vaolan löët boũkhàùh xuoàng của ñôi nguĩ döõu ñhông ành ñeñ ñuũman của của bãng quang của.

Lai mãe mãe ngay ñoã.

Veàñeñ phong không bao lâu, quí Thày lai ñeñ thãm. Chùng toã heñ nhau hoãm sau ñi thãm Ñeñ thòvua Minh Trò, nhaõñai của meñh ñaõñoã ñaũ toã Nhaĩ ñeñ choãcõong thòh.

THẮM MINH TRỊ THẦN CUNG

2-9-58 - Tròn của ngay phâu ñi döi cuõ thò luañ của Hoã nghò, thanh ñeñ chieñ, hoã 5 giồ mòu

cung Thày Quang Minh ñi thăm Ñền thồ Vua Minh Trò (Meiji Jingu).

TổSankei-Kan, chùng toâ ra ga láy veùxe ñieñ vaõñoãmöôñ laên phuù sau, chùng toâ ñeán nôì phâu xuoáng ñeãñi boãvaø Thàn cung.

Con ñöông vaø Ñền roäng lôm, theñh thang gañ nhö Ñãi loãThoáng nhaá ôuSai thanh, nhöng u nhaø, thanh nhaõhôn nhieàu. Neáu laõôutren may bay ngoù xuoáng, chùng ta deãlaãn töông ñoũlaømõñ con soãng nõõu bãc ñang uoán mình giõõ mã khu röng rañ, roäng ñeán 22 mã tây. Ôũngay Thuũñoãmaøcõmõñ khu röng to nhö theá quaũngõõñ Nhaá thieá ñeã nuoã añ, chõukhoãng thieá ñeã sung thõõng.

Qua hai khuè quanh, chùng toâ gặp cõng thõu nhaá, toan bàng gõ döng ngang loã cao ngaá ngheá, mã cõ beà hoanh ñoã hai ngõõõ oãn: sõ hung vó trong ñõn giãm vaõnhu nhueãñ. Neãn nõi theãn rañg, trõõnhõõng kieã trũ tañ thõõ, beãtoãng cõ saá, thõõng mõi cõutõõsau trañ theáchieã thõu hai, taá caũnhõõng ñeãn ñeã, chua thap danh tieãg vaõ ñoãsoãtreñ ñeã Nhaá ñeã bàng gõcãu Phâu chañg vì thõõng bò ñañ ñoãng ñeã, neãn ngõõõ Nhaá chõn gõ cho ñeã? Raá cõtheá nhõng rieãng toã, toã cho caũ

thích gõ hôn ñàu gách củn con chầu Thàn döông Thàn nõõlaõmoã bieã hieãn củn tinh thàn nhu thánq cang củn hoĩ maõtoã cam tháy trong Nhu ñãõ, hay trong nhieũ cõũchẽnhõõc maõhuõng, nhõ vieã nhõn thua trõõũ mieõng sũng thàn công củn Myõ tiếp theo laõsõi mõũcõũ giao thõng võũ Ấũ Taỹ, thanh thãĩ nhãĩ củn kèm củn mình vaõ coá hoĩ củn hay củn ngõõũ, ñẽaroã cõũdõp, gãũ õng ñãũ lõng õng mõũ phen cho bieã, nhõ õũTraũ Chãũ camg, õũTaũ Gia ba... chãũg hãũ.

Ñãũ laõnhõõng yũng hó ñãũtrieãn mieãn trong ñãũ õũ toã, lũũ chũng toã ñĩ laũ vaõ coãng thõũnhĩ laõ coãng trõõũ Ñẽũ.

Thàn cung ñang lũũ trung tu. Phĩa trong, thãũ thõũxoãn xao laũn vieũ; beãn ngoãũ, döõũ mõũ maũ nhãõ nõũnãm veã phĩa taũ mõũ thũng ñõõng tieãn, mõũ quyẽn soãvang vaõmõũ tõõboãcũũ keũ goĩ long hãũ hieũ củn toãn dãũ trong vaõngoãũ nõõũ, ñẽãdõõg laũ ñẽũ thõõvõ Thãn hoãquốũ taũ dãũ.

Toãn camh khu rõõng cõũtheãvĩ nhõ mõũ củn trãũp to, chãũ troãmyõthuaũ, long loũ nhũng xanh, nhõõng taũ củncũũ võ ñãũ, kheũ leũ áũ taũ ra ñẽãchẽ ñõõng mõũ mõũ nõõtrang ráũ taũ thõõõng vaõráũ nõũ laõ

ngoài Nền thơ Vua Minh Trò vào Hoàng hậu. Nền thơ
 này làm tôi ngạc nhiên, vì tôi đã nhìn thấy rằng,
 nền thơ này cũng vô cùng kiến quốc của nhà vua vào
 lòng sung kính phải chăng của dân chúng, ngoài
 Nền thơ này mỗi công trình kiến trúc, nếu không
 hôn, ít ra cũng to đẹp bằng ngoài Nền Thơ ôi
 Nhà Quang, ngoài nền thơ mỗi công thần¹. Hai ngày
 này, tôi lại liên tiếp nên cảm thấy ngoài
 nền thơ này thấy ôi Lòng Vua Tôi
 Nền thơ vào Thành Gandhi. Ôi hai nơi này, khu này
 cũng to rộng, chớ không cảm thấy như ở bàn tay
 ngoài tôi nên thêm cho tăng vẻ hữu tình. Những
 khi vào nên trung tâm nên của mỗi khung cảnh,
 tôi đã không khó lấy làm lạ cho tính cách quần
 quần và qua đến buổi của mỗi ngoài mỗi Không gì
 hôn ngoài mỗi khó gặp này bốn bên ba bên nên bằng
 phẳng nhỏ mỗi cầu thang, chúng tôi nên chạm trổ
 Những ai đã nhìn ra kiến tạo cầu cảnh và các
 danh thơm của Vua Minh Trò, cho hai cái của này
 Quốc vô cùng thi số Việt Nam và của vô anh hùng
 giữa phòng dân tôi Ái, qua lòng ngoài này biết kính
 nên cầu chí hòng cao của những vô nhân khua

---

1. Trong Tô Quang số 90, tôi làm ngoài Vua Nền Thơ.

biêng: phau lam laolam, cam to cam hay, nhong lao lam cho dan toa, cho quoc gia, chokhong phau rieng cho minh...

Theo cuon Than cung Chanam (Guide Book of Shinto Shrines), do Hoa Than cung xuat ban thang 8 nam 1958, Nen Minh Tro nooi khuong cong xay cai nam 1815 vamao nen 5 nam sau muoi hoan thanh. Nen nen nam tren naa cua Hoang trieu va laonoi maokhi sinh tien, nao Vua va Hoang hau thich ngoi choi, con khu rong lao do than dan dong cung. Le laa thanh an va nooi long trong couhanh ngay 1 thang 11 nam 1920, va leateahang nam thi nonh va ngay sinh naa cua Vua, toi mong 3 thang 11. Moa nam, to saung mong moi Tei nen chieu, soa ngooi nen dong hong chieu bau, thong noing nen ban trieu.

Chung quanh nhong cau xa, coungoi uyen trong nhieu kyhoa do thao, couhoalyungo nooi trong, long bieng moi nha thuy tai cai doa meo Ngoa ra con nao Kyunien cau lou troonhong vai dung cua nao Vua, nao Vien Bau tang choa ning nhong sam pham chea tao nooi trong tho duy taan, nao troong naa vai, nao saan baseball sou choa 56.000 ngooi.

THĂM MỘT TRƯỜNG PHẬT GIÁO

Tham Niên xong, chúng tôi trôura kiếm xe sang thăm Tröông Caù Traùch (Komazawa), möi Nãi Höc ñöông của Phau Thièn Toâng, vaø lao nôì tong höc ñài tiên của Thày Quang Minh. Khu ñái khàu roäng, dung chöa möi toa nhaø chính göi lao Baù Quan, möi Giäng ñöông ñuù choã cho 1.000 sinh viên, hai dãy nhaø lài chia thanh 500 lớp höc, möi Thö viên 5 töng cöuraí nhiều saùh veà Phái giaø, Kinh teá Chành trò, Xaõ hoã, Ñòa dö, bàng chöõ Ham, Nhaï, Ba li, Sanscrit, Anh, Phap, Ñöù, Trieu Tiên, vaø möi tröông riêng chuyeñ dạy Anh, Phap ngöõ Ngoaø ra con möi sân böng tron vaø möi khu vöõn ñe cho sinh viên laøn nôì tap theäduç vaø di döông tinh thần.

Tuy nhàn lùè nghe höc, tôi ñöõc vaø trong xem xét nhiều nôì, nhö Thày Quang Minh lao choã quen bieá của tröông. Không bieá càu tö thũc Phái giaø khàu ñöõc táchöù vaø roäng lõm nhö theánaø, chöu noã camh Caù Traùch ñây ñuù lao möi löi giöu thiäu hung bieñ vöù khàu ngoaï quoa veàsöi phoàn thөн của Ñaõ Phái trên ñái Nhaï. Nhöng theo Thày Quang Minh, quang camh tröông tröü chieñ

tranh toá ñẹp hôn nhiều. Thả vạy, nhiều nôi con mang daú về tam pháucủ bom ñã Ñòng minh ma ñeán nay, gàn mööü lên naén qua, nhaotröông chõa ñuítieán söa chõa.

Sau khi lên sân thöông trên nõi Giáng ñöông ñeángám toám camh, chúng toá tröüxuoáng, ñình ra về Böng döng toá nghe tiếng hét la, tiếng cày và chãm chan chát vao tiếng chãm daén ñung ñung, nhõ của möi tieán ñõa ñang haén thanh. Toá hoú Thày Quang Minh cõchuyén gì theá Thày cõõ:

- Máy anh sinh vieán ñang hõ ñành kieán ñõu
- Ôüñaú? Toá hoú tiep.
- Ôüöng döü ñã. Ñã hõü cõmuón xem khoáng?

Leõ coánhieán laotoá muón. Chúng toá ñi quanh co ñeán möi ñãu thang vao böü chãm töng naé vì trõü hõ toá. Trong phong thõnhì của möi daý ñõa möi cái, xây döü ñeán Giáng ñöông, saú của trai lun cõ möü saú möü bay tuó ñang tap ñành kieán bàng gõ trên möi của sãp cõng bàng gõ Chia ra töng cãp, cãu của võ ñành võ la, của thõüla ñã lam cho quãn Phap tãm ñõõn kinh tâm trong cuõ ñã chính öüü nhaõ ñeán 1945.

Thầy Quang Minh giảng Trông chúng những dạy chớ maø com dạy võngheävaøngò thieøn. Y nhö caù Chua Thieøn toàng, tröông còu Thieøn ñöông vaø Thieøn ñöông laø moãi moãn cuõng nhö caù moãn khai trong chöông trình giảng khoa.

- Ñaõ höu nên biết, Thầy Quang Minh nói tiếp, Thieøn toàng của Nhà lao do caù Thieøn sö của Phái Thiếu làm töi ôu Trung Hoa truyền sang. Ñeà cam hoà dân töi Phươtng laø moãi dân töi còu tinh thần thöông võ vaø rá trung thành với Thần ñaõ, caù vò Thieøn sö Trung Hoa, trong lúc ñaõ, không nếm Phái giảng ra giảng maø nếm moãn vò Thiếu làm ra truyền. Về sau, khi chinh phủ ñöõc long moãn sinh, caù ngàø môi là löõc ñöa em hỏi vaø cöu Thieøn. Chöng hỏi nhai ñöõc chân tình thần của pháp moãn này, hỏi hỏi söt hoang nghinh vì Thieøn toàng không làm lui bại khí phai của dân töi hỏi trả lại com giúp cho khí phai này nộ phai ñaõ. Do ñaý maø háng thöông löu Nhà cho rằng không thể ban ñeà nên nên vaø hoà của Phươtng maø không ñeà cö ñeà Thieøn toàng...

Câu truyền com kể dài hơn nữa, vaø töi thích thu qua cho ñeà ña xe ve ñeà ga chính Nông Kinh maø không hay.

3 vas4-9-58 – Tron hai ngay nay, Hoai ngho hoip thaui luaui tong tieui ban, nhong vi cau van nieaneui ra nieui ngoai phaim vi Phai giao, chung toi ban nen loi dung thoi co ni dao phoamoi phen cho biet.

Ni nai bay giou Chung toi khong cou chong trinh nhat nong, cou thaui rong ra phoa gap gi xem nay vastuy thumachon hohong. Tuy nhien, khi ra khou khach san, toi lai noi yu

– Xin Thay noi toi ni xem phoaban kinh saui Phai, toi noi vuu Thay Tam Giao.

– Phoi nay xa laui, Thay noi, bay giou chung ta hay nen xem troou phoaban noi thoi

– Vaing.

Chung toi len xe oato abuyui. Nen moi phoaring vas dai, giou cou xe nien chay, moi trong mohong toong noong Thuy binh cua Choi Lom thuoi xoa, chung toi xuang. Theo chan Thay Tam Giao, toi lan looi vas xem noi tren mooi hieu, nhu cou lon cou Ban moi quy y vas muoi cou moi ban thoi Phai, ban cou chou kou nen nay. Toi tu thoi cho nen lo hohong, chon nen, bat tram, chuoi, moi khong thieu moi thoi gi, vas cou nuu moi hang cho moi tu

tiền. Bãñ seõ hoa mãt vì nõõu bông của sôn mãt
 củng nhõ veasoá löõng của của thõu hang. Cõuleõ õu
 Nhaĩ, danh töõ "tuũthõõ mũu dung ñũng, vì ñũng
 vũu nghóa mũu của tuũtrong ñõngõõũ ta thõõ Quaũ
 thaĩ laõ mũu của tuũnhõng khoãng chõn, giõãng nhõ
 mãy của khãm thõõ Baõ trong Nam, khãu chãõng laõ õu
 ñãy chãm troãraĩ kheõ vaõ sôn mãt ñien huyẽn vaõ
 thep vang saõng chõu. Phía trong, tuũõõũ chia ra
 laõ hai phãn, cõu của che, khoãng che mãt phãm toũ
 mãch đõn hãm. Mõũtuõõng cõũ ngoãũ, bãñ seõ thaỹ
 lõ hõng, chõn ñien, bình hoa, đũa quãũ Tõõng trong,
 nũp sau tuõõng cõũ thõũhai, ñõõũ ngãũ laõ ba gian,
 giõõũ lõm, hai beãn nõũ laõ nõũ ñãũ töõõng Phaĩ vaõ hai
 vò Bõatũ. Thaĩ laõ tiẽn lõũ cho nhõõng nhaõ chãũ hẽp,
 nhaĩ laõ cho nhõõng nhaõ ngõõũ Nhaĩ ít phõng vaõ
 thõõng laõ chã cõũ mũu phõng võũ dung laõ phõng
 khãũ phõng aũ, võũ dung laõ phõng nguũ phõng
 thõõ Phaĩ. Thõũ thõõng, tuũthõũõõũ ñõõng kín vaõraĩ
 trang nhaõ trong mũu phõng khãũ. Ñẽũ giõõleã Phaĩ,
 mũũcõũ ra, chõng ñien ñõũ hõng leũ thì khoãng cõũ
 gì trang nghiẽn hõn.

Cõũhai mũũ hang laõ cho toũ ñãũ bieũ ñẽyũnõũ
 laõ nhõõng bõũ hoa sen cõũcãm chõũ laũ bãõng gõũ thep

Vậy ra, ngồô Viei mình ão chòu tieáng oan lao ham meâcôbaä baä nha!

Lai ñi qua moä räp haü tuông coä Khoäng bieä phía trong hoï trang trí nhö theá nao, nhöng beä ngoaï xem na naü nhö caü räp Trung Hoa, vôü nhöng hình quäng caü to töông, mau saé löng laäy.

Moä hieü saüh. Chuäng toä taä vaø. Töø coä caäp kim, Saü Gom hoa læchöa bao giöø coü moä hieü to nhö theá Saüh baü chöô Nhaä chieäm phaän löm, keäñou laochöô Anh, com chöô Phaäp thì räá ít. Chöô Ham, trau lai khoäng coü Thaä lao moä röng saüh, maø ngööo nham roä phaü maä ít nhaä vaü ba ngay möü xem kháp. Sau khi daü qua caü gian, toä döng böüü ôü gian Trieä hoä toä giäv. Ngoaï tröø Thieü toäng, khoäng moä saüh nao kháü veä Phaä giäv. Thaä laü lai cho moä nöüü coü nhieüü chi phaü cung gaü thañh hamh nhö nhau. Cung vôü Thaä Thieü Aä, chuäng toä löä mua ñööc ba quyän.

Ñeä ñaäy kháü tröa, chuäng toä kieäm hieü aä côm. Caü moä vaä ñeä Bañ ñöng töông voä lao Ñöng Kinh ít hieü aä. Khoäng, nhieü læn vaø ñüü caü hañg, vaø gaü kháü cung. Caü khoü cuä chuäng toä lao phaü tìm cho ra moä nöüü baü thöü chay, baüg

Trong ñoan, hình nhö chöa ai cöukinh nghiêm cuâ Thày, nhöng Thày ñaõbaõ ñaäm thì cöuvaø tieäm keâu aên coi ra sao.

ÔÛñây cuõng nhö ôucaù hieäu aên khai, "boá" toan laø caù coạ nhöng vì hieäu bình daân neân caù àø choang cuâ caù côngaán vaøkhông ñöõc tráng nhö ôucaù choásang. Caù chuyeän ñom tan giöõ chung toá chöa döù thì böã aên ñaõdoñ xong. Cougì cho cam! Bành tàñ buñ ñöng trong möi toånöù lãnh, treän mãe noá leäu beäu naên ba cuñ nöù ñaù vaømöi cóc lum chöa möi thöünöù men meù mãtoá ñoam laøxì daù pha loãng.

- Aên nhö theánaø ñây? Toá hou.

- Thì ñaõ höu lam nhö toá, Thày Thanh Kieäm ñaùp, nghóa laøcho vaø xì daù roá aên, muoán uoáng luoan caünöù ngam cuõng ñöõc.

Vì ñoi hay vì khai, không bieá, nhöng khi aên vaø, toá thấy cuõng hay hay. Ba Thày Thiên Aên, Quang Minh vaøTaâm Giaù hình nhö cuõng cung möi caün giaù. Ñeän ñây, caù chuyeän baë ngang vaøchung toá ñeäu lam cöumöi vieä laølay ñuã vöù buñ bành tàñ cho sang cóc xì daù vöa chua vöa ngoñ vöa mãe, roá töñây ñöa vaø mön keásatù mieäng cóc. Cöu

hai ba miếng nhỏ thế lại hụp mỗi bữa nõõu ngấm. Chúng mày choé lảheá, heá thì kêu mỗi ngõõõ mỗi toãnõõ, cõuhaĩ gì. Không hai vì chæcõuba chũc yeân, nghĩa lảõõõba ñõng bảc ta, theo giãuhoá ñõaũ chãnh thõũ. Xong lảõ uoáng nõõu trạ traũ tieũ roĩ ñĩ ra, không mỗi trái chuoá, không mỗi cái bảnh, dàũ chũng toá sãũ long traũmõĩ giãũñaé. Vì sao? Vì cái lã chuyẽn nghiẽp õũñaỹ: heábãũ cõm lảbãũ cõm, bãũ bãũ lảbãũ bãũ, không bao giõõxen loũ.

Nhõng không leõ vì cái lããỹ mãschũng toá thũ thuũ quy hang. Chũng toá tìm hiẽũ trái cây. Nũũthõũ vãsthõũnaõ cũũg tõõĩ toá, nho, bõũn, xãũlũ, cam... gì cũũg cõũ giãũlãĩ phãũ chãũg, nhõng toá phãũ tõĩ cãũ thõũchuoá giãũhõũng ñõũ nhãũ bãũ õũñaỹ, vì quãũ ñãé: hai trãũn yeân bõũn trái, vãỹ ra tõũ nãũn ñõũng Viẽũ Nam mõĩ quãũ Chũng toá mua mõĩ kí loãxãũlũ vãõmõĩ trái dõũ thõũm mõõũg tõõũg loãũ melon cũũ Phãũ, roũ mõĩ mãch vèphõũg ãũ trãũng miẽũg.

- Ngay mai ñĩ ñãũ? Toá hoũ. Toá chæcom cõũmõĩ ngay nõõ lãõphãũ xa quĩ Thãỹ ñẽatheo Phãũ ñõãũ ñĩ nhiẽũ choãkhãũ.

- Chũng toá, Thãỹ Thiẽũn Ấũ ñãũ, seõdãũ ñãũ hõũ ñĩ xem mõĩ Ñãũ hoũ tõ thũc vãõneũ ñãũ hõũ

muốn mua gì, chúng ta sẽ ghé thăm vào hiệu buôn
lớn mà họ gọi là "nhà bán đồ mua đồ".

Toàn chúng tôi và chúng tôi chia tay nhau.

ĐI RONG TRONG ĐÔNG KINH

4-9-58 – Hôm nay chúng tôi đi chơi. Chúng tôi
đã đi ra ngoài để mua đồ trong thành phố
Đông Kinh, trước khi tôi phải cùng Phan đi sang
thăm cầu thủ đấu trong năm liên tiếp.

Vì vậy vào hôm 8 giờ sáng, hai Thầy Quang
Minh và Thích Ân đã đến thăm tôi ở khách sạn.
Tôi đã đi ra ngoài để mua đồ, chúng tôi ra thăm bên
xe ô tô buýt, lấy vé đi thăm trường Waseda (Đại
Học Nữ) ¹.

Vì Đông Kinh mình mình, phần đông sau
không cần, nhà cửa không có nên thuê nhà không
biết trường Nữ học này nằm về phía đông
nào. Nhưng tôi còn nhớ và thấy rõ nhờ chuyến
hôm qua, quang cảnh của ngôi trường này.

Con đường của trường thật là thanh thản

---

1. *Tào Đạo Điền*: Rừng núi thâm, Quang cầu trường mà nhà tôi
nhớ thật nhớ hay.

vaohôi doá, hai bên còitròng cây láy bông, nhacõa nhiều tống lau san sát. Nầy laonôi tống hồc của Thầy Thiên Ân, nên Thầy lãnh vai tuồng hõông ñã.

Sau khi qua mõi sân rộng, phía tay phải cõu Vân phong giãm ñóá, quãm lữ con phía tay trái thì sõng sõng toa Thõ vieñ ba tống, chùng toá ñĩ saũ vào trong, ñeñ mõi ngaõtõ. Trõõu chùng toá reõsang tay trái, roá trõulái con ñõõõng phía tay phải, maé nhìn nhõõng táñ baung keá teñ nhõõng nganh hồc bõng chõõAnh Nhañ. Nao laõVân khoa, Luañ khoa, Khoa hồc, Kinh teá hồc, Xaõ hoã hồc, nao laõ Myõ thuañ, Kieñ trũ, Hoã hoã, Coãng chãm, Ñieñ khí... khoãng thieá mõi nganh nao. Tap trung mõi chõa cõu khoa nhõ theánaõ, cõuleõchæõuNhañ mõi cõu nhõvay maõ con soásinh vieñ, neãu toá nhõũnũng, leñ ñeñ mõiõ lañ ngam. Lá ñõõ, laõmõi trõõõng tõ, nhõ ñãõnõ, chõõkhoãng phải mõi trõõõng coãng.

Xem ngoaõ xong, Thầy Thiên Ân ñeãng hõ võu toá vào xem Thõ vieñ vaõPhong ñõc saũh danh cho sinh vieñ. Thầy baõ: "Thõ vieñ nay to lañ, ñũucõu thõusaũh baõ kim coáchõõNhañ vaõngoã ñõõ thuõc cõu mõi hồc. Neãu laõngay thõõõng, thì bao giõõsinh vieñ cũõng phải saõp hang chõõõõ cõukhi phải maé

ñeán nũa giôo mõi vaø ñoõc vì chaúng nhõng hoi ñoàng caúnga, maø con vì sõi kieán soát chaẽ cheõ Thaĩ vaỹ, muoán vaø, phaũ xuaĩ theũsinh vieãn cuã trõoàng cho Phong kieán soát xem ñeacaáp moã veũvoã cõa. Veũnay phaũ xuaĩ trình cho ngoõoũ giõocõa soát vaøhoan laĩ khi ra".

Nõi ñeán ñaỹ, Thaỹ Thieãn Aãn baũ chũng toã ñoõng chõ ñeã Thaỹ ñi ngoaĩ giao xin cho Thaỹ Quaũg Minh vaøtoã ñoõc ñaẽ caũh vaø xem. Couleõ coãg vieũ khoãg deãdãg, vì ñoõng ngoaũ dom vaø, chũng toã thaỹ Thaỹ, sau khi trình theũsinh vieãn, phaũ noũ gĩ raĩ laũ vũi vieãn quaũ lyũphia trong. Chũng toã hoi thaĩ voĩng, nhõng khi thaỹ Thaỹ trõu ra vũi nũicõoũ treãn moã, chũng toã bieĩ ngay laũkeĩ quaũtoã.

- Ñaõ hõũ thaỹ khoãg, Thaỹ noũ vũi toã, ra ngoaũ khoãg khoãg ñoõc. Thaỹ hoi baũ dung, toã phaũ moã laũ nũa giõu thieũ ñaõ hõũ laũ Hoã trõoũng Hoã Phaũ giao Vieũ Nam, hoi mõi chõu caáp veũ Thoã mình voã

Ñi ngang Phong phaũ veũ oãg Quaũ lyũnghieũg mình chaø. Toã ñaũ leã nhõng khoãg khoũ cõoũ thaũ. Nõi cõa vaø Thõ vieãn, couñaẽ moã caũ ban

quay chia làm bốn cánh, bắt buộc phải vào tông môn, không chen lấn nữa. Mỗi khi qua lối cửa này, thì tha hoà muốn đi ngang đi dọc, hay lên xuống tùy do, không ai quấy rầy mình nữa. Mỗi gian phòng dành cho một ngành học, sách vở đầy đủ cả trời đất, tuy vậy, vẫn cùng môn tu trở nên chảnh chảnh. Phòng mười lăm hai hàng tủ hồ sơ đồ đạc rất lên cao làm cho toàn phải nghiêng đầu, khiến người Phong bực tức vì những chàng bướng bỉnh thanh tao nếu lạc cuộc hay căng trên khuôn cho nở nở hai mắt, nếu làm ôi xuất tâm trong ngay. Rồi hết là Phong nở sách, hay nói cho đúng là Phong tham khảo vì cần sinh viên vào đây, y như ở các Núi học ở trường Âu Tây, không phải để xem sách giải trí mà để tìm tài liệu bổ túc học vấn hay nghiên cứu những vấn đề theo nhu cầu của việc làm của chúng ta. Sang Phòng Hàm văn, cũng phong phú hơn cả Phong khác, toàn là tài liệu để xem máy quỳ ra rất có giá trị hiện nay khi tìm ở Trung Hoa.

Xem xong, chúng tôi, theo lời mời của Thầy Thiệu Ân, xuống tầng hầm uống giải khát. Là lần đầu tiên, trên núi Nhai, tôi mới thấy mỗi gian phòng không nở nở sách. Phải chăng vì tại đây chảnh chảnh

những hàng "nhà qua nhì ma...". Thầy Thiêm Ân trâm mỗi câu tiếng Nhà; mỗi thieáu nõi ngớt mang mỗi tấm choang kèm trảng hôn nôi khàu, ñem ñặt trên bàn chùng toả ba có sĩa tõi. Thầy Thiêm Ân bảo: "Hồi neámình ñây. Ôũ ñây laøquàm sinh vieãm vaø theo tửc leã mỗi ngöõ ñi phâu tõi cung phưng lấy mình". Vöa nõi xong, Thầy bắt gặp ñoả mặt của mỗi bãn ñoàng hoĩ ñang cung vöi ngoả ăn uống ôumỗi bàn khàu, vaø cuoả phong. Thầy xin phép chùng toả roả sang nõi chuyếm cho ñeãm phut choũ.

TổThö vieãm, chùng toả sang thãm Phong Thea dưc của tröông, ôungoại khu, những không xa. Khi ra ñeãm ñöông của, toả môũ nhãm thấy rằng tröông không cóvong raø, vaøneãm không ai nõi, hoặe vöyù không nhìn thấy cây truĩ mang bãng hieãm, khàu qua ñöông rái cótheácho ñoũlaømỗi khu phoánhö trên ngam khu phoákhàu. Toả hoĩ dụcên cöũ Thầy Thiêm Ân bảo luũ ñeãm tröông không to roäng nhö ngay nay. Ñeãm sau, nhöcang ngay cang phâu ñặt, tröông môũ mua laĩ những nhaõ ñặt keácãm roả lan dần ñeãm chieãm heã củakhu. Bãy giömmuốn lam raø thì không cóũ ñeãm vì những ngoả nhaømua ñoũ ñeãm nằm sát leã ñöông.

Ñi daø theo con phoáhep vaøcong queo dañ ñeà Phong Theà duø, toà còutheàtöông mình ñang raø böøu trên moã con ñöông xöa ôu Chôi Lôm, neà không còunhöng tieàm chuyeàn baàm vaø ñung cho sinh vieàn nhö muõkeá (casquettes), ñoàng hoà buø maý, giaý, möc... vaønhöng quàm aên cho nhöng sinh vieàn naø không muoán ñung böã trong quàm aên củà tröông.

Töu Phong Theà duø roã. Nöu laø Nhaø Theà duø ñuùng hôn vì raá to lôm, beàngang ñöatreàn hai möôi vaø beà daø trên ba möôi thöøu. Ñeã bieã laø giöã không còumoã cây coã, giam cho khám giaùthì ñeã ba phía, neàn toam löu goã trên ñöøöu vaø trên sinh vieàn ñang keññamh voalay, ngöø ñamh caù... Nöu toim, gañ nhö caù moãn theàduø, theàthao ñeà còutheà tap ñuyeã ôuñay ñöc, mieñ chöu khöudep nhöng ñung củi củà thöunay, ñeabay nhöng ñung củi củà thöukhaù.

Chùng toà thoá tröura kieàm xe löu veàphoáGinza (Ngân toa) laøphoábuoãn baàm truømaã nhaã. Daø theo phoánay, còunhieàu hieäu buoãn to, toächöu theo löa "Magasins geñeux" nhö NhaøHang Charner thuöu xöa ôuSai thanh, nhöng to lôm gap naem, gap möø.

Những xa, để nhàn và trí của những hiện tượng nay mà thông thông ngông ta gọi là "nhân bản tô ma" to. Còn ngoài lên trên, cho nên có những chỗ là cao, phía trên các công việc, là những chỗ ro. Hình như các hiện tượng nay là những công việc của mỗi hay hai công ty mà thôi, và mỗi công ty là mỗi nơi

Vào năm cũ, chúng tôi phải làm ngay với mỗi quang cảnh tập nập, kêu gọi những ra ngoài ngông. Hiện có sự thông là, toàn dụng báo thặng mà nói, mỗi cái sự chờ đợi hai chữ ngông. Những thông thông thông như là những thông trên, như là luôn luôn dụng "thặng đây trên", danh thặng mà cho sự xuống. Đây là mỗi danh thông to năm, vì không biết phải gọi thế nào cho đúng. Quyển và hàm năm thấy những đây trên (courroie) ở các nhà máy cũ thì là thặng nay cũng giống như thế các như là những đây trên thặng nay rộng bằng nhau mỗi cái thặng như, phải rồi quay phải và khi chúng ta lên những trên ấy, thì mỗi như là sau, mà đây trên, ngay cho chúng ta nên phải, là là nói lên, bằng thặng như mỗi cấp thặng thì. Nên năm trên, cấp ấy liền hợp xuống, sự liền với mí gạch cho chúng ta để bỏ qua.

Sau khi mua va-lô mới cho hai đứa cháu nội công của tôi, chúng tôi ra về

Troài buối chiều, tôi lo sắp đặt hành lý đi về quê không có thời giờ vì phải nên dùng một bữa cơm thân mật với Ông Bơ Nãi sủ Buố Vãn Thịnh la bản có giao tởn năm 1948. Nhân tiện, tôi nhớ Tô Nãi sủ cho gói quà quê ở trường những sách vở tôi đã mua hoặc thu góp về Hội nghề về Phố giáo ở Nha. Tôi không quên nhớ tiếp nên nên hàng của Ông Bơ Nãi sủ cũng nhớ cái máy yếm đơn toan thờ chay nên hai Ông Bơ cùng ăn với tôi cho vui. Lại gặp nhau, nay tôi lại trên nhà nên ở ngoài, cái truyện giờ chúng tôi có thể kể dài nên khuya, nếu tôi không nhớ lại rằng sáng hôm sau phải đi sớm. Vì vậy, nên 10 giờ tôi về rồi.

&

MỘT VÒNG TRƯỚC KHI TỚI KINH DÔ

5-9-58 - Một sáng hôm hai mẹ tôi Tô Nãi sủ cùng tôi đi mua xe nên tôi hành, chúng tôi rồi nhà ga thành Tokyo hôm nên 8g45. Tuy ngoài xe hãng này, tôi nhớ thấy một số sang

trông chõa tìm ra ôûnôôû nhaøduølaøtreên toa hañg
 nhaát: moả ngồôồ moả gheábanh kieủ trên màý bay,
 neãn boừ nhung xanh, trên choãdöä ñaủi còubao vaủ
 traóng nhồ tuyeá. Hanh khauừ deãcòucaủm giầu ngoả
 trong moả phong khauừ taủn thồủ, vồa roảng saừch,
 vồa thoảng khí, trên vaừh nhồõng loủ hoa tồủi tranh
 nhau phồamaủ.

Ñoan xe hồồmng veàNam, xuyeủn qua nhieủi hang
 ñủủc trong nuủ. Moả khi tồởtrong camủh toả om, xe
 vồủt ra ngoaủi aủnh saủng bình minh, toả sung sồồmng
 tồồmng chồmng nhồ ñaủñồủc giầu thoủi voủaminh.

Ñeủn 10g30, cồủtieủng trong loa của hồồmng ñaủ
 vieủn baủ tin ñoan xe ñang traỷ ngang quaủ PhuủSổ.
 Thaủ theá phía tay maủ chồmng toả, ngoủn cồủi hoả
 dieủn sôn hủnh tam giầu, troả ñaủi tuyeá baừ khi trên
 cầủ raủng caỷ xanh, khi trên nhồõng ngoủn nuủ khauừ
 thaủp hủn. Laủngonủ hung phong cao nhaát trên ñaủ
 PhuủTang (3.775th.), PhuủSổ cồủtheaxem nhồ tồồng
 trồng cho ñaủe tằnh của daủn toủ Nhaủ, laủsổi niẻm
 nồủñoả vồủ khauừ. Luủ màý bay của baủn tieủn gaủ
 trên ñaủ Nhaủ, PhuủSổ hiẻn ra ñỏm chao tồởxa, neủ
 laủ ban ngay vaủ trồủ quang ñaủng, vaủ cuủng chủnh
 PhuủSổ, luủ baủn ra veủ seủtieủn baủn cho ñeủn khi màý

bay má đặng. Phuù só thay maut ñoá saé luôn, cũng
nhỏ coàng ñhả thay xiên ñoá à, tuy theo số ñoá
hoi củ thoi tieá boá mua xuân hải thu ñoàng. Lại
ñoá, tuy choá bán ñoàng ngá maut Phuù só cò veú
huong tràng, uy nghi, hoặ ñên thò khaiá.

Hoân nay, tròi không ñoóc trong cho ñên Phuù
Số vôi ñoóng ñeú phai mô xa xên, vôi lan máy
tráng chái ngang cò ra veú cò gá ñeú tròng
trong giò mua thu, cò quá khai choàng lảnh.

10g40 xe ñoá ñeú trài Chieá Tân (Numazu).

Ñi chái ñeú má công tròng, Phái ñoan ñoóc
má toái ñoó sinh töm ñoó hai tuoá tròi xuóng, ñoái
chao va muá hải ñoái số ñeú khiái củ má ñoó
già vôi. Tá củ thay cũng nhỏ tròi ñeú vãi quó
phúc, à kimono maut saé, ñeú gá trài, chái
mang bí tá tráng va guó ñhả. Tròng củ em
gióng ñoóng con "búp beá ñeú thò thò thay
trong tuó kính củ hieú, toái muá bá chòu Trang
Tòu máng hoà ñeú maut ñoái không bieá củ em
bieá thanh búp beá hay ñoóng búp beá bieá thanh
củ em.

Chùng toái lái lên xe "car" ñi Nagoya, ngang
qua quái Toái Danh, cãnh bá bieá.

biết lữa bãn cho nhöông ngöôù cung chung phong, nhôovaây maotoâ ñöôc "chia chãn xeugoá" vôi bãn R. de Berval ñeâm aáy, moá ñeâm gioumaù nhöông thieáu trang thanh, cãnھ moá baõ bieãn.

Chùng toá vöa vaø ñeãn phong laocoá"boá" töôi cöôù trao cho chùng toá moá ngöôù moá aò kimono, ra daá baù thay vaomöù chùng toá ñi taén tröôù khi dung böá toá. De Berval baù toá: "Hoâm nay chùng ta seõsoáng theo loá Nhaï moá traên phãn traên. Bàu cöubieá taén khoâng? Nay nheù tröôù phãn doá nöôù lañh, chaaxaphong, doá moá lañ nöá cho thaï sañh, sau roá möù vaø boãn ngaãn nöôù noùng. Bàu ñeãn thöù tröôù, neá nöôù noùng quaùthì cho theãn nöôù lañh vaø, khoâng thì bò luoa cáumình vì ngöôù Nhaï hoï quen ngaãn nöôù thaï noùng". Cái thuaï ngaãn nöôù noùng thaï laøthàn dieäu: chæmöôi phut traên mình laø bao nhieäu meá möù cuá moá ngay xoáng pha trong cái buï tieäu tan, con ngöôù tröüneãn thö thaï, khoé khoaán lañlung.

Taý traên xong, chùng toá tröüveàphong thì thaý coáboá ñang doãn möá böá côm chay raá thanh ñaãm nhöông khaùngon mieäng. Sau ñöù chùng toá xuóng phong khaùh, xem maý tuũhang bãm ñoákyünieãn vaø

ngồi trai quyề giaù Luề trôulêân ñi nguừ cái phong ñoả nhà mỗi gian của chùng toả luề này vớa lam nôl ôủvớa lam phong aên, ñaởbiẻn thanh phong nguừ vớu hai chong năm ñaẻ song song ngay giớa, trên còumỏ chieẻ mung to bằg lờoủ mau lam boả gờ mòu lên vừh. Chùng toả ñi ngay ra phía bao lôn ngoả xem bảu thì tháy trên chieẻ bảu con còubỏn gờ, ngoả ghi danh tằh chùng toả. Bỏ ra xem, chùng toả mòu biẻ ñoủlaởtaẻg phản, mòu của Ông Ñoả lyù(mỏ cái ngao còugaẻn hoả trai ñeả ñoẻng tro thuỏ) vớamỏ của Ông Thoẻg ñoả (1 hoẻ ñem cày ñuủmaủ saẻ vớ ñuủcỏ). Hai mòu quỏnay tieủ biẻu hai kyẻngheẻchằh củavung.

Sẻng ra, chùng toả còu vừn kimono thừ rong xuoẻg bảu củu, phỏng ngỏc hít khoẻg khí trong saẻh vớmaủ meủcủa mòu bình minhẻn ñẻp, trong mòu khung cằh trên bởthỏng reo, ngoả khỏẻnẻn lẻng lỏnhoỏhỏn nỏuỏhỏn to.

Ñùng 9 giỏ ñieẻn tằn xong, chùng toả lải lên xe tởgiaỏIseủsang Tenri, giớa hai hỏng quỏm lyủvớo nhằn vieẻn khằh saẻ ñỏng quỏp mình chỏ ñỏa.

Ñỏng đảẻ bao xa? Khoẻng nhỏuỏỏ nhỏng cỏuleỏ trên 200 cày soẻ vì maỏ ñeẻ ñỏa4 giỏchẻu chùng

toái môn tôi nôi, sau khi ghé thăm đền Thành này Miumaya vào Chùa Pháp Long.

Nhà bếp hôn cười nhàn nhàn, ôi này chúng tôi không "tạ ỳn" với nôi trong voi phun ra, hoặc muôi trong nhôi cái hoà chôi sấm, mà nôi ngay xuống meusoi, dung nhôi chiếc gào thông trắng ngai cái dai mà lái nôi. Nhìn dung nôi trong miei chay, trí lại nhôi cái của Nôi Khôi: "*Thệ giũ như tư phù, bất xả trú dạ!*" mà thêm cái lẽ vô thôi va biến dôi¹. Mỗi nhà bếp nôi laoi rôi "sa kei. Mỗi phôi thôi, nôi trong mỗi hộp gôi thông trắng hình chôi khai, gôi côi mỗi nôi nôi bao giáy, trên nôi in tên nhôi, mỗi dôi rôi bằng nôi trắng không lôi hôn quai quít, vào hai môn nhôi. Lái Phôi xin sấm hoai: vì muoi thôi cho biái cái hôi và cái môn uoi Phu Tang, tôi nôi le lôi nôi nhôi sái kei Nôi trong nhôi rôi trắng thôi haôi hoi ôi Viei Nam, nhôi muôi và thôi quai nôi nôi khôi chôi. Hai môn nhôi môn trắng qua môi tôi khôi boôi khôi cái rim nôi, nhôi muôi tanh quai

---

1. Nghĩa: Nên ngay côi chay luôn luôn nhôi thôi (Luai ngôi Tôi Hai).

Tổ giaõ Thaèn cung, Phaù ñoan sang thaèn Chua Phap Long, mỗi trong những ngôi coátõi của Nhaì Baì. Ñang trung tu, chua coùthap nên tòng, mỗi Baù Tang viên vào chuyêñ thõ Ñõu Phaì Dõõc Sõ. Long boãng nhõuñeñ Meì giaõñang ñau yeá, toá mòu ví cùng mỗi soátieñ vào quyõtrung tu, nguyêñ Phaì gia hoácho ñõng coùsõitai biêñ trõõu khi toá veàñõõu.

Sau những lờ chao möng của vò Sõ trõõmng vào mỗi vong thaèn Chua, chúng toá dõi mỗi tieù traõ ñaìm bảc trõõu khi lên xe nhaén hõõmng Tenri.

Nhõ ñaõnoù, ñõa4 giõõchieù, ñoan xe ñeñ mỗi quañ lĩ maõñieñ làm cho toá ñeáyùtrõõu nhaì laõ toan theà những ngõõõ ñi ngoaõ ñõõõng, bảc luañ nam nõõ laõ aá, ñeù maẽ aò ñen khoãng quaùngaõ, khoãng quaùdaõ, trên viên vào sau lõng coùhaõng chõõ traõng baõng Ham vañ: Thieñ lyùgiaõ.

Ban Toáchõu cho xe ngõõng trõõu mỗi ngoá ñeñ to, nõõ Thaèn ñaõ, nõõ Phaì giaõ, naèn tañ trong xa mỗi caù sañ to tõõõng vào cao hõn maẽ ñõõõng ít ra mỗi thõõu rõõõ. Chúng toá keùtrõõu ngõõõ sau leo lên sañ. Nõi ñaý coùBan quañ trò ñeñ ñõm rõõu ñõa vào hañh lang tay phaì. Nõi laõhañh lang chõùthõc laõmỗi ñaý nhaõdaõ ñuõng 100 thõõu, trên lõp ngoù,

trần vaosạp lốt toan bàng goãlong naõ, ñàmh sạp
 bòng dôn ñi ñeán trõt deþ, con hai beân vaùh thì
 lòng kính. Tõø trong goã tieá ra moã muõ thõm nheï
 ngõõõ. Tôù tañ ñaù hañh lang, chùng toã ñõõc laù
 sang tay traù ñeávaø Chàmh ñieñ maøphia trõõu laø
 baù ñõõng. Ñeñ thaã to, sañh bòng, choãthõøgioá
 nhõ ñeñ Thañ ñaõ, nghóa laøõgiõõ không cõutõõng
 tranh gì caù maøchãñeã moã hõõng àm thoã. Taì Baù
 ñõõng, moã soákhauñõõng thieñ tín ñaõtuì tap trõõu
 khi chùng toã tôù vaosau khi chùng toã an toã treñ
 sạp traù chieá, moã cuõ leãcaù an ñõõc cõuhañh,
 döõu sõi ñieñ khieñ cuã moã oãng maosau toã bieá laø
 Hoã trõõng, kieñ Leãõ.

Tõø Chàmh ñieñ, chùng toã phaù sang daỹ hañh
 lang phía tay traù ñeãtrõura sañ. Nhìn kyõ toã thaý
 sañ ñõõc chia tõõng khu, choãthì laøm aù tró vieñ,
 choãlaøm nôì tap theãthao...

Dõõu sõi hõõng dañ cuã Oãg Hoã trõõng Trung
 sòn Chàmh Thieñ (Shozen Nakayama), chùng toã
 leñ xe ñeãñeñ nôì nghãñeñ laømoã toã nhaøba tõõng
 laù to lòm, hai ñaù cõuhai cãmh. Ban sõ, toã ñinh
 ninh laømoã khauñ sañ, nhõng khi leñ ñeã phong,
 toã phaù gañ nhieñ vì quang cãmh raá gioá moã

phong nguôicuâ hoř sinh noã truù Giööng keâlam ba hang dađ, töö cađ, cầh khoâng nhau bôu möi cau ban con trên ñađ hai cau khay bàng mây ñöông, trong còumöi àu kimono vaohai khađ boâng. Toã hođ ban NgoãNgöř Cöu, vò cö só Phau Nguyêñ thacung ñi vôi Ñai ñöu Bôu Chôn vaökeátöhoãn nay laöban ñöông hanh vôi toã:

- Ñây laöhaögi?

- Toã cuöng khoâng bieđ, ban Cöu ñađ, nhöng cöu löökhöng phau khađh sađ.

- Máy öng Nhađ, toã tieđ, cöumöi ngay laödanh cho chüng mình möi gađ nhieñ.

Nhañ vieñ phuđ dèch tai ñây ñeñ mađ àu "Thieñ lyùgiađ". Hođ phau cho möi thöu khađ bieñ trong ghi röđ giötađ, giöađ cöu toã vaö chöông trình thañ vieñg ngay hoãn sau.

Thay giötađ ñađ ñeñ, chüng toã lađ ñađ thay kimono vaö tim choã tađ. Nhöng hoãö cöng, duö chüng toã ñađñi ngööđ ñi xuoađ, ñađ cöu cöu phong nay, vađ khoà phong nöi Röđ cuöđ, chüng toã phau chöu pheđ kieñ nhañ vieñ chà ñöông. Thì ra phau xuöng töng döu ñađ. Chüng toã ñi thang mây

xuống tổng chột roà theo thang ñuờ xuống haem. Tuy ñem saeng, toà vañ còucaem töông ñang len loõ qua nhöõng hanh lang cuà moả khaim ñöông vòu càu muố meo moố.

Taén xong, trôuleân phong thì chæ con còumööi phut lañeá giõphañ ra xe ñi döitieä, do Hoả Thiên lyùgiã ñaõ. Ñaõlaotieä, taí phañ long trong. Chùng toả beñ y phuc trang nghiêm, còả mang cao vañ. Nhöng quai laĩ sao toam theá càu ông bả khau, ôu nhöõng phong khau, keá luoan bañ De Berval vaõ nhieàu bả. Ấu Myõ ñeàu vañ kimono, ñi day da? Toả ñem söingãc nhieân cuà toả ra toúvòu De Berval:

- Uừ, bañ toả hoú laĩ toả, anh không hay ràng thöc khau ñöõc môố mãc kimono döitieä sao? Coi, ngöõi ta còuba ñö tröõu luè naỹ maố

- Toả không nghe ai noú gì càu Nhöng ñaõlõroả, thoả thì còũneanhö theánaỹ maõñi.

Naem phut sau, ñoam xe ñoãtröõu moả ngoả nha to lôm còuveũhieũ aen vòu càu phong töng döõu roäng meañ moâng vaõ la lieã nhöõng bả dañ, hai beñ ñaẽ "bãñ" thay cho gheá Chùng toả vaõ vaõmoả ngöõi töi yumuoá ngoả ñaũ thì ngoả. Moả bả còuhai còachieũ ñaõ vieãn, mãc à Ñiễn lyùgiã ñom tiep. Phong

máe nhìn quanh, toái lai phau moi phen ngai nhien
 noa. Ngoai nhong bau nooi traø ban nao ban nay
 trong tron, khong nua, khong chem cung khong
 moi cong hoa maotroi troi, ngay gioa ban, moi chauh
 tong, bau thong, cong cong, queo queo, da gan
 guoc, nhan nheo nho da may ong giaolum. Moi cay
 la moi cong trinh tuye tai, moi bau coathi bai huu
 Thai vay, hau than ra moi biea ounaay daan chuyen
 ngheatrong kieang bam. Moi cay thong, tong, baucua
 hoi coutheagiaonea noa ba chue nan, nhong khong
 cao qua 4 tai tay va naa uuchaan cay cung giaonho
 thea Couxem lop rong phuilen tren nuuthay veucoa
 kinh. Ngooi ta deatong noulaolop rong tren nhong
 tamg naubiea tích tren choa non cao va naaday dan
 vuu phong song to nui nay sang noi Ngooi
 Nhai quaicouu than myvathi so khai thong. Toa
 ngoai ngai ma khong nam va bung bau dai giai
 nem nooi moi cay ve nooi thi con kyuniean nao
 hon. Ve sau hau lai thi muoa may cay chauhnooi,
 cha ngai tuu minh naolong nhieu va tien chuyen
 chou qua nae. Thea la naoh nem cau cua Nai noi
 Vivekananda maotoi nhuu "Gioa ba ngoi bam tranh,
 mua tranh va ngai tranh, ai sung song va giai
 thoai?" Leocanhien la ngoi ngai...

Chềm trạchöa căn laøtháý baïn ñoàng hanh ao aï keò leân laàu, theo caáp baäi cuâ moãi thang ñuù naøn phía tay trái. AØThì ra tieä doãn töng trên.

Lai moãi phen ngaïc nhieân nöä cho chuùmà ra thanh. Phong tieä laømoãi cùi nhaøchöi to bàng nöä chöiÑoàng Ba ôuHueá tuyeä nhieân khoàng còumoãi cây coä, tràu cuõng nhö vaùh, saáp, ñeäu loù goãñaàm daàu boàng. Boán beàcòuhamh lang thấp, khoàng giöä cao hôn ñoähai táé tràu chieäu träng bìa vièn vaù hoa, chia thanh khu, moãi trung tâm khu laømoãi ban tron thấp, xung quanh quây quàn tám chieä nếm sa tanh. Tieä Nhaï neân baé maë kimono cho deä ngoä laøphaù! Cuoá phong laømoãi giang cao hôn nöä, nhö moãi saïn khaäu, trên vaùh veøcaùm maý nööù cho hõp vôù moãi coä tong thaä, cao ñoä 2 thöù, ñang ngaùmình trên mieäng moãi cùi thung cây hình chöõnhai.

Vì laøaïn chay, toä ñöùc môù ngoä cung ban vôù ba ngöùù ngoäi quoc, moãi tu số Aä Ñoägiaù, vaøhai ngöùù Nam Döông. Chùng toä ñöùc ñaõ nhö ôucài ban ñoämaë, ai aïn thöù gì chùng toä ñeäu còuthöù aáy, nhöng ñoüchelaøbeàngoäi nhaù cho gioäng com beà trong thì toam laørau cùi vaøñaü huü

Trở lại khi nhập tiệc, Ban nhạc Thiên lý gia đình nông nhà 50 người có một vài nhạc cụ vui tươi hoa lệ hương thơm, làm cho không khí thêm phần trang trọng. Gần cuối bữa ăn, Ông Hoàng trở về lên trước mặt vị khách trên sân khấu một bữa tiệc tối. Nhà y học ông và gia đình họ của ông rất hạnh phúc với niềm vui của Hoàng gia đình. Các nhà nghiên cứu của Thiên lý gia đình. Các nhà nghiên cứu về lịch sử của một nhà máy sản xuất lập ra một người của nữ phái và một người thiên tín toàn xống lại Gia đình Trong suốt, chúng tôi sẽ nói rõ về Thiên lý gia đình mà anh họ ông hiện đang ban hành trước mặt người Nhà và là một thành viên của gia đình có nhiều thành tích vô giá.

Thầy mẹ Hoàng gia đình, củ R. Pettazzoni, Hoàng gia đình Hoàng gia đình sẽ nói lên rằng tôi đã trang phục tay vàng của chúng ta. Sau một ông Hoàng trở về Chàng Thiên xin phép tặng một tấm khăn mới chiếu về Thiên lý gia đình và trên trang một khăn mẹ ngay nên hiệp anh kỹ niệm. Quang cảnh Phong cảnh đẹp chắt chắt trong năm phút nữa biển hóm hóm sắc. Trở lại sáng rõ với những chiếc áo kimono trắng cổ sơ nên, nay lại âm u với những

chiec à Thieân lyùgiàò toan mau ñen, nhöng khoâng khí laï töng böng vui veùvaøhoa hôp trong moãi nieàm höu nghò voâbieân. Khoâng ai baø ai, nhöng ngöôøi naø cuõng ngoùoàng bañ hay baøbañ gañ beân mình ñeà roài töi ngoùalaï mình maø cung cöôø vôu nhau. Toài roài vaø tai oàng Cöu:

– Ngöôøi Nhaï quaicoùtaï. Hoi ching phuïc hoan caù baøng voõ löc khoâng ñöôc thì hoi ching phuïc baøng tình caïn vaøxaõgiao.

Oàng bañ toài gaï ñaui cöôø:

– Phaï, taï caũñai dieñ Aâu Myõouñaây ñaõthanh công dân Nhaï heà roài. Chàng nhöng theá hoi com lao ngöôøi Nhaï cuâ Thieân lyùgiàò nöõ!

Töu 11 giøø buoài tieä chaïn döu.

Veàphong, chùng toài moãi ngöôøi com ñöôc taëng moãi bao saùh noùi veà Thieân lyùgiàò, ñaë saïn taï giöông chùng toài, trong khi chùng toài vaøng maë. Bòu ra xem, quyeän naø cuõng ñeùp, aïn loài raï myõ thuaï trên giaáy day laùng böng, hình aïn roõrang. Còunhieäu cuoán vöa möu xuaï baïn nhaïn dòp Hoài nghò. Taï caũñeäu vieä baøng anh vaïn, chà moãi soáít còutheïn phaïn chöõNhaï.

Cuốn **The Divine Model** (Göông Thành triệ) nói về ñời sống của và Giaò Toà- Bạo Miki, Thành danh Tenri O no Mikoto - ñã làm cho tất cả chúng ta có lòng tin tởm của tất cả chúng ta qua việc sử dụng tất cả những việc của hành Bồ tát. Tất cả liên tởm ñến Cũ Teasing ô Hạo Noãn của thỏ cần ñã, mỗi một Bồ tát của Việt Nam trở ñể hạnh phúc với mỗi con tâm hoàn toàn giải thoát.

THIÊN LÝ GIÁO

Theo cuốn **Thiên Lý Giáo chơn nam** (Guide to Tenrikyo), xuất bản năm 1958, mỗi ñã nay xuất hiện kể từ ngày 12 tháng 12 năm 1838, ngày 26 tháng 10 năm Thiên Bảo (Tempo) thứ 9, là ngày mà Nữ Thần Thiên Lý Vô Ông Mãng (Tenri O-ano Mikoto)¹, làm ñã tiên, ở trong và Nữ Giáo Toà Miki Nakayama, người quản lý Shoyashiki, quản Yamabe, tỉnh Yamato, và miền của bà ñể thuyết giáo dạy ñời.

Tất cả qua trên mỗi thế kỷ mỗi ñã mỗi ngày càng ngày càng phát triển. Hiện có 15.000 giáo

---

1. Người Nha cho dịch ra tiếng Anh là "God the Parent" (Thần Nữ Tôphụ).

hoã, 101.000 giãø sòuvao2 trieäu tín ñoàtreãn gài khaøp nõoừ Nhaã.

Shoyashiki, tröoừ kia chà laø moã noãngh thoãn khoãngh hôn ba chuẽ nõu gia, nay trôuthanh moã ñoã thò toãn giãø vôi moã dân soá50.000 ngöoừ. Ñoũlaõñoã thò Tenri (Thieãn Ly) hay Oyasato, trung taãn phat trieãn củ Thieãn LyGiãø.

Giãø Iyucủ Thieãn Ly– Thieãn LyGiãø tin coừ moã ñaáng saùng taõ maølong nhaãn ài bao giõøcuõng muoãn cho loãi ngöoừ ñoõc soãngh vui veũhãnh phuũ. Nhõng camh ñoõc laĩ ngöoừ vôi thieãn yũ chà vì con ngöoừ quaũphoãngh daĩ vaøquaũich kyũ

Ñeãcaũ thieãn camh traẽn gian xaũ xeũvaõñau khoã Ñoũ Thaãn Thaãn hõa ñem heũ uy thaãn củ mình ra gia hoãcho nhõng ai soãngh moã ñoõc soãngh chaãn thanh vaøhoã nhaõ baõng loã ñem thaãn ra giũp ñoõc.

Tieãn sũvò Giãø Toã– Giãø Toã củ Thieãn LyGiãø laø Baø Miki, sanh naãn 1798 (nhaẽn ngay 18 thaũg 4 naãn Kansei thõu10) taĩ lang Shoyashiki, quaũ Yamabe, tãnh Yamato. Baølaøcon ñaũ long củ oãngh Masanobu Hanshichi Maegawa.

Lũc con beũthõ, baøñaõtoũra moã thieãn tãnh tõø bi laĩ thõoũng vaøraũ tin tõõũg õũthieãngh lieãngh. Naãn

1810, Bạo vương lập cha mẹ kế hoàn vô cùng Zenbei, thuộc họ Nakayama, mang ơn nhà xưa, gọi là Moto no yashiki, hiện còn tại thôn Shoyashiki.

Nếu vô cùng, Bạo hết một oan hoa, chịu chuồng, trung trinh, còn nếu vô cùng cha mẹ chồng, thì rất đau đớn, kính neạ hết lòng chân nom việc như Cö xūv vô cùng gia đình vaong ooi hang xom, ba la y chõ hoa ai lam nãu, vì vậy không ai la không quy meán Bạo Tiết hành ấy càng lam này nũt ành thua mấn củ ba va a m h h o m g nã n ò u củ ba lan r o ã g l a n, khi ến cho ke u du nã m g, tro ă n c ă p c u ũ g p h a u k h a n p h u c . B a o t h o m g cho s o u d o b a o p h a u mang th a n l a m n g o o i l a o vì t r o o u k i a b a o n a o v u n g n o o m g tu, g a y n h i e u t o a l o i , cho n e n k h o n g l u e n a o b a o k h o n g x o u m i n h n h o m o i n g o o i b a i t h i e n , l u o n l u o n l o b e t o i t u t o i t a n h .

Năm 1838, bạo cảm nghe tiếng gọi của thiên liêng, dạy bạo phải xa thân giúp nũ. Lúc ấy bạo 40 tuổi. Nêaxomg vô cùng thiên yu bạo ñem gia tã ra công hiện hết cho việc tở thiên va chãng bao lâu gia ñình baosa va camh quai o thieu thoai.

Côu chã ấy voot tãn hiện biết củ thãn bãng quy ến thuộc cũng nhõ củ chính gia ñình bạo vì vậy

trời trên mỗôô năm trời, bảokhoàng ngôu chầu lôô ãy
 nghiến, chæ trích. Dööü trieàu Kaei, năm thòu saù, ã
 chòàng bảoqua ãôô, camh nhaocang theân thieáu thoán.

Tuy nhiên, hoam camh ducay nghiến, bảokhoàng
 thoá chí ngaõlong. Ñén năm lên 60 tuoi, bảo ãem
 táán thaân giaøra phúng söi ãab vaolap giaò, lam rôô
 danh **Thaân Thaân Thieân LyùVöông Mãng** (Tenri Oã
 no Mikoto).

Ñöü tin cuâ bảohy höü vaosieâu pham. Cháng
 nhöng theánhaân khoàng ai hieäu bảomaolai com bảo
 bieán vaøxa làmh bảo Nhaøchæ couba mieäng aên maø
 böã ãöü böã no, nhöng heãcaü con trai lôm cuâ bảo
 kieán ãöüc môugaõ naø vôü ngheabam rau bam cuü,
 thì bảo ãem ra boáthí heá.

Hai möôi năm sau, göông ãab ãöü, töøbi cöü
 ãöäcuâ bảo quy nãp chung quanh bảo möi soáthieân
 tín camg ngay camg ãöng. Tá cáxem bảo nhö möi
 vô Thieân thaân giàng theá Bảodãy rãng tá cánhöng
 xaü xa veávaü chá ãöü do táám bá tòngh gãý ra vaø
 bảo ãödung phep thaân thoàng trò nhiều chöng nan y
 cho nhöng keümüloa hay mác beñh ãieân khung.

Áüh sãng ãab khöü ãöü lên, nhöng cüng chính
 lüü aý giàng toálai ãöü vôü bảo Nhiều keüganh tò,

nghe ngỗ hiệ sai tha tâm yù củ bọ toá củ bọ la củ yù
 nguy ñoá vô chạh quyề. Bọ bọ bẻ vạ tuở roá
 ñoở tha ñe củ bẻ lả, trở òu sau mỗ òu là ñh theá
 ñhông bọ vậ ñhiệ thạh vô sòu mặg thiệg
 liệg củ bọ Hôn ñoá, ñhông bọ giở bọ ñem
 ñhông sỏ ạp bở bẻ củ công ả ra ñh vô ai, mả củ
 mả long lo ñu ñe ñhông tín ño củ chạh bở òu
 hay bẻ quyề trỏ trở khi thì ñung lỏ ñhiệ
 khẻ, khi lả ñung lỏ ñgố ñgỏ, tuy củ cô, tâm
 tậ củ mả ñgố.

Tiệg lậ ño xa, ñhông mả chỏ mả mả
 ño mỗ ñoở lỏ bả khỏ ñem tậ quậ miệ
 Kinh ño (Kyoto), phía bẻ Honshu, củ vụng
 Kanto, vạ Sanyo, ñhông ke táh ñh ño Yamato. Tở
 phỏng củ chụng ño ño vẻ ño lả Jiba là ño,
 ñh ñoở thậ, ai ai củ ñgố vớg uy thậ vạ
 ñh củ củ bọ

Ñhông ño cậg cao, mả lỏ cậg ñhiệ. Sỏ
 khụng bả vô ñh gian, ñhông giậ lả tậg. Mả
 là củ ño lỏ ño lỏ mả là bọ vạ khậ, ñh roá
 củ sậ củ phậ sậ long kớ ñe mả ño ño tâm
 kiệ củ vạ củ củ củ bọ

Bọ mệh chụng ñem 90 tuở, ñe lả mả sỏ

nghep töthieän baá huü möá möá ñaö laáy boáthí vaö hoa thuaän lam caên baâm.

Hieän tình củ Thiệän Lyù Giạö – Cuốán **The Divine Model** (Göông Thạnh triệá) khôü ñaü vôü nhöng caü sau ñaý: "Giạö Toáchạng nhöng dung lóü noü vaövaên töi mastruyeän baümöá ñaö củ Nöü Thạh Thạh maöcom bạng thờ hánh. Giạö lyüvaöñaö nghep củ Baöñi saü vôü ñöü sóng thờ teá hạng ngay. Thạü vaý, cuöü ñöü daü chín chüü naên củ Baö laömöá táán göông cho táá caünhạh loáü".

Thiệän Lyùgiạö, cuöng nhö nhöng möá ñaö khaü, còü giạö ñieü, còü giạö sö, còü nhöng lóp hoü vaö nhöng buóa dieñ giạng giạö lyü còünhöng nghi læ möông tööng vôü nghi læThạh ñaö (Shinto), nhöng sau khi táü maé tháy cüü cô söücủ ñaö, loá toáchöü ñöü sóng củ thieän tín, toá còü caüm töömg ràng không phạü cüü thöüvöü keáñaöámh höömg saü xa trong táh hoàn vaönep sóng củ tín ñöü maöchính ñaö hánh củ BaöMiki Nakayama, möá nööBoátáü, hieän thạh củ long Töövoälööng. Chạé chạü tín ñöü củ Baöñaöcaüm nhieü veáchí nhạñ nạü vaölong hy sinh không bööbeán củ baöcho caüm khoá củ theá gian, neän hoütheo, vaötheo ñeänoá chí. Toá không ñüü

thôi giở vào phòng tiền nhà xem coi thái nĩa nĩa ngoài của ngỗ Thien lyugiaò theánao, những nĩa cườ hời cõ xũvũn nhau nũu lam cho toả khaãn phu.

Tả cáũa nhau nhõ ruoả thòt, em teũchõ nong, ñoan keả chẻ cheõ Trong vung của hời sang hem ñeũ ñoàng phu - à ñen trõoũ sau cõin ba chõ Thien lyugiaò bãng mả thõsõn trãng khoãng phai. Ba chõ aỹ nũnhaẻ nhõ cho mả ngỗ bẻ boãn phãn của mình ñoả vũn vò Giỏ Toả ñoả vũn ñaũ cũng nhõ ñoả vũn ngỗ ñoàng ñaũ. Giỏ Toả của hời ñaũnaẽng thuyẻ ñaẽng hãm, thì hời cũng theả

Ôũ Tenri, thãm ñoả của hời sũ phõn thõn toãn do những bãn tay giỏ treũ sang hem của ngỗ Thien lyugiaò xãy ñaũ. Ngoả Thãn ñeũ to lỏm, nguy nga, cãnh beãn cõũn thõvò Giỏ Toả chẽnũ ñõũ mả phãn nhõ mỗn thoả sũ coả gảng của ngỗ Thien lyugiaò ñeũ thõr hiẻ mả hoả bũ của ngỗ khai ñaũ, laũ lam cho "ñõ sỏng ñau khoả trũ ñeũ vui tũũ". Những ñõ sỏng của con ngỗ ñaũ phãn chẻ lo cho ãn sung mả sũmng laũ nũũ con ngỗ cõn nhĩũ nhu cũ kũũ.

Ñeũ hõ ñaũ, hãm ñaũ, hời cõũ cho ã hãm lẻ ñõ kinh, thuyẻ phũ.

Ñàim phuõ nhá laø trong ñàim "phu" áy còu hai ông
baø Tri huyề ñ Tenri!

&

NẠI LƯƠNG (NARA)

7-9-58 – Saùng hoâm nay, sau khi dung ñieãm taãm, chúng toã töø giaõ Tenri ñeã ñi Nara (Naï Löông). Toãm Ban Quan ly ñieãm Tenrikyo ñeãm còu maẽ vaø phuõ chia tay thaã laø löu luyề ñ. Töø Ông Chuõ tồch saøp xuoáng, taã caũ keã luoãm nhaãn vieãm tiep taãm, saøp thanh hang daã, quaø mình cuĩ ñeãm theo leã tuõ nõ õu nhaø chao ñõa chúng toã. Ñoãm xe chúng toã laãn löõ t löõ qua hang rao danh döi áy, maø ngõ õõ ngõ õõ ñeãm nuoẽm nú cõ õõ duyề ñ daãm, tay vaỹ khaẽ, maẽ theo döõ chúng toã cho ñeãm khi khaũ daãng.

Ñõa 11 giõ õ trõa, chúng toã tõi maẽ trãm xe ñieãm, teãm gì queãm maẽ. Bõ xe car, chúng toã leãm xe ñieãm. Trõ õ naøng chang. Daũ chúng toã bõ õa õ ngoaãm, vaãn com thaỹ nõng. Xe chuyề ñ baãm vaø khaõng bao laũ toã löõ leãm ñeãm 90 caỹ soãm õ giõ õ

Toã ñang taũ nõõ cuoãm **Les Sectes bouddhiques japonaises** bõ ñ õ õ hai hoãm, bõ ñ nghe tieãng xõ ñ xao.

Ngòulên thấy mỗi ngòôo haân hoan tiếp ñom nhöông
coâchieâu ñaõ vieân ñang phan phat nhöông chieác khaên
boâng traáng tinh, ööp nöôù noàng vaø xe loãn, ñeã lau
maẽ cho maũ. Sau caù coạ coumoãi ñoan chieâu ñaõ vieân
khaù, ñoàng hôn, khiêng nhöông giouñoàaên, moãi khaù
phan ñöông trong moãi bao löôù nylon vaømoãi moùn aên
ñeàu goù giaáy caàn thaân. Ñaẽ bieã nhaát laø trong goù traù
"boâm" coukem theo moãi moùn khí ñuõng, nöô dao, nöô
muoäng ñeã ñung naõ vou

Ñeã Nai Löông, Phaù ñoan vaø thaên Chua
Phap Long (Horyuji) tröôù. Do Ngaó Thành Ñöù
Thaù Tôükieán lap naên 607, tính ñeã nay trên 1350,
couleõñaây laø goã chua goãcoánhaát theá giou. Tai saân
trong, couhai cay tung, cao ñoãsaù thöôù, do chính
Thieân hoang vaø Hoang haũ ñöông ra troàng, nhö
baêng goã ñöng döôù goá ghi roõ

Nai Löông laø kinh ñoã cuâ nhiều trieù ñaĩ töø
theákyüthöù8 maøcoung laønoì khöù thañeñ Vañ ngheã
Nhaĩ Bañ, moãi neñ Vañ ngheãchou raát nhiều aính
höông Phaĩ giaù. Thöù xöa, dieñ tích Nai Löông raát
roäng, nay bò thu hẹp vaøbieñ thañh moãi coàng vieân.
Cung ñeñ ñaĩ, chua thaù coabò caù trañ hoã hoãn
döõ doã hay thöù gian tañ phaùcoung raát nhiều.

Phải tồu mỗi xuề ãoing maĩnh hôn laø pho tồõng Kamakura. Trööùt cài vó ãai vaøkieãn coácua tồõng, con ngööùt cam thay quaubeùnhoúvaømoĩng manh. Tồõng ãaõcao maõlai com ãaẽ trên mỗi cài beãkhouĩ ãaai ngööùt, chung quanh còucaỹ choũ to bành coĩ nhaø Naĩng 43 taĩ, tồõng ãoõĩ ãuùt xong naĩn 749, sau hai laĩn thaĩ baĩ. Chua vaøtồõng ãoõĩ sáp vaø hang quoaĩ baø, do Chính phuĩtroĩng nom, saĩn soũ.

Thaĩn ãeĩn chua xong, chũng toã ãeĩn Nhööũt Thaũ sơn laømoĩ coĩng vieĩn roĩng lỏm meĩnh moĩng, trong còũñoõng saũquanh co, hoàsuoaĩ nõoũt trong vaø kyøhoa dò thaũ. Ngay ôũcõũ vaø, chũng toã raĩ ngaĩ nhieĩn thay mỗi ãoan du khaurh ngööùt Nhaĩ ãang cho naĩn, baỹ con nai aĩn bành. Toã boũra möoũ yeĩn mua cuũ mỗi baølaũ còũdaĩng ngheø khouĩ mỗi bao bành 10 cài. Bò ra xem, thì mỗi chieũ bành tron lỏm hôn ãoĩng bũc cuũ ta, moĩng ãoãnaĩn ly vaøvang mỗi thöũvang moũ khaũnghi. Xem bành xong ngouĩ laĩ thì thay hai ba chuĩnai ãaõbao quanh toã. Toã bieũ mỗi chuũ mỗi cài, ãoã ngay tồũ moĩn. Mỗi chieũ bành bò ãaĩnh rỏi. Toã löõĩm leĩn, thoũ buĩ caĩn thaĩn, roũ ãoã cho chuĩnai ãoĩng trööùt mãe toã. Chuũ khoĩng haũmieĩng maõlai ãoã moũũng tay toã ãang

caim goi bành. Bieá chuèkkhông them aên bành rồi, toá lái táng chuèkhaù. Cúng theá chuènay töø noá. Thoá roá, cà chuènay cháng nhöng giöøveäsinh maø com couñöù töitröng nöá! Toá ben dóc heá cáugoi vaø caim thaán phaân pháù cho cà chuè Khi tay toá không com chieá bành naø, möá trong ba chuèláy möukích vaø hoâng toá, hình nhö ñeáthuè toá mua goi khaù. Nhöng cheá, Phaù ñoan ñaõñi khaùxa roá. Toá ñanh boùrôi máy chuènai ngô ngaù maøcháy theo cà bãñ ñoàng hánh vôi toá.

Cang ñi saâu vaø trong, cang thay nhöng net khaù aù cúng nhö söi roäng lôm cuá vöôñ. Nhièu ñoan nai thong thaù hoæ qua lá treán nhöng bãñ củ xanh hay dóc theo ñöông, không chuè söiseá, hoæ noáñua ñuoá báe nhau döôù cà ngoñ suoa càñ hay treán nhöng cuølao con.

Còungöôñ maùh cho ràng, thuôuxöa, Nara laø möá trung tâm ñieán phòñ thòñ nhá củ Phaï giãø vaø chính ñöù töø bi báe sà ñaõ bieán ðañ chùng thanh bãñ thaán củ loaó nai.

Maë trôô ñãõveàchieù. Theo tieáng coò cuâ höông ñãõ vieân, chùng toâ ñoan nao theo ñoan này, hoá haùtrôûra xe ñeãñi Kinh ñoã(Tokyo).

Nhông doç ñõõng, ñoan xe lai ñõãmoã nôï maø phong caùh nham u ñãõlaén phen lam cho toâ phaù döng böõù ñeãngaén cho thoã tình. Bañ cõütõõng töõng moã con soãng ñãý tram giõã cõõmoã cuølao daù chia ñõã döng nõõù baç. Bên kia böø nuù xanh in böng döõù soãng, töõchoãnaén ba maù nhaøgoãaã hieñ. Treã cuølao, moã con ñõõng ñãõtraéng chay daù, hai bên veã nhõõng coã thoãng tung suoãng ñuõ cõõù reo döõù lam giõõmaù cuâ moã chieù thu trong saãng. Trõõù maë bañ, ñõãtraén thõõù, hai chieã caù goãxinh xaén noã lieñ hai ven soãng vù cuølao, maø toã xem nhõ moã Tieñ ñãõ. Bùng ñang mong ñõõù ñãë chañ leñ chieã caù phía meübõõchùng toã ñang ñi, maøtheo chieù daù nhieù hieñ buõñ bañh keõ vaø traø õõp hoa ñang chõë ñõõm chùng toã, toã böõng thay toã ngõõù ñi trõõù reõ sang moã con ñõõng ngàñh. Thoã roã giaë möng sang ñãõ Böng Lai! Toã tañ ngàñ, ñi không nõõ maø ñõõng lai cuõng không xong, thoã thì ñãõh! Hoù thaén möù hay ñãý laøvung võõn traøroãng nhaã. Cuõng nhõ õùlseù caù coãgaù haù

Nếu này, Phải nào bỏ chia ra nhiều toan, mỗi toan có choã trừuệng. Toã này choñ mỗi khàh sản theo loã Nhaĩ, nèn vào mỗi khu phoã khà xa nhò ga chành, nhòng rái tónh vào cầh tiếp ão hẻ sừ chu ão.

Vì ão bở trở, nèn khi toã ãn, chu hẻ ão ão sỏ ão phong the tởm tá. Bẻ ão tở giở phứ nay, toã se sỏng riẻng bẻ ba ngay hoan toan theo phong tữ Nhaĩ, trong mỗi bảu khỏng khí tuy môu lả nhòng rái thu vò vì thanh thoã. Cũng nhỏ ba ngay nay mỏ toã bẻ thêm tởm hoãn thì số vào hỏng thỏng củ ngỏ Nhaĩ.

8

Khàh sản toã ở tẻn gì, que n má. Cỏm tởm ão ão tiẻn củ toã khỏng cỏu gì lỏn hỏnh diẻn cho nhỏ hỏng. Toã cỏu hỏ ão choñ mỗi nỏ tởm truỏ mỏ toã ãn the nỏo cũg nhỏ hẻ, bẻ thỏ vào mỏ meo nhỏ nhỏng "nhỏ nguỏ Khàh, đỏ theo ão "ga" Myỏ Tho, cầh nay ão bẻ mỏi nẻn. Muỏ vào phỏ do mỗi ngoỏ hẻn cỏu vẻ bẻ thẻ, ão trong bẻ mỗi đỏ nhỏ gỏ lỏm thỏm chỏ ngang, mỏ gian phỏ tay phỏ lỏ vào phong quỏm lý

Xem giầy giỗ phong của tôi xong, viên quan lỵ mỗi người bắt tiếp, khèo xa giao, tuốt nĩa báo mỗi, ra lệnh cho hai công nhân cầm nom hành lỵ của tôi, vào đây mỗi tôi bắt giầy tay, thay giầy hai nhều caучуc nĩa, nhang nhen ngay hàng dõu nĩa, trõu hai hàng ghe ngo. Công nhân, vôi số vào hàng lĩa nĩa nhen xu nhõ của tôi, mỗi tôi nĩa nĩa giầy phong sông của tôi y cho vào theo công nhân phong. Nhõ người may, tôi theo công nhân may cấp thang gỗ nhen bõng. Tôi tống lái, tôi mỗi thấy lỵ này, tôi nĩa nhen lái. Khành sản nĩa cõn hõu trái lái khành to, vì dung chõn trên hai chực phong, chia làm hai dãy, giõ chõn lĩa nĩa. Tôi mỗi ngõ ba, công nhân rẽ sang tay trái vào cõn công nhân nĩa. Trõu khi theo công nhân nĩa bõu vào, - nhõu công nhân nĩa cõn công nhân thấp lái - tôi nĩa bắt thang ra phía trõu thì thấy công nhân mỗi dãy ba phong phía hai nĩa.

Máy chĩa và lỵ của tôi nĩa sản õu này rồi. Tôi vào giõn môu nĩa lái quan àu bắt thay thì công nhân, dõng nhõ hĩa y lĩa cõn mỗi công nhân hay nhõ nhang hõn, mỗi công nhân nĩa vào vào, vào này ra mỗi àu kimono, thết lõng bõng hàng, mỗi tôi thay. Tôi xin công nhân mỗi mình. Công nhân mình chõ nĩa ra, khõng quên lĩa nhang cõn công nhân lái.

Càù bảñ thaý laĩ khoâng? Cồu nhaø cồu tuĩ khoâng môu quaù ra maø lua, maø ñua, maø ñaý qua moả beañ cho ñöng choañ choả Vaù lai, toañ càù cồu phong ñeàu laø khuoñ goả boả giaý, cho neñ raá nheĩ nhang khi xe ðoèch. Nhöng coi chöng, ñöng ñaöng trí nhö chuù lĩnh Myõ say trong giai thoả ñaõ laøm cho nhieàu ngöõ ñi cöö ñi gaé ngheõ. Dööu thöi chieán ñöng cuả Quañ ñoả Myõ moả chuù lĩnh ñi chôi khuya veà chañ baé ñaù chañ nam con ñoả mí maé thì naéng nhö ñaù treo. Couleõ luè aý cho chuù bảñ trieù chuù khoâng ham baéng ñöõc mau mau vaø phong ñaùh moả giaé töu 9 giöø saéng hoañ sau. Nhöng quaù! Sao môu khoâng ñöõc, xoã voã hay giöõ ra, cành cồu vañ cöø khoả naèñ yeñ moả choả Chuù coánh ööng maé nhìn: ñaù couloñ, quaù phong cuả chuù maø Chuù lay ñöõ, cồu vañ khoâng chòu thua. Töö quaù chuù luè laĩ vaø böõu laý ñaø roả nhö moả con traù ñang haéng cheñ loñ, goø ñaù huè vaø cành cồu vañ ñi luoñ vaø phong quaéng mình xuoáng neñ ngay pho. Saéng ra, chuù bảñ chuöng hoñ coả boả phong ai ñaõ xoi thuéng cồu phong "quan".

Toả vöa söu xong neñ chieá kimono thì coả boả tröu lai, ñaé treñ chieá bảñ thaý giöõ phong moả bảñ

nööu traolãnh (glace) vaomoã chieá khaên boâng nõng nõng trong moã gioumaây con ñẹp. Toã lau maẽ vaovõa uoáng heá nõu baù nõu thì baù quaâm lyùñeá. Nõu ngoã nõu quyocãnh toã, baù caán thañ ghi vaomoã soátay nhõng caũ traúlõõ cuã toã cho caù caũ hoũ sau ñaây: Sõm mai, toã muoã ñõõ ñaìh thõu hoã maý giõ? Giõnao cõtheadoñ böã aên saùng, trõa vaotoã? Toã thích aên theo loã Nhaï hay theo loã AẤ Taý? Moã böã aên, thõõng phaũ cõnhõng mòm gì? Toã muoã ñõõ baù naõ, chõõ Anh hay chõõ Nhaï, v.v...? Thaï laõchu ñaõ! Nhõng ñaõ heá ñaũ. Vieãn quaâm lyùmõõ toã ra ngoaõ chæphõng röã maẽ, phõng tieũ roã dañ toã cho hay trõõu neã toã muoã taén. Toã cho oãg bieá toã muoã taén trõõu khi ñi nguũ Oãg keũ coãboã phõng nõu maý caũ roã xin toã ñõi.

Loã naên phuũ sau, coãboã trõulaï cho hay phõng taén ñaõdoñ xong vaõña toã ñeã nõi. Oũñaây tõm taí hõn õukhaũ sañ Asahigan nhieũ. Phõng taén chia ra laõ hai gian. Gian nõu beàngang ñõãmoã thõõu taý, daõ ñõã2 th 50, naên ngay cõũ voã Cuoã phõng, moã keãgoãsañ boùng, treãn maẽ bay ñuũvaũ duñg nõ nõõu hoa, saõ xõu toũ, lõõõ, baõ chaũ toũ, baõ chaũ rañg, phañ ñaìh rañg. Treãn tõõng

moi tánn kieáng trong ngànn, cãnh beân còu moi chieát quat may con. Trong moi ngànn troáng khoàng cõa, moi cau khay bàng may ñõng hai chieát khaân boâng tinh khaít moi lờm, moi nhou Nõi ñây khaít phau rôu chieát aù kimono ñeà vaø gian phong lờm cãnh beân laø cho tánn chành thòu.

Moi làn nõa, toa phau sôu lai cau cam tồu baa haø luu ñaù cuu toa, ñoa vòu quàm troi Cháng nhõng sách seø phong tánn con nhieu ñaè ñieán khaít chõng toulong chiu khaít cuu chuínhaø Cau sang trõng õu ñây laø moi cau sang kín ñaù, phau cam thaán mõi nhìn thay ñõu hoaè õu cau boàn nõu nõng bàng goã thoàng tráng ngao hoaè õu nhõng mieáng gach men hoa cam boán vaùh, hoaè nõa õu cau vò nõu ñaù roàng xi keàn saùng loàng...

Tánn xong trôu lai phong thì còu tieáng chuoàng may nõu reo.

Thi ra anh Nguyẽ Ñaì Ca, moi sinh vieân nhieu tồu lai ñang theo hoè nganh nguyẽ tồu laø vaø laø moi bañ thaán cuu cau chàu toa. Anh bieát toa hoàn aý tõi Kyoto, cau ñeán ñeà chà quàm troi cuu toa, laø vì ñaõ ñõu ñieán tín cuu toa baø trõu. Anh xin lai thaán toa cung moi ngõu bañ nhou toa hôn, anh

Long, chuyêñ hoř ngheàdeã. Toã heã sòu vui möng vaomô anh lai ngay vôu bãñ.

Trong luù chòkhaùh, toã raò maé boãn phía quan saù gian phong củã toã maotöokhi ñeãchañ vaø, toã chõa còuthõ giõ nhìn kyõ Ñem so sañh vôu gian phong ôukhaùh sañ Asahigan, ôũñaý cuõng còuphañ hõn, khoãng phaù veà maé to roãng, maø veà phõông dieñ trang trí. Gañ nhõ möã phong "bup beã: gì cuõng còu nhõng nho nõu vĩa ñuũcho nhu cañ. Phaù chañg vì cañh ñãã heã dañ ñõãng maøngõõ. Nhaã tieñ tañ töstaé khoãng gian? Nhõng ñãý, xin möõ bãñ vaø phong chõi möã tí. Bãñ ngoã ñi, ngoã treñ möã trong boãn chieã neãm ñeã xung quanh cañ ban vuõng sõn mañ, chañ thãp, ngay giõã phong. Neã muõn döã löng, thì haý laý chieã neãm ñãe bieã, còumãnh saé döã löng, luõn caũchoãgaù tay, maø nhaø hang còuleõ cheãtaõ rieãng cho khaùh Aũ Myõ Bãñ còunõc khoãng? Nhõ còu thì cho chaý caý quaù maý con beñ cañh ñõu Muõn vieã thõ thì xin möõ bãñ chõu khouang cañ ban lum keãõuõgõu maé, treñ ñõubãñ còuñuũgiaý, but, möc, phong bì mang daũ hieũ khaùh sañ. Ngoã ra, con möã maý ñieñ thoã vôu möã cuõn nieñ giañ. Con beñ gõu tay trañ, bãñ

còuthaáy không càu ban phán lôm hôn mả càu hoặ
giaáy ãõng giaáy mả tí? Nhõng bản ãõng tồõng laõ
ñòachôi của treúcon nheù trong ba ngạn keò, bản còu
ñũuphán, sạp, con phía trên mả mảmh gồõng hình
chõõnhả. Nhõ theálaõñũuroá, lôm lam gì cho choàng
choávaõphí tiề! Bảý giõõñoábản biế choánaõ quan
trõng nhá trong gian phõng? Pháũ roá, choácaũ keá
còubình hoa lỏa thỏa vaõ cõng vaõtrên vaũh thũt vaõ
trong, còutreo bõũ tranh thũy mả cãnh tuáa ãõ Õũ
nhaõngõõ Nha, chãcòubả trồõng thõõng vaõkhaũh
quyùmõũ ãõõc mõũ ngoá vaõ choááy laõchoádanh dõũ
Lá ãõ, bản còubiế thõõng thõũ càu thuũñoá an
khõng? Nhõ biế, thì xin chõu khõuquay lá vaõbõũt
vaõ bõũt vaõ gũc của phõng. Õũñáý, bản còumả
càu an con bảng ãá trên mả càu hoá loõcũng beũtĩ
teo, cầuhai ãõ ãõõc ãá ãõn gõũ trong mả càu
chãũ nhõ chãũ trõng kieõng beũ ta, ãõ cho tro
khõng ãõara ngoá.

Còutiềng gũcõũ. Toá ãõng đảý ra tiềp. Anh
Nguyẽ Ñáũ Ca vaõTrầ Vậ Long tũũ. Cầũ chũyẽ
bả ãõ ãõũ tan. Của cũng, chũng toá ãõnh hoãn
sau bõũrõũ Pháũ ãõaõ cũng nhau riềng ãũ thãm
nhõng ãõũ danh thãng chãũ cõũ kinh ãõ

Sàng ra, chúng tôi không hạnh phúc. Kyoto rất nhiều chùa to và đẹp, nhất là hai ngôi Niệm Phật Đài và Tây Phương Đài. Nhưng xem ảnh thì không thấy gì khác biệt lắm, chúng tôi bên ngoài nhìn xem những gì thật sự xuất sắc. Nhờ kiến lập Thầy Quang Minh, tôi xin hai anh bạn vong niên nữa tôi xem Kim Cày Đài (Kinkakuji), rồi kế tiếp sẽ thăm Chùa Thanh Thủy, đền Phụng Hoàng, Chùa Quan Âm, v.v...

Kim Cày! Sao lại thế? Kim Cày là Kim Cày, tại sao lại gọi là Đài? Sau tra cứu mới biết đài kia chính là một Kim Cày, nghĩa là một biệt thời cày, toàn thép vàng tốt đẹp lên nó và tốt trong ra ngoài, nguyên của Chùa Yoshimitsu cho xây năm 1394 nên làm nổi bật. Về sau, một công việc của gia đình tôi do nó mà có cái tên "Chùa cày vàng". Phong cảnh thật là đẹp và thanh tú. Nhờ ảnh cho ta thấy, Kim Cày nằm cạnh một hồ nước trong, nó rất yên tĩnh những hơn nữa tháp cao, to như hình dáng khác nhau. Những công việc thiên nhiên mà làm. Một hồ nước công phu lựa chọn và một vị trí là một sáng kiến mỹ thuật. Con đường quanh hồ rất đẹp có thể ảnh hưởng của Kim

thì bằng goã bằng haít, xaâu thì bằng chaít hoả hoừ
 hoả trong tráng nhò thuyét tinh, hoả nửc nửc nhò
 ngaỏ ngoỏ. Trong nhòõng tuúkhả, còu nhòõng hang
 khả, mòu naỏ cuớng myỏ thuaít, mòu naỏ cuớng còu
 veủkhảuít, naỏ laỏ chuớng, naỏ laỏ mòu naỏ laỏ Phaít
 chớng, naỏ laỏ., không theỏ keỏ xieít. Thaít không
 cỏm sỏi khuyeán khích tu hỏnh naỏ hỏn! Nẻc bieít
 nhaít laỏ nhòõng cằn tuítỏ chỏn nỏng nhòõng cuỏn
 gỏn lỏng laỷ, deít bằng kim tuyeán, ngỏn tuyeán, maỏ
 ngỏoỏ Nhaít thỏoỏng dung ñeỏlaỏn maỏ, laỏn trỏoỏng
 nỏi chua ñeỏn. Toỏ xin xem vaỏ cuỏn maỏ toỏ thớch
 nhaít, ñỏnh yỏmua mòu ít cho Baỏ ñieỏn Chua Xaủ Lôủ.
 Nhòõng tớnh tỏu tớnh lui, thaỷ voỏkhảuít haỏ chẻ vớ
 tuít tieỏn mình quaỏ vớ. Toỏ cằn tỏoỏng chuỏ hieỏn,
 không queỏn xin loỏ ñaỏlaỏn roỏn oỏng. Oỏng hoỏn hyủ
 ñỏp: "Cỏu gớ ñaỏ! Bỏn phỏn chừng toỏ laỏ phaít tieỏp
 khả h hang".

Trỏo ñaỏ hỏi trỏa, chừng toỏ bỏoỏu nhaít. Mỏo hoỏ
 baít ñaỏn thaỏn oỏu aỏ trong vaỏ chỏy daỏ theo hai
 beỏn maỏ Phaỏn hai chaỏn cuớng ñaỏmỏu nhieỏu. Chừng
 toỏ tỏt vaỏ mòu cằn quỏn cuỏ hai baỏ laỏ oỏu lỏng
 chỏng nuỏ. Ngoỏ nhòõng thỏuỏnỏoỏu giaỏ khả, hỏnh
 nhò quỏn không bằn gớ hỏn. Vỏo uỏng nỏoỏu cam,

chúng tôi vừa làm quen hồi trước. Mỗi trong hai bạn cho biết mua hàng hôm nay có vẻ không nào nhiều bằng các năm trước. Chúng tôi có cảm tưởng nhớ thế vì quanh chiếc bàn chúng tôi, ít ra mấy chiếc đồ phẩm và đồ dùng bố trí rất đẹp và sang trọng năm rồi khi chúng ta gặp nhau.

Chúng tôi đến Chùa Thanh Thủy. Tôi hỏi ngài nhiều, xung quanh không sông không suối, sao gọi là "núi trong"? Hình như năm rồi ở đây, anh Ca bảo: "Năm xưa đó, cho là chúng ta lên chùa trên núi sẽ nhìn quanh xuống xem Thanh Thủy". Năm năm xưa chùa là cái bao lớn to, hoàn toàn bằng gỗ sồi chôn sâu xuống đất, và năm chôn trên mỗi miếng đá sa thạch. Cái này, chúng tôi cũng ra tận ngoài, choáng tay trên lan can ngài cảm. Mỗi vài năm vài trời nhìn gặp gặp làm cho tôi nhớ lại ngài đó, không có gì nữa, năm rồi cũng không có gì nữa.

Chùa trên có vẻ cổ kính, thân u hồn, những lá trang hoàng không có gì nữa nữa. Chúng tôi vừa muốn xuống xem khe Thanh Thủy, thì mỗi một người hàng hôm nay ở Nhà này. Hồi trước, hồi này, hồi trước, rồi là một người khác sau, hồi

naén nhöông ñoan dây thông, to bằg báp tay lúmg
lámg trööù ba cöa ban thöschính, vöa giöt, vöa ñaë
cho cau guü ôugaàn ñaü trên ñaình vaø möa cau phen
la treo trên ñaü cöa. Ñealam gi? Toá muón hoü lai
ngöng. Phaü chaüg ñeá thay cho nhöông tieüg
chuoüg?

Vaø ñaây laø dong nöù trong. Keá ra thì chaüg
khaü trên ngam ngoñ suoa khaü. Cau kheü ôüñaây laø
ban tay con ngöôü bieá dieü düng camh thieän nhieän.
Ngay ôümüëng khe, ba long maüg sôn pheá töôi
ñeü ñöôc gaén vaø ñaü phun ra ba dong nöù trong
ngàn vaømatü lañh. Sau rem nöù vaø trong möa cau
hang con, möa ban thöø khoü höông nghi nguü.
Trong camh böü noümg cuü buoa töä, khaü hahh
höông tha hoalaý gaü goãhömg nöù maørüa maë,
maø uoüg. Nhöng ñöng queän coäng ñöü möa vaü
chüé yeän, nhö toá thaý nhieü ngöôü ñang hoan hyü
böuvaø phöüü söng.

Do möa ngaükhaü, chümg toá xuoüg nuü tröüveá
thanh. Ñöng ñi chueán nay ngaén hôn. Ôü caü
thang ñaüchoü, chümg toá gaü möa baølaø añ xin,
tuoa ñöa trên bay möôi, thañ hình gaý ñeü trong
chieá kimono bäch maü vaøcham vaü nhöng sách seü

vôu ñoã bít táá vaø ñoã guoá Nhaã. Vôu baø tay da nhaøn vaø ñen saøn vì phong söông, baøchia möã hoặ con. Toã kheõ ñaẽ vaø ñaý möã ñoàng hai chũc yeøn, lieøn töông ñeøn meï giaø Khoøng bieã theánaø, keátöø phuù aáy, toã cam thaý long böu vui vaø taøn cöu höông veà coá höông vôu bao ñieøn hoã võng vaø thaé thoøn.

Côm nöøu xong, anh Ca xin caø veà vì bö ñau buøg. Cung vôu anh Long, toã ñi kieãn mua vaø chieã ñeøn giaý maø Kinh ñoã (Kyoto) cöu tieáng laø ñi saøn xuaã ñeø vaø nhieøn nhaã. Xong, chùng toã ñi thaøn Quan Âm vieøn.

Ngöøu Nhaã thöông ñöøc goï laø ñaøn luøn, nhöng laï thích laøn vieøn cao löm. Sau hai pho töông khoøng loà cuã Kamakura vaø Nara, pho töông Bö taøn Quan Âm löä thieøn öu Kyoto laø möã baøg chöng khau cuã söi nhaøn xeü treøn. Cao 7 thöøu, in hình traøg phau treøn ñeøn xanh cuã möã raøg nuï phía haøn, töông ñöøc traøg thaý töø xa nhö luøg laøg giöã tröu. Cöu theo möã böu aøn caøh nay ñeøn ñeøn, döøu töông tröøu kia chæ laø möã cau beã nuø baøg xi maøg coá saé. Veà sau möu cöu vieøn bieãn beã thaøn am ñeàu choã cho thaø phöông laø baøn nhö ngay nay.

Treân ñõông veàkhaùh sañ, chùng toâ ñi ngang moã ñaù phoámaøtoâ nhañ ngay laøkhu nhaøtroøhay "geihsa", ñeànoù theo ngöôù Nhañ. Ñây laølañh vöc rieâng bieã cho khaùh tim ngheãthuaã muà haù vaø daøng röôù. Khoâng bieã phoánay daø bao nhieâu, vì ñõmng ngoaø ñoã50 thõõu ngoùvaø laøbò moã khuù quanh àm maé. Tuy nhieån, ñoùñây, ñoã ba boøng hoøng thaùp thoàmng trong nhõmng chieã kimono coá kính vaøsaé sõmuoã maø. Coutheànoù khu nay laø moã trong nhõmng di tích cuã nõõu Nhañ phong kieån nghìn xõa.

&

NGÀY CHÓT Ở KYOTO

9-9-58. Ñùng 8 giõøsaøng, cung vòù nhõmng ñaì bieäu ôùchung moã khaùh sañ, toâ ra xe cuã Ban toá chõù, keã ñoam vaø thaøn Hoang cung.

Xe chay theo moã ñaỹ töõng ñaø vaøthaùp, roã reø vaø moã coøng khoøng to khoøng nhuù coucañh saù giõõ Theo chañ ngõõù höõmng ñaõ, chùng toâ vaø thanh noã. Thuùthaã, toâ raá thaá voøng. Caù moøng ñõõc ngaén nhõmng gaù tía laø son phuù choá tan

maí trong ñàù òù toá, tröôù nhöông söi thaí quauñôn
 giaím, ñôn giaím ñeán möù taàn thöông. Tuy ñaỹ doç
 ñaỹ ngang nhaocöü vañ thaþ nõu toan baùng caý
 goã laí khoâng chaím troạ khoâng son vang. Nhaø
 höông ñaõ ñoà chùng toá sang thaén TôùThìn Ñieñ,
 laønôi maø nhö còungöôù nõu, möá khi thay vua,
 phaù veãñaý laøn leãphong vôông. Möá phen nõã,
 möá thaí võng laí ñeán vôù toá. Khoâng bieá lùè nhaø
 vua con ngöi taí choán coáñoânay, quang caùh Tôù
 Thìn Ñieñ nhö theánaø, chòunay thì thaí thua raá
 nhieù chua Phaí giaù vaønhieù ñeán Thaén ñaõ. Ñem
 saùh vôù Ñieñ Cañ Chành ôùHueácuá chùng ta, söi
 xa caùh nhö tröù vôù võç, chaúng nhöông veãmaé ñoà
 soã maøluoán caùveãmaé nguy nga, traùng leã Chæ laø
 möá ngoá nhaøcao caùg, toan baùng goã treñ lùp ngoù
 xaù, ba gian hai chaù, trong lòù chieá traúng, khoâng
 ngai vang, con ban gheáthì hôn ban gheámöá nhaø
 trung lêu vaý thoá. Nhöng ngöôù Nhaí raá laøcung
 kanh khi hoĩñi ngang gian giöã.

Là TôùThìn Ñieñ, chùng toá ñi qua möá sañ
 röng traù ñàùtraúng ñeãñeán QueáLy Cung. Ôũñaý,
 cuõg laøcaùh ñôn giaím, nhöng laømöá ñôn giaím myõ
 thuaá. Khaùh du lùch ñeãcòucaùm giaù ñöng tröôù

nhằm những dòng nước, mỗi dòng mỗi ve vãn đang chảy quanh theo những gợn sóng nhấp nhô trong lòng biển cả, thì thầm trong lòng biển cả cũng như rơi vào mỗi cái ao con trong những con lũng nhỏ bé của đời.

KINH ĐÔ (KYOTO) – NHÀ "GA" TRUNG ƯƠNG – MỘT "ĐÌNH" TRONG QUẾ LI CUNG

Giữa biển cả âm thầm, theo lối Mỹ mỗi cuộc vui chơi cũng thấy những hình ảnh trên mỗi sân khấu ngoài ô cửa phòng. Trông hết là mỗi buổi nhạc toàn bằng tiếng trống do những ông nam tài giỏi lọc lọc những pha Ai cũng xem phim "Anh phu xe" của Nhật, chắc là lấy làm lạ cho nghe thuật lành trong của nhà Phật tang. Ô cửa sân Myato, nghe thuật này con cao hơn nữa. Lúc khoan khi nhặt, hoặc bóng hoặc tràn, tiếng trống lờ lờ trong nhợt nhạt nên mỗi loại âm thanh có thể thấy, có thể nghe thấy theo mỗi khi nghe thấy, lòng con người dường như theo mà bỏ quên, mà thấy thêm, mà bóng bóng, mà. nhìn thấy Keen là mỗi mùa mùa xuân, mùa xuân mùa xuân, mùa xuân mùa xuân những trò chơi âm thanh ngay Thế giới như Toà nhà mùa xuân, mùa xuân mùa xuân, vì vẻ đẹp mùa thì mỗi người

baêng hieäu của nhöông tieäm thuoá baé ôucaù chôi nhaø queâ bên ta, toâ ñöc: "Caên baâm Trung ñöông; Vaên ThuøLaâu". Aø Ra ñây laø chua giöã. Theálaø com möi chua döôù vaø möi chua trên nöã. Toâ hoü thaêm, thì quaünhö vaỹ.

Luù áy ñaõ 5 giøøchieäu. Trong Chàmh ñieän, choã toá choãsaêng khoâng ñeäu. Cung vòù caù ñaï bieäu, toâ ñang ñi quan saù möi nöi, böng nghe tieáng chuoâng möi tưng ñieäm. Laàn döø möi chap laäu, theo tieáng võng, toâ ra meùsau Chàmh ñieän, thì thaý tai nhaø haäu, còu theá ví nhö nhaø Toá của caù chua bên ta, chö Taêng ñang công phu chieäu. Giöã gian nhaø haäu ñaän ñaäu xoäng vaø Chàmh ñieän, vò Chuüleä pháp phuë trang nghiêm, ñang ngoá trên möi böaphâm, mieäng ñöc gì khoâng bieá, com trên tay, möi böugiaý chay lên ngoü. Phaü chaêng ngoü ñang ñoá söü Bên goü gaü choã toâ ñöng, möi hang daü naêm vò Sö treü tuoá, cuöng pháp phuë nhöng khauë mau, tưng kinh Pháp hoa. Möi vò ngoá trên möi chieá gheá khoâng ñaï, tröôù mã ñaë möi ban kinh con, vò ôü ñaäu phía tay mã thuü chuoâng, vò ôü ñaäu phía tay traü thuü möi Tieáng chuoâng möi thaän traën, hoa vòù giöng tưng ñeäu ñeäu, ngaü muü Thieän duyë, lam cho toâ ngaỹ

ngái, töông chöng ñang läc loá vaø möi chua Ái vì
ân höông phöông phá tiếng Phaï hay Pá.

Tôi ñây, höông ñã viêi yeu caù chùng toá ra
veasôm, ñeàtranh möi trañ möa to gioulôm maovaø
tiếng sám seù ñãbaø tin. Chùng toá mãnh ai này
chạy ra xe, nhöng vì ñöông hôi xa, không mãy
ngöôi laøkhông chöu öü.

Veätôi nhaøhang ga chành Kyoto gàn 7 giöstoa.
Chùng toá chao Hoang thán Mikasa, ông Chuütòch
Ban toächöü, roá phaï tam. Ai com öulaï thán Cao
daösôn, möi ñai danh thán, ñöông thöü laømöi ñoá
thanh Phaï giào, thì töitü, com ai veàthì lo sáp ñeá
hạnh trang ñeá9g lên xe löá ñeám quay veàTokyo.
Ñây laøtröông hõp củ toá.

Bàng ghi chuyén xe này, töOsaka qua, seõ ñeám
Tokyo hoá ñuùng 9g12, thì quauñuùng 9g12 xe ñeám.
Anh Ca, anh Long giúp toá mang hạnh lyùlên toa,
chuyén vaø vaø caù ké möi sieá tay ñöông nhieá,
chùng toá caø bieá nhau, trong möi ñeám löu luyén
khoütü

Troñ ñeám, thao thöü mã. Búng cöübaø ñaí theá
naø veãneá Ñöông kinh cüng ñöü ñeám tín beám nhaø

Linh tành toả dõông bàu trõõu mả vieẽ khoẽng hay. Thả vầy, vớ veãñeã khauh sañ Tokyo, laẽnghe tin Thày Tâm Giác cõnhañ nõõc bõã trõõu mả ñieã tĩn bàu tin mẽ giaõñau naẽng.

Ñau ñõm thay! Deõñaũ mả chuyeã ñõng du cõu mõõu laẽn hoãn ñãõlaãn cho toả hoả thañh mả ngõõu mả mẽ Ñanh raẽng cõusanh aẽ phaũ cõutõu vaõvõu cõu tuoả thieã ít thañg laõbaũ tuañ, mẽ giaõdaũ cõu du tieã, kieẽ phuõsinh nghõ ra cuõng khoẽng phaũ laõ quaũvaũ voũ, ñõng laãn sao ngañ nõõc gioẽ laẽ khi veãñeã nhaõ mẽ tuy cõn naẽn ñõumaõmieãg chaũg mả lôũ. Thả laõvoãthõõng, lôũ Phaũ khoẽng sai!

II

THĂM VIẾNG
NƯỚC MỸ
và vài nước châu Âu

NhờPhải gia hoặvaøanh em ônhaøchuùnguyệñ cho, toâ khoê mãnh luôn, daù giồøgiaá thay ñoá vaø nhõõng meã nhõc ñi ñõõng còuveũlam gaýy moã phàn naø. Thõnhaá laøcaù buõng muoán pheã nay nhõõ ñi boãnhieà, ñãõtoþ laï.

I. TẠI HƯƠNG CẢNG

Tõu Hong Kong, toâ ñõõc moã nhañ vieñ Laõnh sõi quañ của ta ra ñõm vaølo giaý tõøgiuþ. Vaø sañ trong laï gaþ Sõ Khema rõõu veàChua TõøHang, õuSa Ñieñ, ngoaï oãCõu Long, mãTruïtrì laøSõ BaøTrí Lañ, tuoã gañ 70, trõõu cõũlam Giaø hoã. Tuy giaø Sõ Baømãnh khoê, 4 giõø30 sañg laødaý leñ ñieñ coñg phu võu chumg. Leãpheþ vaøvui veũSõ Baøchañ nom, sañ sòu toâ nhõ meã ñoã võu con. Thaý toâ baþ beï ñõõc ñõa tieáng Quamg Ñõng, nhaá laøkhi thaý toâ vieã vaøñõc chõõTau, Sõ Baøcuõng nhõ caũchua ñeñ thích vaølaý lam laïsaø giõng ñõc mõõng tõõng añ Quamg. Buoã cõm chieù 13-7 tieñ hañh toâ laømoã tieã chay long trõng vaøngon gaþ hai nhõõng tieã của caù hieñ Tau beñ ta naù. Ñãe bieã nhaá laømoñ chao trañg.

NhõSõ Khema hõõng dañ, toâ ñãõ ñeñ thañ Hoã MyõngheãvaøVañ hoã P. G. (Hoã trõõng laømoã

Số Coatreân 40 tuoi kieâm Hoã só loá coà vaø Hoã Phaã giaø Höông Caêng, chuyeân lo vieä xuaá baâm baø chí vaø saùh Phaã. Hoã tröômg laø moãi vò Phaøp sö haø töômg ñaõcougheùSao Gom vaø ñeán thaém toá taän nhaø luè ñi döi Hoã nghò Phaã giaø Theágiòu laàn thòu6 ôu Nam Vang. Ôû ñaâu cuõg coù cho aên cô m vaø noù chuyeân Ñaõ. Ngoai tröø Chua Dieäu Phaøp caùh Cöu Long khai xa, kieán truè theo loá môu, gioáng moãi coàng thöi hôn Chua, nhöng ôu trong coù quy cuù (giaêng ñöông loäng laỹ, phong khaih, lóp hoè maäu giaø ôütömg döu, con treân laàn laø ñieän Phaã), chua cuá hai Hoã noù treân cuõg nhö moãi Chua nöã cuá moãi Ñaï laõ Hoa Thöông tuy 90 tuoi, ñoá maé vaän saùng tröng, luaän Ñaõ hoaï baù, ñeäu ñaé treân nhöng nhaø nhieäu töng, coù chua ôu töu töng thöu 8. Tuy nhieän, vaø trong, mình phaü thích thuè khi laøn leã tröôu ñieän vaø tööng Phaã vang son aùh saùng, phaøp khí laèng ngôù. Ôû Höông Caêng, Phaã giaø khoàng coù toáchöu. Nhöng Hoã noù treân laø nhöng toáchöu hoaï ñoäng rieäng, thieäu söi ñoan keá thaï söi Daäu vaỹ, Phaã söi coù veü chaỹ, nhö moãi nöi töi ñaé cho mình moãi nhieän vui rieäng, khoàng ai dañm chañ ai. Toá taèg saùh "Phaã giaø Vieä Nam", moãi nöi ñeäu coù taèg laï nhöng vaèn phaün xuaá baâm.

II. HAI HÔM TẠI HẠ UY DI

Chiều 14 giờ 3 phút tôi gặp thầy Tâm Giác, và Thanh Kiên trong chiếc áo nhàu nhai rách rưới của thầy Mạnh Giác, nguyên Phó trưởng phòng Nha Cảnh Sát, nguyên Phó trưởng phòng Nha Cảnh Sát, nguyên Phó trưởng phòng Nha Cảnh Sát. Cùng nhau vào Phòng tra giải khai và khám nghiệm tử thi. Hôm nay thì thầy Thiệu Anh còn việc phải đi xa vắng, còn thầy Quang Minh nào làm việc tại Bộ Cảnh sát.

Ngày 11 giờ khuya, máy bay lại cất cánh. Chờ nhận mặt và trình báo, tôi xa vắng thật đông, nhưng không có ai. Tôi lấy chiếc máy Leica mới mua ở Hồng Kông chụp một số ảnh qua cửa kính máy bay. Tôi thấy cảnh vật và hiện tại tôi thấy, là kiêu rồi, nên vào máy còn em chiếc, tiếp lái.

Máy bay lại cất cánh tại nhà Wake, một trăm mét vuông là căn cứ của sân bay trên mặt biển Bình Đông bao la, giữa vùng biển Ba Mươi và duyên hải miền Tây của Mỹ quốc. Ngày hôm nay, thấy chỉ 4 giờ sáng ngày 15, nhưng theo tầm mắt tôi, phải 7 giờ mới nhìn thấy mặt trời. Lại

qua Hawaii, tiểu bang thứ 50 của Mỹ Hiệp Chúng Quốc, ngày hôm nay là 13 giờ 30 cũng ngày 14!

Tôi may mắn bay vào phi công, thấy có hai thanh niên vâng lệnh việc này tay vẫy mình. Nghi la anh Trưởng Só Trưởng, sinh viên Nông khoa tại Núi học nông Hawaii, tôi chào lại. Vào trong cửa Ông Boswell, ở Trung tâm Tiếp tân Ngoại giao hôm, vào hôm lại thì qua anh Trưởng, con người bạn của anh là một sinh viên Lào đang tu nghiệp. Ngày hôm lại tại ngoại Ông George Y. Yamamoto, Hội đồng Hội Văn hoá Pháp giao hữu này, vì ngày hôm đó tôi trở về, nên cũng ra hôm.

Cũng với Ông Yamamoto, cả ba chúng tôi - Trưởng, anh sinh viên Lào và tôi - lên xe ông vào thành phố Honolulu và thẳng vào một Chùa Nhật có tiếng là lớn nhất ở đây, thuộc phái Tịnh độ Chân tông. Tôi cầu Sở nên là Tân tăng, ăn phước, này chùa làng một, những vì nào cũng xong là Núi núi (Reverend). Sở trở về, pháp pháp nhỏ N.h. Buí Nguôn Nhung của chúng ta, cũng trong dài này 80, biết nói tiếng Pháp chút ít, pháp danh Lâm Xuyên Trí Núi (Chitoku morikawa). Chùa to

lôm minh mông, dồôu còunhiều phong hàn, trồôu saân vaø hai bên còu vööm kieäng kieäu Nhaï, chính giööã töông ñoàng Toákhai sôn, ñieän thồophía trong löng laỹ, baø cau, trang phan vang àmh, phía ngoaäu, choábaü ñööông, ñaẽ gheábaäng còuneän boẽ da nhö ôu nhaøthồo cho thiến tín ngoaï döileã Chua ñang döibò leãVu Lan, tín nõöraá ñoäng, hoa traü ñaỹ ban, trong khi nhööng oàng Sö Taỹ vieä linh vò trên nhööng táán theûgoãthoäng. Chuyeän vaõng vaøchuyẽp àmh kyünieän xong, chùng toa sang thaên moã chua Nhaï khai, cuõng vó ñaï, thuoẽ Thiến toäng, phaü Tao ñoäng. Caü hai chua ñeäu kieän trùu theo loá Áh Ñoã- moã ñieäu lai cho tinh thaên toàn còacuü ngööü Nhaï - nhöng ôu nhaøsau, loá trang trí quoaï hoän, quoaï tuy hön: san goãloü chieäu, ngoaï trên ñeän maøkhöng ngoaï gheá còu Thiến ñööông röng raø trang nghiëän, nhöng Chàmh ñieän khöng thồoPhaï maøthồoÑöü Quan TheáAän vaø cuõng ñaẽ baäng. Luü aên bành uoäng nõöü ñaøn ñaø vöü Ñaï sö Caü Hình Thiến Giäv (Zenkyo-Komagata), toa hoü sao còuchuyeän lai vaỹ. Ngaoï daỹ: Boätatü Quan TheáAän thuoẽ Tònh ñoächuyeän aỹ ñaø ñaøn, nhöng vì tööbi còu khoä cho ñeän thồoNgaoï ñeä laøn phööng ñoãsanh cho thiến tín. Toa ñem vaän ñeä taü laỹ Thiến toäng ôüVieä Nam ra ban. Raá tieä Ñaï

Wai còunghóa laonöôù, Kiki laonñoâng nam. Khu nay ñöôc thanh vöông nhôkhí haü toá, möa nhieàu, cây coúxinh töôi vaøbaõ beároäng lai. Con khu duyeân haü Tây báe (Waimamalo) thì trái ngöôc: möa ít, baü haü, ñaü ñai khoácöng vì bò thach nhuöcuá càu ngon nuü löa chay phuüleân. Nhöng laàn theo con ñöông vong quanh ñaü leân höông Báe thì phong camh laàn laàn thay ñoá, cây coúxanh töôi, nhöng bieá thöitheo kieäu thoân queánoá nhau chay daü theo baü. Nhaonaø cuöng hoa thôm coülaü chóa töng thay. Noá thöüsöücuü cuü hoü mình thay maøbaé ham! Mau hoàng, mau tím, mau ñoussaän, mau traúng, laütö hoa lôm coúchuôn. Hoü ra möü bieá ngheätroäng troü öüñaây raü khoa hoü, hoü còutheáchébieán ra nhieàu gioáng möü hoaë laon cho tö lôm toá ñeü hôn. Do ñây, khauh taü ñaü ra veá bö xeü gaé gao vì hoü söü mình laý gioáng. Nham mua, cho neü gaü taü cáucàu thöü cây còuhoa ñeü nöünhüý, bieán nhieàu khu thanh möü camh thàn tieân. Daü baü xöükeá nhöng trang hoa töôi maøña soánhaøhang, ñeüchieü khauh, ñeü mua chöücaüxe hôi, quang vaø coákhauh möü töü, goü chüü möng. Nhieäu öng cuü baøcü ñaükhöü bình thieá maøcuöng thích mang nhöng vong hoa áy ñi khắp phóa Ñeün ñeün thì camh xa hoa, traü taü

không còn choãn. Ôủnây lảchoatiền rộng bảc bẻ
 ãat ãoũvoácung. Nhiền nhasang, tuy tañ thồ lốg
 lấ, vẫ cònhồg phong lốp tranh, vậh tre vañoá
 ãuoá, ãegiaũcũnh nhasthoadañ lảgioág Polyneñien,
 haũ chớ tầh hieũ kyocũ khầh. Mã thồtheathao
 ãõõ hoan nghinh nhiề lể, gỏi lảsurf board. Mã
 ngồõ còmoũ tañ vậ, hai ãaũ nhõn nhõ thoi cõõ
 nhõng đẹ, nheĩ vớdaũ ãoá1 thồũ rồũ. Hoặ tở
 mình oãn lả ra xa, hoặ nhõca noáchõũ hõ ãõĩ cò
 nhõng lốũ sồg to tồngoũ khõ chấ vớ bõ lả
 hõ leo ãõng lển mã vậ ãe cho nồũ ãay nhõ ãĩ
 xuồg. Thấ lả kheũ luyể tap, tay chũn khõng
 bản vớ ãaũ, mã hõ ãõng vồg ãõũ tuy ãa số
 nồ ãõng phũ nhas lố, vẫ còngõõ vớ ãe
 bõ Quũlảcũnh aũ roũ chõĩ..

Chieũ 15, đõĩ tieũ tại "Caũ lả bõ15" (Club 15),
 cũg do Ông Y. Yamamoto lả Chuũtồch. Gỏi 15,
 vì cõũmoũ thầg lả hõp mã mã lầ vớ chieũ
 ngay 15 aũ cõm toũ, chuyể trothần mã, roũ mã
 trong hang hõ vieũ lển tở yũtrinh bay mã vẫ ãe
 ãe cũg thính giaũthầ luyể. Hoãn aũ mã Tañ số,
 gỏi Nhấ Ông Samuel I. Hayakawa ãũ ve vẫ ãe
 ho bình theágiũũ. Ông Yamamoto cõũmõũ toũ lển

dieñ ñam noù veà tình hình chành trò tại Vieñ Nam. Toà töø choá vì leõ toà không rành.

Sàng 16, vào thàn Nãi hoặ Ñöông Hawaii, tiếp xuù trở òu vòu Ông Inada, giảng vieñ veà Triết hoặ Ñöông phöông, ké ñeán thàn Giàu số Moore. Xin ñöøc nhieàu tài liệu veà càu chöông trình vào càu thòu xin hoặ boàng. Tôu 11 giø ñi ăn côm böa cuoá cung vòu Ông Miyabara, nguyeñ ñai bieñ Phaï giàu Hawaii tại Hoã nghò Nam Vang, Oã Yamamoto vào Trách, roá lên máy bay ñi Cöu Kim Sơn (San Francisco).

SÁU NGÀY Ở CỤU KIM SƠN

Khôu hành hoá 1 giø trở ra, ñeán 21 giø 20 tôu Cöu Kim Sơn, còu Baø Coppe, ñai dieñ Böa Ngoai giao vào Ông Grayson, thông dòch vieñ ra ñom vào phui ñöa hành lý vào phi trở öng. Gàn tôu cöu vô ñaõ thay Bàu số Paul Faung, Hoã trở öng Phaï Thièn Hoã cung möa phau ñoan Phaï töu ngöø Trung Hoa, nam nõ lõ aú ñu maẽ, vô tay chao möng. Vô baẽ tay Bàu số laø ba boán máy ảnh bán ñeñ choa maẽ. Bàu số ñem xe lái chöu hành lý roá ñöa thàng veà chuo hoã quan, ôu gàn cuoá phoáng öø Tam.

Phaï qua moãi vung ngoaï oâkhàüông môü vaø ñeán chaü thanh maõñöông saüông raõ, leân xuoáng com hôn ÑaøLaï vaõñem ñuoá saùng choang, ñuümau ñuüsaé, taø neân moãi camh nhö hoã hoa ñaêng cuã nhöông ngay ñaï leã

Tôü nôï, chua ñaü không thaý, chathaý moãi toa nhaølaü kieü building, tröôü coucañ vaø töông maý dong chöõ Anh: Buddha's Universal Church (Phaï ñaøQuoá teãLeãñöông). Vaø trong, Baø só dañ xem Chanh ñieñ ñang lam dôu dang. Choã thôø Phaï töông tröng moãi chieü thuyeñ, trong vaùh coutranh Ñöü TheáToñ gañ baèng nhöông vieñ gañh mau, to baèng ngom tay, khi bañ ñem leân, chieü aãnh rañ ñeþ. Baø só giaü vì phong nhuü neü thôøbaèng töông thì baü ñöông tröüneñ thieü choã Baø só noü theñ raèng coàng cuoü kieñ taø ñaõnañ, sau nañ roã maøchöa xong, toan do anh em trong hoã coàng quaü döüü söï ñieü khieñ cuã nhöông hoã vieñ chuyeñ moñ cho moãi ngheà Tuy vaý cuõg ñaõtoñ trên 20 trieü baé ta. Keá sang thañ Thö vieñ vaø Phong ñöc saùh, Phong Dùch kinh, Phong Tiep tañ, nhaøtieü. Choã naø cuõg tañ thôü, roäng raõ. Trên noü töng choü, cou thang maý leñ, laømoãi camh vöõm treo, couboñ cou

giống trong mỗi cây Bồ đề là cây giống từ Tích Lan, còn họ Bồ đề sau thâu sen.

Trở lại phong ảnh dung chèo tra sông, tôi xin phép nhìn lên núi mây lơ lửng cam tãi vào nhà nhà không khí, pha tro vào cái tiếng Quàng Nồng, toan Hoả vọt tay nhiều lửa. Về sau, thấy tôi nhớ vào việc chèo Nho nữa, hồi cảm thích thuở hôn nữa. Năm 11 giờ tôi trở về nhà ở Khành sân Canter-burry nghe

Sáng hôm sau, năm vẫn phong Bão Coppe. Bão nhà nghè tôi lờ lại San Francisco 6 hôm nữa thì thềm núi cao cánh vọt tiếp xuê thêm vôu giời Phái giầu ôu này. Bão cho biết có một Cô quan tố nhân gọi là Trung tâm Tiếp tân Quốc tế gồm toan những bà giầu còn học thò. Mỗi khi hồi nữa tin còn khành ngoài quốc nữa, là hồi chèo ngồồ phải tôi cho anh, nôm khành lên xe riêng tôi chu lại vào nhà mình thì chèo theo mỗi chông trình nôm trồ. Bão Coppe bắt tôi sẽ nữa ba ngồồ, 1 nam, hai nữ sẽ nôm. Nôm là ông David Klugman, bà Walter Newhall, và bà Ellen Wollemberg. Ba ngồồ nữa nôm nữa tiếng Pháp ít nhiều, rành nhà là Ông Klugman. Ông lại thuở lờ sô Côi Kim Sơn, nên tôi nữa, ông nữa còn một cái chuyề xóa dần giầu cho mình nghe. Khi hai ôu

này lại hôn cầu nội khâu. Giỗ mua viên nhĩ ma
 ma lãnh vaohay còusa muo vì vậy ma xòa kia, cầu
 nhaohang haũ chấy tau ngoaũ khô, không thấy còi
 vònh San Francisco. Nếan sau, cầu nhaotruyền giã
 ãnã Thiẽn chuã, ngồoũ Y Pha Nho, baế tồmieãn ãoãg
 nồũ Myõlaãn dooqua mỗũ gặp cãmh ãaũ nay. Tồphia
 Baế chaũ thanh chấy daũ xuoãg khoũ mỗũ haũ cãm
 khâu, quan troãg baế nhaũ nhĩ treãn ãaũ Myõlaos
 Los Angeles, ãeũ thuoã tieũ bang California, giã
 còũ phĩ nhĩeũ. Nhõõg ãaẽ ãieãn củũ San Francisco laũto lỏm,
 caũ treãn nhĩeũ ãoũ lieãn tiep, vồa thuũcũũ ôũnhõõg
 choãñaũg thuũcũũ, vồa canh taũ. Ôũtrũg taũn thì còi
 nhĩeũ cõũg viẽn nhõũ ôũngoũ oãcũmỗũ cõũg viẽn to
 maũy traũn maũ, xỏa kia do mỗũ tay õũg laũ trỏn ãoũ
 troãg troũ roũ sau hiẽn cho Chĩnh phuũ Ngoaũ ra cõn
 naũ chĩeũ caũ treo, ngang mỗũ eo bieãn noũ San
 Francisco vồũ mỗũ cuõlaõ ãeũqua Oakland, daũ cõũleũ
 treãn mỗũ caũ soãngũ, maũchũcũũhai nhõp dõũg ãõũg
 boũ cõũ cao ngaũ vaũgũũ hai sũũ daũy cõũg võũg nhõ
 chĩeũ võũg treo ãũũg 24 ngaũ taũ. Tồhai sũũ daũy
 nay, nhõõg sũũ khâu thõũg xuoãg gũũũ maũ caũ. Tũ
 ãũũ caũ phĩũ Cũũ Kim Sũũ, cõũtõũũg ãõũg củũ vồ
 Kyõsõ Z. B. Strauss (1870 – 1938) ãũũthõũ hiẽn ãõũũ
 kyõcõũũg aũũ, cãmh beãn cõũmỗũ ãũũũ daũy dõũũg cho

công chúng xem. Nếu gần môi thấy sợi "cable" ấy do không biết máy trên sợi chằng, to bằng một nửa, chụp lại môi thanh một sợi to bằng một chiếc thùng xăng 200 lít nước ruối. Nhà Hồ Nỗong California, ở Berkeley, danh tiếng. Trường chiếm một khoảnh đất rộng nên vào trên mái, trong một phòng sáu tầng dài, thờ việc, giảng học cho các khoa văn hóa và sinh vật. Tại đây một hai Giáo sư môi ăn cơm trưa, tại quán ăn của trường, rất bình dân những cũng rất này nọ

Hoàn sau lại thì thăm một rừng có thể coi là một vườn hoa đẹp, theo bằng nhà Rô lại tại vào một cánh hoa việc theo lối Nhà, trong một chùa, tháp, có một trong, có một lối. Những con sò, nhô chồi con, chạy theo khắp xin ăn, nhiều con chim cũng thế Trên một ve vào thăm nhiều xóm dân cũ, nhà cửa cũng có một khu vườn con trẻ con, kỳ hoa dò theo nhô gần thế, khiến mình phải hồi tưởng Myōcōtiếng la vào chơi vào một mùa, sao lại có một tinh thần thăm myōva gần với thiên nhiên nhờ thế?

Nếu trưa ngay chồi, nên thăm Nhà Hồ Nỗong Stanford cách xa thành phố xa. Nếu Nhà Hồ

Nông ô Berkeley la do ba Jane K. Sather cùng ñeá
 ky ñieän choàng la Ông Peder Sather (1810 – 1886),
 tröông sau ña ñhò sõi ùng hoä raá mãnh của ñguyên
 Tông thóng Hower. Röng 500 mãu, toan cânh la
 mã ñoã thò mã trung tâm cò ñe ña ñgôn thậ cao
 ñgá ñgheü, trong long chö ñ mã kho sàh quí giâu
 vô cung. Theo Giã sò Doenes, ñeü cöng tá cá
 sàh tá Thö vieän Trung öông ñay va ñhöng Thö
 vieän leü teü của cù ñganh chyeän khoa, thì tông số
 leä ñeä ñgàn 13 trieü cuón. Queä ñoü ñieü ñay, la
 Thö vieän Ñäi Hö Ñöông California to löm hôn, cao
 mãy töng va cò chö ñ mã kho sàh chö ñ Ta ñ va
 Ñhã rá ñhieu. Tröông ñay com mã va ñ ñeä ñieä
 ñöä, la sö số leä ñeä 23 ñgan, ñöng hôn Stanford 13
 ñgan, ñhieu ñha ñ Baü hö ñguyên tö ñ ña ñ xuá ñ
 thã tá ñây va mã va ñ ñöng tröông sò chö ñ 80 ñgan
 ñgö ñ, hang ñeä ñem lä cho tröông mã số löi
 khã löm veä tieä cho cù cuõ tranh giã mö ñ saä.

Trên ñöông veä cò ñgheü chieä baü chua Täy
 Böä ñguyên öü Paolo Alto, theo pháü Tää Täng.
 Cüng ñhö cù chua Ñhã khã, choã thö löng läy,
 sãh se ñgöa cò ñhoa vieä, phá häü com cò ñphong
 tá ñ theä thão cho thanh ñeä, löm ñhö mã saä böng

roà Luè càø töøra veà Ñaï ñöø Keisho Motoyama (Boàn sôn Khai Chính) maøluè ñaàu toá laàn töøông laø moá thieän nam, vì com treütuoá (ñoäba möôi ngoaø) maømaë aâu phuë, khoe còutrong ñöøc hai coá Boà ñeätroøu saän chua. Toá laï gaàn xem thì khoäng phaü. Chælaømoá thöucaây röøng, laühôi gioäng gioäng laùBoà ñeà nhöng khoäng ñuoá vaømoäng, phaèn laï còuhoa bup ñöøng chuøn.

Chieäu, hoá 3 giøø Bàø só Paul Faung ñeän khaih saän röøu xuoäng chua truisôüdieän thuyé. Hoân nay, treüem nam nöøkhauñoäng. Tröøu tieän, Bàø só cho chumng ñöøc theo gioäng haü moá vaø baø Kinh nhaü tung, roá giöu thieäu toá vöu thính giaü Ông Grayson laøn thoäng dòch vieän tieäng Phap ra Anh, Bàø só Faung dòch tieäng Anh ra tieäng Quäng. Sau ñöü toá còuvaø löø nhaän nhuüvöü càø em vaøkhoäng queän cho chumng bieä laøüVieä Nam cuøng cònhöøng tieäu Phaü töühö theä nhöng ñöøng ñeän 70.000. Toan còutoä ñeäu ngöüngañ thích thuü Toá höä seögöü cho taø lieäu veàGia ñình Phaü töüVieä Nam vaønhöøng baøn ñaøn baø haü. Bàø só Faung sung söøng vaønhac mãø vieä nay. Mãø tieä traøthanh ñaüm chaäm döü máý ngay löu laï San Francisco vaøsaüg hoân sau, 23-7, ñöøng

8 giờ Ba số Faung va gia quyên nên rõn ño ra phi tröông ñeñi Washington.

Ñeñ ñaý, thô ñaõ qua ña, to xin tằm ngöng. Làn löõt se ño tin khai ve

Mong cầu bãn thân meñ tinh tằm luôn trên ñöông Ñaõ va ña chũ ta cáu trũ ña cáu tööng.

Chánh Trí

CHÁNH TRÍ, tö Myö quoa

Kính gửi toàn thể đạo hữu trong nước.

Thỏa quy bãn,

Trong thô rõn, to ña tö gia ñ quy bãn, luôn cáu cầu bãn ôu Cöu Kim Sơn, ñe ñe may bay sang Hoa Thañh Ñoñ (Washington).

Ñe ñe cu ña ñöng North West ña chũ to ña la chieñ thang lên ta. Köng phañ nhöng chieñ thang trañ, döñ chũ cö gáñ bãn xe bãn cao su ñe ñe nhö chũ ta thaý ôu Tañ Sơn Nhañ rõn ña mã

lạc mỗi cái thùng to thông dài 5 hay 6 thước. Chiếc thùng này, dẫu cũng có thể bành xe, nhưng lạc bành bôm giáng bành xe hôi vào phía trong thùng có mỗi guồng máy làm cho chiếc thùng di chuyển nhờ mỗi chiếc cam nhôm. Này thùng phía trong có xếp vào phòng ra nhờ chiếc đàn "accordeon" nên khi bắt cần thổi cần nhạc ra tay, có thể hoặc thổi ngân, hoặc kéo dài, tùy trường hợp. Con này phía ngoài nên gạt lên cần ra cần máy bay, thì dùng máy máy cho lên xuống theo một cần cần. Bắt thổi phòng chỗ rộng rãi, không khéo, có thể dài lâu nên sạch sẽ khỏi ra tay, thì trong lòng chiếc cần thùng ấy, khi nóng khi mát, nhờ thì trong mỗi hành lang. Thả cần hàng chuyển chỗ công công ô nhiễm rất chịu khỏi!

Ngày 10g15, máy bay cái cần vào thẳng theo nên 3g15 chiều một phi trường Baltimore, cần Thuần Hoa Thanh Năm 45 phút xe ô tô Mỗi nhân viên phòng Tiếp tân Ngoại giao nên chờ nên vào rồi lên xe, nên về khỏi sân Windsor Park. Lấy phòng xong - mỗi phòng rộng, hai giường chiếc, có máy vô tuyến truyền hình, máy nói thì nên, phòng tắm, mỗi ngày nên 7 nên

rồi, tôi 750 nghìn bàc ta, nếu tính theo giá hiện
 – xếp nhà hàng ly và thay quần áo cũng xong,
 lát nữa chúng ta sẽ ra ngoài. Thì ra có Ông Trần
 Văn Dính, Cố vấn Tòa Nội của Việt Nam, tôi thăm.
 Ông trông rất cao, nhàn nhã và đang cầm rất
 tay tôi 47 tuổi. Ông Dính bắt tôi chuyển bằng
 những lời xin lỗi về chỗ không ra phi trường kịp,
 chửi mắng bay tôi sớm hơn thông lệ 15 phút.

Hoàn sau, cùng với Ông Grayson, vào Bộ
 Ngoại giao. Ông Lancetti chào mừng và hỏi thăm
 số việc tôi đang làm ở môi trường sang trọng. Ông
 Robert L. Abbey, thuộc Bộ Ngoại giao, ông sinh năm
 1785, tại Massachusetts, đang bắt đầu công việc thăm
 hỏi của tôi. Cũng nhờ Ông Lancetti, Ông Abbey rất
 vui vẻ và tôi đã thấy tôi thân thiện về nhà giờ
 giấc ngủ thay làm máy nên rất không ngủ gật gì
 nữa, ông cũng rất vui lòng rằng không bao lâu,
 tôi sẽ quen với môi trường mới. Kế đó bắt đầu về
 công việc, Ông cho hay là Ông Leidecker, Hội
 đồng Hội An ninh Quốc gia Hoa Kỳ sẽ có
 mặt sáng ngày 24, giờ 9g30, tại văn phòng ông và
 ông muốn thăm rằng Ông Leidecker bắt đầu có lần
 gặp tôi ở đâu? Lại thế! Họ đang tôi giờ mình

còuquen vôû Ông Myōnao ãaâu? Nhöng thoã, ãeároã seõbieã. Toã chao. Oã Abbey, höu saùng hoãn sau trôu lai roã ãi ngay ãeã phoãR kính chao Oã Ñãi söuTrañ Vañ Chöông.

Hai möôi phuù ôûphong vañ Oã Abbey ããcho toã hai baõ hoẽ. Moã laøtrong moã coãng sôukhaùto nhö theã khoãng thay böng daùng moã ngöõõ tuy phau. Luù tiep chùng toã, Oã Abbey ããtöi mình chay sang phong beãn cañh möõn moã chieã gheã vaøtöi khaun ãeã cho vieñ thoãng ngoãn toã ngoã. Moã nhañ vieñ trong sôunay cuõng nhö taã caũcaũ sôu khaù maø toã cò ãeã veã sau, ãeã ngoã treãn nhöng chieã gheã còugañ bañh xe döõu chañ, ãeã day trôu cho tieãn, khi dung maý noũ hay khi ãeã ãeã maý chöõ Ôũñaây, ai cuõng cò hai thöũkhí dung nay, töõnhöng oãg Chañh söi vuũ trôuxuoãng caũ coãtho kyù vaøvañ kieãn cuã ai thì ngöõõ aý ãeã ãeã hay cò vieã giao thiep ra ngoã thì cuõng chuyeãn cuã ai thì ngöõõ ãeãnoũ. Thuañ löi tieãn löi, mau chöng vaø. bình dañ. Baõ hoẽ thöũhai laø söi giañ dò, giañ dò trong choãtrang hoang caũ phong giaý maøngöõõ coãyũthoã löng tìm vich, tìm tröñ ãeã khoãng ra möi möi ãeã xa xí. Bañ gheã ãeã bañg caý goã tañ

thông, nhiều ông Trông phong chiến không
quả5 thòu vông.

Ngày 24-9 – Ngày giỗ heñ, Ông Leidecker tôi
Chung tôi ñang nói chuyẽn với Ông Abbey. Tôi hoa
râm, phỏp phỏp, khàuca, má vông, má ñeo kính,
Ông Leidecker còmở veùphủ hañ chòmở tòmở tâm
hoàn ñheñ ña. Ông nhá ña gặp tôi năm 1956 tại
vãn phong PhúThuHieñ. Ông nói gì nói, tôi vãn
queñ má ông. Ông Abbey cho tôi biế lahai Ông Bao
Leidecker ngòu yù mỗ tôi ñeñ nhá chôi trong hai
hoàn, vaxin mỗ luôn viẽn thông ngoàn. Tròu long
tá củ mỗ Phả tũ tôi phả nhá lờ, với thân yù
dò xem coi mỗ cớ số Mỹ quố nhó theñ. Ông
bản mỗ củ tôi rá hañ hoan khi nghe tôi chò ñi
vò heñ chieñ hoàn áy, ñùng 9 giờ 15 sẽ chò chùng
tôi tại khàh sãn New York với Bao Leidecker.

Frederichsburg

Tổ Hoa Thanh Ñoñ về Frederichsburg, ñông
dã ña 80 củ số xe chạ phả má 1 giờ rồ. Tôi
chạ, gặp nhòm ñeñ ñuá sùng tròng,
xa tròng tòm ña chôi buà gì ñò Lai gàn mỗ
biế la nhòm trá xàng oà tậ thông la củ ña ba

hiếu ãaẽ cañh nhau, keãñoùlaønhöõng quãm caøpheã hay nhöõng quãm troĩ cho khauh ñi ñöõng, ñaẽ treãn nhöõng chieát xe to baøng ba, baøng boãn nhöõng xe ñoø beãn ta, trong couñuùphong nguù phong khauh kieãn phong aãn, phong taãn, röã maẽ, v.v... Quaùlaømoã cañ nhaøtaãn thôõ, khoãng thieáu moã tieãn nghi naø, nhöng couñieàu laødôõ ñi ñöõ, vì phía döõu cougaãn bañh cao su bôm, ñeãkhi cañ, moù cañ nhaøaý vaø moã chieát camionette laøcoutheãñem sang moã ñoã ñieãm khau. Tuy laøban ñeãm vaøngoã ñoãng troãng, xe coã chieát töù chieát lui vaãn nõõm nõõp. Thaý cañh thaù bình xöùngöõ mãsthem!

Veãtöù nhaøñoãng hoãñoã11 giøø BaøLeidecker laã ñaã leãn gaù tröõu, roã tröùxuoãng cung vöù choãng möõ toã leãn leãPhaã. Ñöõng tröõu baù toã, toã möù nhaãn ra long thanh chañ thaã cuã hai oãng baø Töõng thôøbaøng ñoãng, thanh öùThaù Lan, caù phap khí cuõng do myõngheãThaù saøng taù, luoãn caùcaù ban sôn son thep vang. Chung quanh ban thôø nhieàu phap khí laã lung khau ñöõ treø treãn vaùh vaøñoùlaøcaùmoã coãng phu söu taãn öùAã Ñöã Mieãn Ñieãn, Thaù Lan, Cam Boã, Taý Täng... Nhieàu möù raã quyùvaøneäu hoãp taã caùlaã, coutheãlap thanh möù Baø Tang vieãn nho nhuù

Trôu xuoáng phong khàùh, oâng laá ñáá ñoá chùng toá leân caân phong khàùh hai giöông, còu phong táén riêng maøbaøñaõxep ñáá rái chu ñàø ñeá ñoàn chùng toá.

Sàng hoân sau, Oâng ñoá chùng toá ñi xem thanh phóá

Frederichsburg thuoá tieá bang Virginia. Nhö quyùbãñ bieá, teá chành thòu củá Hoa KỳølaøHiệp Chùng Quóá, vì do nhieàu tieá bang hõp thanh. Moá tieá bang còupháp luaá riêng, hánh chành vao tö pháp riêng, nhöng pháù phuc tung theám moá luaá leáchung laøluaá leácủá Chành phuúTrung öông toám quóá, goá laøGouvernement Fedeñal. TröøHoa Thañh Ñoá, tá cáucàù cháù thanh khàù, neáu không naèn trên pháñ ñáá củá tieá bang nay laønaèn trên pháñ ñáá củá tieá bang khàù. Hoa Thañh Ñoá laø Thuúñoá chung, Thuúñoá củá Ñáá bang chòukhông pháù củá tieá bang, cho neán còumoá cheáñoáriêng, ñáá ñáá riêng, không thuoá tieá bang naø maølaøcủá chung, dàù loá trong ranh giòu củá tieá bang Hoa Thañh Ñoá. Vay, nhö quí bãñ thaý, còu hai Washington, moá laøtieá bang hai laøThuúñoá củá Hoa Kỳø Ñeákhòu lañ loá, nhá laøtrong vieá thô töø

ngôô ta thêm hai chỗ D.C. sau chỗ Washington, khi dùng chỗ này nên chæ Thuê nô D.C. la viei ta, com viei ro la District of Columbia.

Hoa Kỳ xõa la mõi thuõc ñũa củ Anh Quố, dân chúng toan la ngôô tha phõng ñẻn la ph nghiệp, goan ñũu cầ dân toã Ấu Châu. Ngoai ra com gioáng ngôô da ñũu la thoả dân (không ñõng bao nhieũ) va nhõng ngôô Phi Châu da ñẻn bõ bầm mõi cho cầ nõng traĩ ñẻ la m viei khai rõng phầ nui, trõng troi, chầ nuõ. Soá ngôô da ñũu tieũ hao vủ thõ gian va hình nhõ baỹ giõ không com bao nhieũ, com soá ngôô da ñẻn sanh soã nũ nõu raĩ nhieũ va tõ cuõ Nam Bẻ phầ tranh, cầh nay traĩn nẻn, ñũ ñũõc giũ phõng tõ cầh nõleã va trõ thanh ñõng ñũng vủ ngôô da traĩng. Sõ ñõng hoả aỹ hoan toan cho ñẻn nõ hiẻn nay, hõ aĩ õu hõc hảnh, nõi nẻng, taĩ cầ ñẻn theo Mỹ queĩ cầ tieĩng mẽ ñẻ Ñũu la tỉnh hình chung, nhõng neũ ñõng riẻng ve mã tieũ bang mã nõi, thì hõ vaĩ com bõ nõõc ñũ ít nhieũ õu miẻn Nam nõõ Mỹ Chính cầ tỉnh thầ kyõ thõ chũng toã nay ñũ la m nõ bung cuõ tranh chặ Bẻ Nam võ nõi.

Luật này, Hoa Kỳ đã đồng ý với Anh Quốc nhìn nhận một lãnh thổ, các tiểu bang (luật này mô tả 7, 8 giờ nữa là các tiểu bang khác mô tả gia nhập sau này mô tả năm 50) toàn hợp thành một quốc gia với chính thể tổng thống (federal). Những không bao lâu, một năm Nam Bắc không thua nhau về vấn đề bắt buộc các nhà lãnh đạo Bắc vì nhận thấy nhận quyết quyết thể hiện sự bắt buộc, còn Nam thì sẵn sàng, khó khăn cho các lãnh đạo, chúng những tài mình ra khỏi liên bang mà còn cho nó sống trôi nổi.

Frederichsburg là một trong những bãi chiến trường của cuộc nội chiến này. Vì vậy Frederichsburg là một nhà nghiên cứu quan trọng về mặt lịch sử Cung với Giáo sư Leidecker và Ông Grayson, tôi đã từng thăm ngôi nhà này gần vào trung tâm miền của trấn này làm làm năm năm trước cho quân miền Bắc, do Lincoln nghiên cứu. Trôi nổi là của tôi, sau Chính phủ mua ngôi nhà này, trên một số mô tả kỹ thuật, một nghĩa trang cho các chiến sĩ tử trận và một bãi nghĩa trang cho các chiến sĩ tử nạn và những năm trôi qua của một cảnh quan. Cảnh bãi này, có một

trui vuoâng baêng ciment ñuê, cao ñoã7 taát, beân maẽ hoâng coumoã caù nuù baã ñem ñieñ. Cöulaáy tay baán vaø ñoü laøcouctieáng ngöôñ giaù thích baêng ñoã ñoãvaø dieñ taùtrañ thö hung thuôuxöa cho mình nghe. Heá chuyeñ laøtieáng noù töi im, muoán nghe laï, phaù baán moã lañ nöã. Trong long coã couñaẽ moã chieá may nhö "magnetophone", dung baêng nhöä thaù thanh roã khi nhañ nuù laønoùphaù ra.

Trôulaï trung tâm thanh phóá chùng toã vaø than Tröông Trung hoã Mary Washington,¹ teñ bao Cui than sanh cóa Toáng Thoáng Washington, moã nhañ vaã loã laẽ vaø baã nhaù của Myõquoá. Toáng thoáng ñoã sanh tröông ôuñay vaøhieñ nay Chành phucom giöññöõc ngoã nhaøxia kia Washington ñoã mua cho meï ôu Moã baølaõ ñöõc theuacoi soù nhaø nay maø Chành phuñlieñ vaø hañg Vieñ Baù tang. Boán gian cougaù, cao caóng vaøtoam baêng goã trong com giöñnguyeñ veñ nhöñg ñoã dung của cóa chuñ nhañ, tösvaã lòm nhö tuù giöông, ban, gheá cho ñeñ nhöñg vaã nhounhö chieá löõc ñaù hay cuoán Thành kinh, ñoülaø trañg thaù của ngoã nhaø cóa maø thoã

---

1. Tâm dích chöõ College vì ôu Myõchöõ nay chà nhöñg tröông cấp giöã Tañ só vaø Cöñhañ, beñ Pháp không cóu

vôom con phía hâu con trong càu thòuhoa chuúthích thuôuxöa. ÔûHueá càu baøgiöõlaêng, moả buoả saùng phaû lo pha nöôù röa maé, chaâm traøñem leân long sang cuùng; ôủñaây baøgiöõnhaøcòuphañ söi thay boâng càu bình. Tôøtröôù tôù giöø thay ñoả không bieá bao nhieâu baø nhöng keùtröôù không queñ truyeàn lai cho ngöôù sau càu thuañ giöõ hoa ba thaùng không tam, không raõ Lai thañ! Chính maé chúng toả ñã trông thấy nhöng phaû noù raêng, hoa daù không tam, không raõ maø saé chòu sao noả vôù söù tam phaùcuâ thôù gian maø không phai. Thañ laø phaû ành cuâ nhöng baøsañ söù chúng. Càu baøchöa coả, nhöng xuañ saé thôù xöa con ñã...!

Ñieàu lam toả cam ñöng nhañ laø böù tranh Washington quyødöôù goả meñ trong khi baøCui ñõa tay ban pheù lamh trên ñãu con, ngay Washington töøgiaõmeira ñi nhañ chòù Toing thoáng. Công thanh danh toả, àn töømañ không queñ, lo nhaø lo cõa cho àn thân giaø chöõhieù Ñöng Tay naø còukhaù! Ñeñ khi leñ ngoả thuùlañh con nhòumaøveàquyøtrình vôù meñ thì thañ laøhy höù. Vaømeñ ñãñoù gì? Chae chae cuõng nhö càu baøhieñ mañ AỦÑöng, baøCui ñã khuyeñ neñ laý vieñ nöù lam trong, lieñ cam mañ

caim, nein baocui nhoa tay chuè lamh cho con. Tình meì
thông con thài nhò bièn hoàlai lamg...

Trông Trung hoè láy tên baø laømoãi trông nõ
còudanh, roäng lôm, trong còuvõõn töõc khaùai. Hai
moãn ñaè saé ôũñaây laøKhoa hoè vaøMyõthuaã. Moãi
thò vieñ theãn thang chòu rái nhieu saùh hieñ
ñang ñõõc nõu roäng. Giãng ñõõng laø moãi nhaø
khaù, trong còugheácho 2 ngam sinh vieñ ngoà nghe
(só soáôũñaây lên tõi 3 ngam).

Moãi coá tích nõa laø ngoã nhaø xòa của Toång
thoáng Monroe, củng ñõõc Chành phuõgiõõgìn nhò
của baù. Chính oãng laøngõõõ ñaõlap ra moãi hoè
thuyé maøcủa bañ tañ hoè ñeù bieá döõu danh hieñ
"doctrine de Monroe".

Nhõoãmh hõõng của Giãø sö Leidecker - oãng
dãy tañ ñaây - hieñ saùh baø cho sinh vieñ ôũñaây còu
nhieu cuón veàPhaã giãø vaøoãng củng ñaõnhieu là
dieñ thuyé veàPhaã giãø cho sinh vieñ vaø củng
chùng nghe. Oãng toùyùneá veàsau toã còuthõõ giõõ
oãng seõmõõ nõu chuyéñ moãi böã, vì luù toã ñeñ thãn
trõõng laøluù ngheheø neñ không theátõachõu ñõõc.

Thãn máy nõi xong, giãø sö Leidecker xin
phèp ñõa chùng toã ñeñ moãi hieñ tap hò ñeãmua

aên. Tôi này tôi môi thân nhân yùnghóa máy tôi nói
 nhô trong tai của bạn khi ông sắp nữa chúng tôi đi
 chơi. Nhưng, ông nói, tôi cần phải đi lấy tiền ôi
 Ngân hàng ra nữa Quanh có máy vòng, ông nên xe
 trôô mỗi cái thum, giống như máy chiếu nha nhô
 của ngôô bạn về qua nữa Ông tho tay ra ngoài,
 chia cho cô ngoài phía trong ngang qua mỗi lỗ
 trống, tám ngàn phải ông nên viết sẵn ôi nha ôi
 khác, có máy phải tiền cho ông. Thế là xong, rồi ông
 rồi máy chạy ra hiệu mua aên. Nói cho nữa, này là
 mỗi cái chơi không phải của Chanh phu ma của tô
 gia, trong bạn nữa mỗi thò aên, tô nhông của tô
 tôôi, cho nên thò gạo thò lôn, thò bơ rau cải, quai
 tôôi, cho nên cái thò nõa hoặ, mua, nõ ông, tiền,
 ôi, không thiếu mỗi thò ùi. Chả lo tu mình ít tiền,
 chòu vài thò thì không biết bao nhiêu thò ma nhô.
 Thân chí cò nhông thò làm sẵn, nhô salad trôn
 rồi, nhô bánh bông lan cơm nóng v.v... mua về đôn
 lên bạn là aên ngay, khi nấu nõ ông gì hết. Ôi
 Leidecker vào trôô tôi này mỗi chiếc xe làm toàn
 bằng công suất vào giống như xe nữa trên con đường
 mà, nên sẵn hàng máy chức cái cho khách hàng
 dùng, rồi thùng dùng, tay này xe, chân bô ôi, mắt
 nhìn, ông sang tô đây tu này sang đây tu khác lấy

những thòe bađan mua, ñoõc bao nhiều laobouvan xe, nao banh tay, nao bóa, nao cao pheá rau caũ.. Ông kien ñiein xong, ñay xe ra choáthaũ tiein, moũ ví traũvõa roá laohang cuõng võa goũ xong. Khep nõõu Myõ õũñaũ couñoõng ñuũ daũ cõ laocounhõõng thõuchõitiein hay tiein chõinõ theanay, chõukhoõng counhõõng chõinõm nõ bein ta. Raá laostiein lõi, giâu caũnhá ñõnh, hieũ nao nõ hieũ nay, khoõng sõ giâu thaũh, phain vaũ tinh khieũ töõi toá, laũ khoũ leũ ñaũ chõixuõng cuoá chõi mua gianh mua giõũ, moũ chaũ khoãlõõõ, theãn moũ caũ tiein nõã laocõunaẽn ba khu phoá laocou moũ hieũ nõ vaũ. Nhõõng nhaõ õũ caĩh, chæ couũtoũ thang laũ xuõng ñõõõng laomuõn mua gì counay.

Veãnhaõ trong lue ñõõ baõlam bep, Giãõ sõ laũ nhõõng baõ phap ñãõgiaõg õũVoõng caũ vaõñõõc Hoã Phaã giãõ bein aũ an hanh, ñem ra cho mình xem. Tuy khoõng hieũ heá, nhõõng voũ vaũh naẽn ba caũ, mình moũ hay Giãõ sõ khoõng phain laõmoũ Phaã töũ taẽn thõõõng maõlaõngõõõ couhoũ. Tõõ ñay cho heá ngay hoãn aũ, caũ chueãn ñãõ caõg saũ, mình laũ thay theãn: chaõg nhõõng couhoũ maõcom couhanh, theãmõũ ñãõg phũc chõũ Vi vaũ maõcoãngõã, cuoãn töĩ ñieãn trong tay, dũch cho baõg ñõõc baõ "Phaã

giàu trong mỗi thế giới dân chúng đang trong Thời
Quang sáng.

Giàu sẽ còn trình cho tôi biết đời mà xây mỗi
trung tâm Phật giáo thế giới tại Thủ Đức ở Mỹ
Nhật đã xong, có hai sông lớn tôi nhớ, gần hồ
Nhật Lệ, nhà hình chóp cao chóp thấp, cây cỏ
xanh um, lại có sân máy ngoài nhà có thể ở nhà
đang cho hợp với nhà. Theo sơ đồ tính, Giàu sẽ
ra mong tôi cầu nguyện cho Phật giáo nên tham gia
công việc nào đó và yêu cầu tôi, khi trở về quê
vẫn nên thế nào nên mỗi ngày kia, khi Trung tâm
thành lập; Phật giáo Việt Nam sẽ có một ngôi chùa
quốc quốc tuy trong nhà Thầy việc có tính
cần ích lợi chung, tôi có thể và sáng hôm sau,
Giàu sẽ trao cho tôi, nên về trình Tổng hội, mỗi
thứ tháng đều về nhà nên

Tôi này xin tạm ngừng và sẽ gặp lại quý bạn
trong thời gian.

PHẬT GIÁO ÂU MỸ

*Bài thuyết trình của Đạo hữu Chánh Trí
tại Chùa Xá Lợi 15-1-62*

Kính bạch chư Thượng Tọa, Đại đức,

Kính thưa quý vị đồng bào, quý Ông, quý Bà

Thưa các nhà hiền nam nữ

Nhờ chỗ Đồng toà, Ngài nói về quý vị và gia đình, trong khuôn khổ chương trình trao đổi văn hoá, môi trường thân thiện Myōneatōiyūtō muốn quan sát hay khám cứu các luận mỗi phương diện nào của xã hội Myō Trōtō toà, lòng thông với toà và về sau này, nhiều nhà và nhà giáo dục nhờ khoa học, kinh tế gia đình, báo chí, tôn giáo, v.v... những môi trường hay sẽ những môi trường nhờ toà, chúng những ô nhiễm Nam mà còn ô nhiễm môi trường trên thế giới.

Duøñaõnhaän lôù vôi tò cầh cầnhầnh, toà khoâng queñ mình laømoá Phaï töùcoutraùh nhieãm hốp sồu cung nhöõng baù còuchí lôù trong hai giồù xuát gia vaøtaï gia, ñeàchaán chanh vaøtaù boà cho moá Ñaù cuà dañ toà. Vì vậy chöông trình quan saù cuà toà ñaõgồm maý ñieãm chính sau ñaý:

1. Tiep xuù vôi cầ toachöù, cầ giồù Phaï giaù ñeà tìm hieäu ñöông loá toachöù vaø söi sinh hoat cuà hoi
2. Thaêm cầ Ñaì Hoù ñöông còuday Khoa Trieá hoù Ñöng phöông, tiep xuù vôi cầ vò Giaù sö.
3. Thaêm cầ Thö vieñ còutang tröökinh saùh veà Trieá hoù Ñöng phöông, tìm toà vaø ghi chuù nhöõng kinh saùh quyùbaù xuát baù ôù haù ngoaì.
4. Quan saù cầ cô quan töøthieñ xuát hieñ còu tính cầh toà giaù.
5. Tiep xuù vaø neá thuañ duyeãn, tham khaù hoacè thaù luañ vôi nhöõng cấp laõh ñaõ toà giaù veàvañ ñeàthoàng caùm laøneà taùng, theo quan ñieãm toà, cuà tình huynh ñeà trong nhañ loaì.

Những mũi phiêu áy, toả ã là là lốt thốt hiên
 tron veñ, trau høn hai thàng ãi tồ thanh nay sang
 thanh nôi Tuy nhiên, phau nôi rang chông trình
 thau viêng của toả con nhieu khuyet ãi năm maosôu
 chuyên trauh cuông nhö riêng toả không tâu nao
 trauh kou luè soan thaù. Phan toả thì xou lai quea
 ngou, toả lam sao biet hea nhöng nhan vaã toả
 muoa gap, nhöng cô sôu toả muoa thau, con sôu
 chuyên trauh thì ãay la là ãi ãi tieu hoi thaù moi
 chông trình con nhöng ãi năm nhö toả vöa kea Noã
 vieu tìm cho ra nhöng toả chöu Phaã giav rau rau
 trong aın thau oukhaù nööu Myroing lom, la moi
 công tâu rau koukhaù ãi vöu hoi

Trau ãoung veã toả ãi ãi ãi ngaõ Aũ Chau, trau
 qua nhieu nööu va thau ãi nhöng hoã Phaã giav
 ou Luaũ Noãn vaø Pari. Döu tröu Aũ, nhöng hoã
 ãoung của toả không ãi nhieu, vì thieu ngou
 höoung dau va moã giou. Do ãay ma toả phau aın haũ
 không ãi ãi vöu Phaã giav Ba quoa, Tay Nöu,
 Aũ quoa, vaø Yũ Nãi Lôi.

Tuy chu yu ãi ãi ãi, toả ãi cou döu, trau ãi Myõ
 cuông nhö döu tröu Aũ, chöu kiea bang maé, bang
 tai, nhöng söi vieu ngoã chông trình, nhöng

khoâng pháũ khoâng boá ích cho kinh nghiệm bảũ
thảũ cũng nhõ trong nghiệm vui phũng sõi Phảĩ
Phảp. Lảĩ cõn naõ phong tửc, tạp quầũ, naõ phong
cảũh hõũ tình cũũ thảũh thõ, thõũ queậ tạĩ cũũneũ
laõnhõũg ñieũ ñảũg keậ nhõũg cũũ xin chõ Thõũũg
toũ, Ñảĩ ñõũ vaõquí lieũ vò mieũ cho, ñeũtoũ cũũũũ
thõũ giõũ trĩnh bay nhõũg nhảũ xeũ veũ tình hĩnh
Phảĩ giaũ xõũngõũ.

Tuầũ tõi theo bõũũ laũũg du, toũ seũ ñeũcảũ ñeũ
Hõũg Cảũg, Myõ quốũ, Anh quốũ vaõ roũ heũ laõ
Phảp quốũ.

Tảĩ Hõũg Cảũg, keũcảũtrũg tảũ thảũh phỏũvaõ
vũũg ngoũũ oũCõũũ Long, toũ ñảũ ñeũ thảũũ hai Hoũ
Phảĩ giaũ vaõ4 chũũ. Treũ ñảũ Myõ toũ ñảũtieũp xũũ
ũũũũ vũũ 8 Hoũ vaũtreũũ mẽũũũ Chũũũ, tảĩ Anh quốũ, 2
Hoũ vaũũũPari, 1 Hoũ.

Cảũũ tõũũũg chũũ cũũ toũ nhõ sau: Phảĩ giaũ õũ
Hõũg Cảũg, mẽũũ chũũ nhảũũ cũũ Hoũ Phảĩ giaũ
Theũgiõũũ, cũũũtheũũvũ nhõ nhõũũg hõũũ non boũ cũũũũũ
cũũũkhe, cũũũũũg cũũũbũũ ñảũũ mẽũũũ laũũ tieũũũ, nõũ mẽũũũ vaũũ
mảũũ nhảũũtrảũh, nhõũũg khũũg cảũũh laũũ mẽũũũ ngoũũ nhảũũ
boũũ beũũ cũũũvaũũh, khõũũg nhõũũg nhũũũ non thảũũ
vũũũ cũũũũ thũũũũũ nhũũũũũ, bảũũ la, khõũũũg ñảũũũ. Trõũũũũũũg

chờ do ngồô Nhaï hay Trung Hoa chuûtrông, vãn com ít, choãñoâng laén chõa quaùtraên ngồô, choã ít thì ñõava chũ. Moï nhaï xet quan trõng: chæcou ngồô Nhaï vaøTaøn môu couchua, nhõng thõõng laø nhõõng ngoã chua "lai caên" thieáu veuAỦNoâng, com nghi leãthì bò "Myõhoà", nghóa laøbaé chõõ theo cau nhaøthõøTaøn giaò (protestantiste) maøñam maøhaù, maï haù cau tính caùh thieâng lieâng cuã loã taù tuõng AỦNoâng. Vaỹ Phaï giaò õuMyõ ñõa vòu toã, laømoï Phaï giaò bieán tõõng.

ÔUAnh, õuPhap, toã chõa gap moï ngoã chua. Truï sõucũ cau Hoã laønhõõng toã nhaølaù chung ãy vòu tõ gia, hoã an mình sau hai camh cõa hanh lang cuã ãy nhaømaë tieñ, ngoã ñõõng cau. Hoï cũng couBaù ñieñ, treñ thõøtõõng Phaï theo kieù Tich Lan, Thau Lan, võa ñuù trang nghiẽn nhõng thieáu cau khoõng khí sieu phãm, huyeñ dieu cuã chua am AỦNoâng. Tình traõg aỹ do quan nieãn cuã ngồô Anh, ngồô Phap gaỹ ra. Ñõa vòu hoï Ñõu Phaï laømoï vò Giaò chuù moï vò Ñã sõ, moï nhaøHieñ trieá, moï baë Thãm nhañ, vaøchæcouthé thoã. Vì vaỹ, hoï kính nhõng khoõng toãn sung nhõ chũng ta, hoï tin õugiaò lyùmaøkhoõng tin õusõgia hoã

huyền bí. Phải giao củi hỏi rai nhe phàn nghi lễ ma rai năng ôphàn tham kha, hơ hơ. Vậy Phải giao ôuA la Phải giao chuyên hơ Phải.

Mỗi năm chung cho ba nôi (Mỹ Anh và Pháp) lao trong hàng ngũ Phải tộ hơ giân nhiều bao nhiêu thôi hạnh gia út bảy nhiều. Hạnh gia nôi ôu nây la nhõng Phải tộ cò quy y, giõ giõ vò hơ tình trau giao thân tâm bằng nhõng pháp môn trai giõ, tòn thien.

Mỗi năm chung nõ la giao ly Ñai thõa con rai ít ngõõ biế vò tu theo. Neú không cõ nhõng có gáng củi Thien tông Nha Bm thì chõa chác, ngay nay, cõ số Phải tộ Mỹ ma tõ ñã gặp ôu ñe nhà Thien Vie. Cõng õõ se ba: "Phan Tòn ñõ cõng cõ thien tín da tróng vạy!". Vâng, tõ không chõ ñe nay, nhõng hõ bò cõ vò Tâm Tâm củi Nha lam la hõng, khiẽ hõ không kha bao nhiêu tín ñõ củi Tâm giao. ÔU Ho Lie Hõ Phải giao Pari, nhiều nhàn vạy ñe khiẽ ñõ thu thã vò tõ la hõ chõ biế gì ve Ñai thõa.

Neú ngõõ Nha cõ loã tie xa qua mõ, nghõ la theá gian hoà hình tõng củi Phải giao, phan nhìn nhàn hõ rai cõ cõng trong vie gieo giõng Bõ

trên nhà Myō Cō quan tâm đến câu hỏi là Hoa
 "Buddhist Church" mà trụ sở chính nằm ở nhà tại
 San Francisco trong một ngôi chùa khoảng từ 70
 năm nay. Hội hiện đang hay sắp làm lễ kỷ niệm
 tại trụ sở Chi nhánh New York, mà hội gọi là
 Buddhist Academy. Phải giáo Nhà Bần sẽ gọi một
 Phải nào ra ngoài vào nhiều nữa cũng đã
 nữa mới tham dự cùng với câu hỏi Phải giáo
 trên nhà Myō

Ôi Anh và Pháp, vai trò gieo giống Tō bi
 thông đạo cho Nhà này Tích Lan thuở Nền nay
 để hiện: Tích Lan xưa kia là một thuộc địa của Anh.

Ngôi Nhà, chúng những hoạt động nhiều
 trong chùa chiền, mà còn trong câu Nhà Hồ nữa
 và Văn này. Trong này có đại Triết học Nền
 phong và Phải giáo là có một câu Giáo sư Nhà
 và những sách về Phải giáo, nhà là về Thiên tông
 của Nhà sư Suzuki, là những tiếng chuông làm thờ
 tnh nhiều nhà học giả Ái hóm của Nhà sư lan
 truyền đến Âu Châu; trụ sở của hai Hoa Phải giáo
 Luân Nôn và Pari này có ảnh của Nhà sư mà hội
 trong ngang hàng, nếu không hôn, di ảnh của
 Pháp sư Thái Hồ là ngôi Trung Hoa.

Ngoài những hoa và chua keatren, ôuNôu Ôu
 và New Jersey, tôi còn nên thêm ba ngôi chùa của
 chùa và Lạt ma Mong Coat năm 1966, 7 năm nay.
 Tôi nói nên có gắng duy trì, những Phật giáo Tây
 Tạng, theo tôi, không những vô tình, không nói ban
 không ôuMyô bôn lequaithien veanghi leavaothan bí.

✠

Chỗ Thông Tòa, Nãi nôi và quý lễ và nào
 nghe qua tình hình và sự tiến bộ của Phật giáo Âu
 Mỹ còn ở chỗ Thông Tòa, Nãi nôi và quý lễ và
 không muốn biết tầm quan trọng và sự tiến bộ tin và
 sự hoạt động của tôi nói.

Vấn đề, tôi xin thưa: tuy không còn những con
 số chắc chắn, tôi tin rằng dân ôuMyô ôuAnh hay ôu
 Pháp, con số Phật giáo chính thức còn chưa bao nhiêu
 nói về chùa nôi Phật giáo ÂuNông. Do vậy, sự
 hoạt động của họ không có gì mạnh mẽ của dân
 tôi nói nên có gắng trong phạm vi khả năng của
 mình. Hoa Liên Hữu Phật giáo Hoa Thành Nãi, còn
 sự hoạt động tinh thần nhiều hơn về mặt, của chùa Tòa
 Nãi sự Tích Lan, Miền Bắc, Cam Bốt, đang và
 không thiếu lập một Trung tâm Phật giáo Quốc tế

taï moá khu ñáá máý chuë mañ maø Giàø sö K. Leidecker, Hoá tröông, còuñöa toá ñeán xem. Thiêñ chí cuá hoï thaá ñàng khen, toá chà ngái cho hoï ôu choälör bá tung tâm.

Soá löông laø nhö vaäy, nhöng ñöng veà maë phain, chuèng ta phaù nou raèng söi chinh phuë cuá Phaá giàø laømoá kyøcoâng. Toan soángöôø AÁ Myø theo Phaá ñeán laøbaá trí thöù hay ñáí trí thöù, cuöng neán. Sinh tröông ngoaø hoan camh cuá Phaá giàø vaø trong khuôn khoácuá moá toán giàø khaù ñaólaá ñöø aên saù vaø tâm hoàn cuá dân toá hoï nay hoï láí höông veàphöông Ñöng, cuí ñaù ñöa tay höng láý gioí cam loáPhaá pháp, cöuchæáý quaúquyét không phaù cöuchæcuá nhöng ngöôø meátín hay tham lam, soáng muón giãu sang, thaù mong lên Thiêñ ñang maø không ké nghieä baø. Laø ngöôø trí thöù, hoï không theátin nhâm ñöø. Hoï cuöng laøngöôø saùng suá, töi do, ñöø laäp, cho neán gaäp Aùh saùng, Giãu thoát vaø Töi ñöa cuá Phaá pháp laø hoï phuë ngay. Huóng chi Phaá giàø ráá laøthöë tieñ, ñieù gì Phaá dáý, con ngöôø ñeán cöukhaùnaèng lam ñöø, maøcöu lam laøcöukeá quaú không lam không ké quaú ngöôø khoa hoë lam sao không nhañ. Theán vaø ñöucaù söi

kiến maonhiều ngổn bết laohẽ Khoa học tiến thì
 toàn giao lưu, những năng này, Khoa học càng tiến,
 Phải giao càng nỗ xông minh, cho nên mỗi
 học giảphông Tây đàm luậnquyết rằng trong Phải
 pháp còuchờ sớm những nguyên lýcần bản của
 nên Khoa học hiện kim.

Vậy cái ít của Âu Mỹởkhông nên nỗ coi nhỏ
 mỗi thếyếu của Phải giao. Trái lại nỗlaomỗi sột
 mạnh còuthệ trong mỗi tông lai maochúng ta
 nên thấp hõng khám nguyên cho nỗng ngảnh
 ngu, xoay chieàu nỗ hõng thếñã nhân tâm.
 Thái vậy, vẫn mạnh nỗừ nao cũng do những nh
 ãi tổ tông leo lại. Cười cười măng ném tôi do
 trờừ cho Pháp vàoÂu Mỹở sau cho cười châu kh
 trên thếgiới, ãõbung noásau mỗi thõ gian đ
 ãõ tổ tông của hàng triết gia, trí thõ. Cười
 cười măng tinh thần, toàn giao veásau này ôu
 Âu Mỹở cũng sẽdo những Phải tũhay những ngổ
 bản học giảda trảng gieo mầm. Nỗừ nhõ vậy,
 thếgiới sẽsống trong giao ngoã tỗbi, nh
 như, ngổn lỏu chieán tranh do ngu si, à ãõ, tham t
 thuõ hã, sẽ lữn bại ãõ tã mã. Tiẽn ãõ của
 nhân loại, ãõng ôu ngổõng cõ của của nguyên tũ

naêng maonhìn, thaã laomòt muonhông không phau không còuvaò tia hy vông.

Trong hy vông aý, con nhaø Phaã ôunöôù Vieã Nam chòu aân Phaã hoà gàn 1.800 naên, seølaøn gì? Không noù ra, chaé moã Phaã töûñeàu thaý nhöông boãn phaãn thiêng lieäng ñang chòø ñôi mình. Neãn chaán döù nhöông yùnghóa thieãn caãn, ích kyù thoã maãn, huøng còuvaøtöi toãn maøngouxa hôn, hieäu roäng hôn, laøn to hôn, không phau cho mình, cho ñoan theãmình, cho chua am mình, maø cho Phaã giao Vieã Nam, ñeãgòp phaãn höù hieäu vaø coâng trình xaý döng moã theã heã ñaõ ñöù môù, theo chieäu höông moã Phaã giao canh taãn vaøhöp thöù.

Ôùù vông aý laøn cho toã lieãn töông ñeãn vaãn ñeã hoã Phaã, chùng ta không theãnoù hieãn nay chùng ta còumoã neãn Phaã hoã xöng ñang vôù 18 theãkyù quy y. Gòp heã kinh saùh trong toãn quoa, chöa aé ñaõxeù ñaý ñuùvaø moã gòù cuã caù Khu Phaã giao ôu nhieäu Thö vieãn beãn Myõ Vôù hoã phaũ keã soã muoãn, goãn nhieäu thöùchöõ Pali, Sancrit, Tây Tạng, Hàn, Nhaã, Mieãn Ñieãn, Cam Boã, Thai Lan, Anh, Pháp, Ñöù... Chæ còuthieäu kinh saùh chöõ Vieã. Ôù Thö vieãn Quoa hoã Myõ (Hoa Thønh Ñoãn), còumoã

hàng tu sĩ pháp nối liền nhau, trong chốn rừng Tam
tăng Kinh niên bằng quốc ngữ do các Chính phủ
Miến, Thái và Cam Bốt gửi tặng. Phải gửi về Việt
Nam không nhờ ngoài yên, ngay nay chớ có Tam
Tăng Kinh niên bằng chữ nôm như các hàng, tuy
chúng ta có hôn ngữ, nhưng vì số học chớ nhờ
toà chớ chu nào và bản trường khắp nơi, chúng ta
còn kèm ngữ ra xa về mà tu học

Chúng ta xin chúc đời buồm thuyề trình hoàn
nay ôi này, hy vọng tại các nước mô ở và noi
qua sẽ sớm thanh số học.

Nam mô Bồ Tát Thích Ca Mâu Ni Phật

PHÔNG VẤN ÔNG MAI THỌ TRUYỀN

*Phó hội Chủ tổng Hội Phật Giáo Việt Nam
về cuộc viếng thăm Hoa Kỳ của ông*

Boston (12-9-62) – Ông Mai Thọ Truyền, Phó Hội Chủ Tổng Hội Phật Giáo Việt Nam, tuyên bố cuộc viếng thăm Hoa Kỳ của ông là "một thành công lớn lao và một tình thân".

Nhà lãnh tụ Phật giáo nhân thế rằng: "Tôi rất ngạc nhiên và hoan hỉ khi thấy dân chúng Hoa Kỳ rất quan tâm đến những sự vật, tổ tông, và triết lý của Phật giáo". Tuy nhiên tôi thấy ít người Mỹ là tín đồ của Phật giáo, ông Truyền vẫn nhân rằng một số dân Mỹ rất có cảm tình với Phật giáo.

Và lãnh tụ Phật giáo ở San Francisco cũng kể về cuộc viếng thăm Hoa Kỳ trong 6 tuần, nói rằng ông có dịp hội kiến với các vị lãnh tụ tôn giáo và các triết gia, cũng viếng thăm những trường đại học

vaøthö vieän ôûmieän duyeän haù phía Ñông vaøcaù ñoà thò mieän Trung Taây.

Tại Boston, ông Truyeän ñaõgaø Bàù số Dana Mc. Lean Greeley, Chuùtòch Hiệø hoã Vuõtrui Duy nhaá Thaän giaø (Unitarian Universalist Church) thuoã Baé Mỹ vaøcaù hoã giaùdanh tieáng, caù giaø số trieá hoã ôûÑai hoã ñoõng Harward.

Tröòu khi rôù ñaây ñeátôù Ñai hoã ñoõng Yale ôû New Haven, tieu bang Connecticut, ông Truyeän ñaõ pheâbình nhö sau, qua trung gian của mõi thoãng ngoãn vieän: "Phaï giaø laøñaõ lyùrieäng bieá của Âu Châu cuõng nhö Cô ñoá giaø ñoá vôù Âu Châu vaø MỹChâu; khau naø côm laømoèm aên caên bàm của caù dân toã ÂuChâu, côm bàm mì laømoèm aên caên bàm của caù dân toã Âu Mỹ.

Ông Truyeän nhañ xeù raøng: Dân Ñông phöông vaødân Taây phöông chöa heàchoáng choï nhau bao giöøvì söùthích öa côm hay bàm mì, thì chaé chañ seõkhöng bao giöøcöùsöi xung ñoá veàvañ ñeátôù giaø; tại caũñeù còutheáhòp tại vì hañh phuù của nhañ loã".

Ông nhañ mañh: "Cô ñoá giaø laý nhañ àù laø caên bàm, Phaï giaø laý töùbi laø goá: khau nhau chà

ôudanh töð. So saùnh Cô ñoá giàø vòu Phaï giàø ông Truyeàn noir: "Toá coucaùm nghó raeng nhöng lôø daý cuá ñaáng Christ ráf gaàn guï vòu Phaï giàø".

Caùm töông cuá ông Truyeàn laø Phaï giàø ñaõcou ít nhieu tién boãtai Hoa Kyø Ông ñan coutröông hõp Ñaï hõc ñöông Wisconsin ñaõlap ra vaên bang Taán só veàPhaï giàø cho nganh hõc chuyeån moãn ñou

Moã daù hieäu nõa cuá söi pháù trieån Phaï giàø ôu Myõ Chaäu maø ông vieån dañ laø döi àm cuá Ñaï hoã Phaï giàø hõp môu ñây ôuCam Boá choñ Honolulu lam ñà ñieån nhòm hõp Ñaï hoã Phaï giàø naên 1963.

Khi löu truù ôu New England, ông Mai Thoi Truyeàn couoù máý thờ tráñ lan cañ ñeãhoã kieån vòu hai vò hõc giaùvaøtrieá lyùgia danh tieáng. Tai Conway, tieån bang New Hampshire, ông ñam luaån vòu ông William Ernest Hocking, Giàø sö Trieá hõc ôuÑaï hõc ñöông Harvard. Giàø sö Hocking, naên nay ñaõ 89 tuóa, laøbañ thaån cuá Thành Gandhi, vaømoã phuïtau cuá Thuütöông Áá Ñoã Nehru tai caù buoã thuyéá trình veàPhaï giàø ôuLuaån Ñoãn. Ông Truyeàn tuyeån boá "Giàø sö Hocking laømoã ngöõ phi thöông, thaï hieån cou vì hõc thòu uyeån baù vaøtö töông tham tràñ. Tuy khoàng pháù laøngöõ couñã Phaï, giàø sö

soáng cuoã ñõõ gãm nhö ngöõõ tu hãm theo Phã giaõ". Ông cho biế thêm rằng Giã sô Hocking rái am hieũ cầ ñãi triế gia Ñõng phõng.

Tại Norwich, tiểu bang Vermont, ông Truycn tiếp xuẽ hai ngay vôi Cõu Giã sô Rosenstock-Huessey ôutrõng Cao ñãng Darmouth. Ông tháy Giã sô tuy ñãõ 75 tuổ mã "vãn con trãm kiẽ, mã vò thõng thũ cõnhieũ ñãõ hãm".

Cầ thõ vieũ ñãi hoũ ôu Hoa Kỳ mã ông ñãõ viẽng thãn - theo ông - ñãõ cung cấp "nhieũ nguõn khã cõu ðã ðã". Ông ñãẽ biế cãm xuẽ veõsõ ðã ðã tại lieũ củ Thõ vieũ Ñãi hoũ ñõõng Harvard. Ông chuỳnhat ñẽn cuõn sũh củ ông Nagatomi giãng sô tại Ñãi hoũ ñõõng Harvard vø xuũ bãm tại Trung Quố trõõ khi chính theã Bãc Kinh leũ cãm quyẽ.

Suổ thõ gian du hãm, ông Mai Thõ Truycn rái cãm xuẽ veõsõngõõ Myõtinh nguyẽ phuẽ vui cho cầ toáchõõ tõthieũ vãcõũ teã Trong soãõõcõũ nhõõng toáchõõ cõũ teãõũChicago mãõ ông nhãn tháy "mũ tieũ hoũ ñõõng chính yeũ củ cầ nhõm Tin lãm vø Thieũ Chuã giã cũng tõõng tõi nhõ củ Tông hoũ Phã giã õũ Vieũ Nam".

PHÔNG VẤN ÔNG MAI THỌ TRUYỀN

*Phó Hội chủ Tổng hội Phật giáo Việt Nam sau chuyến
du hành nghiên cứu Phật giáo thế giới*

Sài Gòn (14-11-62) – Ông Mai Thọ Truyền, Phó Hội chủ Tổng hội Phật giáo Việt Nam, Phó Chủ tịch Hội Phật giáo Thế giới và Tổng thư ký Hội đồng Phật giáo Việt Nam, vừa trở về Sài Gòn sau chuyến du hành vòng 4 tháng trên khắp các Phật giáo ở Hoa Kỳ và một vài nước ở Âu Châu.

Phần việc thân Hoa Kỳ của ông Phó Hội chủ Tổng hội Phật giáo Việt Nam ở Bồ Đào Nha giao Hoa Kỳ bắt đầu trong khuôn khổ chương trình "Foreign Leader Program". Ông khởi hành từ Sài Gòn ngày 12 tháng Bảy, về đến Honolulu (Hawaii) ngày 14. Ông ở lại Hoa Kỳ cho đến ngày 22 tháng 9 để tiếp xúc với các tổ chức Phật giáo, các tổ chức tôn giáo, thân việc các Tổ chức và các Nhà học hỏi và giảng dạy triết lý Phật giáo.

Sau ñoù trong cung mỗi mũi ních trên, ông Phòu Hoã chuũñaõsang Anh quốc, Ñõu, Phạp, vaomỗi vào nõuù khau.

Ông PhòuHoã chuũToing hoã Phạỉ giaò Vieỉ Nam ñã danh cho chuing toả mỗi cuoẽ phoing vaỏ veà cuoẽ du hanh khaủ sủ vớa qua, noả dung nhõ sau:

Hoũ: Ông PhòuHoã chuũñaõtiếp xủ nhieu Phạỉ ñoan vaỏ ñải dieủ cuỏ toảchõu Phạỉ giaò Theágiõu, xin ông cho bieủ hoỉ ñãõng hó nhõ theánao veảPhạỉ giaò Vieỉ Nam?

Ñạp: Toả nhản thấy rằng hoỉ bieủ raỉ ít hay cuỏ theanoủ laỏ không bieủ gì veảPhạỉ giaò Vieỉ Nam. Ñây laỏ loỏ của mình vì không cuỏtaỏ lieủ phoảbieủ veảPhạỉ giaò Vieỉ Nam trên theágiõu. Sõicoủmaỏ của cuỏ phạỉ ñoan ñải bieủ Phạỉ giaò Vieỉ Nam tại cuỏ hoả nghò Phạỉ giaò Quốc teỏ chõa ñuủ vì tại của chõõng trĩnh ñãõdanh ñeỏcho nhõõng lỏu chũu tũng, nhõõng bảm phũ trĩnh maỏkhông bao giõõñõõc phoả bieủ roing raỏ cho nhản đản cuỏ nõuù.

Trong cuỏ Thõ vieủ lỏm của chảnh phuủHoa Kyỏ hay của cuỏ Ñải hoỉ ñõõng, rieng veảphản boảPhạỉ giaò, toả ñãõthấy cuỏraỏ nhieu sủh Phạỉ của nhieu nõuù trên theágiõu, hoỏ chĩnh cuỏ nõuù ñõuõũ tũng,

hoặ Thö vieñ ñòu ñaõ mua. Sàùh bàng tieáng Anh, Pháp, Ñöù, Trung Hoa, Nhaï, Ham, Thuù, Mieán, Tích Lan, Tây Tañg vaø caù tieáng Cao Mieán, nhöng khoâng còu moï cuoán naø bàng tieáng Vieñ ngöõ

Rieäng Thö vieñ Ñaï hoặ ñöông Yale, ôu New Haven, còu moï ít sàùh veà Phaï giaø Vieñ Nam bàng Vieñ ngöõ chöng möôi cuoán do Ñaï ñöù Quäng Lieán tañg khi theo hoặ tröông nay, vaø moï soá sàùh veà vañ chöông Vieñ Nam chöng vaø chuïc cuoán. Nhöng Thö vieñ khàù duø löm nhö Thö vieñ Quoa hoä (Library of Congress) ôu Hoa Thöng Ñoán cuñg khoâng còu cuoán sàùh Vieñ ngöõ naø.

Cho neán khi toä tañg hoặ cuoán "Phaï giaø ôu Vieñ Nam" bàng ba thö tieáng (Vieñ, Pháp, Anh), hoặ raá thích, vì laàn ñaù tieán hoặ còu ñöõc möi taø lieäu, duø toùm taé sô löõc, nhöng cuñg ñuø giuøp hoặ còu moï quan ñieán roõ ràng veà Phaï giaø Vieñ Nam.

Trong luè tañg sàùh hoặ khoâng còu thì giöø ñöõc caù baø vieä, nhöng nhìn qua caù hình ảnh in mau trong tap sàùh, cuñg nhöng luè ñaøn thoäi, hoặ raá laý lam ngaïc nhieán veà löch söù Phaï giaø Vieñ Nam, ñaø còu tög àn 2.000 naém nay maø hoặ chöa töng bieä gì heä.

Toã cũng trình bày qua tình hình hiện nay của Phật giáo, và nhân mạnh nên Phong trào chánh hồng, hòng Phật giáo nên những công tác xây dựng xã hội. Hơn nữa chúng ta cũng thấy rằng, theo như ông biết, người Hoa Kỳ thông qua các công tác từ thiện, xã hội.

Hỏi: Xin ông Phó Giáo sư cho biết hiện tình Phật giáo tại nước ông gần đây có đang tiến triển.

Đáp: Vâng, trong lúc du hành, tôi đã thấy sự chuyển biến quan trọng về hiện tình Phật giáo của nước ông. Tôi sẽ nói về tình hình của Phật giáo tại Hoa Kỳ Anh và Pháp trong những năm tôi chuyển nhập.

Tại Hoa Kỳ người Mỹ gốc Trung Hoa và gốc Nhật theo Phật giáo ngày càng có người Mỹ chính tông hay gốc khác theo Phật giáo có rất ít. Hơn nữa trong những thành công nhờ Hội đồng Phật giáo của Hoa Thành Phố (Washington City Friends of Buddhism) hay Nhà Phật giáo đầu tiên Hoa Kỳ (First Zen Institute of America) ở New York. Hiện nay nước ông có thể theo lối Nhật, tuy rằng có hai Ban trò chơi của hai hội trên toàn người Mỹ

Hội đồng Phật giáo mới lập những năm gần đây sẽ ủng hộ của các Tòa Nhà Sùng Miếu Phật giáo,

Tích Lan, Cambodge, Lào v.v... Hoà đồng truởng mỗi công trình vô hạn, thiết lập mỗi Trung tâm Phát triển quốc tế ở Hoa Thành Nội.

Hội thảo chọn nhà ở, hiện nay hội thảo công nghệ kiến trúc, xã hội nông thôn, công nghệ Myo kim. Hội thảo môi trường Phát triển, mỗi năm sẽ làm mỗi quốc gia theo kiến trúc nhà ở của nước nào và tập trung vào trong khu nhà.

Tổng Hội Phát triển Việt Nam cũng nhận được mỗi một số của hội kiến nghị Việt Nam ứng dụng hoạch và làm sao nhà Việt Nam có mỗi quốc gia du học sinh Toà nhà sung sướng nhà Phát triển Việt Nam được góp mặt những chuyên gia công nghệ kiến trúc. Hội thảo kỹ thuật và năm 1963-1964, Việt Nam sẽ tham dự Hội chợ Triển lãm Quốc tế tại New York, và sau khi hội chợ triển lãm chấm dứt Tổng hội Việt Nam có thể xin Chính phủ quốc gia nhà triển lãm và đồng nghiệp về Hoa Thành Nội xây lại cho nhà ở.

Số Phát triển ở Myo con rất ít, những công nghệ kiến trúc bao nhiêu vì hiện nay vẫn chờ có mỗi công quan trọng quốc. Nhưng ta không nên lấy làm lạ vì nước Myo nhà của những môn phái Tin Lành và

Thiền Chuà giáo. Phải giáo không phải là một nhà
 có truyền ảnh sâu vào giáo lý Vì vậy số Phải tôi
 theo niềm nghĩa (quy y tam bảo, giáo giáo luật) rất
 ít, còn lại là những người có một tâm do vậy
 nhà học giáo

Hồi nhà này vô Phải giáo do những công trình
 nghiên cứu học hỏi. Và hồi này thấy trong Phải giáo
 những niềm siêu việt này kính phục. Chính xu
 hướng gia nhập của các giáo này làm cho ta
 thêm tin tưởng những chân giáo trừ của Phải giáo.

Tóm lại, ta có thể nói rằng ở Hoa Kỳ hiện nay
 có một phong trào học Phải này lên.

Nhiều Nhà học này về Triết học này có những
 giáo giảng về Phải giáo. Tại Nhà học này ở
 Wisconsin ở Madison có một bằng Tiến sĩ Phải giáo
 (Ph. D.). Bằng này là một năm rồi - có một
 môn Sinh viên theo học hiện nay.

Nếu là Phải giáo ở Hoa Kỳ Ở Anh, Phải giáo
 mạnh hơn nhiều. Các nhà có 10 nhà Phải giáo,
 ba nhà ở ngay Luân Đôn vô một số Phải tôi theo
 tin tức của họ cho, là 100.000 người. Tuy nhiên số
 người xuất gia vẫn còn ít.

Chính tại Buddhist Society không có một và số nào, cần có số học như Phật giáo bằng sách, tài liệu. Hội thứ hai là Pali Text Society chuyên dịch kinh tiếng Phạn ra Anh ngữ Hội thứ ba do một và số Tích Lan đứng ra lãnh đạo và phân phát pháp.

Soạt Phật tử ở đây, đã có các hội học giáo dục công trình nghiên cứu như thông hiểu Phật lý Cầu học kia ở đây, tôi không nghĩ thì giới này không việc thêm nữa.

Pháp quốc cũng có hội Löông hữu Phật giáo như tại 62 đường Lhomond (Ba Lê). Trước đây là một Hội hoạt động khắt khe, không tổ khi tên La Pense Buddhique nhìn bản vì tại thành nguy ngập và các tang của Bồ Đề La Fuente, Hội gần như ngừng hẳn một cho đến một chỗ đứng tại Bồ Đề Hội đứng Loubensry giao qua 80 tuổi này vẫn luôn, không làm gì nữa.

Tôi có một nhận xét chung về Phật giáo của các ba nước tôi vừa kể Tinh thần Phật giáo tại các nước này, nếu so sánh với tinh thần ở Âu Đông rất khác.

Ngôn ngữ Phật tử ở Việt Nam, Trung Hoa, Nhật Bản, Hàn Quốc, Tây Tạng, Tích Lan xem như Phật, không những là một nhà triết gia, một nhà luật lý

moãi giao chuôi AƯNông con chấp nhai Nga vôu tái
caútính cườ thiêng liêng: chúng ta thồ kính Nừ
Pha vì Nga la moãi göông Nã nừ hoan toan xai
tham ñe cừ chúng sinh khou nôi o làm va tin
tông Nga còkhaunang hoatri.

Con ôuAƯ Myokhau ham. Pha töuôñaây, vì ña soá
laohơ giaubie Nga qua söi tìm hieai cànhaan, qua
sauh vôutai lieai, ñaở trong Nga nhö moãi ba thầy
sang suoi, moãi ñai triai gia, con không sung kính
Nga vôu tính cườ thiêng liêng nhö ôuAƯNông. Va
nhö thea tính cườ toan giao ñaởbò phai mô

Vì thea toa cho rang Pha giao khoubanh tröông
manh ôuAƯ Myõnhö ñaởthành hanh ôuAƯChau, vì
söu manh toan giao pha ñaở trên söi tin tông va
câu bâm thiêng liêng va huyen dieai cu toan giao.
Hôn nử ñaở Pha raí tham trâm, ngöôi theo ñaở
soáng vôu noi tâm hôn ngoai camh, tông thích hôp
vôu tâm hòn ngöôi AƯNông hôn.

Ho: Xin ông PhouHo chu cho bie chuyen du
hanh vö qua ñaởñem lai loi ích nhö theanao?

Ñap: Theo chöông trình trao ñoi Va hu cu
Bo Ngaöi giao Hoa Kyö chính tröu ñaở ñaở cöu

nhieu vò ôu Vieã Nam ñöôc môï ñi quan sát veà
ngành chuyêñ môñ cuâ hoï

Hoï ñaõ môï toã nhö môï ngöôö trong giöu Phaã
giaò chöukhoàng phaù laõñai dieñ cho Phaã giaò Vieã
Nam. Toã laøm môï Phaã töüneñ nhañ tieñ ñi quan sát,
vì cöùnghe raèng Phong traø Phaã giaò leñ ôuAẤ Myõ
nhöng khoàng bieá leñ töu möu ñoãnhö theánaø, thöc
teára sao.

Tuy nhieñ duøkhoàng laõh söumañg Phaã giaò,
vöu tö caùh môï Phaã töüvöu nhöõng nhieñ vui trong
Toàng hoã, trong Phaã giaò Theá giöu, toã ñeñ ñaù
cöõng coálam môï vaõ vieã cho Phaã giaò Vieã Nam.

Toã cöùdöp löu yùnhieu ngöôö veàsöi hieñ höu
vaøtröông thanh cuâ Phaã giaò Vieã Nam ñi tölönh
vöc thuañ toñ giaò ñeñ söitham döitích cöc vaø xã
hoã ñeacâu thieñ cuõ ñöu theo nhöõng cañ bañ giaò
lyùcuâ Ñöu Phaã. Hoï ñaõ löu tañ ñeñ söi cóagañg
duy trì, phaù trieñ, canh tañ, cuâ Phaã giaò Vieã
Nam, trong hoan cañh thieá thoá phöông tieñ, ñeá
thích öng vöu ñöu soáñ möu.

Vöu tö caùh riêng, toã ñaõ cho hoïroãraèng Phaã giaò
Vieã Nam khoàng phaù chà cöüvieã cöùng laỹ maøthoã,

Phải tồutai gia con phải học hỏi, trau dồi ñoù hành.

Nhân dịp này tôi ñã mua ñồi mỗi số sách, tài liệu vô số sách về văn trời của Asia Foundation trên 300 cuốn. Trong vòng mỗi hai tháng ñã số sách này sẽ về ñồi. Những sách nhỏ thế này, không phải tại Việt Nam không có những phần lớn về bằng chữ Hán. Mỗi mẹ tôi muốn cho những người thanh niên không hiểu ñồi Hán văn cũng có dịp nghiên cứu giao lưu mà khác, muốn coi người Âu Châu hiểu nhỏ thế nào: cũng mỗi văn ñề ñề nhiều tài liệu nhiều quan niệm, tồông càng thêm sáng suốt.

Phải nói rằng sách loại này tại Anh rất nhiều. Tôi cũng có mua ñồi ôu Hoa Ky và cũng có cuốn. Ôu ñồi cũng có lắm những Việt Nam ñang ít người hiểu tiếng ñồi nên tôi không nghĩ ñồi.

Ngoài những dịp tiếp xúc vô giờ phải giao, tôi ñã có dịp gặp gỡ và thảo luận vô các tầng phải Tân giáo. Hồi có tinh thần phòng khoáng lắm. Hồi ñã cho rằng tuy lao danh tồ ngôn ngữ khác nhau, những nếu bù ñi tại các chi tiết về hình thức, tinh hoa giao lưu của hai bên có nhiều ñiểm giống nhau. Do ñó giữa tôi và các mẹ tôi ñồi gặp có một số thông cảm tồông ñể rõ ñể.

Hoài: Cuối cùng, xin Ông Phò Hoai cho biết ông đã gặp khẩu khai gì trong chuyến đi vừa qua?

Nhật: Phải công nhận rằng hồi tôi ở ngoài kia. Tôi đã gặp ta cũng không tiếp xúc nhiều và cũng không gặp ai khác.

Trong việc giao dịch ở San Francisco và Washington cho đến khi rời Hoa Kỳ Về Ngoại giao còn cho tôi một góc nhìn thoáng ngó. Ông Clifford Grayson, một luật sư ở New York vì hoàn cảnh qua học bên Pháp, nói tiếng Pháp rất thạo và thông thạo việc ngoại giao ở Hoa Kỳ. Là người lạnh lùng, thông minh và trí tuệ tận tâm, nên ông Grayson đã được đề cử. Ông ta với tôi không hề có hình ảnh.

Về thời điểm tôi cũng không gặp khẩu khai mấy. Theo như ông biết, tôi ăn chay từ lâu. Ở Hoa Kỳ hay cà phê, rau củ rất nhiều, chất béo cũng nhiều, nhưng tôi không hề có hình ảnh ăn chay nữa biết nhờ tôi, chào ông Việt Nam.

Tôi còn chụp nhiều hình (slides) nên hôm tôi đến tôi sẽ đem chiếu trong buổi họp chuyên và chuyến đi này với Pháp tôi

THƠ GỎI VỀ CHÙA

Thỏa quyuban,

Sáng ngày 27-7-62, Giáo sư K. Leidecker làm xe
 ão chùng toá trôuveà Hoa Thành Ñóá ãeã ãi thaã
 Thô vieã Quóc hoã (Library of Congress).

Ngôôô höông ãã ãoã chùng toá ôucôu chaãh,
 baã ãoãlã Thô vieã lôã nhaã theãgiôu. Lôã ãoã áy còu
 leãkhôã ngoa. Chãg nhõg lôã nhaã maãcuãg còu
 theãlã ãeã nhaã. Khaãh khòu ãeã lôã traã tròã taã
 thõõg khi chaã ãã ãeã caã haãh lang lòã ããcaã
 thaã ãuãmaã vaãmaã chaã vôã nhõg töõg ãoãg
 kheã leã, vôã quang caãh huãg vó tieã bieã bõu 52
 cõã tron hai ngôôô ôn baãg caã thaã Yũã Ñã Lôã,
 chaã tròã ráã myõ thuaã, bõu caã ãoã vom ôuãgian
 chaãh trang hoãg baãg nhõg hinh caã gaãh men
 ããp vaãg theã vaãbõu hai caãp thang cuãg toã ãã
 caã thaã ãoã ãeã töãg làã treã.

Thờ việñ ñõõc khôñu công naén 1886 vaõñeáñ naén 1897 môñ hoam thanh. Nhõng vò Giãm ñoá ñhàñ tieñ ñhãcòutõõnaén 1802, vì Thờ việñ hieñ nay ñhãthay theácho moá Thờ việñ buoá lặp quốá ban sô.

Cuá baùñ nháñ ôügian phong chành roñg theáñh thang laõhai quyệñ Thàñh kinh (Bible), long trõng ñhãñ trong hai tuúkinh goáquí. Moá cuoáñ daõ ñhõá6 táá, ngang 4, toam bañg chõõLa Tinh. Cuoáñ trõõu do Gutenberger, nhaõsañg lặp khoa áñ loát, in treñ giáy day xỏp, táñ Ñõõ quốá naén 1456, bì ñhõng bañg da lõñ thuoá. Naén 1956, Chành phuñMyõñhã laõñ leákyñieñ 500 naén sõitoáñ táñ cuá Thàñh kinh nay maõchành phuññhãboùra moá soátieñ lõñ mua láñ cuá moá ñgõõñ Hoa Lan. Cuoáñ thõñhì laõtàñ phañ chep tay cuá moá ñgõõñ voádanh, rong raõ15 thàng trõõng, tõõ 4-4-1452 tõñ 9-7-1453, táñ thanh Mayence (Ñõõ quốá). Do Oá Lessing hieñ hoá naén 1955, quyệñ Thàñh kinh sau nay laõmoá công trính tuyệñ tàñ, chõõroõrang vaõkheù leõñ nhõ in.

Xem chõa mañ ñhãñ laõOá Cecil Hobbs, Trõõñg Khu Ñõõng phõõng ra ñhõñ vaõ trong. Trõõu tieñ oñg cho xem phong Muõ lữ maõchùng ta cõtheáví nhõ moá hieñ buoáñ to, võñ nhõõng daý tuúhoá sáp

thanh không biết máy hàng, trong mỗi gian phòng rộng nhỏ mỗi cái chõi nãng hợp, vì nãu nãu cũng cùngööi vào ra, lui tõi, nãng cõnẽn vào trãm. Ông giãu thích cho biết cãnh tra mũc lữc, cãnh ghi theu möön sũh. Theo Ông Hobbs, Thõ viẽn cõutũ cáu13 triẽu sũh, chia trõõtũ hai nõi, mỗi chãmh, mỗi phũi mũu cáu sau này, và nõũ liẽn nhau bõu mỗi ñõõng hãm phía trong, ñẽ trãmh cho khũh khõu trõu ra phía ngoũ vàvõõĩ ngang mỗi phõõng ñũu xe cõũ

Vì sũh nhiẽu, chõũ rộng nhỏ theũ phũi gãũ 3 ngũn nhũn viẽn, cõucũ thõũ mãy trõũ lõc, mũu lo kham mũi viẽ, nhũũ lũ viẽ tìm sũh cho khũh möön. Thõ kyũ Phong tiếp nhũũ theũ möön sũh cõu ngoũ và nõõng con soũ ghi trong aỹ mã biết sũh õũ Khu nũ cũ Thõ viẽn chãmh hay phũi roũ dũng mãy mã ñõũ theũ ñẽn Khu sõũ quan. Tũ ñũ cõu ngõõũ nhũũ, cõungõõũ lõũ sũh, ñẽ theũ vào trang trong, bõũ và nõõng cáu bao vàũ, cõũ lũ cáũ thũũ. Xong, 5, 7 bao bõũ và mỗi thũng sũc vào giao cho mãy chũẽn xũng Phong tiếp khũh. Khũh chũ chõũ ñõũ 5 hay 10 phũũ lũ cõũ sũh. Ñõũ xong trũũ lũ, sũh theo con ñõõng vàũ chũẽn lũũ nũ mã trõũ vẽũ Khu và ñõõũ ñũũ lũ chõũ cũũ

Ôûphong tiếp khàh nhai theûmôôn sàh cuõg nhö ôûcàù phong ñoã sàh, khoõg khí eãn tòn bao nhieâu thì ôû"haũ tröông", choãcàù màý chay huyeãn naò baý nhieâu. Theá maø saõg tồ tröa, tröa tồ chieàu, ngay nay thàng noĩneàu nhö theá

Ñi ñöông haãn, qua Thö vieãn phuĩ OẢ Hobbs ñöa chùng toả leãn thaãn Khu Vaãn hoả Ñöông phöông, nganh Phaĩ giaò. Taả cáu càu nõöù ñeàu ñöôc ñaĩ dieãn ôũñaây, tröøVieãn Nam maøngöôù ta coù theátháp ñuoá tìm khoõg ra moả quyeãn. Sàh Nhaũ nhieàu nhaũ, keãñoùlaøTrung Hoa vaøẢẢ Ñöa Ñieàu laøm chùng toả ngãc nhieãn hôn heã laødaý tuĩnòng theo kyõngheãnöôù nhaø trong chöà Tam Tãng Kinh ñieãn baõg quoaẽ ngöõdo càu Chaih phuũThaũ Lan, Tich Lan, Mieãn Ñieãn, Cam Boả gôũ taẽg. Toả thaãn öôù sao moả ngay kia, Vieãn Nam cuõg seõcoùmoả taẽg phaih nhö theáney hoacẽ xöng ñaẽg hôn trong moả chieã tuĩsôn maø ñaẽ saẽ.

Töøñaây, OẢ Hobbs ñöa chùng toả sang phong chuyeãn chuõp aũh càu taũ lieũ quĩ giaũhay maũ kín, vaølaøm nhöõg baũ sao baõg aũh. Nhöõg chùng toả khoõg ñöôc pheùp vaø trong, chã ñöõg phía ngoaũ coũ chaih tröõg nhaãn vieãn laøm vieã, giöã nhöõg

may mòt laomay mòt. OÁHobbs baù: "Neáú ông còu càn dung sao chep hoæ naên möôù trang, hoæ cáu möá cuón saùh không con tìm ra, toá xin giúp ông vaòxin nòu tröôù laocoâng vieä rái nhanh. Ông cuõg ñöng ngái, ôu ñây chùng toá laon vieä áy rái thöông".

TöøThö vieän ra, chùng toá tại vaø thaên Vöôn Bành thaù, trong cònhöõg nhaolôp kính, tröng rái nhieàu thaù möé mieän nhieä ñöù. Chùng toá ñaõgáp lai ôuñây möá soáloù cáy coá Vieä Nam, cãnh nhöõg khe suóá nhaân tá.

Chieàu hoám áy, chùng toá ñeán chôi vöù hai Ông Bø Ñái tàù R.M. Burnham ôu Arlington, thuoä tieäu bang Virginia, càù Thuù ñoá Hoa Thaùh Ñoán ñoá ñoá giöø xe. Bø laøngöôù Vieä, con möá gia ñình trung löu ôu Sái Gø, nòu rái giöù tieáng Pháp vaø tieáng Anh. Lù áy bø ñang laon vieä tại Thö vieän Quóá hoá, ñoàng thöù ñang hoè theám tieáng YÜ Cuõg nhö ñái ña soáñam bø Myõ bø vöa laon vieä vaøhoè ôungoái, vöa lo vieä nhaøvaølaon bèp. Bø ña chieàu hoám áy, gàn nhö nhöõg bø ña ôu queânhaø Chính bø ña ñi xuoáng phóá Trung Hoa, tìm mua càù thöù ña chay, nhö töõng, chao, rau muóng, ñaù huù

Ngày 31-7-62. Tiếp xuê vô Trung tâm Quốc tế mỗi toà chầu tờ nhân còu muê ních tiếp ñom vào hòng đả cà khừh ngoài quốc ñen thên Thuê ñoà Tai ñây, còuphong cho khừh thue vô giauêu quàn côm vào phong diên thuyê. Cà nhân vai trong thanh thòng ñoôt môu tâu trình bay ñoô sóng mỗi mã của Mỹ quốc cho ngòu ngoài biê.

Rôu Trung tâm chùng toà lên xe "bus" ñi thên Truê sôu Quốc hoả ma ngòu Mỹ goi la Capitol. Lù ñi ngang Dinh Toàng thóng ma ngòu ta quen goi la Bạch Ốc hay Nha Trắng (White House) vì sôn toan mỗi mau trắng, trôu sau còu sôn rông vô ba còu hoà ñoô, còu thoi va nhòng khòm hoa ñu ma, chùng toà phai ngai nhien trôu sóng ño ño ñen caungam, ñang sá hang noá ñuo, ñoi tâu phien vào thên tòng ñoô của Dinh. Ô Grayson, thông dèch viê hoù chùng toà còu muon vào xem khong. Toà tòi hoù "Xem gì? Dài trong áy còu thá ba ñi ño, cùg chà la của ba ñe gian!" Vì vậy to ño ña: "Chùng ta ñen ñi nhòng cho ña ít mã thì giôhôn".

Truê sôu Quốc hoả ma láy tên "Capitol" la vì nhai theo kieu toa dinh thoi cung tên ôu thanh La Mã Khôu công ñen 1792, do Toàng thóng Washington

nhà viên đá cẩm thạch, Capitol to lớn, nổi giữa nhòa lên nhờ mái vòm bao bọc trong nền đất, cao trên 240 thước tây (800 pieds) trên chót vọt cùng Tháp tối do. Long trong nổi trong nay nở nở trang trí bằng những bức họa sơn dài lịch sử do mái danh họa Yũ Nại Lôi vẽ Trong ánh sáng mặt trời màu sắc kiến trúc cho lối vào mái cầu đá tình, những hình vẽ đầy linh thiêng laithông.

Nhờ cùng nhìn hướng dẫn, chúng tôi đã vào xem hai Phòng họp của Thượng viện và Hạ viện, nhận lời cầu nguyện số ngàn người. Công chúng khauông; trải tới vòm laing nở nở giớitriển nở Niệm niệm ghi vớkhảbuôn cõn, laomuón nĩ tởPhong của Thượng sang Phong Hạ viện, phải dùng những chiếc xe niệm nởông hàn beicon, gần nhõ những chiếc xe niệm không mui cho thuêôucầu Hoa chõi

Xem xong, ra ngoài nhìn lại thì thấy Capitol chiếm mái nhà theáou niệm vì nền nội giáp mái của 8 nhà lộ xe chạy lại qua nhõ mái cõn.

Ân cơm trưa xong, chúng tôi đến thăm Nhà Kyu niệm Tổng thống Lincoln, mái vòm anh hùng dân tộc, nghe trên mái nóng nhà khaucao vớsoi bóng xuống mái hòanõn hình chõnhaĩ dài gần cầu 50

thөө. Hai hàng cây xanh mööu vaøsum sueâchañ hai ñaàu hoàvaølaønôi ñi daõ hay ngoà ngaén cânh củi khàù thөө nham. Ñền nay cũng xây döng theo loá La Mã bàng ñaùcain thăch, chăñ troákeu leu, mãe tiềñ còutöông ñaùcủi Tông thốg Lincoln, ngoà döa vaø möi chieát gheábanh, mãe may gâñ guoát, phâm chieáủ möi cöông nghò hieán còu

Roá chùng toá ñi thăñ möi thăch trui kieủ Ai Cap (obelisque), cao trên 180 thөө tay, vuoâng vöu nhöng chăñ to, ñaàu nhöñ, trong long còuthang may lên gâñ tãñ chot, ñeá cho khàù nhìn khắp chăñ thăch. Thăch trui ñөө tröng giöa möi ñoàng củi xanh tö mua, chung quanh goát còumöi vong ñai cöi cöc cầñ khoâng, trên pháí phö ngay naø nhö ngay naý may chue quoa kyø Ñöng öu bôø hoà löp böng anh ñaø mañhìn veáthăch trui khàù thөөöng thөө ñөө möi böu tranh khòutại phá trí böñ mañ xanh củi nööu, củi cây vaømañ trăg củi thăch trui nhö möi muö duó to nhöñ hai ñaàu, möi chöc lên tröö, möi ñaâm xuoág mãe hoà

Gâñ ñoü möi phö tööng tãñ döng uy vööcủi Thuý binh, tööng tröng bàng nhöñg anh lính thuý ñang nai löng döng möi cöi cöø

Trở lại khi trở về Nhà sân Winsord Park, chúng tôi tiến xuống, vào thăm Bảo tàng viện Hàng không. Các máy bay, những chiếc xưa nhất đến những chiếc tân thời nhất trông bay, hoặc thả, hoặc bằng mô hình. Công chúng có thể về đây biết chút ít về chiếc máy bay của Lindbergh, nổi danh với chuyến bay vượt biển Bắc Cực, Ba Lê xuyên Bắc Đại Dương.

Cũng ngày 31-7, vào 7 giờ chiều. Đại diện do Hội Liên hữu Phi hành gia ở thành phố Bắc Đại Dương đến thăm và đồng ý về chuyến thăm của họ đến đây ngoài giao này. Buổi họp có một lịch trình bay để làm xây dựng một Trung tâm quốc tế Phi hành gia. Để thêm phần hào hứng, Ông Bắc Đại Dương cho thành phố một cuộc triển lãm thu nhập, vào mùa xuân năm nay ngoài những buổi họp quang cảnh ngày Phi hành gia năm và Ngày năm ô tô Ngộ lỗi quang.

Không biết Trung tâm Phi hành gia quốc tế có thành tựu chăng, những buổi gặp gỡ hoàn toàn này cũng là một buổi họp mà quốc tế mà tinh thần này ngoài bãi trên những y phục, nữ trang, mũ tóc của phái nữ Giới số K. Leidecker mà nữ nhân trang phục, con Bắc Đại Dương nhân viên nam nữ Sứ quán đến

tranh nhau thế nào khác, lúc khai vò cũng nhỏ khi nhào tiếp. Tiếp mỗi lần lao không khí hoàn ấy quào, phần gian phòng tiếp tâm không mấy rộng lại thiếu quạt máy, khiến mình lén khi thấy nóng nực trong buổi dạo chơi.

Quên nói rằng, sau tiếp cơn, Giáo sư Leidecker còn nóng lên cảm ơn Ông Nãi sậu quan khác vào trình bày đôi âm của Hoà Liên hữu Phải giáo mà ông là Hoà trợ ông. Nếu gây mỗi tiếng hô ông ồm, ông còn một to lên máy vì âm, nhân danh mỗi Phải tôi Việt Nam, tạm thanh sáng kiến của ông.

Ngày 1-8-62 - Trôulai Trung tâm niềm Quốc tế nghe diễn thuyết. Ba diễn giả nào nói nhau trình bày trước mỗi số khác ngoài quốc, nông nào 40: mỗi một số, mỗi linh một vào mỗi giáo số Do Thái. Cung tin ôu tôi hiện hữu của Thông nên các ông ấy lại còn những quan niệm khác nhau.

Theo ông một số, Tâm giáo (Protestantisme, trong cùng phái Tin lành) không có tranh chấp về giáo lý những sâu đó biết lập vì còn những quan niệm riêng. Ông tạm thanh tôi chia các giáo Nha nôu và Giáo hoà vì Nha nôu không còn tranh chấp nữa vì tôi nói tôi sống tâm giáo của chúng ta. Ông

cho biết ông Myōquốc, quyết tội do tin ngộ ông nōōc
 và dùng triết lý của ông công dân nōōc thông thái
 chọn tôn giáo mình. Hiện phải của ông có tất cả
 150 nhà thờ khắp nōōc Myō tại mỗi nơi, có tất cả
 lớp Thần học cho tín đồ ở trường học của
 phải thì tuy nhiên không có giáo dục về giáo lý

Ông linh mục mô tả bằng câu: "Ngộ ông Myō
 thông thạo rằng Da Toà giáo (Catholicisme) là
 một Giáo hội mới đang bắt đầu trên đất Myō
 Thái ra, Da Toà giáo đã nōōc truyền sang bên
 Franciscain ở theákyúthōu16, trước khi Hoa Kỳ lập
 quốc. Hiện có 42 triết lý tín đồ và có 24 phái
 trên toàn xã hội trong nōōc, 131 nhà thờ và tuấn
 san, 400 người san, 12 ngàn trường học, 500 ngàn
 học sinh. Vai trò của Giáo hội là dạy dỗ lãnh đạo,
 sẵn sàng và thành quả tín đồ nên học nōōc
 phục vụ ông Thiệp nōōc. Nếu một cách khác,
 Giáo hội có bốn phái làm cho tín đồ thông cảm với Chúa,
 có những công việc tốt đẹp xã hội và phục vụ
 thiện. Tuy nhiên vì phải lãnh đạo và sẵn sàng con
 chiên, nên Giáo hội thông phải lâu năm nên
 những vấn đề mới xem như thuộc thế gian, không
 cần cần thiết vì quan hệ nên nōōc sống cùng nhau, nhờ

vaán ñeà lao ñoäng, thò tröông chung (marcheü commun) ôuẤu Châu cháúg hañ.

Vò giavè só Do Thái tuyeán boá cañ bañ củ ñaö Do Thái laotuyeán truyeán vaøthöc hiệñ tình huynh ñeãtrong nhân loã. Toáng soá5 triệü dân Do Thái hiệñ ôutreñ ñaí Mỹö ñööt chia lam hai phañ chành: baø thuüvaøcañ caùh. Hai phañ nay laí chia naén, xeü baý, mañ nhóm hoặ ñoäng töi trò nhöng tình ñoan keá củ toan theákhöng vì ñoümaøgiañ hay mañ phañ chàc cheö Couñeü laí laø hoí khöng cou vò thöông thuü mañ nhóm töibaü mañ Ban Chấp hañh tröng nom möi vieü couñh caùh toan giavè. Hoí di cö laø nghiệ töenaén 1880 vaøhiệ naén nhieü then choá quan tröng trong ñöü soáng quoa gia Mỹö

Tröa hoãn áy, chùng toá dung böã taí möi hiệü añ khau sang, do Hoá Löông höü Phañ giavè Hoa Thöñh Ñoán ñaö. Ngoaø hai oàng baøK. Leidecker, cou quyü"Coá Eloise Clancy, Toáng thö kyü William G. Schlecht, William C. Moore, vaønhieü vò khau cung nhöng khau củ Hoá nhö möi nhaøkhau cóThuý Ñieñ rái bieá Vieü Nam vaøoàng baøNguyeñ Duy Lieñ, Ñeãnañ Coávañ taí Toa Ñaí söüVieü Nam. Phañ goí baøng Coá vì khöng chöng, chöübaø naø

toã ñãõ gặp ngoã phoá máý hoãn nay, leã goã ñãng
 ñeã tay choãng gãý, tay quãý bao löông thờã môũ
 mua ôũ hiãu veã Ñeã tuoã áý maõ ôũ Vieã Nam chũng
 toã thì caũ baõ khoãng ra khoũ nhaõ caũ vieã ñeã coũ
 con chaũ lo thay, trõ khi gia câmh quaũg heo hay
 khoãng ngoũ dõõ goã.

Oã Grayson ra chieã suy nghõ...

Thõa quĩ bãñ,

Hoãn nay laõ 2-8-62. Chõõng trình ñĩ thaãn caũ
 ñõĩ ñãõ thaũ xong. Chũng toã vaõ Oã Grayson ñeã töõ
 giaõ Oã Abbey ñeã ra xe hoã ñĩ Philadelphia. Vì toã
 coũgõũ taĩ vaãn phong Oã Abbey mõi chieã va lịch
 to, töõ oã ñãõ vui veũ xũh ñãẽ taĩ meũ ñõõng vaõ keãũ
 taxi cho chũng toã ra ga. Mõi oãng Chuũ sõi ñõõ
 ngoã coũ khãũ...!

Ñeã phãũ lam mõi sõi so saãm, toã thaý hình
 ñõõ toã haũg nhaũ chieã xe hoã chũng toã ñĩ khoãng
 ñõõõ saũ seõ vaõ xĩh xaũ bãng xe ñõõg haũg ôũ
 Nhaũ maõ toã coũ ñõp dung hoã ñãm 1958.

kòp càm ôn, anh chàng ãnõnhanh noi "chao ông" roã lai bieán nhanh trong ãnãm ãõng. Quaũlaø moã anh chàng "ña nhanh" vaø quyùhôn nõã, "voátõõng".

Chùng toã – Oã Grayson vaø toã – keãu xe ñi ngay lai Khaùh sañ *Palmer House* laø noi maø Sõu Tiep taãn ôu ãây ããgiõõphong cho chùng toã.

3-8-62 – Ñi thaãn Hoã "American Friends" (Aũ hõũ Hoa Ky), do moã nhõm *Quakers* ôu Philadelphia thanh lap naãm 1917, vôi muĩ ñích giúp ñõõnhõng ngõõõ ãõng ãã ôu Anh quố ñang bò chính quyẽn phat tuø vì choáng lai chieán tranh baøng caũh tõõ khõõu quaũ dìch, ñeã trung thanh vôi giõũ ñieũ baũ saũ cuã Chuã Jeũs – Christ. – *Quakers* laø teãn cuã moã giaø phat Thieãn Chuã, thanh lap ôu Anh quố vaø ñõõ truyeãn sang Myõ quố tõõ naãm 1678.

Muĩ ñích chaũh vaø ãũ tieãn ãã ñã, Hoã "American Friends" tiep tuĩ hoat ñõõng ñeã thờ hieãn ñõu tõõ aũ vaø công baøng. Nhõõ Hoã maø caũ nhaãn công da ñen ôu Philadelphia môũ ñõõ caũ xõõng kyõ ngheã nhaãn vaø laøn, nhieũ kyũ tuũ xaũ trong cõõnhõng troã giaũ trí ñõõ xãy dõng taũ caũ haãn moũ cho daũ thõĩ nhieũ daũ tũ naũ chaũh trò ñõõ giúp ñõõõnhieũ ñi treãn theã giõũ. Hoã cõõ có

gánh trong mọi hoạt động công tác xây dựng và phát triển kinh tế xã hội, giáo dục và văn hóa.

Hồi thân về tại quê nhà của Ông, ông Tổng Thư ký cho biết Ông không có tại quê nhà riêng. Mỗi năm, ba ông, Ông nói: toàn thể *Quakers* giúp cho 3 triệu Mỹ kim tiền mặt (khoảng 24 triệu bạc VN.) vào mỗi mùa xuân (tháng 2, tháng 3, tháng 4) giúp đỡ công nhân. Nhiều người ngoài nước đến thăm ông ở quê nhà, cũng thường giúp đỡ ông.

Vào buổi chiều, tôi thân thanh phố trong xe vào thăm sở thăm của ông Edwin Collier, mỗi người đến thăm những vui vẻ. Là một ông nhà chúng tôi đi xem Nhà máy điện công suất 100 MW lắp, là một nhà máy điện của Hoa Kỳ nói về công khai; mỗi nhà máy sẽ khai, nói về hợp của các dân biểu và cũng là một nhà máy điện của Hoa Kỳ và một nhà máy điện của Nhà máy điện của Nam Bắc phân tranh, mà công khai thì là một nhà máy điện của hai công ty trong nhà máy thép của Mỹ.

Tôi nói với ông Collier rằng tôi đi thăm ông và ông nói Công việc công tác là

nhà Hoa Kỳ diện tích 500 mẫu tây. Xuyêên ngang Công viên, êên chây hai con rạch nõõu trong, hai xa lơtheênh thang, con nhõõng con nõõong nõõhôn đờ ngang thì nêên không xiết, cũng nhõ nõõng tõõng nõõng củi cườ và anh hung dân tở. Lại nhà laotõõng vang củi Thành Jeanne d'Arc, và nõõanh thõ củi Pháp nãõ nghe tiếng gọi thiêng liêng, ra cườn quần bườ veãgiang san nãu theákyũ15 và nãõbò quần Anh bẻ xõũthiêu.

Choãnãõ không nhàcõu, cây cao bông màu, thì nhõõng thầm cườxanh "lan tầm chầm trờ" và nĩem nãẽ biẻ thõõng lõu yùkhaừ du lịch laochiẻ nhã Nhầ Bườ trên mỗ bườ nầu, ba phía cườhoàsen, hoa sường bao bở. Mỗ tiẻu cườm trong nầi cườm.

Võõn thuừ và bườh thầu õũnầy cũõg laũ nĩõ nhà trên nầi Myõ Chầu thanh không nhõõng bõõu Thuừ nõõ cho nẻn cũõg cườmỗ Thõ viẻn không lạ mỗ Viẻn Bườ tang nõõsỏveàTõĩ nhiẻn hỏ, Myõthườ và Khoa hỏ. Lại cũõg nhõ phầ nõõng cườ nõõathỏ khaừ, cườxỏm nõõõ da nẻn đẻnhần vờ nhõõng nhàvàừ gầh nõõbuỏn buỏn, nhõõng xỏm ngoạ kiể (YũNầi Lờ, Trung Hoa) sung tuừ vờ nhõõng kiể trườ laỏn lơatầm chầ dân tở củi chũnhầ.

Ông Collier baô Giao nhà của Viên Âm nhà Philadelphia ra ở còu tiếng ôu Hoa Kỳ Hiên nay haũ camg tai ñây naen vaø thöüba của Hiệp chùng quoa com chaũ thanh lao cóa ñoã vaø cuõng lao trung tam ñieãm của cuoã Caùh meñh tranh thuũñoã laõp.

4-8-62 - Ñùng giôøtröa, nhö ñaõ giao ööü tröôü, Thày Thích Nhất Hạnh vaø Oã Frank Ramsay ñaõ còu maẽ tai khauh sañ ñearöüü chùng toã vaø chôi hai hoãm tai Trai heo Ockanickon, öü Medford, thuoã Tieäu bang New Jersey, caùh Philadelphia treãn 2 giôøoãtoã

Tieäu bang nay lao vung giao còu nhà của Mỹö quoa, canh noãng vaø kyõ ngheã phau trieãm mañh. Ngoaõ caù vung nhaomay, nhöõng cañh ñoãng meñh moãng ñöõc cay cay, gieo troãng, nhöõng trai chañ nuoã, nhöõng nhaomay naen söã lõm lao, noã tiep nhau, chöng minh söi phoãn thөн.

Trai heo Ockanickon lao möã trong 400 trai của Hoã Thanh nieãm Thieãn Chuã giao, ñöõc coãng chùng bieã döüü caũ teãn vieã taẽ Y.M.C.A. (Young Men Christian Association). Ñaẽ trong möã cañh röng röng 500 maũ, trong còu nhieäu hoã thieãn taõ, ñöõng lõm, ñöõng mom, trai ñöõc chia lam hai Khu phaãn bieã, möã cho nam möã cho nõõ

moi chieá khaên tay, moi cau muỗ moi sôi tháe lóng, oâng vòa nou vòa ñoã töng vaá lên vaonhöng chuú nhân phai lên xin lai. Ông Giãm thò không trườ mòu gì, nhöng nhöng em lô ñaõng rái xaá hoavì bò toan theá cau bã ôudöôi hoan ngheáh bàng moi trang phau tay vaonhöng tieáng hoét cheánhaõ.

Xong vieá nay, "thöc khaên" lai nhö ong vôotoá nhöng không bao lai, tieáng phong cam troá lên vaotái caũneù im laëng trôulai. Lôm cuõng nhö nouñeù hoa gioëng trong moi baù haù ñaõ tröôi khi vaoböá. Ái xong, cau em thay phieán nhau khaên dóa baù xuoáng beá.

Sang hoán sau, töu 5-8-63, sau khi ñieán taám, Thay Nhaá Hãnh cung chùng toá xuoáng xuoáng daù hoá roá lên nhaøngui caù Thay nou chuyeán. Chùng toá hoú thám vieá hoë, ñöôi Thay cho bieá Thay ñaõ hoë xong moi naém khoa "Toán giaù ñoá chieá" (Etude compareù des religions) tai Ñai Hoë ñöông

Princeton, tiểu bang New Jersey. Nếu bạn gặp học
 tháng 9, Thầy sẽ lên Nhà Học bổng Columbia ở
 New York để thăm mỗi năm nữa. Trước kia, Thầy
 chưa bao giờ bỏ học mỗi năm, nay mới phép
 tiếp tục mỗi năm nữa, vậy quá Thầy nào có gắng
 nhiều vất vả tập thể quá. Về Anh ngữ Thầy
 cũng tiến khá lắm: theo lời Thầy, Thầy nào mấy
 phen đi dạy về lên Nhà Việt dạy truyền hình.
 Trong những câu chuyện tâm sự với Thầy, mỗi
 nhà mình nào nên với chúng ta: Số xưa dòng
 của chỗ Ta học mỗi vấn đề ham sự cho người
 trong cuộc nhiều khó khăn, nếu không giải quyết
 ổn thỏa mới thì số thất bại trước mặt. Trước hết
 làm một số việc biệt sinh ngữ thôi hai lần ba
 vấn đề, thôi ba lần trình nào thông hiểu nào nên.
 Nếu thiếu mỗi trong ba việc kiến ấy thôi cho
 mỗi tu số thanh niên giỏi việc của ở trong hay, nói
 chung, tổ chức của gia của mình. Thế vậy, trước
 mặt người ngoài quốc, đừng mỗi nhà Số Việt Nam
 với việc ở trong nhà nào hay việc ở lúc bình
 khi làm tha thôi làm mỗi nói tiếng để mình thôi
 tính toán một mặt của hồi Hoa hồi người mình
 chong chờ, hoặc hồi kiến cứ tiếp tục, nói chuyện.
 Trước số ta công nếu mình nói tiếng người

keim quaù tá nhieân pháû còusöi töi ty maë caâm, lao
moã ñieàu baá löi roã. Tieáp theo ñoù neáù vaên hoà
quaùtháp hoặ noã ñieân khoâng coùgì laøm cho ngöôõ
ñoá thoãi thàm phưc, hoặ nõã noã ñieân khaùmã
khoâng ñuûphöông tieãn sinh ngöõdaãn giaũ, thôõ thã
com còumoã nõõu laõãn mình hoặ ñoã daãng ñeãcho
ñöõng com ai ñeãyütôù mình. Tuy bieá caù àu trang
chõa ñuûchöõng mình söi chaãn chính cuã moã nhaø
tu, nhöng chieá àu aý maõñöõc thay roã, thôõ laý gì
phaãn bieã Ñiêu vôù Ñãõ vaøngöõõ boùchieá àu nhaøtu
ngó cuõg khoùmãgiöõmình trong tráng.

Toá lai, Ban Giãm ñoã möõ chùng toã chuítóã
moã daï hoã löãthieãn, do Traï Nöõtoãchöù tại Traï
Nam. Chùng toã còucaâm töõmng nhö ñang döi moã
cuõc ñoã löã cuã Gia ñình Phaï töüvôù ñieãm ñeã
bieã laøtraï töi khoâng bao giøbò xaø troãn trong söi
hoan läc.

Hình nhö mưc ñích cuã nhöõng Traï heøY.M.C.A.
vöõt lên trên caù yùmuón hieãn cho caù treũñoã phaãn
phöõng khoàng, giöã camh thieãn nhieãn, ñeãboã boãsöü
khoê cuã chùng, vöõt lên tôù caù möù cao caùlaø
luyeãn cho chùng nhöõng nép sóng tap theá trong kyù
luaã, meãn traï töi bieã töi kính, khoâng doã ngöõõ doã

mình, hầu về sau trôu nên những công dân xôm
 ãng của xã hội. Mỗi buổi chiều, chúng tôi cùng
 Thầy Nhất Hạnh sang chơi mỗi "làng", dẫu sẽ
 hôm đi của ba em tuổi 8 tuổi. Đi theo mỗi
 con rạch nhỏ trong veo, cá chuối chít thuyên con
 ãng chong muôi vào bờ chổ khảnh. Chúng quanh,
 không bóng của mỗi Trai trộm hay ngỗm lôm.
 Chúng tôi bắt thú mỗi em: "Sao chiều không bơi
 thuyên chơi?" Em ãp: "Tôi chớ cò bưng bơi lội".
 Thầy Nhất Hạnh giảng: "Theo kyûlua trong Trai, chớ
 cò những em biết bơi, cò bưng hái hái, môi ão
 phép du thuyên". Chúng những không dám bơi
 thuyên, cò em nay con tôi giờ mình không xuống
 thuyên phá phá. Nó mỗi việc ấy ãu chớ mình
 tinh thần kyûlua của cò em.

Ngày thối hai ô Trai của chúng tôi la ngay chu
 nhai, vì vậy vào ã 4 giờ chiều, chúng tôi cò d
 mỗi lễ ã kinh, trên mỗi bàn ão nhũn m
 Khoá lễ hái sẽ la ãn giã, những trang nghi
 tôi bở. Sau tiếng kèn bả hái, cò em t
 "làng" kè về ãi la ã hang mỗi, im lặng, không
 mỗi tiếng ho ãng ã tiếng cò, bở ã nh
 còu Vô Mũ sẽ ã ã cò tuổi, tiếng ão k

khan vào chằm chặp, thiếu hao hòng háp dẫn, những cái em rái lảo chằm chuè Quang cảnh trồu ñòu lảo quang cảnh củi mỗi rông ñây chim cảnh lầu giòu ñhông tồ sau tiếng ken cho ñeán lườ cái em trồu ve trái, gầi ñhờ giòu chim củng hoả mình trong sớ tónh tâm củi máy trầi maêng non.

Toá lầi, sau khi dời mỗi cuố Lồu trái do cái cắp lầi ñảu bieú ñieñ, chùng toá trồu ve tráu sôu củi Ban Giầi ñoá vầo củng hai ông Douglas vầo Ramsay ñam ñả. Nhân ñây, chùng toá ñồo bieú theñ máy ñieú ve tráo chồu Y.M.C.A. Chắng riềng gì Hoả nay cồ trái Heo ñhiều tráo chồu khầu củng cồ vầo giầu bieú củng tuy ñoi vầo sớ sang trồng ma sắi khầu. Toá chắ củi Y.M.C.A. lầo khồng vui lồi ma sắo tá tình giườ cái gia ñình ngheo cồ cho ñg ôu con em ñi ñhắ heo Vì vắ, ñhồng tieñ ñghi vắ chắ ôu ñây chắ vồ ñu ñ thoá. Trầi Ockanickon ñồo 58 tuó ñ ña, mỗi Trầi khầu củng mỗi Hoả, ôu ñồu Ôồu giầo ñeán 72 tuó. Toá g só cái em ñi Trầi trong mua heo 1962, trầi khắ ñồu Myồa 400.000, riềng cho Y.M.C.A.

Ñắp cáu hoú chùng toá, Oá Douglas cho bieú Chính phủ Lieñ bang khồng cồ cho tieñ, ñhồng trồi cắp bằg ñieñ vắ, ñhờ gầ, bắp, trầi cáy, rau cái,

trong số tháng đó sản xuất mà Chính phủ phải mua nên giúp các nhà canh nông giàu

Sang ngay sau, trở về khi trở về Philadelphia, chúng tôi còn nên thêm Nữ Học ở Princeton, to lớn, nguy nga và mở một trường thêm nữa, như một trường đại học của các sinh viên thanh niên và còn là một trường trong xã hội. Đây là một nhà của Khoa 1948 hiện, nơi là một ngôi nhà khác của một Khoa khác đang.

Từ Học ở Princeton, chúng tôi lại nên thêm một Trường Cha đẻ của lý số học theo phương pháp toán và khoa học.

Các bạn hãy tưởng tượng một ngôi nhà lớn, có ga. Theo thang, chúng tôi lên tầng ga hình tròn ngoài phía dưới thì thấy một tấm thảm trải trên, lớn hơn tầng ga cho cả chúng tôi nữa, trở kính ít nhất cũng từ 8 hay 10 thước tây. Tấm thảm này nâng đỡ xây dựng qua mặt, trên cùng những con bò sữa nâng đỡ trong nhà, này chui vào trung tâm, nứt nở ra phía ngoài. Chính này là nơi vật số, công việc chia ra từng giai đoạn như sau:

Trở về tiên, tổ chức chuồng, bò sữa mở ra vào nhà vật số, đây theo hai dãy lan can sắt, các

khoảng còba ngöôô cànm voi nõôu xit rôa phía haũ
 vaõñoa vuõcho sách. Vaõ tõi tám thõu sáe, boõbiẻ
 böõu leũ thõu vaõliẻn ñoũbò ngöôô buoũ muõ vaõ
 moả cây coả. Tám thõu cõuxoay vaõñoa boõtõi moả
 ngöôô khẩ ñeảñoõr rôa lau ñoả vuõmoả laũ nõa
 baõg khẩ loũg tráng sách vaõtám nõõu nõng. Keả
 ñoũmoả ngöôô khẩ ñeả hai nuũm eủ vaõ vuõboõvaõ
 ñeảcho màỹ lam vieũ, nghĩa laõruũ sõa ra vaõthoả
 cho sõa theo óng cao su, chẩy voi leũ trên vaõrõu
 vaõ moả bình treo, sõu chõa ñoả 5 lít. Theả maõ cõu
 nhieũ con boõdãm cho ñeả ba phẩn tõ bình vaõgiỏ
 sõa mãnh nõ moả voi nõõu óng bõm. Thõu sáe
 quay giỏp võng laõbao nhieũ sõa ñeỏvaẻ heả, laũ cõu
 ngöôô gõõnuũm eủ, mõũdẩy vaõtõ ñõng boõbiẻ
 böõu ra khõu thõu, theo moả ñõõng ngaũm đõũ
 choảchũng toả ñõng maõra ngoả. Trong luũ aỹ, bình sõa
 õũtreũ bõ moả cõ quan tõ ñõng laũ uủ, bao nhieũ
 sõa õũ trong ñeũ ñoảvaõ moả cẩ mãng ñeảra
 hoảchõu, roả bình tõ laũ ñõng trõũlaũ ñeảcho
 moả óng nõõu sõa ñeả õũcẩnh xit rôa
 hai laũ, moả laũ, bình tõ uủ miẻng
 cho nõõu đõ ñoảra. Qua tõi choảngõõ ñõng
 chõr ñeả nuũm eủ vaõ vuõboõ bình ñeỏñoõr
 suẻ sách vaõsaũ sang chõu sõa mõũ. Cõng
 vieũ cõũnhõ theả maõxoay vaũ mã, khoảng
 ngõng nghẽmoả luũ naõ.

Veà ñeán khaih sañ Sylvia gañ 12 giøø tröa. Buoá chieàu, chùng toá ñeán thañm moá cô quan củ Giaò phài "Episcopal", chuyeán lo vaán ñeàtreucon bò boùrôi, döôñ danh hieäu "Children Center" (Trung tâm Thiéu nhi). Thanh laïp naén 1960, Trung tâm theo ñuoa ba muõ ñích: Tìm ngöôñ laøm Giaùm hoá cho treù giuõp ñöõnhöng gañ meï (khöng chöng maø cöucon) vaølaïp kyùtuù xaùcho nöösinh. Tuy töi ñeá caù traùh ñhieñ thu löõm nhöng ñöa con hoang bò boùrôi, Trung tâm ít giöõtaï truï sömình nhöng treù baá hañh aý, maøluôn luôn tìm göù cho nhöng nhaø phuù haäu ñaõ tañm, ñeácho chùng ñöõc höõmng camh aán aùp củ gia ñình vaø söi aäu yeán củ "cha meï". Luù chùng toá ñeán, Hoá ñaõ göù ñöõc ñöa 100 em nhö theámaøHoá hoam toam chöu traùh ñhieñ tröõu pháp luañ veàmöi maë cho ñeán khi chùng ñuùng 18 tuóa. Veáchi phí thì Baø Giaùm ñoá cho bieá Thanh pháogañh chöu möi tuán 19 Myõ kim, con Trung tâm chöu 6 Myõkim, nhö söi ñöng goùp củ caù nhaø töõtañm, laén khi củ chính caù nhaø Giaùm hoá

Saùng hoán sau, 7-8-62, Chùng toá ñeán thañm möi Chua Lá ma giaò, öu vaø möi xöm ngheø nam vaø khöng cöuveùgì laø Chua caù Theo ñöa chà chùng toá

ñeán nôï maøkhoàng deø chöng thay möi baùn ñoàng
 nõughì maý chö "Buddhist Lamaist Temple of St
 Zonkawa" ôútröôù möi cân nhaønhöi giöã möi daý
 daø, chùng toá möi hay laøkhoàng nhaøn ñöông. Nhaøn
 chuoàng, möi ông laø gióng heá ngöôø Taø vôù cái
 búng hôi pheãmôücöa möi vaø. Qua ngöông cöa,
 chùng toá còucaùm töông nhö vaø möi cái am phuo
 thuý vôù nhöng tranh töông, phuo chuè la lieá trên
 baøn thôø trên vaùh. Sö - vaàng, ông laø lùè naý chính
 laø nhaø sö - cho bieá Chua còu 200 baøn ñaø, toaøn laø
 ngöôø Moàng Coá Thay không còu gì ñaè bieá, chùng
 toá qua loa maý cái roá còu töø Nhöng Sö caøn laí
 vaø xin kyù vaø Soá Vang laø möi tap giaý hoè troø
 Thay chùng toá vieá tên hôi theo quoa ngöø Sö baø:
 "Xin vieá theo chöøcua quý quoa". Toá ñaø: "Baøn Sö,
 Vieá ngöøcua chùng toá laønhö theá. Sö không noù gì,
 nhöng ra veùlaý laøn laí vaøcòu theátöi noù: "Quaù, tai
 sao daøn Vieá maølaí vieá chöøtheo La tinh!".

Sau ñoü chùng toá ñi thaøn Xöông ñuè baè, Thö
 vieá cho ngöôø muø Nhaøthöông chöã beáh maé còu
 tieáng trên theágiöù vaøBaø Tang vieá Myöngheá

Không ñoà soá laøn, Baø Tang vieá nay còu ba
 ñieäm ñaè bieá laø trong chöa, giöã nhöng khung

canh nhau theo số thời, 1) mỗi ngôi nên xóa bằng
 này tên Mandapam rồi xây dựng ở Mandura (Á
 Năm 1550 vào nhà gia quý Gibson mua đồ
 ném về hiến cho Chính phủ 2) mỗi ngôi Chùa
 Nhà Bám, 3) mỗi nhà gỗ cũng kiểu Nhà Bám mỗi
 trên phần trên. Nhờ cảnh đẹp này, khách đến
 cảnh tượng nhớ lại loài vào nhà Á hay nhà Nhà.

Trên này xe đi, chúng tôi trở về Khách sạn
 sắp sớm hành lý về sáng hôm sau lên máy bay đi
 Madison, trên mỗi Nhà Hồ ở ông có đại Khoa
 Phải giao tôi cấp bài Tiến số.

8-8-63 – Sáng hôm nay, giờ 8 giờ chúng tôi đi
 Chicago rồi tại đây, rồi máy bay đi Madison.

Từ trên cao xuống, lúc đến Chicago, quang
 cảnh biển hồ Michigan thật là bát ngát. Khu vực
 biển thật là rộng vì hàng loạt nhà ở.

Mỗi năm nên ghi: luật tành khaih sản, chúng tôi quaivoi vang cho nên quên cái cặp da, trong những nhiều tài liệu quan trọng ããgõp nhất tởkhi xa cách nõõu như Nhõng ra nên phi trõõng, thõõ ãõõ phuõ sau cõõgõõõ nên chao, hoõu tên chúng tôi vaõtrao chieõc cặp nõõu laõcuõ õõng Quãm lýKhaõh sản baõ ãõem gáp hoam chúng tôi.

Kim nõõng hoà chã 11 giõõ khi máy bay tôi Madison. Chõõc nõõm chúng tôi cõõGiãõ sõ Minoru Kiyota, nõõõõ Nhaõ Baõm, tuõõ khoõng quaõ 40, võõu thaõp nõõng phõp phõp, mãõ mang kính, mãõ máy vui veõ Giãõ sõ tõõ giõõu thieõu laõbaõn cuõ Nãõ nõõu Thieõn Aõõ vaõraõ haõn haõnh nõõõõ Nãõ Hoõ nõõõng cõõu thay Oõõng Vieõn trõõõng ra rõõõu chúng tôi laõngõõõ xõõsõõcuõ Nãõ nõõu.

Chúng tôi nõõõõ nõõa veõ Lõõ xaõ cuõ Nãõ Hoõ nõõõng Wisconsin, phõng neõn tõõm taõ gãõn nõõ õõu cãõu khaih sản baõ trung. Luõu aõõ ãõang vui hõõ sinh vieõn taõm mãõu, nõõng vì trõõõng cõõnhaõ hang baõm cõõm, cõõu phõng traõ phõõa haõi laõ ãõõn ven mãõ hoà rõõng baõng hai hoà Truõ Baõch, cho neõn khaih nghã hõõcãõ nõõi khãõu qui tũ veõ ãõaõ raõ ãõõng, taõ mãõ cãõnh nõõõn nhõp nõõ mãõ traõ hõõ

Xếp ñaê hambah lyù xong, Giavơ sô Kiyota môô chùng toâ leân xe cuâ ông ñi môâ vong ñeacòumôâ yù thöù veacâmh toan khu Ñaì hoẽ.

Noù laokhu, thöc ra không bieá ñaù laoranh bañ, thanh phóavơtröông dính liền nhau, không môâ bôù rơ hay bôù töông ngan cườ. Gàn giơng nhö cườ Ñaì Hoẽ ñöông khavơ maochùng toâ ñaõ ñöôc ñeán thavơ, ôủñaây cuông nhaodöc đay ngang, rườ rườ đavơ theo nhieù con ñöông trườg nhöa xuong leân tuy theá ñaá vơchia cườ nhau bôủ nhöng bả cườ xanh röng lỏm. Xe quanh cò vơchay suố ñöamöôi leân phườ môủ ñoáôủmôâ ñaù ñöông nhoutraù ñaù Chùng toâ ñeaxe laì ñouvaoxuong ñi boaveahöông bôshoà Phong cườ ôủñaây thavơ laou nham, ñoá beân röng cườ bường, laù laù môủ cườbòg vơchieá xe ñap cuâ thanh nieân ñi táen hòaveà Luù ay ñaõquavơ ngoi theamaokhoàng khí mà meủ môâ laonhòocay cao ruubòg, hai laonhòongoñ giouthanh töshoathoá vơ.

Chùng toâ ñaõtôi gàn muủ mườ ñaá bườ ñaõ chavơ dườ con ñöông ñaù Ông Grayson, ông Kiyota vơtoâ ñöông xuong môâ bả cườ vang, ngoá trên môâ cườ cườ khoá xem cườ em nhouñang noá ñuavơ vườ nhöng lam sườg trong. Ngoavơ ra, nhöng chieá

thuyền buồm, những chiếc thuyền máy to hơn vào chôn nhau ngổn ngang rồi bắt nhau trên mặt nước biển, vẻn vẹn mỗi bờ tranh khải hiệp và linh thiêng.

Giữa mùa hè nóng nực mà nóng nực nên này hè nóng giời ta nên con người ở trên thuyền thì sống lại lòng. Những người trên thuyền nào du lịch nên này, vẫn phải có một cái ghế. Vì vậy hai người phải sau, chúng tôi phải quay ra xe. Chúng tôi về chúng tôi theo mỗi con đường khác, hai bên hoặc có một trong nhiều thuyền, nên có một hình nhỏ thiếu tay người ở trên, hoặc có những người bập bọm trocô Trôô khi về nên cho người chúng tôi ghé thăm mỗi sân vườn sự và thuở ngày Canh nông của chúng ta và mỗi quan kem giàu khác. Có lẽ ở trên này Mỹ mỗi có những cây kem ngon ngọt, như mai, như thỏi hổ the này!

Trong bữa cơm chiều, chúng tôi nói về Gia và Kiyota cho biết về Nại Hồ ở nước Wisconsin như sau:

Trông do tiểu bang Wisconsin thành lập năm 1840 những năm này năm 1848 mới bắt đầu khai hoang. Diện tích 600 dặm, mỗi dặm này sau mà hòa theo mỗi chiều dài 5.000 thước.

Ban Quản lý gồm 9 đồng, đồng Trưởng ban Tiểu bang bổn nhiệm trong thời hạn 9 năm. Ngân sách của Trường là 80 triệu Mỹ kim, phần nữa do Tiểu bang nữa thời mỗi phần tổ do các cơ quan trợ thiện vận hành giúp, còn lại mỗi phần tổ thời là học phí do sinh viên đóng. Trường có cấp học bổng cho những sinh viên nghèo và các biệt nhất là ngoại bệnh viên danh cho dân chúng nghèo không lấy tiền.

Số số ô tô này là hai chiếc ngan, chớ các mô tô ngan sinh viên của các Tiểu bang khác gôu nên học.

Trường có tiếng nhôu dạy nhiều chuyên khoa, có danh nhất là hai khoa Văn chớ ông và Khoa học. Những các biệt nhất có lẽ là khoa Pháp giáo có 25 sinh viên nâng theo học, trong số các sắp thi bằng Tiến sĩ Pháp giáo (Ph. D.). Thời viên của Trường làm lao nhôu không kèm các Nữ Học nhôu khác bao nhiêu. Về Pháp giáo, có nhiều kinh sách như thời tiếng. Sinh viên của khoa này phải trải qua bốn năm học chớ Tam, Nhị và Ba Li.

Trở hôm sau, chúng tôi ăn cơm với bốn vị Giáo sư thay mặt cho Ông Viên trường mẹ tôi nghe họ mỗi nơi khác xa. Các ông muốn ban về

tình hình Việt Nam, chúng tôi đã xin gửi câu chuyện này vào báo bên ngoài ngoài yuluan giới về Triều hay Nông phòng.

Nhưng nên nói thêm về Nữ Hộ nông Wisconsin lao động cho sinh viên vậy thôi. Mỗi sinh viên lấy danh đợc cam kết là hoàn lại Quyển Trồng soái vậy không lỗi. Tuy nhiên, Trồng vẫn có lỗi ô nhiễm sinh viên, sau khi thanh toán và có nhà và ô nhiễm, thông cùng những soái khai thác nhà chi và những công cuộc nghiên cứu Khoa học. Chính những nguyên này mà trồng đã xây dựng nên mỗi Phong phân chia giúp các bài số hoạt động ô nhiễm vùng nhà quê

Chiều ngày 10 tháng 8, những ngoại giao của Ông Grayson, chúng tôi nên đi mỗi vòng hoà trên mỗi ca nô, số chiều 70 ngườ, giá cho mỗi chiếc là 1 myôkim 25, tính ra tiền ta gần trên bạc. Tôi không mui, chạy nhanh, có máy vi âm và ánh loa nên bài hoa tiêu giới thích các phong cảnh.

Ngày 17 giờ chúng tôi ra phi trường lớn về Chicago, thanh phố kỹ nghệ và cuộc sống là nơi trú ẩn của anh hùng súng lục, của các vũ khí có cho cuộc tiền.

Chicago (chủ nhà 12-8) – Chicago hình nhỏ
 ão hng thõba trong soácau thanh phoát
 cu Myõquoá. Khañ sañ Palmer House, choãchùng
 toã nguñ chieãm tron mãi khu ñaí roãg vaõtroácõa ra
 ba mãe ñõõng. Mãe chính ngoira mãi ñaí loãvõa
 lõm, võa daí, ban ñeãn ñeãn ñuoá mãy tõng laõ
 saõg choang vaõvui mãe nhỏ ngay leã

Saõg hoãn nay, theo chõõng trìn, chùng toã
 ñeãn thaãn Hoã Phaí giaõ Hoa Kyõ (American
 Buddhist Association) mãõ trũ sõu goĩ laõ Nhaõ thô
 Phaí giaõ Chicago (Chicago Buddhist Church) saõg
 laõ naãn 1944.

Cõ sõu nay khañ ñoã soã Trũ trĩ laõ Ñaí ñõu
 Koboseu nõõõ Myõgoá Nhaí, tuaí treãn 50, raí leãõã

Chùng toã ñeãn nhaãn luõ Ñaí ñõu ñang chuõleã
 khoã ñaũ cho caũ thieũ ñeãn nam nõõ Cuõg nhỏ õu
 caũ chuo khañ treãn ñaí Myõ nghi leãõũñaỹ bõ "Myõ
 hoã". Tuy phía trong xa cõuchĩn ñieãn huy hoang,
 chaĩm troã vaõ trìn bay theo myõ ngheã Nhaí, phía
 ngoã sãp ñaẽ gaãn nhỏ mãi nhaõthõõTaãn giaõ. Tõõ
 cõã bõõu vaõ, hai hng gheãsaẽ danh cho nam nõõ
 phaãn bieĩ. Cuoã hng ñaũ, cõ chõã ñõõng ñi
 ngang, ngay giõã ñaẽ mãi ban con, treãn cõũnh

trần khoà thôm nghi nguồ, nàem trong long mả dóa to ñeá ñöng tieñ cuùng döông maø mả em, ñöa trööu, ñöa sau, ñaẽ vaø ñöa sau khi chấp tay xaùba xaù Töö ñanh trần vaø töi chính ñieñ, còu mả sạp cao phuúchieá vaø thâm hoa, trên ñöa Truĩ trì beñ phau vaø phou beñ trái, pháp phuĩ nghiêm trang, ngoà ñöc kinh. Sau thöc kinh, ban ñöng ca ngoà phía maẽ, trên mả sạp thạp hôn vaø gõn trên 10 bao vaø cộ Myõ cộ Nhaĩ cộ haũ nhöng bao haũ xöng tam, theo tieáng phong càm do mả bao Nhaĩ thuũ

Heá khoà leá cho treu em, ñeá khoà leá cho ngöo ñö lôm. Ngoaø ban ñöng ca, chùng toá thaý rau rau trên càu hang gheá ñöa 40 ngöo ñö ñöng tua vaø loá 10 ngöo ñö trên 20. Ñaĩ khai khoà leá thö hai nay không khai khoà trööu bao nhieñ, neá cuoá leá không cò bao giañg cuá Ñaĩ ñö Koboseu Giañg xong, Ñaĩ ñö giöñ thieñ toá vöñ thieñ tín vaø mö toá leñ maý vi aãm noñ maý lö. Ngang qua Oá Grayson thöng dòch vieñ, chùng toá kính chaø Ñaĩ ñö vaø toa theá càu ñaø höñ hieñ dieñ, vaø noñ leñ söi sung söömng cuá chùng toá ñöc gặp ngöo ñö ñöng phau Töñ ñö Sö löc, chùng toá cho thính giaũ bieá öu Saø Gøñ, Phau giaø Vieñ Nam cuñg theo neá soáñ möñ cuá

hạng Phải tôu ma toà chòu nhöông khoà leã vaø dieãn giâng saùng ngay chuûnhaï laø ngay nghæ cuâ moi ngöôõ. Roài nhaân danh Phải giao Vieã Nam, chùng toã cùng vaø chua moi soátieãn.

Vaø haäu ñöông, Sö Koboseù giaû y, chùng toã môu nhaïn ra Sö thuoã phaù Tân taêng cuâ Tònh ñoã Chaïn toâng Nhaï. Sö giöu thieäu vôu chùng toã Oã Gilbert, Hoã tröông vaøxuyeãn qua caù chuyeãn, toã ñöõc bieã soãhoã vieãn chính thòu còuñoùng tieãn laø62 ngöôõ, phaïn ñöông laø Caucasiens (Nga), moi ít laø ngöôõ Do Thau. Trong soãnaý khoàng keãngöôõ Nhaï ñöông hôn. Taã caùnhöông ngöôõ da traéng döi leãhoãn aáy ñeũ toũra raã thanh kính vaøñoàng haũ nhö ôucaù nhaøthòTin lamh.

Ngày 13-8 - Ñeãn thaãn Oã Hugh, ñaï dieãn cuâ BoãNgoaï giao Myõñeãxaù ñình chöông trình, xong laï ñeãn thaãn Baũ Tang vieãn Myõngheã Khoàng còugi ñaẽ bieã vaøveãmaẽ ñoãsoã thua Baũ Tang vieãn Hoa Thònh Ñoã. Tuy nhieãn, soãkhaùh khoàng vì theãmaø keãn, hoï ra vaø ñöông ñaũ nhö ôumoi chöi phiãn. Phía haäu, còumoi hạng côm loãthieãn thi và Giöã laø moi hoãnöõu còuvoi phun ngoãn muã, hai bên vaø phía cuoã, nhöông chieã duổ, maũ saẽ löng laỹ, che

hoài viên và những ân nhân của Viên. Cầu nguyện
 những người bạn cũ trước tiên, bây giờ là lễ cầu nguyện
 những người bạn cũ cầu nguyện trước Viên khi
 mua. Tất cả nhân viên, Tổng Giám đốc và những người
 khác của công ty ra tất cả.

Sau khi dùng cơm trưa với bà Obenhaus, chúng
 tôi đi gặp bà sang Nhà Họa ở Chicago, gặp
 Giáo sư Kitogawa, người Nhật. Giáo sư dẫn tôi xem
 Thờ viên của trường, nơi có rất nhiều phong phú và
 sạch đẹp nhờ nhiều Thờ viên Nhà họa khác.

Hoàn sau, vào khoảng 9g30, chúng tôi lên xe
 buýt tới Vilmette thăm trụ sở trung tâm của Nhà
 Baha'i, mà tên chính thức là National Spiritual
 Assembly of the Baha'is. Chúng tôi gặp Ông
 Hugh Chance làm tiếp viên Ông cho biết, hôm
 ngày 7, ông có một thư của ông Fozdar,
 Hội trường chi nhánh Baha'i ở Sao Paulo báo tin
 chúng tôi sắp sang Mỹ vì vậy ông đã liên lạc với
 Bộ Ngoại giao xin làm chúng tôi về Vilmette chi.
 Ông rất hài lòng và hoan, ông Chance tôi
 ra một người tin cậy thật sâu. Sau khi gặp
 chúng tôi một chút trao đổi ông đưa chúng tôi sang
 thăm nên tôi

hỏi nhiều dân tộc như man sae nhân chúng vào toàn
gia. Ông Chance cho biết một sách của Nã
ông là một cuốn sách về giáo dục của một tín đồ ông.

Trở lại sau, 17-8, chúng tôi đến thăm ông
Hayward và các bạn ông ở Trường Thần học
Meadville Theological Seminary. Ông cho xem
nhiều cuốn sách của ông về sự quý giá của bên ngoài
nhà và việc về nhà giáo dục trong mỗi niềm tin
hoàn hảo.

Theo thống kê tại Chicago có một số sinh viên
Việt Nam khá nhiều. Nhưng vì ít thời giờ tôi
không giao thiệp nữa, trừ cái Lê Số Ngạc, một
nhà báo tin của báo Nã hữu Lê Chí
Khiêm, nên tôi tìm đến thăm tôi tại quê nhà.
Sau này cái Ngạc có một việc về tôi một sinh viên
nhà trường nam của ông Bùi Văn Lông, và
chúng tôi cùng nhau đi ăn cơm hai lần tại một
tiệm Quán Nong, ở khu Trung Hoa. Cái con ông
Lông đang học thi Tiến sĩ Khoa Chính trị và
trên nhà Mỹ bay nên rồi. Vì vậy cái ra thông
thảo về ông tôi nên bỏ đi cũng nhớ về một
cái ông Mỹ Du gặp vui vẻ cái vẫn không nghe
Hàng ngày cái phải đi làm việc ở một hãng buôn

to nhà Chicago, ñeákieán theám tieán tieáu vaonhá lao ñeáñoöc mua vaá ñung vôú giaùñaë bieá danh cho nháñ vieán.

Tôi ñây, mỗi công ñoáxây ra, làm cho tôi phải lo nghĩ. Ông Grayson, vô thông ñịch vieán höü táu củá tôi, ñöc leñh tröü veá Boá Ngoái giao ñeá lañh mỗi ñhiếm vui khàu. Mỗi thông ñịch vieán khàu, tréü tuá hôn ông ñhiều, ñguyên quám Báé Vieá vaø chuyén ngheàkyùgiaù seõ thay theá ông. Vieá xây ra quañ ñoá ngoá, còu phứú tôi muón gôü thô phám ñoá vaø xin giöo ông Grayson lái, vì ñhiều leó Cung nhau sóng chung trên mỗi thàng, Ông Grayson vaø tôi ñoá bieá tành tình nhau, ñoá beán ráá laø töông ñeá trong ñhöng cáú truyén triéá lýü chöa keásöi giúp ñöü ñeá löc củá ông trong mỗi tröông höp, nhá laø ñhöng khi tôi luáñ ñoá vôú khàu, nay phải xa ông long tôi ráá laø ày này. Tôi vöa thông tieá mỗi ñgöü bán tâm ñoá ñhiếp, vöa lo ñgai khöng bieá tành tình vaø táú ba củá ñgöü ñoàng hánh sáp ñeán ñhö theánao.

Ñeán ñeán, chúng tôi thöü khàukhuya, nắm tay nhau ñi raø ngoáø phöá ñoá ñang ñeáú töü veü ñòn ròn. Ñeán mỗi töa nhaø chöc tröü, ông Grayson cho tôi

biết nó là một trong những "bryn nính" này trên
câu Chicago, mà chúng là ông vua kẻ cao su. Qua là
nhất nghe tinh nhất thân vinh.

Thò bay 18-8, chúng tôi phải ném lòng chia tay
nhau, tại sân máy bay này Buffalo, là nơi mà viên
thông dích viên môi phải ném tôi. Trên thang lên
máy bay, tôi phải đóng bô quay lại chào người
bạn mà tôi tin rằng không bao giờ gặp lại.

Buffalo là một châu thành nhỏ Toá lên này là
này này thân thân nhỏ Niagara, danh tiếng nhất
hoan cao. Nó là một giới trẻ, máy bay tôi nói. Ông
Nguyễn Văn Ký người bạn này hành môi, này
chờ tôi ở cửa nhà "ga". Sau máy này chào hỏi, ông
Ký nói tôi về khách sạn Westbrook.

Chúng tôi bắt này làm quen nhau, nhân này tôi
môi biết ông sang Mỹ này ta nên rồi, thuở này
kỳ này quốc tế có bạn này tại thủ phủ Liên Hiệp
Quốc và này nhà này vào hàng kỳ này tại thủ phủ
Cung. Ông còn này nói này, làm chủ này Hoá kỳ
này ngoài quốc này này Mỹ này này này này này này
chờ Y Pha Nho này này này này này này này này này
vui về bắt tiếp, ông làm cho tôi bắt tiếp này
này ông Grayson, những ông thành này cho tôi

Trởa hôm sau, chúng tôi lái xe đến chỗ hai ông bà. Ông bà rất vui, mời chúng tôi ăn cơm, ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi. Ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi. Ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi.

Dùng cơm xong, tôi mời ông bà ra sân chơi, tôi mời ông bà ra sân chơi, tôi mời ông bà ra sân chơi. Tôi mời ông bà ra sân chơi, tôi mời ông bà ra sân chơi, tôi mời ông bà ra sân chơi. Tôi mời ông bà ra sân chơi, tôi mời ông bà ra sân chơi, tôi mời ông bà ra sân chơi. Tôi mời ông bà ra sân chơi, tôi mời ông bà ra sân chơi, tôi mời ông bà ra sân chơi.

Gần đây, có một thanh niên học ở trường, tên là... Ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi. Ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi. Ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi. Ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi, ông bà mời chúng tôi đi chơi.

boán ngöä keò, trên phuû maon vaû maon, chöu du
khành ngoà hai hang ñâu löng, ñi quanh bôø thài
ngàén camh.

Muón xem thài cho rõ càn phaû lên mõi vöng
ñaù 3 tầng, còu thang máy, mõi tầng sòu chöa ba,
boán trên ngöô, vaø phaû bôùtiền ra mua veù Luù
nhöu hoè ñöa dö Myõquá, bieù còu thài Niagara, sau
ñoè vaû Chateaubriand laï theâm mõi ít yùnieâm do
ngöu buù thài tình củu nhaø vaû Pháp dieñ táu
Nhöng Niagara củu Chateaubriand hiên nay không
com cái ñeùp röng ruùthoá xöa nöä. Dong thài ñöaâm
aâm ngay ñeâm, ñöng söng theo mõi chieäu cao gàn
50 thöô, roä chây dài gàn 60 cây số còu ló không
thay ñöä, nhöng quang camh ñaõ bô "vaû minh hoä"
roä. Ganh ñaùde ra ngoñ thài còulan can, ñeä khành
ñöng ngàén maon nöôu bär buông manh, röng máy
chüè thöô. Döôu dong, nhieäu chieä taon nhöu mui
trän röôu khành hai beän bôø vaø ñöa ñi dài, mõi
khành phaû khoäu ào tôi, do taon cung cấp, ñeä khöu
bô buï nöôu nhö ñaâm möa phum lam öôu y phüè.

Theo cùu âm chöng bàm, camh ban ñeâm củu
Niagara mõi thài laø ngoañ müè. Nhieäu ngoñ ñeøn
pha xanh, ñöu tím, chây nhau röi vaø ngoñ thài,

tao nên mỗi anh đồng thanh tiên không thể tìm ra ông mỗi nơi khác. Những chửa 4 giờ chiều chúng tôi phải ra về không chòng kiến nữa cảnh trong anh.

Xe chạy nữa nữa nữa nữa, Muối số Hoback nói: "Theo tôi tôi hoà sanh ông này có thể gì thì con ông ông lấy nó mà ăn, sao lại phải biết có hai loại anh, mỗi loại một cái mỗi nó là rau cải". Ông Kýo vờ dèch cho tôi nghe xong, tôi hỏi lấy làm lạ cho câu hỏi nữa ngoài ấy, và cũng từ đó, nghĩ rằng ông ta sẽ nhường bỏ kiến cái bụng vì bữa cơm trưa qua năm bữa nữa với ông. Tôi ôn tồn trả lời: "Ông Muối số nói chỉ lý ông này, chúng ta có thể này, cái kýo làm gì. Thí dụ như cái như Số Tây Tăng. Cái ngạo thua Nãi thua Phải giao, lẽ ra phải ăn rau cải, những làm gì có rau cải ông mỗi xốt tuyền phu nhân quanh năm. Vì vậy cái ngạo phải ăn thớt nhỏ dân tôi của cái ngạo làm mỗi dân tôi chuyen nghe muối số. Những có lẽ ông Muối số sẽ hỏi lại tôi: nếu ông nói nhỏ vậy, tại sao ông "ăn chay" trong khi xốt ông có này nữa thì có rau cải. Tại sao lại có số lỗi chọn ấy? Tôi xin thưa rằng tôi sẽ không việc mỗi lẽ nào nên bệnh với tuyền anh chay của tôi, dài lẽ ấy thua tôi giao, và lý sinh lý

hay khoa học cũng vậy. Tôi chặc xin ông Muir sẽ
 nhô lại phần sáng tác trong Cõi ôi coi phần sau
 khi tôi về thăm Helen, Chúa Trời nào rồi với ông A
 Dong nhờ thay bạn chúng: Trong vườn này ta trồng
 nhiều cây cho trái, ngoài nữa tôi do ăn mỗi thứ
 trái cây trong vườn, tuy nhiều nông ăn trái của cây
 thiên à... Nhờ vậy phần chúng ta làm sai lầm
 Chúa khi chúng ta ăn thứ ăn của Theo tôi, chúng ta
 qua nữa không vắng lầm Chúa, vì nếu Chúa cho
 phép chúng ta ăn thứ ăn của Chúa nữa thêm: ngoài
 ra còn chim trên trời, thú dưới nữa vào cầu trong
 nữa, hãy có bất ma à..."

Muir sẽ Hoback ra chiều suy nghĩ. Mỗi chấp
 sau, buổi chiều chực ăn chay, ăn mãi, ông nói sang
 vấn đề tu só có gia đình:

- Nam nữa mỗi vấn đề sinh lý tôi nhiều, sáng
 ngoài với tôi nhìn lại nay rồi tại hải cho con ngoài
 nhờ thiên ăn, thiên uống, còn sao nhiều tôi già lại
 bất hạnh tu só của mình tuy đủ? Hướng chi nữa
 hạnh hạnh bất của Cô nữa già hay tôi của
 Phần già, tôi nghĩ chặc những ngoài có gia đình,
 nhờ tôi chặc hạnh, môi thông cảm sâu xa nữa khoa
 của những ngoài gặp cảm ngoài với yếu, con nữa,

v.v... Neái, tràu lai, sóng xa camh thöör teácuâ ñôö, thöör söi cöü giúp cöütheáqua loa beàngoái, không bàng ngöôö trong camh ngoä

– Ông Muïc sö noü rái ñùng, toái ñáp. Toái hoan toan ñoàng yù cöüqua caü, ñoái ñöông môi hay. Nhöng laý tình thöör maønoü, ông Muïc sö cöükhi nao ban cho keükhoái khoá táí cáithöör giöø söü khoe, tieñ báç cuâ ông Muïc sö, hay laén khi ông ñáophái danh lai möá phái nao cho vôi cho con. Nay cöü möá háng ngöôö lai lung, không muoái danh phái cho ai cáuvaøquyeá cho táí cáüluoái ñeái thañ theáhoi nöä, neái hoí không chöu laý gia tháí, ông Muïc sö nghó nhö theánaø veñhöng ngöôö lai lung áý?

Töü ñây, xe veñneái nhaø Caü hoü cuâ toái vì theá maøkhông ñöüç ñáp lai.

Ngay 20-8-62 – Chuèng toái töögiaøBuffalo, leái may bay veñNöü Ööü, löu truítái khàùh sañ *The Waldorf-Astoria*. Ñây laemöá trong nhöng khàùh sañ

to nhất trên nhà Mỹ thông chæ còu hăng thông
lôu, chính khàùh, ñàì thông gia, ñàì kyôngheägia,
ñàì tai töùmôi lui tôì. Ông thông dích viêñ củà tôì
cho biệñ, xõa kia, Toàng thóng Eisenhower còu nhõng
gian phong danh sãm quanh năm cho ngai tiếp
khàùh tại ñây. Mỗi vào ñã ñiêm nhõ theä ñuôn ñi
lên sõi vó ñàì, tròng leä vaø sang tròng củà Waldorf-
Astoria maø tieáng tañ ñõõc häng quý phai trong vào
ngoai ñõõc biệñ.

Thiệñ lập theo quan niệñ môi, khàùh sãm còu theä
cung cấp cho ngõõc troì ngay tại choä mỗi thõu càn
dung thông thõu, nhõ vào thõc, quan àø, giay đẹp,
phan sạp, nõõc hoa, bàu chí, thuốc hút, v.v... mỗi thõu
còu gian häng riệng, nối tiếp nhau, khiệñ khàùh ðã còu
cãm giàu nhõ ñang lõõn qua còu phoáphia ngoài.

Phong khàùh thañ lao vó ñàì, meñh möng, theä
maøít khi còu gheät rõng: khàùh tôì, khàùh ñi, khàùh
trên làn xoáng, khàùh ñõì lên thang, lùc nào cũng
táp nập. Nhân viêñ còu ban giáy ñõng nhõ ôu mỗi
còu sôu to, lam việñ nhanh nheñ leä ñõä Möõc máy
chiec thang máy, mỗi chieç sõi chõu trên möõc
ngõõc, lên xoáng khõng ngõng. Tại phong chõu còu
mỗi ban ñõch ñõ soá thang danh cho mỗi hõõng. Ai ôu

phong höông Nöng, tyúdui thì phau dung nhöng chieá thang nao, dung sai laokhoäng tìm ra phong. Khaùh sañ coùtaá cáumöôñ maý taàng, moã taàng vaø moã höông coùthô kyùtuù tröc ñealañh hoaë giao chia khoà phong của khaùh göñ, cuõng nhö thô töø ñieñ tín của khaùh.

Ñeànheĩ toán, oäng Vañ Kyøvaotoá laý chung moã phong ñoã, hai giöông, giaùmoã ngay laø16 Myökim, ít nhaá laø1.600 ñoàng. Hahh lyùsáp ñaë xong, oäng Kyømöñ toá töñ chôi nhaooäng cho bieá, tröôù khi vaø Trung tâm Tiep tâm của BoãNgoaĩ giao, ôù250 west, 57th Street, phong 1424.

Nöü Ööù laøthanh phoáloñ nhaá của Myöquoá, coùtheanoñ của toan theágiöñ. Cuõng nhö Nöng Kinh, coùtieñ Nöü Ööù vaøñai Nöü Ööù. Tieñ hay coù Nöü Ööù naèm treñ moã vònh ñoàng teñ vaøngay coã soäng Hudson, dañ soágàñ 7 trieñ rööñ. Nhöng neá phau keá nhöng chañ thanh xöa bò sáp nhap (Brooklyn, Long Island City vaø nhöng ñaù phui thuoã) ñeathanh ñai Nöü Ööù, con soádañ chung voi leñ ñeñ 12 trieñ, ñoäng hôn Nöng Kinh 2 trieñ.

Coù Nöü Ööù, nguyeñ do ngöoñ Hoa Lan saùng lap vaø ñaù theá kyù thöù 17, naèm treñ ñaù

Manhattan, gồm hai phần. Phần thấp là trung tâm niềm của nền doanh thông. Vì rất hẹp, không thể mở rộng nữa nên vô nhu cầu, nhà cửa phải xây cao theo chiều cao: đây là khu nhà "chợ trời" danh tiếng khắp hoàn cầu. Phần cao hơn thì thiết lập theo lối cầu thang thẳng môi của Mỹ nên ngay thẳng, chia thành các (avenues) và (streets), các đường song song và các hướng. Các lối đi theo hướng Bắc Nam, còn hướng thì nằm ngang, theo hướng Đông Tây, không có tên mà mang số như hướng 16, 25, từ đường Những coi chông, không thì để thì là, hướng 16 Khu Tây, không phải hướng của Khu Đông.

Từ đây chính là Manhattan sang cầu này phải thuộc của các Nhà Ô tô, còn hướng xe ngựa, cầu cầu hoặc cầu ngựa mà phải ra là hướng chiều dài to, số châu nam, ba chữ ô tô tổng động, còn tổng trên cầu hành khách, cầu qua cầu, cầu phe khách sang trống. Những chiếc này hay "ferry boat" này do nhiều công ty này nhiều, mỗi công ty có biển riêng và phải chuyên, đây cầu khác.

Nhà ông Kyø - nòi cho ñùng laø phong troi - ôu ñông 64, khu Tây, tầng nhì, gồm còu mỗi phong lòm dung lam phong khành vaø phong aên, mỗi phong nguê mỗi phong táen vaø mỗi bép. Tôøngoañ muoán vaø lòng thang mây, phau theo mỗi hành lang ñài còu còu chạen, maø mỗi khành troi ñeù còu chĩa khoà. Mỗi khi khành vaø trong roà, cành còu tòi ñoàng ñoàng lai, keùcáp voà phoàng ñoà nhạp. Thang mây cùg tòi ñoàng, khành tòi do muoán ñi veà lùe naø cùg ñoòc, không lam roà mỗi ai. Neáu laø khành lai ñeà thaen ngòo ñi ôu troi còu nhạen nuù chuoàng mang con soá phong bảh mình thì trên gaù chuên haø tra ñi loò bằg cằh nhạen mỗi nuù ñieñ, lam cho còu hành lang tòi môu Roà khành còu vaø thang mây maø ñe.

Ông Kyø ñoà thaen cho neñ phau tòi lam bép. Không còu gì khoi khạen cằ vaø còu thea nòi, neáu ôu ñoòc nhạ bép nuù ñoòc toà chòu nhò thea nay, không maý tu mi laø không muoán tòi mình thoà côm cho vò yù Bảh còu tòi ñoàng tòi ñoàng mỗi gian phong roàng hai thò ñi beàngang, ba thò ñi beà ña. Beñ còu bò ñi vaø, laø bép hôi hai loø cằh ñoà laø boñ ròu chề, trên còu mỗi tu ñe ñoàng ñoà, aám, chạ ñ... Bảh ñoàng sòi than, ñài lam bảh tay. Bảh muoán dung bép

nao, nhou hay lôm? Cõu xoay mỗi cái bánh xe con ô tô cuống lơ lơ bañ nghe tiếng hôì phat ra kheo kheo roa "phõc" mỗi cái, quanh miêng lơ mỗi nõa hoa lơ xanh hiên ra tõi nhiên ma bañ muón ngõn cao, thấp tuy yù không tro, không khoi.

Veà thõu ăn, bañ cũng khoi sôi phat ñành vạy, nõa lơng. Mỗi khu phoá cõu mỗi hoac hai hiên to, goi la Super - market - nhõng cái chõi tuye ñieñ. Bañ la tuye ñieñ, cõu lõvi õnhõng chõi nay, khau hang ñõõc bie ñaõ õu choã muón gì cõu nay, khoi ñi quanh quan, giau cõu quyẽ ñõnh, khoi sôi lañ, pham lõõng lai ñuõng ñaẽ. Thõ ca lañ sañ, thau thanh miêng lôm miêng nõu goi trong giaý nilon, tinh khie. Rau cõu, cõu thõ ñe ang yeñ caý, cõu thõ ñroñ thanh sa lañ, mua ve la ñañ lieñ, cõu thõ gia vò không thie ñu mòm nao. Bõu tieñ lõi va ñnh chõng nõ the cho ñe ña bañ thõng ñõch vieñ cõu to ñ không ma ñõu mỗi giõ ñõng ho ñõkhi ñi chõ ñeñ khi lañ xong bõ ñõ ñe ñaõ to ñ.

Mỗi tieñ lõi khau. Nha ña cõu hai maý nõu, mỗi ñanh rieñg cho ña, ñaẽ trong phong nguõ mỗi ñe cho bañ be Ai muón ñung maý nay, cõu bõ va ñ mỗi keõ hõ hai haõ (hai chõ bañ ta).

Nöü ööü, 23-8-62 – Saêng sôm chùng toâ leân xe buyt xuoáng beán ñoø sang cuø lao Staten, thaên OÁ Frank Becker, Hoá tröömg Hoá Phaï giao Löông Höü Chaâu thanh Nöü Ööü (New York City Friends of Buddhism), soá211, Ñäi loáWard.

Phaï traü qua möi eo bieán röng, baêng loaï *ferry boat* ñañoñ. Ngoaï xa khôi vaøphia tay maë chùng toâ, tööng ñoàng Thaên TöiDo cuâ dân toä Phaï taêng dân toä Hoa Kyø ñömg söng treân ñaö Bedloe, töø naên 1886. Tööng nay to laén, nhöng vì ôuxa, chùng toâ thaý khoâng cao hôn hai taé. Nhiêu taü chöüdu khaih lööñ qua lööñ laï xung quanh ñaö.

Ñoá boä xong, öng Kyø goï ñieän thoäi vaø mööü phuü sau, öng Becker ñeán vôü chieá oä toä rööü chùng toä veà nhaø öü khaih xa beán ñoø Baø vaø maý ngööü con nieän nöüra ñoim chùng toä vaø phong khaih. Trong khi nöü chuyeän, öng Becker trao cho toä xem möi tap Tap chí *New Forum*, cô quan cuâ hoá Phaï giao Theágiöü vaønoü nhöøbaung danh saüh Ban Quan trò ñaêng trong Tap chí áy, öng ñaöbieá teän toä, trööü khi toä töü. Öng goá ngööü Do Thaü nhöng theo ñaö Phaï töølaü. Ñeächömg töüöng laø Phaï töüthuaän thanh, öng möi chùng toä leân möi

phong riêng, ôtaàng laù thòuhai, ñeagiòù thieäu vôù
 chùmng toâ ban thòøPhaã, xaùu trang haï vaøtuûkinh
 saùh Phaã cuâ ông.

Ấn côm xong, ông môù chùmng toâ ra xe ñi moã
 nôitang trổnhiều tàù phain quý giaùcuâ ñeñ Myõ
 ngheãTaý Taंग. Tiếng Myõgoi laø"Jacques Marchais
 Center of Tibetan Arts" 336, Ñaï loãLighthouse.

Ñây laømoã Vieñ cuâ tö nhañ, còumoã lờch sôù
 khàulã lung, theo lôù thuaã cuâ Oã Becker. Chuñ
 nhañ laøBaøJacques Marchais, luè toâ ñeñ ñeãtötrañ
 maý ñeñ trổù. Luè com nhuõvaøôùchung vôù ông
 noã, baøraá toë mãh. Moã hoãn baøxuoáng lữ laù
 trong hañ xây döù ñeñ nhaøvaøbaé gáp trong moã
 thung to, nhiều hình töông baөг ñoөг. Baøthích
 quàu mang leñ sañ chôi, không deø ñoù laø töông
 Thañ, Bòatàù vaøPhaã cuâ Taý Taंग. Ngöôù nhaøôi
 mã, gom gòp ñem cá lá trong thung döù hañ,
 nhöng töøáý, nhöng hình kia ñeñ in saù moã añ
 töông trong tañ trí baø

Sau khi ông noã baøtötrañ vaøbaøñöôë höông
 di sañ cuâ cũ baøkhöng nghó ñeñ gì hñ laø cá
 thung bí mã döù hañ. Töikieñ tra, baøthaý trong
 hañ áý com nhiều cuâ quý khàù, lỏp ñöng trong

nhieu thung, lóp ñeá ôu ngoaí. Baø nhaïn ra ñoù lao
 nhöõng phaùp khí cuõ Laï Ma giaø vaø Phaï giaø Taý
 Täng. Lam sao noã toácua baøcoucaũmoã chua tranh
 töõng vaø ñoathônho theá Baøkhoäng ñaùp ñoõc caũ
 hoũ nay. Chæbieá baøcoumoã nguyẽ laølam theánao
 xaý ñoõc moã ngoã nhaøkieũ Taý Täng cañh moã
 trieån nuũ, xung quanh couõng coubaù coudong suoã
 reo, ñeá ñaẽ vaø ñoù nhö vaø long moã ñeån Taý
 Täng, nhöõng di tích kia. Baøñaõthoũ nguyẽ.

Xe ñoãbeãn leãmõ con ñoõng ñaũhõi doã. Toũ
 ra ngoõõ quen thuoã, oãng Becker ñi troõu, ñaý moã
 cõũ raø baøng goã chuõng toã theo sau, quanh co töõng
 böc ñaũ ñeároã döng böõu troõu saũ moã ngoã nhaø
 treũ vaũh ñaũreũ phong, maũ ngoũ con giõõmaũ ñoũ
 Oãng ra daũ baũ chuõng toã ñõng chõtrong khi oãng
 theo hoãng tay phaũ ñi ra phía haũ. Moã chaùp sau,
 cõũ chính ñoõc môuvaømoã baølaũ, ñaũ baø nhö
 boãng, tieùp chuõng toã vòũ moã nuĩ cõõõ hieån lanh

những không khâu làm cho da mặt bắt đầu nhăn nheo. Ông Becker giới thiệu: "Bao nhiêu lần bạn chỉ thấy của Bao Jacques Marchais nhiều hơn bạn rồi. Vì thấy bạn mới cảm thấy, bao phải quyết thay đổi qua cuộc sống gần gũi những bạn và lâu trở trong ngoài cuộc sống bạn tốt hơn này". Bao lại nói thêm câu chuyện: "Mỗi lần ông ấy đến nhà tôi tôi... Tôi nhiều hơn với bạn tôi, tôi sẽ ông ấy cho tôi chơi, dù phải sống những ngày tạm thời".

Khi nghe ông Becker nói tôi lại nói phải tôi phòng xa muốn tìm mặt những thời những công trình mỹ nghệ Tây Tây, bao nói: "Chúng những mỹ nghệ mà có của bạn công nghệ". Bao nói xong, lấy tay chặc cho chúng tôi thấy những quyển sách rất có giá trị trong nhiều học tu "Không biết các ông có học học không, chúng tôi xin chào". Tôi lấy một quyển xem nội dung những những kinh Tây Tây mà tôi thấy ông ấy và tôi học, trở lại khi đến đây.

Bao mời chúng tôi vào trong vào xin lỗi tôi trở lại đây những. Lần này tôi mới cảm thấy, bao mời hai cảm của ông ấy phong cách, nữa chúng tôi vào một thể giới khác. Tôi vậy, mấy ngày nữa

ñiễn nõu võa baá chay, toá ra moá ành saùng lôomô
 toá baá giầu tõi hoú không bieá toá ñang tanh hay
 moáng vaotoá ñang ôú trong moá chua hay moá mieá.
 Gian phong khàu rống vuông vồ moá beá ñoá tam
 thồu, tràn cao. Võa laochua, võa laomieá, vì ngoaá
 nhõng tồng Phaá, Boátá bằng ñoàng ñen, ñoàng ñoú
 bằng goá sôn, con nhieu tồng thàn hiên lamh còu
 hung àu còu Tá cáu ñeá bay bieá còu gaá náp, thòu
 tõi trên moá cái beá ba bóá cáp, choáng heá beá gang
 gian phong, phía tay trái. Ngay giõa beá vaó ôú tồng
 chòu vồ, moá khảnh thồ sôn son thep vang, chám
 troá tinh vi kheó leó, cheá cheá cao vồ, trong còu
 tồng bàm thàn không bieá cuá moá Boátá hay
 Thàn, toá thep vang, máe may phõng phi dõu
 môu tồ vang teúra ñoá beá vaó phuú xuóng tồ vai.
 Thá laó moá kyó công veá máe myó thuaá. Baó laó cho
 chay theá vaó ngoá ñem nõá, roá laéng leó ñoá ba cáy
 hõng, ñem cáu trong cáu ñaúh ñoàng to ñaé trồu
 ñiễn. Toá ñi xem kyó tồng baó vaá, môm naó, vaá naó
 cuóng còu gia ú tró baá luaá lóm nõu Ngoú leá vaúh, toá
 không khoú ñeá y ñeá nhõng táu gaá theá phuó chuá
 cuá Lá Ma giaó. Nhõng toá ñaó heá sòu gaá nhieu
 khi xem ñeá phía phải cuá gian phong, laó phía ñoá
 diên vồ chám ñiễn. Loá bay bieá y nhó cáu chua có

ôuqueânhaø Cuõng baø Hoäphaøp döä löng vaø vaøh
 bít, cuõng beân chuoâng beân troáng. Ai ñaõxeøp ñaë cho
 baøMarchais hay töi baøbaøy bieñ? Neáu laøtöi baøthì
 thaã laømoãi vieã laï tröøphi tröøong hôp baølaømoãi
 ngöôõ Taý Täng taù sinh... Toá vöa suy nghó vöa töi
 baø: Laïquaù laïquaù Vaøñeäghi laï caù laïnaøy treân ñaã
 Myõ toá môûmaøy aãnh baán maøy caù..

Thaý chuøng toá maõ nhaõ, baø môõ chuøng toá
 trôûra phong khaih, laáy baøh khoãñaõ chuøng toá vôu
 nöôù traø Thöa dòp baøñun nöôù, toá böôù ra ngoaã,
 nhìn laï môû thaý caãnh neân thô cuã ngoã nhaømaø
 hình daøng nhaé nhôu phaàn naø nhöõng ñeøn Taý
 Täng ñöör thaý trong saùh vôu Theãn vaø ñöù thöa
 vöøm con löng chöng ñoã, do chính tay baø
 Marchais xaý döng vôu chieác hoãcon thaùrong thaù
 caù vôu nhöõng khoùm tong, khoùm baù vôu nhöõng
 ñöông con rôp böng danh cho khaih thöa löng,
 vôu nhöõng kyøhoa dò thaù. Toá töi baø: Giaùñöôc ôu
 ñaý tu haøh, thanh thoãù bieác bao!

Treân ñöông veà ông Becker cho toá bieác ông
 ñang couyüvaã ñöng tieãn nong ñeãmua laï taù caùcô
 sôuaý. Ông cho bieác gia ñình Marchais không con
 chaù, chaøg sôim thì muoãn gia taù cuã ông baøseõ

thuộc quyền sở hữu của quốc gia. Phải giao nhiệm vụ mỗi tầng xã hội gia đình nhỏ theo cách thức lao động.

Trên nền tảng này. Chúng tôi tổ chức ông Becker, hiện sống tại trong nhà ba hôm sau, nên tôi tham gia vào Lễ Ma Tật tại di tích tại nhà Myō tại tiểu bang New Jersey.

Nỗ lực, 24-8-63 - Theo chương trình, chúng tôi nên tham gia mỗi cô sở phải giao Trung Hoa lấy tên là *American Buddhist Academy*, 331 Riverside Drive. Tuy nhiên nỗ lực khác, ông Kyōvañ mới khám phá thấy những điều tìm ra nhà chèo trên, chèo vì này là là nên ông nên chấp nhận vâng nầy. Lại mỗi hình thức phải giao bộ Myōho, những kèm hôn của chùa Nhứt Tâm vì Chấn nên không giống những việc trang nghiêm của AƯNông. Bên ngoài, hoàn toàn không có một nét gì của mỗi cô sở tôn giáo. Nhưng ta thấy là nên có một tổ gia hay một trại sở doanh nghiệp. Phòng họp hội đồng khác, những bữa ăn, ban thờ. Ông quan tâm nhỏ nên cần lo, cho chúng tôi biết những nơi cho sơn phết, quét tước, nên sớm soạn cho cuộc lễ kỷ niệm sắp có thành trong vài tuần. Hội thảo, thì này là chi nhánh của mỗi hội chính ở California.

Không còigì ñăc biệã ñêaxem, ñêahoặ, chùng toâ voã töstai ñi thaên moã Thiệñ vieñ còuteâñ laø *First Zen Institute of America*, 156 Waverly Place, moã gian nhaøhai taàng laàu. Taàng döôù ñaá cho theuêlaáy hoa löi, töng laàu thöùnhá lam vaên phong vaøthö vieñ, taàng choù vaøphía trööù, ñăc Thiệñ ñöông. Hai baøtuốá xeáxích saùm möôi ra ñöm chùng toâ vaø ñöa chùng toâ ñi xem caù nôi.

Thiệñ ñöông roäng raõ vaøtòch tónh, döôù traù thaâm nhung, trên thaâm còunhöng chieá goá ngoá thieñ nhö beân Nhaã. Cuoá phong laøbam thôPhaã, giãm dò nhöng saùch seõ trang nghiêñ. Trong caù chuyeñ, toâ ñöôặ bieá ñây laømoã Thiệñ ñöông cuâ toam ngöôồ Myõ ñöng khoâng trên saùm möôi hoã vieñ. Thiệñ sö laø ngöôồ Nhaã Bám, ñi vaéng lueù chùng toâ ñeán.

Trôuxuoáng taàng thöùnhì, hai baømôồ chùng toâ cung dung ít caù bành vaømoã taùh traø Trong khi chuyeñ troø hai baøcho chùng toâ xem nhöng saùh cuâ Vieñ xuaá bäm vaønhöng saùh Vieñ laõh phat hãm. Thaáy nhieàu quyêñ còuveùraá hay, toâ xin muố lueù vaøveásau, khi tröulaï Hoa Thөнh Ñöá ñeátögiaõ sang AẤ, toâ ñaõgôù thô mua trên möôi quyêñ vöù

Chúng tôi tiếp xúc nhau, ông Kyōhō sang hoàn sau, vào khoảng tám giờ rưỡi sẽ đến khách sạn tôi nghỉ đêm mua áo.

Hôm nay, trời mát. Ngoài 8 giờ chúng tôi lên xe bus đi phố mua áo. Phải mất khoảng 20 phút.

Phố này không sang trọng như Cầu Kim Sơn, những trong quang cảnh trời mát, mọi cái gì cũng đẹp Trung Hoa làm cho mình cảm giác như đang ở Chōi Lôm. Vào mỗi tiệm chụp ảnh hai gian rộng, cảm giác này lên tôi nhớ lại các hàng hoa bày la liệt, hoặc một trên trần, hoặc treo trong tủ hoặc bày dưới đất. Nhớ lại xem, không thời nào là không có những rau củ tươi ngon cho nên những thú gia và hay toàn các loại cá, hải sản và các loại, xì dầu, tương, chao... Nhớ ông Kyōhō công việc của ông, tôi đi mua một vài món cá, cá sống tươi, nắm một gói hai hộp chao trắng và một ít

nhieu. Nhie xe ñoãlai, caø baøtuoaø xuoáng, tha hoà maølöã maømua. Toã lai nhòucãmh ñòõng Saø Gom Bình Döông, vaø khoaøng khoã Lai Thieã, mua trau caã, vòu nhòõng chieã xe ñaã daø theo veãñòõng, vòu nhòõng nhòim keãmua ngòõø baø caønh nhòõng thung löm choã, maøng cuã, soãø rieãng...

Xe oãng Becker taã vaø moã xòim nhaønhòuphã tay phaã. Chùng toã ñaõñeã "traã ñònh cò soã1". Hai vò Lai Ma khau löm tuaã trong chieã aø thung vaøng löã, thaã löng ñòu ñaã troã, ra ñòim chùng toã vaø ñòã vaø nhaøtruã sau khi ñi ngang moã ñieã thòø nhòu ngoaøø treo phòõng veõhình thieã thaø, thieã töõõng nhò õuqueãnhaøcaø ngaã. Nhaøtuy nhòubaøng goã nhòng cougã ñuãtieã nghi: nõõu mãy, ñeø ñieã, beø ñieã, mãy nõu, tuãlaønh. Toã hoã thaø veã sinh keãthi ñòõø bieã raøng, traã nay cuõng nhò traã thòõnhì maøchùng toã seõñeã thaø sau, ñeã moã phaø nhòõchính phuãHoa Kyø giup, moã phaø do haø taø cuã moã ít ngòõø Taã Taøng ñaõõulaã treã ñaã Myõ vaøcaø cò quan töõthieã. Oãng Becker raã thaø mã vòu caø vò Lai Ma vaøñòã beã xem tuøng quí meã nhau laø. Chãng nhòõng giup ñòõveãmaã vaã chaã, oãng Becker con laøgiaø sø Anh vaø cuã mãy chuãtieã.

Néatoa vaooàng Kyonoi chuyean vôi oàng Becker, hai vò Lai Ma chay ra chay vaoo, nou nou cöôö cöôö, roa möa chap sau mang dóa baü ra ñaë ban aën. Chöng aý, toa möu bieä laohai ngaï ñang lam bep, vôi söi phui löc cuä möa cap vôi chöng ngöôö Tau. Nou ra thì phui long toä cuä caü ngaï chöuthöc tinh böa aý toa không aën gì ñöôc caü Nhöng möm chieän xaoo coumöa muü ñaë bieä, không phaü daü, không phaü möp hoä hoä khöngöü. Lieän töömg ñeän nhöng baotây Täng laý mööböa cung mình, böa trên töü cho lamg mööü ñeä taäng veü ñep, toa baä giäu maoo thay no.

Cöm nööü xong, chöng toa caü töösang traï 2, caüñ nouñoänöü giöooatöa Ôüñaý quang camh khai röng raü, sách seövaoo. vaën minh hôn. Sau möa vöön coucaë xem camh thaën, möa nhaoo cao camg saü gian naën daü, trên ñaü cöa caü cou veö hình baüm xe Phap, hai beän couhai con nai. Phaü chaög chuünhaän muoän nhae söi tích ñöü Phaï sö chuyean Phap luaän tai Löü Uyeän?

Chöng toa ñöôc ngaï Lai Ma rööü vaoo möa phong khaih, ñôn giaüm nhöng thay röölañöôc sap xep bang möa ban tay taän tieän. Ngouëän tuü thay cou

bỏ Nãi Tạng Tâm tu. Thấy toạ ra về võa ngài
 nhiều, võa thích thuộ Ngài hoặ toạ còu ñoẽ ñoõc
 không, toạ traúlồ laõõõc. Ngài sung sồõng quavỏ
 câu chuyẻn bẻ ñaủ. Ngài hoặ thaẻn vềtẻnh hẻnh
 Phảỉ giẻu ôủ Viẻi Nam, ñoõõng loả tu hẻnh... Toạ cho
 ngài biẻi tẻnh cẻnh bao hẻnh củ Phảỉ giẻu ñoõu
 nhỏ mỏn phảỉ nỏ củõg hoặ, củõg biẻi, củõg hẻnh
 nhỏng không chuyẻn nhảỉ. Mỏi khoẻ tẻng cỏu theỏ
 gỏn nỏ Mảỉ toỏng, Hoa Nghẻiẻn, Phỏp tồõng, Tẻnh
 ñỏ Thiẻn toỏng. Ñẻ biẻi laỏ khoa Mỏng sỏn thỏ thờ
 mỏng hi laẻraỏ giỏng vủ mỏi khoa củ Tây Tẻng
 mỏ toạ ñỏ cỏu ñỏp sỏ sẻnh, khi xem mỏi phim tẻ
 liẻ củ Nha Thoỏng tin Myỏ ôủ Sỏ Gỏn. Ngài Lẻ
 Ma cỏng nghe cỏng laỏ lỏ lỏ lỏ cỏng sung sồõng
 ra mảỉ. Toạ hoặ thaẻn, mỏi hay Ngài laỏ mỏi tu sỏ
 ñỏ caỏ hoặ roỏng, biẻi Hẻn vẻn, Anh vẻn mỏng
 ñỏ raỏ thoỏng.

Sau khi ñung vủ ngài mỏi chẻn trỏ thỏm, toạ
 mỏi ngài ra trỏ ñỏ cỏ nhẻp mỏi tẻn ảnh kỹ
 niẻn. Ngài keỏ hẻ ñỏ ñẻẻra cỏng nhẻp chung vỏ
 không queỏn giỏu thiẻu vủ toạ ba oỏng tiẻn mỏng
 bỏ laỏ ñỏ ñỏ Nẻ Lai Lẻ Ma vỏ gỏ qua ñẻ
 hoặ Anh vẻn.

Treân ñöông veà ông Becker ñöa chùm toâ reõ vaø xem möi mieäng ñaá khaùoäng maøngai Laï Ma Traï 2 ñaõ mua ñeà caá chua. Ông noùi vôi giöng phan nan; trong camh ly höông thaá thoá maø hoï cuõng tranh chấp nhau vaø töi chia lam hai khu rieäng bieá, mañh ai naý gaý uy tín cho mình. Ông couèu thieñ veà nhòm thuïcöü cuá Traï 1 vaø cho ông Tröông Traï 2 laøquaùhoat ñoäng...

Phaï giaø Taý Täng, veàsau couèu theatreân ñaá Myõ ñaá ñeán möi töông lai khaù dó so sañh vôi Phaï giaø Trung Hoa vaø Nhaá Bañ khoàng? Toâ töi hoñ nhö theá Toâ nghó khou maø ñöõc nhö vaý. Tröõu heá, muoán phaù ñaá phaù coungöõu ùng hoá nghóa laø phaù couñhieù tín ñoà Nhöng ngöõu Taý Täng treân ñaá Myõ coulaø bao, con muoán thu naþ hang ñeát töu trong ñañ chùm boñ xöùthì tính caùh Laï Ma giaø cuá Phaï giaø Taý Täng laý phuøchuùlam troñg, söi khou maø ching phuø ngöõu ña traóng tin öülyùtrí hôn öühuyen dieü.

&

Hoñ sau, leõ ra phaù ñeán thañ Ông Malalasekera, nguyen Hoá tröông Hoá Phaï giaø

Theá giôù vaø luè aáy ñang lam Tröông Phái ñoan thöông tröc cuá Chính phuTích Lan tại Lieân Hiệp Quốc. Nhöng còutin cho biế ông ñã ñi nghã heo không còumã tại Nöu Ööu.

Xaùhôi ñöör möi hoãm. Sáng ngay sau, chúng tôi ñeán thãm möi Tröông Thãm hoä (Union Theological Seminary), keáñoùlaømöi Vieãn Do Thãm giã (Jewish Theological Seminary) khàu ñoà soã vaø trang nghiêm.

Chúng tôi ñöör BaoToàng Thô kyùtiếp. Cao lôm, tòu hoa raãm, tuá giöã 55 vaø60, baøbiế nùi tiéng Pháp. Baøñoa ñi xem càu cô sôutrong Vieãn, ñeán thö choalam leätuyeãn theã thö vieãn. Ñây laømöi söi biế ñã ñoá vôu tôi vì ít khi cho ngöô läi vaø phong tuyeãn theãmaohöi giööraá bí mã. Möi cháp sau, Bao giôù thieäu vôu tôi ñoá ba vò leã sö (rabbat), mã thöông phuä theo loá phöông Tây, chækhaù laøtreãn ñaù, ngay ñaãm, còumöi càü muõnhoùbaøng vaü ñe, tron nhöi nhö chieät nom laùbaø nhöng không lôm hôn mieäng ly. Möi trong nhöng ông leã sö nay dà chúng tôi leãn töng choü cuá Thö vieãn vaøkhoe vôu tôi nhièu cuón saùh xöa treãn máy ngam naãm. Möi vaø chieät hö naù, hö phäu bounhièu naãm cho nhaø

chuyên môn làm đồ chấp nói đồ trang và dâm lái trên những tấm giấy kiếng. Nếu chúng mình về rảnh tã mà công phu này, ông trình nhiều hợp trong nội tích trở những mảnh vụn sành xõa mà hồi nghi lao quý giá. Làm hoá những mảnh giấy vụn này sẽ nở nở ném ra khỏi cửa và chấp nói. Tại đây, cũng nở nở tang trở nhiều bát tích của Do Thái giáo thô xõa.

Trong bữa cơm trưa, toàn rau cải, củ ông Giàn nõa (nõa thông củ ông lao và chõu sae cao củnhaá trong nõa) cùng đôi nõa bên chúng tôi luẩn bấn nõa lyù Nhân dõp, tôi nhìn chằm sõi hiều làm của nõa sốạ cho nõa Phải lao mỗi toàn giáo vô thần. Tôi trình: nếu không nhìn thấy nõa Nàng Sàng tả cõu hình cõu tõmng lao vô thần, thì Phải giáo qua ù lao vô thần. Những nếu hiều Nàng Sàng tả chõa mỗi loá nõu tõmng trởng hay mỗi loá nhân cõu hò caù Chấn the huyẻn dieu, nguồn gốc và khuân mẫu của mưu loạn, thì Phải giáo bỏ kế àn oan. Ông Giàn nõa và bà Toáng Thõ kyù hình nõ suy nghõ nhiều về những lờ mình biẻn của tôi, những cõu nõa yù khoàng, tôi khõu mà tra ù lờ của hò này. Nếu tôi cõu the qua ù quyẻ lao ngõõ phõng Tây, quen sốạ chấp tõmng, khõu mà ñat ñẻn của khõu niẻn sieu tõmng của phõng Nõa.

Treân ñöông veà ông Ký hoù toà: "Hoà nãy Cui giaù nhö theánao veàñiein Phaï giaò không phaù vô thàn, toà chöa nhaän roõ Cui còutheánoù lai cho toà nghe không, vì thuùthai, toà không bieá gì veàtrieá hoặ toà giaò caù. Toà ñap:

Do Thaù giaò, meï ñeùcuà Cô ñoá giaò vaøHoà giaò, tin chaé vañ vañ ñeù do moá Ñaáng Thiêng lieâng cao caùsaùng taò ra vaøÑaáng aý töi ñhieñ maø còu Taá caùñeù sinh hoà theo YÙmuoán cuà Ñaáng Vónh cöù aý, vì vaý ai laon sai YÙmuoán aý phaù bò phat, con laon ñùng thì ñöõc thöông. Ñai khai laø nhö vaý. Phaï giaò không chuùtröông còumoá Ñaáng Taò hoà chung cho muoán loaù, vì heãcòuhình töông laøquá thì phaù còunguyên nhân. Nhö theá thì noù Ñaáng Taò hoà, còuhình còutöông maøkhông ai sinh ra, chaúng khai naø noù còucaý xoaø maøkhông còu hoá xoaø, laømoá ñieù phi lý Lai nöã, heãcòuhình còu töông laø còusinh, maøheãcòusinh laø còuhoai, theo luaï còuthæcòuchung. TheámaøÑaáng Taò hoà vónh cöù, tröông toà baá dieá sao ñöõc?

"Phaï giaò nhìn nhaän taá caùñeù töøMoá maøra. Moá aý taím goï laøTheáhay Chañ theá Thöc Töông, Chañ Nhö, Tâm, Phaï... toan laønhöõng danh töøcòu

mỗi gia trò trở về, triết lý vô hình của
 Chân lý ấy có một, nó là sự sống chung của
 vũ trụ (Vie universelle), và vẫn vậy, thiên hình
 vạn trạng, là hiện tượng hữu hình hữu tượng của
 cái thế vô hình vô tượng kia. Vì vô hình vô tượng
 cho nên không sinh không diệt, nó mãi mãi là
 Vĩnh cửu. Làm thế nào hiện tượng phát sinh? Do
 luật nhân duyên và biến dịch này ngay trong cái
 Thế có một không hai. Vì hai luật này nằm trong
 Thế mà Thế lại nở ra cái thế của thành một Nắng,
 cho nên phông Tây cho là do YU của
 Thế này

"Phải giáo dục: "Nhất thế do Tâm tạo" (tất cả
 đều do Tâm tạo ra). Do Thế giáo dục hai tâm giáo
 dục tâm tin Chúa hay Thế này ra tất cả hay
 "Nhất thế do Thế này. Bây giờ chúng ta
 thôi ném chớ Tâm của nhà Phải thay vào chớ
 Thế này thì khai niệm của Do Thế giáo dục sẽ trở
 thành hoàn toàn khai niệm của Phải giáo dục. Trái lại,
 nếu chúng ta ném hai chớ Thế này thay cho chớ
 Tâm, thì Phải giáo dục sẽ biến thành Do Thế giáo dục.

"Nói tóm, ôi này chúng ta nên biết rằng danh
 từ con của này là lập trình. Lập trình của Ông

phông tiêu biểu bốn Phải giáo, Lão giáo và Khổng giáo, là là trung tâm của Lý Tế (Principe-Essence) tuân triết lý vô hình vô tượng. Mà nói Lý Tế là nói Lão: vẫn vẫn nở sinh hoa, trồng thanh và biến hoa nở do những loài sam cò trong thiên nhiên, trong Thế Vay Thế là Lý Tế mà Lý Tế cũng là Thế Ông cò thấy nói nhỏ thế thế là khó khăn không? Muốn để hiểu đến tận hồn, không gì bằng củ thế hoa, nhân cành hoa của Lý Tế ấy. Không nói nhỏ Phải giáo là muốn loài tôi ta tôi hoa theo loài nghiệp báo nhân duyên, biến dịch, vô thường, trên mỗi bản thế duy nhất và hàng thế, Do Thế giáo bắt cò mỗi Ông Tế Hoà sáng ta theo Ý muốn của Ngài, mỗi Ý muốn nói là Tôi do những hình nhỏ không tôi do, vì đây Tế Hoà cò muốn, nhân xoá vẫn không thế cho qua chửa. Mà nếu nhân nào qua này, vậy ra cò mỗi nòng loài bắt đi bắt dịch rồi. Thế thì sẽ can thiệp của mỗi Tế Hoà cò cần thế này! Cò Ngài hay không cò Ngài, xoá vẫn cho xoá và chửa cho chửa, cũng nhỏ, trên bình diện này nòng, thế sinh thế, ở bắt ở.

Nòng chấp thế thì hoa nhau cả lang, cò khi gặp nòng chấp thế, chúng ta nên hiểu Thế là

Hoàn sau, mỗi mình chúng tôi trở lại, không phải tiếp xúc với hai nhân vật trước, mà với y như xem kỹ cuốn truyện lần về vệ tinh có phi hành gia mang ngay hôm trước, chúng tôi chờ thấy thoáng qua. Trình bày ở mỗi phòng riêng ngay cả hành Viên, cuốn truyện lần này chia làm ba phần. Phần đầu nhất gồm những hình vẽ chế tạo giai đoạn phòng vệ tinh, những quy định và nội vệ tinh rồi trở lại trên mặt đất. Phần nhì trình cuốn phim phòng vệ tinh khi bắt đầu và khi rồi xuống nữa, hai giai đoạn hình thù nhau. Những lần rung động nhất, nó với chúng tôi, là giai đoạn sau. Khi còn nằm, sau trên thềm tôi mặt biển, mỗi chiếc du thuyền trong vệ tinh lướt ra và trong chớp nhoáng càng sáng nhờ chúng ta thấy ở những cuốn biểu diễn của lính nhảy dù Keaton từ phía dưới chiếc dù xoà ra mỗi cây cột máy chủ ngôi sao của nó. Mỹ phát phóng trên không trung nhờ người chiến sĩ ném quô tay chèo qua chúng hoàn hoà rồi hết làm vệ tinh rồi xuống nữa trong khi bên phía, tôi làm tôi như ở ngoài với phi hành gia và nó về bên, trong tiếng reo hò của hàng vạn công chúng đang nghe trên bờ Phần đầu của cuốn truyện lần này về vệ tinh

giai lam bằng kim khí móng vaogiaáy day, còukhoet
 nhöông loã to, ñeà cho công chuông thay ñoõc beà
 trong. Daõ ñoã möôi thöõu, bung tron, hai ñaù
 nõn, ñaù veätinh ñoõc chia ra lam ba phong, mã
 phong còucông dưng riêng, trong ñaẽ nhieu may
 mò. Lã nhã laõnhöông phong aý không xếp ñaẽ
 theo mã bình dieã nhõ trong long mã chieã may
 bay. Còuphong sam naem ngang nhõ thông thöông,
 còuphong sam naem ñöông nhõ tám vauh, còuphong
 sam laĩ tröôngöõc lên trên trau nhao Trong phong
 thöunhi, phi hanh gia töõng tröng bằng mã hình
 nõn to bằng ñoã beuleã ba, ñöông theo chieã củ
 mã ngöõc naem ngang; trong phong thöuba, chang
 laĩ ñöông chãn trên tröõ, ñaù tröuxuóng ñaã, chang
 khã nhöông con vöõn ton ten trên canh caý. Theã
 mãkhông ngãõ bõu vì lên ñeã mã cao ñoãnaõ ñoũ
 veätinh ñaõthoã khöõ söõ háp dãn củ trau ñaã,
 không com vãn ñeãñaù trên ñaù döõu, ñöông vöõg
 hay không ñöông vöõg nõã.

Con ngöõc tai thã! Chã còutoãm bằng trí mã
 löõng ñoõc mã cãh xau thã nhöông gì ngoã tám
 nhãn xẽ củ nguõquan. Trí củ ngöõc khoa hõc laõ
 tâm củ Phã töuvaý. Lã theã mã bằng chöng
 ràng "nhã thieã do tâm tã".

Nghê mỗi hôm rồi thì xem Viên Hạnh tinh (Planeterium), chẳng trông nghe Oải Grayson ngoài nhiều giờ thì thôi. Bên ngoài, không có gì nữa nữa. Cảnh Viên Bào tàng Nhân chúng, Viên Hạnh tinh chẳng mỗi ngoài như hình trong, rồi nhỏ mỗi cái vung vung. Bên trong chia làm hai tầng, trên dưới. Muốn vào xem, phải bỏ mỗi Myõkim.

Trở lại đây, ngoài vào tầng dưới, chia nhau ngoài vào những ghế bên ngoài trong mỗi sân trong ô tô, theo lối mỗi trái "Xích". Nhiều khu nhà du động, cũng những ống loa đầu kín, tiếng ra xoa dịu cái lòng chôn chôn của ngoài. Mỗi hôm chuông reo, bắt đầu giờ trình diễn nữa nữa. Phong tục ấy nữa gần đây ngoài, ngoài nữa trên trên ngoài. Rồi nên ta phải, toả om. Xông ngoài viên mỗi ngoài theo dõi các giai điệu của mỗi hạnh tinh theo giáo thuyết cũng nữa nữa của Khoa học ngày nay. Tiếp theo ngoài cảnh không gian vô tận, một mặt hiện ra trên vòm trời gần liền với cái trần nhà vung vung. Mỗi mặt của mặt trời rồi rồi ra vào trong hồ ngoài, quay ngoài. Rồi quay ngoài nay, cứ lên ngoài, trở lại gai gai, ngoài nữa, là ngoài ngoài trong ngoài bắt đầu ngoài là ngoài ngoài vào trong. Những lại thay, hôm

lôa aáy - tồu laochieá hánh tinh ñang thanh hình -
 khoâng rôì maỏ maỏlai, tồmoỏ khoâng cầh bieá naỏ
 ñoừ quay mong chung quanh maỏ trồu, theo moỏ
 con ñoỏng nhaá ñoỏh, nhồ bò gáẻ lieỏn vồu maỏ trồu
 ôủ trung tâm bồu moỏ sồỉ đắy voỏ hình nhồng voỏ
 cung beỏn chắe. Heá "sen" nay laỏneỏ "sen" trình bay
 heỏthoỏng hánh tinh hiẻn tại. Ñeỏ chắy laỏ, lôỏmồỏ
 Giỏỏ vom trồu, lúng lắng quắthằi đồng to, báỉ di
 báỉ dồch. Chung quanh báỷ hánh tinh maỏchủng ta
 quen bieá ñoỏc hai laỏmaỏ traẻng vaỏtraỏ ñắắ, lồu
 nhồu báỉ ñoỏng, cầh xa maỏ trồu cũng báỉ ñoỏng,
 mau chắn tuy sồu, laỏ tron chung quanh maỏ trồu,
 chieá naỏ theo con ñoỏng danh rieỏng cho chieá aáy,
 trong moỏ traỏ tồi khườg khiẻp. Ngay ñeỏn, naỏn
 thằg, tồỏ khoỏng bieá bao giỏỏ ñeỏn nay vaỏtồỏ nay
 khoỏng bieá ñeỏn bao giỏỏ ñoỏ sóng traỏ tồi của tinh
 tuỏcồủnhồ theỏmaỏ, chồa heỏnghe cồủsổi xỏ trồu.
 Thaỏ naỏ Laỏ Tồu khoỏng chuỏ trồỏng sóng theo
 thieỏn nhieỏn, neỏ muỏn sóng hoa hỏp, nhỏp nhang
 vaỏtraỏ tồi Heá cằh nay, ñeỏn hai cằh khằu, trình
 bay nhồỏng nguyẻn do laỏn phằu sanh mồa giỏu baỏ
 bung, saỏn seỏ. Thaỏ laỏ gheỏ vaỏ giỏỏng nhồ thaỏ.
 Nhồỏng laỏ chỏp xeỏmaỏy ñeỏn, nhồỏng tieỏng noỏ đồ
 đỏ vaỏgằn đằi, nhồỏng cồủn giỏu vủt bắ cắy toỏ nồu,

Những làn hoà trang non mới lên, rồi thanh
lộ lộ liền rồi to làn cho nên khi trong. Thanh Nỗ
Ồu xuất hiện trôi lại, trong ánh sáng mặt trời.
Nên trang tối nhiên thế nào, ôu này nhỏ thế ấy,
không sai khác tí hao nào. Quên rồi, lại lúc Nỗ
Ồu nên trong hạc ánh, bóng Hàng nâng soi mới
sa mặt cầu vồng ôu này phía nào chiếu. Qua rồi,
trang trôi lại khuyếch dần, nên biết đang trong nên
ba môi.

Sau hoà chuông chung cuộc, nên bớt chạy, toàn
thể khác xem nên đây với cái vẻ nôi tin nôi
ngôi nên chiếu bao hay thò mặt hoi trang? May
cô máy cái nhôu vẫn còn quyeán luyeán với cảnh
trang sao êm dịu, mặt meù bàn dung chúng muón
ra về

Tôi dung hai ngay chốt ôu NỗỒu Nên nên xem
trui sôu của Liên Hiệp Quốc và toa nhà choi trôi

Rockefeller (Rockefeller Center) vào buổi nhì của những tòa nhà cao nhất trong thành phố

Nhờ ông Kyô- thông dịch viên - là một kỹ sư quốc tế có bản giao ngay trong tủ sô Liên Hiệp Quốc, tôi nhớ cũng nhớ với ông ta vào xem buổi mai tiên mai lại nhớ vào những chỗ mà khách du lịch thông không phép đến.

Ngồi Myô thông gọi tủ sô Liên Hiệp Quốc là một "hội diện". Nhớ nhớ thế Hình dáng của tòa nhà không có gì khác biệt, còn hình dáng qua nhô một hội diện với những nét suông thẳng, nhôg lôm lao, rộng rãi không thể tưởng tượng nếu chạ nhớ ngoài mặt nhìn.

Còn hình ảnh phong hội, to nhất là phong của Hội Phòng An ninh, sau lưng ban chủ tọa về một làu cô Liên Hiệp Quốc to tưởng. Xếp nữa theo lối cầu hội trường tâm thối, phong danh cho công chúng vào xem nhớ nhớ nữa trên cao, hình vòng cung, lập kính. Tôi trên phong này ngò xuống phong hội phòng, công chúng thấy tại cầu nhôg không nghe tiếng thâu luan của cầu nữa biệt, cũng nhớ hội phòng không nghe tiếng của công chúng chuyến trở

Trũi sôu Lieân Hie̍p Quoa̍c còu ta̍t ca̍u ba̍y ta̍ng la̍i, còu qua̍m ca̍p he̍a gia̍i kha̍t, choã thì danh cho ca̍t ña̍i bie̍u, choã thì danh cho công chũng. Ca̍t ky̍u gia̍i ngoa̍i quoa̍c va̍o trong nõi òu, ñõi òc nha̍n va̍o la̍y tin ta̍i Lieân Hie̍p Quoa̍c, còu ba̍n gia̍y ngay ta̍i trũi sôu Ña̍y la̍s sô ke̍a nhõng nô̍i chũng to̍i ñõi òc xem qua, tha̍i ra thì con nhie̍u cô sôu kha̍t, nhõ qua̍m côm, phong tie̍p kha̍t, va̍n phong cho Chu̍i tồch, To̍ng Thô ky̍u ca̍t U̍y ban, chi nha̍m, Bõu ñie̍n, Nga̍n hang... không bie̍t cô man na̍o ma̍o ke̍a Ñõi òng ñi la̍i quanh co, khi lên lữ xuoa̍ng, pha̍i còu ñõi òc hõ̍ng da̍n, ba̍ng không de̍a la̍t lo̍i la̍m.

Muoa̍n tha̍n to̍a nha̍o Rockefeller, pha̍i to̍a ra̍t nhie̍u thô̍i giõ̍ kha̍t thõ̍ng tap̍ ña̍p. Pha̍i bo̍u tie̍n ra mua ve̍u mõi ve̍u còu ke̍m theo mõi huy hie̍u ve̍o hình to̍a nha̍o ma̍o kha̍t pha̍i ga̍n tre̍n a̍o. Huy hie̍u còu nhie̍u ma̍u, mõi ma̍u ch̍a mõi to̍a ñõi ba̍ mõi ñõi òc, ña̍t ñõi òc sõi hõ̍ng da̍n cù mõi thie̍u ñõi va̍o còu giõ̍ ña̍m riẽng cho mõi to̍a.

Ñi mõi vong nha̍o tõi tõi ñõi òc long ña̍t lên tô̍i tre̍n chõu vò pha̍i ma̍t ma̍y tie̍ng ñõi òc ho̍a Trong long nha̍o còu ñõi òc hie̍u buo̍n, nhie̍u cô sôu thõ̍ng ma̍o, ky̍ng he̍a thie̍n ha̍i nhõn nhõp nhõ trong mõi

chôi phiến, kê qua ngổn lá, trong khi phải náo náo nay lên phải náo náo khắt xước thang mây, rồi loãn qua náo lá nhô ra ở mình. Heathóng thông hôi ra ở tình. Như thì bít bung, thiên hai nông náo, không không cảm thấy ngoài vì thiếu hôi thối hoạc vì muỗ mô ho.

Phía ngoài, giỗ mỗi sân khảm, trải thảm cũi mỗi bia náo va mỗi loạt tống nông náo dồng lên náo ky náo gia náo Rockefeller, mỗi trong số ít gia náo ty phu củ náo My

Ngày 2-9-61 - Theo chông trình chúng tôi phải tống náo Ööü náo Concord, thuở tieu bang New-Hampshire, náo thán mỗi nông trải va löu lá 4 hoãn khắt sát ve náo sống nông que náo Náo va giỗ chôi, vì ông chu trải cũi cũi cũi phải náo va, chông trình bò số náo, chúng tôi không náo Concord mà náo Vermont, vung "Töü Tánh" (Four Wells) náo thán Gia sö Eugen Rosentock-Huessey (náo Huü-xây).

Chiếc máy bay củ Hãng North West váo náo xuyên tại mỗi sân nhỏ sân Ban Mê Thuột, Gia sö náo váo va náo chúng tôi váo ông Ky

hạnh lý vào vào giã sô ñĩa chùng toà ñĩn mỗi phong riêng, ñày ñũtiến nghi. Thích nhất laokẽ sauh maogia sô cho phép toà tõi do sũduing: sauh chõ Phap, chõ Anh veà vãn chõng, triẻ hoĩ. Chùng toà sạp ñẻ choãôvõa xong laõng Kyõcaõ thoả, lấy leõĩ thãm mỗi ngõõ baĩ trong vung vào hòai hai hoĩn sau trõulạ ñõm toà ñẻĩn mỗi nõi khũ.

Giãn nhõ luũ ônhaogia sô Leidecker, chùng toà ñõõr giã sô Huessey tiếp ñẻ nhõ mỗi ngõõ thãm. Trong bõa cõm hay nhõng giõõgãp nhau, giõõ chũ vào khũh, cãũ chuyẻn cang luũ cang ñẻn ñẻ khi bãm veãñẻ lý triẻ hoĩ, luũ nõi veãphong tũ, tãp quãm. Thấy toà huũ thuỏ, giã sô chũy kiejn mỗi cũ lõ ñõng tro. Toà khõng khõu ngãc nhĩn khi thấy giã sô ñẻm ra vào ñẻ leĩn mẻ bãm mỗi vã raĩ quen mẻ: chiej bãm uũ mả xõa kia mả bả thõõng dung trong vieũ may vại bảng thau, hình tron nhõ cũ bũ ãn cõm, chung quanh mẻ ngoaõ cõchãm ba chõõphũ, lỏ, thõi tra cãm đũ ñõhai tẻ. Trong chõp nhoaõg, hình ãnh cuõ ñõ thõ ãũ cũ chũng toà, cãnh mẻ giã ñang ngoã cẻ may, mỗi beĩn cõchieẻ bãm uũ xõa ảy, ñẻ ngoã sỏg đũy trong kyũõ toà. Võa ngãĩn nguũ, võa khõũ traũ toà hoũ giã sô bẻẻ vã ảy laõchi vào ñẻdung vào vieũ

Chieu hôm ấy, giao số xin phép toà toàchờt
 mỗi buổi họp gia đình. Giao số cho biết còuhai nữa
 cháu nó về nữa thì Ấu Châu thân bạn con về cùng
 muốn trình bày bằng anh chieu, phong cảnh
 những miền cùng nữa trải qua. Trong dịp này,
 nhiều con cháu vềthân quyết của giao số sẽ nên
 chơi. Giao số ăn cơm một toà dờivàkhông quên xin
 lỗi vềviết sẽlưu rõn toà.

Sau buổi cơm chieu, vào nữa8 giờtoà, khách lại
 lờit tôi, không ai lại hôn lợcon dâu, con rể cháu
 nó, cháu ngoài vềsui gia của giao số, mỗi nhàchả
 ních. Trong sốkhách còumỗi vào ngồob biết tiếng
 Pháp, thanh ra cuộc tiếp xúc giữa những khách ấy
 vớotoà không mấy choá maởtrởnên nữan nữa

Başquâm gia ném trỏbảnh ra nữa, trong lúc cả
 cháu nó của giao số, tuổi mới 13, bày bày chieu
 anh vềcho cầng bạn bạn. Sắp nữa xong, cảu bắt
 nữa chieu vềgiải thích lờp lang, rảnh mách nhỏ
 mỗi ngồob lờm. Bấy lâu nghe nói sẽ giao đứ ôu
 Hoa Kỳ đờ trên tôi do, phòng khoa, còucông
 năng làm phát triển tổ chức vềtiền lờ của trẻ
 con, hôm ấy toà mới còumỗi bằng chòm củitheá

Sàng hôm sau dậy sớm, giáo sư ñĩa chúng tôi ñĩ xem ñòn ñiền vào chuồng ngựa của ông. Tuy tuổi 75, ông còn ñuổi khỏe ñeà cõõ ngựa dã núi. Sau ñời giáo sư làm ô tô ñĩa chúng tôi ñĩ thăm mỏ trõng Ñĩa hồ chúng tôi quên mất tên và lao ñời trõu kia ông ñã dạy vào buổi chiều tao ñời ông. Ñến trưa, trõu khi bắt tay nhau tạm biệt, giáo sư cõuống cho tôi hai quyển sách, mỗi do ông biên khảo, nhan ñề "The Christian Future" (Tõng lai của Cơ ñốc giáo), mỗi do cậu môn ñeà của ông viết ñeàkyùnieãm sốĩ tạm tùy của ông ñĩa vớ giáo sư vào vào hoà. Cũ sách thõu hai nay gồm hai phần, phần ñầu ghi lại ñõng tài phẩm bằng chữ Ñõu, chữ Anh của giáo sư sáng tác từ 1910 ñến 1957, tính ra trên 50 cuốn, chõa kể cả trên báo khảo cũ. Phần thõu hai là ñeà giáo sư.

Nội trang ñầu quyển "The Christian Future", giáo sư cõuống cho tôi ñõng dòng sau ñây: "A M. Mai Tho Truyền, son aimable hoĩe, porteur d'esperances lointaines, en souvenir de sa visite dans les Vertes Montagnes" (Kính táng Ô Mã Thời Truyền, ñõõõ khải khải ñã mang ñến cho tôi giáo ñeãm hy vọng xa xôi ñeàkyùnieãm ngày ông ñến thăm miền Thanh Sơn).

Mỗi cuộc gặp gỡ ngoài người này thiên cảm vào khoảnh khắc làm cho tôi thêm tin ở cái "bản bên mỗi nhà nếu chúng ta biết mô phỏng nên tình bằng hữu của bất công đời nọ, chúng tôi nọ!

Vào khoảng mỗi giờ trưa, mỗi buổi sáng 35, 37, là mỗi chiếc Cadillac lỏng lẻo nên hôm chúng tôi. Theo lời ông Kyô bằng lòng mà Hồ Tiep ta ở ô Norwich nhỡ nữa tôi sang tiểu bang New Hampshire thăm Gia sư William Ernest Hocking.

Phụ nữ ly thân lao nhàn người. Gia sư Huessey nắm má tay tôi, chững nhõ không muốn rời nhau. Bằng nhau gia hai lần giờ tôi thăm nhà tôi.

Tôi cùng Tôu Tinh sang nhà Gia sư Hocking, ngồi ngoài đầu. Chúng tôi phải mất gần ba giờ ngồi chờ đợi xe chạy trên 120 cây số mỗi giờ trên mỗi xa lộ thẳng thàng. Xưởng ngoài vùng núi, khí trời oi ả chúng tôi phải đóng xe ở mỗi quán nghỉ ngơi. Nhân dịp này, tôi còn nhớ một giờ nên khám sát mỗi chiếc nhà này ngay trên xe, theo kiểu dân Bohemien dùng thói xóa bên Âu Châu, những sáng trông hôn nhiều vào này như tiền nghỉ nhõ mỗi cái nhà cái đời này ở ngoài đời vẫn minh. Cái bản này tôi cũng tôi cũng mỗi chiếc xe tôi làm vào đây

hôn mỗi chiếc xe "buyt" không có máy. Trên xe có phòng khách và phòng ăn chung, phòng ngủ cho hai người, phòng tắm, phòng vệ sinh, phòng bếp. Ban đêm có đèn điện. Loại xe này rất tốt cho thuê mình muốn đi đâu thì thuê cho đến nơi nơi ấy cho mình.

Bao lâu xe này cũng rất vui tính. Bao không mấy lúc là không nói chuyện. Những câu hỏi của bạn cũng liên quan đến cuộc đời của chúng tôi và phong cảnh nước Việt Nam. Chúng tôi khen lấy lòng là bao chiếc xe đẹp quá Bao nhé: "Vội vàng chúng tôi đi ra tiền mua chiếc xe này. Nó là của mẹ chúng tôi và qua nó rất là".

Nếu mỗi thò trán như bao dòng xe hơi thân thiện, rồi quanh co theo mỗi con đường núi trập trùng bao lâu chán và do đó đi mãi mãi mỗi ngày mỗi ngoài nhà mà theo lối mòn của dân trong vùng, chúng tôi cũng là như của Gia và Hocking. Những không, này là mỗi trải mỗi như que ô tô lái chủ trải, mắt mang kính, mình vẫn mỗi cái choàng vai này đây bao, chẳng ngoài biết thôi ở về phía tay trái, nâng núp mình dưới những tán cây.

Başchúxe reõsang phía trái vaoñaañ ngay coàng, roà bööù xuoáng nhañ chuoâng.

Moã baot్రේn naen mööi, daeng nõa chõinõa quea ra môucoàng, theo sau coumoã oàng laõ cao ngöõñ, toù baẽ nhõ boàng, y phuc trang nghiẽm moã loá vôi nhõõng cũ "khañ aò chanh teã của nõõu nhaõ Nõa beañ chuũkhañh baẽ tay vaotõĩ giõũ thieã. Cũ laogiaõ sö Hocking.

Cuõng nhõ giaõ sö Huessey, Cũ muoán tõi tay giúp chùng toã ñõa hañh lyùvao nhaõ Toã voã ngañ: "Cheã! Cũnhõ cha meĩ dañ ñãaũ laon phieñ Cũ".

- Toã tiep oàng ñeã chõi, Cũ ñãp, thì oàng neã ñeãtoã tiep luoã caũhañh lyùõã chõu

- Neã Cũ daỹ theã toã nõu, thì xin Cũ cañ cho vaã nay cuõng ñuũphep roã.

Toã võa nõu võa trao cho Cũ quyẽn saũh ñang cañ trên tay. Cũcõõñ, nhañ cuoã saũh vaõbaõ:

- Cañ ôn oàng, toã giaõ nhõng nhõõ Trõõ, sòũ khoẽ khoãng kem laẽn...

Vao ñeã nhaõtrong, Cũ ñeãbaõcon gaũ, laõngõõ ra môucoàng, tiep baõchúxe, com oàng tõi thañ ñõa hai chùng toã leã gaũ. Cũ chà phong lõm õu phía

choi, baù laøphong danh cho toái, com phong nhouôu
 phía tay trái laøcuái ông Kyø Cuoái phong, ñoái dieãn
 vôùi cõái vaø, còumoái tuúcao. Cuí laý tay chætreañ ñaài
 tuú noit

– Toái xin ñaẽ ông döõu söihoätri cuái ñõu Phaĩ.

Toái ngouelañ, thaý moái töõng Phaĩ bañ thañ,
 khoâng bieá bañg gì, nhõng cõotheo mañ saé, thì cõu
 leõbañg ñõng.

Toái cam ñõng quaùvaøraá phuĩ taõ xaõgiao cuái
 gia chuú

Giaù sö laĩ dañ toái ra hanh lang, chàphong röa
 maẽ vaøañ cañ:

– Mõu hai ông tay trái roái xuoáng uoáng traovõu
 chùng toái. Chùng toái xin ñõu hai ông trong mõu
 lañ phuĩ.

Ñõng giõheñ, chùng toái xuoáng phong khauh.
 Cuí ñaõchõchùng toái taĩ moái bañ daõ, treñ cõutraø
 cõubañh, ñaẽ leãh moái beañ, ngoungay ra cõu soá
 trõõu moái phong camh thieañ nhieañ ñõng khung nõ
 moái böu tranh. Toái böng nhõuñeñ moái baõ Ñõõng
 thi taũcamh "cõunon xanh tañ chañ trõu" Ôũñay tañ
 thañ xanh meñh moñg chày daõ ñeñ ven röng

hoàng, tím, vàng, xanh, nâu nõa nõng daỹ nuũ trung trung, nĩễp nĩễp, choã môo choã toũ dõõu ành của mã trõn chieủ. Trên trõn mã mãu xanh ngát, không mã sõi tồ mãỹ.

Chùng toũ uóng traaen bành. Củi cho biẻ gia theá goà bản ãaõlaũ, thõ ãõõc 89 tuoũ, trõõu lam giãu sõ Triẻ cõu tiẻng õu Ñũ hoĩ ãõõng Harward, nhiẻu Toẻng thoẻng Myõ trong soá cõu õng Kennedy, laõ cõũ moũ sinh của Củi hiẻn veũ ãaỹ trí sủ, nhõõsõi chãen nom của bãõn gũ ãaõgaỹ gũnh trên ãen ãen.

Uóng trãõ xong, Củi môũ chùng toũ sang thãen Thõ vieũ của Củi Tõõnhaõ qua Thõ vieũ, cũh ãõ trên 50 thõõu, phũ trũ qua mã thõũ võõn khũ xinh mã thũm cõu choãraũn, choãsaũg, lam deãtõõng ãẻn mã võũ gũn theũ boũg to. Nhaõ trã ãen gian, Thõ vieũ ãõõc chia lam ba khu riẻng biẻ, tuy không cõu vaũh. Bẽn trũ laõ phong hoũ hoũ võũ nhiẻu bõũ tranh daũ veũxõng vaõ mã bõũ dõũdang trên giãu Giõũ laõ Thõ vieũ chĩnh thõũ võũ tuũdõũ tuũ ngang, trong chõũ gũn 15 ngũn quyẻn, mãõ3 ngũn thũõ Phũ giãu. Bẽn mã vaõ õũtaũn phĩa trong laõ phong vieũ vaũ võũ chieủ mãỹ chõũ Củi hõõng daũ chùng toũ xem tuũsaũh Phũ giãu roũ ruũ chĩa khoũ

trong tuế à, môumỗi ngàit tuế mieäng noi: "Nây la gia ba cu to". Cui lay ra mo va hình da, bao may lop giay trang va ñealo mo pho töong Nöt Quan The Ám bang ngoi thach tuye mi Cui noi: "To thanh töong nay öu Höng Camg, cauh nay may chur naen. Ta causöinghiep cu to, kyünien nay la quyünha".

To hoü thäm, Cui cho bie Cui van con tiep tué ñöc sauh, vie sauh va veö Ve hoä hoä, phau nhin nahn Cui la mo ngheä sä.

Tröu con sang, Cui möi chung toä ni quanh möi vong va cho bie söünaä cu Cui röng ñeä 600 maü tay. Cui ñaö mua möi giaüraä höi va löu phong trao dañ queäböüñöng nuü ñoä xoära thanh lam vieä cho kyö ngheä nhieü tieñ hö. Nät tuy röng, Cui khöng trong gi lay hoa löi ma chæ ñeä thieñ nhieñ nö theä cho vui maä.

Böã côm chieàu hoãn aáy thaã laø ñôn giãm nhöng heá söù thaãn maã, trong möá phong con, taï möá ban tron to, maø chuùng toã boãn ngöôø choàng còu phaãn nöã beà hoanh. Giàu sö aên raá ít, cuoá böã, uoáng hai vieãn thuoá maø toã nghi laø sinh toã

Côm xong, Giàu sö möi chuùng toã ra phong khai uoáng cao pheá vaø tiep tuã caäu chuyeãn Tieäu thöa vaø Ñaï thöa maø Giàu sö ñaõ göi. Toãn taé nhöng roã rang, toã giãm cho Giàu sö nghe söi sai bieã giöã hai thöa, khoâng phaü möá sai bieã veà baïn chaá maø veà trìn ñöa vaø roäng hep. Ñeã keá thuù, toã ñaé ra thí duï hoã xoaø vaø caây xoaø, hoã thì nhuõ maø caây thì to. Khoâng theá noù caây laø hoã, maø cuõng khoâng lam sao baø caây khai hoã ñöõc. Lai möá thí duï khai: Tieäu thöa laø cô baïn, con Ñaï thöa laø toã laäu ñaõ xây döng trên neãn taùng aáy. Maø ñaõ laø laäu ñaõ, thì khai ñöõng trên ñaõ nh ngoã nhaø cao aáy, aé phaü tìm thaáy nhöõng chôn tröõ möi laï vaø roäng lõm. Giàu sö ra chieàu vöa long vöi loã giãm cuã toã. Ông böõ sang ñöa hai khai: – Tieá quau Giàu sö noù vöi ông thoäng dòch vieãn, ñeãn nay phaü laø möá ñeãn vui noãn, nhöng vì ñöõc bieã nep soáng ñaé bieã cuã

Ông Mai cho nên tôi không gọi cậu con cậu cháu tôi nên năm hai cho vui. Chúng tôi có thói quen nhớ thế mỗi khi có những buổi họp gia đình. Tuy nhiên, năm ngày Ông Mai nên chơi nói chuyện thoải mái, tôi xin năm tặng Ông Mai mỗi buổi.

Ông Kyø dích lại tôi nghe, trong khi Giàu sẽ chẳng ra khỏi phòng trừ khi mẹ vắng ngoài trời mỗi buổi sáng, tay ra qua cửa phía, rồi bắt năm năm. Năm ba phút sau, tôi thấy Giàu sẽ trở lại cho cả ngoài cảnh tôi, trừ khi lo lắng lãnh ngay vì chớ nên lúc phải nói câu, vắng:

- Tôi muốn biết cảm tưởng của Ông Mai về buổi năm tôi về xong.

- Xin thưa, tôi rất lo, tôi sợ năm về năm nhà, những Cui năm tôi về cảm tưởng thì xin thưa: trong tiếng nhà tôi thấy hình nhớ phạm thành xen nhau, thanh trừ lẫn lẫn. Nói mỗi câu như là nói năm năm.

Ngạc nhiên, Giàu sẽ nói:

- Ông Mai buổi không biết năm nhà, sao lại biết nghe năm nhớ vậy. Qua tôi năm cho mỗi buổi không thu năm về loài nhà tôi gần mà cũng

không thuộc hán nhạc thế gian, vì... Ông Mai lao
mũi cõ sớ.

Thầy laotâm lytư Toã cảm ôn Giã sớ veãthân yù
ñây cảm tình ấy vaønhân thếãbạn veãthân thếãGiã
sớ maø trong cõuchạ ngoãn ngõõ xõusõ toã cảm thấy:

*Thân tuy ở cõi Ta bà
Mà lòng đã gửi nơi tòa hoa sen.*

Toã nói:

– Nếu toã không làm, Giã sớ ñang sáng mũi
cuối ñõõ giống nhõ toã, nhõng bãng mũi loã khau,
vaø Giã sớ cõ hai phõng tieã riẽng bieã ñeã ñeã
ñã: âm nhạc vaøhoã hoã.

– Thếãnaø maøñeã ñã ñõõc vòu hai ngheãthuaã
ấy? Giã sớ hoã laã toã.

– Mũi hoã sớ, mũi nhạc sớ maøñeã choãchõu vòu
cũ taõ ngheãthì baé gặp nhaøtu haønh. Ngoã ngaãn,
thí dụ trên ñeã trõu trong mũi àng mây treo cho ñeã
queãn cảmh vaã bao quanh, queãn luoãn cũvuõtrũ thãĩn
chĩ ñeã không com bieã khau bieã ñõõ, thì hoã sớ ấy
ñãõnhãp ñõõnh xuaã thãĩn roã ñõõ Thaã vaỹ, thãĩn õng
ta ngoã ñõõ nhõng thãĩn hoã õng ñãõleã chõi vòu àng
mây. Mũi nhạc sớ maøñeãmeãvòu tieãng suaã chãỹ, ñeã

heá taân hoân mình vaø baâm nhaät Thieân thai aáy maø chæ loãtai oâng nghe thaáy, roà cuõng queân mình, queân caù theá gian, thì ñoù cuõng khoâng con laø ngöôøi cuâ phan tuä, nghóa laø ñaõ xuaát theá gian trong nhap ñoanh. Vaäy ra, chaúng phaûi chæ coù moãi con ñoàng ñaï ñaõ laø con ñoàng cuâ toân giaø maø con nhieäu ñoàng khai, nhö aâm nhaät vaø hoã hoã chaúng haïn. Ñieäu coá yeäu laø phaûi ñi cho muøi con ñoàng mình choïn, vaø taát caù haïh giaù cuâ vaïn neø seõ gaøp nhau...

Toã chaïn raõ noù töng ñoanh ñeà cho oâng Kyø thoâng dòch.

Nghe xong, Giaø sö choïn töù, hai tay naén laáy coøm tay traù toã, vöa sieá, vöa ñaët, mieäng noù: "Tri kyù Tri kyù" maët may haïn hoan. Roà ñi vaø phong lam vieä ñoã naêm phuù, oâng trôù ra, treân tay caàm moãi quyên saùh, trình trình trao cho toã:

- Xin bieäu Ông Mai quyên saùh nay ñeà ñaïn haïh ñaù ngay hoã ngoã vui veù hoâm nay.

Toã naêng laáy, caàm ôn Giaø sö vaø laï ra coi, thaáy Giaø sö ñeà taêng nhö sau: "For Mr. Mai Tho Truyen with the fellowship of a common faith" (Taêng Ông Mai Thoï Truyeän vôù tình baøng hoã cuâ moãi ngöôøi ñoàng tin töông).

Sauh ñeàtöä: "Living religions and a world faith".

Ñoàng hoañañniein 10 giòø Chuùng toà chùu nhau moã ñeân ngon giãc roã chia tay, ai veàphong này, heñ gặp nhau laĩ sàng hoãm sau, hoã 6 giòø ñeàdung ñiein taãm tröôù khi baøcon gàu của Giãc sô laũ oãtoã ñoã chuùng toã ra beãn xe ñi Boston.

Lùu leãn gàu, ông Kyønoù vôi toã: "Cui xaõ giao taãm quaũ.

- Khoâng, toã ñap, toã khoâng xaõ giao ñaũ, sõi thaĩ này. Thoàng thöông, ngöôù ta quan ñiein chàcòu nhöông tu số môi ñaĩ ñeãn choãgiãu thoat, khoâng deø con nhieũ con ñöông khàu. Ngoaũ hai con ñöông aãm nhaũ, hoã hoã toã ñaõnoù lùu này, con vieũ töø thieãn, boá thí cháng haĩ. Neãu ông thieã tha, say ñaãn, ngay ñeãn chàcòulo nghó ñeãn nhöông ngöôù baãn cung, ñau khoã khoâng lùu naø khoâng tìm phöông cöũ khoã cho ngöôù, thaãm chí trong giãc chieãm bao ông vaãn luoãn luoãn theo ñuoã coång vieũ phuũ ñöũ của ông, ñöũ nhö vaỹ lao ông "nhap dieũ" roã vaøông seõñaẽ ñaũ baøng con ñöông töøbi xaũhyvò tha aỹ.

Trông con tôi những kim nhông hoàn hảo chạ 6 giờ khi chúng tôi rời mẹ và chuan bò hạnh lý xong. Xương tôi phồng khành, chúng tôi gặp Giàu sẽ nâng chớ chạnh lành hoàn trồu. Anh sáng xong, tôi Giàu sẽ lái xe nữa chúng tôi đi. Tôi hỏi tại sao Giàu sẽ nói yù không nên bắt con gái nữa chúng tôi mới lái xong pha ngoài sông giồng họ thấy Giàu sẽ bắt mua gái chúng tôi nói ba mỗi phút nữa, trồu khi có thể làm vớnh biển.

Ra nên những cái, cho phải chớ xe hạnh tôi Vermont nên, Giàu sẽ nói lái và giúp chúng tôi khám hạnh lý xong là Vì cho rằng giồng nhiều, Giàu sẽ phải xử có thể lãnh. Tôi ăn ngay quây yêu cầu Giàu sẽ sớm về những Giàu sẽ vui về bắt không sao. Khi xe hạnh tôi, Giàu sẽ lái mỗi phen nữa, phải khám hạnh lý trồu khi sieá tay tôi giồng chúng tôi. Lúc xe phải chạy, tôi quay nữa ngoài thì thấy Giàu sẽ con những nói nữa tay vậy chúng tôi. Trên bôu những nói của tôi, lái thêm mỗi lần "vong nên" mà tình tình phong nhà làm cho tôi cảm mến vô cùng.

Nên nay Giàu sẽ con khỏe mạnh chăng? Trên hai nên nữa tôi qua vô hai lần tôi không thấy hoài làm cho tôi không khỏi thấy mẹ.

Chùng toà tòi Boston vào khoảng 1g30 ngày 5 tháng 9 năm 1962. Tại North Station, có Ông David Miller nằm chờ ở nhà về Trung tâm Nghiên cứu Tôn giáo Hoàn cầu (Center for the study of World Religions), số 42 đường Francis, Cambridge 38.

Này là một cô sô-mô-xây dựng, nên làm nói truồng người cho cầu học giáo-thế-giáo muốn nghiên cứu về cầu tôn giáo. Ông Kyô-và-toà, một người nổi cấp một phong, ở trong lài thôn-hải, này như-tiền nghi. Ngay phía trái cầu vào phong, có phong tá, bên này ma-phía dôi là một tu-linh nên dôi trở-thờ phàm. Này vào trong, là gặp phong khải và phong aên, chia cầu vào phong nguô-ô-taên cung bằng một tá và một. Trong phong nguô-ô-ban làm việc, trên tòi có ke-ê-ê-sa-h. Tại cầu này dựng nên tinh hải, sách sẽ có cầu-ô-sô-ô-ê-ê-ê-ê, vì luật này, khí trời này khải-linh.

Tại trung tâm này, tôi gặp hai nhà Thích Lan và một nhà cho-ên-biệt, hai học giáo-Nhật Bản, một Nữ quốc.

Sáng hôm sau, chúng tôi đi thăm Ngài học bổng Harvard và tiếp xúc với Ông J Hampden Robb, Ngài học bổng Marchal. Chiều lại, học 4g., chúng tôi đi với ông và bà Miller mời đi một bữa trưa tại phòng khách Trung tâm. Chúng tôi đi với gia đình và học gia đình trí. Vì nhận làm bảo trợ, nhiều gia đình và học gia đình vắng mặt. Tại đây, tôi rất hạnh phúc đi học chuyên với một Gia đình Mỹ tuổi đời 40, đã dạy công nghiệp tại Pháp và tại Nhà máy ông nội đi học tiếng và học chữ Cuốn gặp gỡ nay rất thích thú vì đã là một cô học nữ trao đổi quan niệm văn hóa và các bài của Pháp giáo. Một niềm vui cho vui nhiều lao động trong trang trí bằng nhiều pho tượng Pháp và Bồ tát rất thanh lịch.

Chiều lại, chúng tôi ra phố Cambridge, ngoài ô cửa Boston, tìm hiểu công tác của bà, rồi nhận tiền sang tiệm chụp ảnh của một mô hình phản ánh đời sống và tâm hồn bé nhỏ ngay sau.

Troài ngay thoi sau 7 tháng 9, chúng tôi đi thăm trường Thần Học (Divinity School) và hai thư viện Widener và Houghton. Tại đây, Gia đình Masatoshi Nagatomi dạy về Pháp giáo và học hỏi

đã cùng tôi đi xem cầu phong danh cho kinh sách Pháp giao như thế tiếng thòchỗ Nhiêu nhà la kinh sách chỗ Nhà. ÔỦ này có hai tầng phạm ãe bie: mỗi quahàng chung của Pháp giao Nhà Bám vào mỗi tấm bia này ãe trên lưng mỗi linh qui cũng bằng này của Chính phủ Trung Hoa Quốc gia. Tôi nhân dịp mới vào quyền sách chỗ Hàm về phong nữ giới buôn.

Nữ giới này ngay thò bay vào chuên nhà keát tiếp, cùng tôi đi thăm thành phố Portland, nơi tiếng nhôn nhong nhà máy xi măng, mong tìm nữ giới dịp sang thăm Quebec và Montreal là hai thành phố do người Pháp thiết lập thuở xưa. Nghe nói hiện thời dân chúng nói tiếng Pháp còn nhiều và phong tục tập quán của tiền nhân nữ giới gìn giữ. Những cũng nhớ lưu ý Niagara, vì thông hành của tôi thiếu dấu chiếu khám tầu nhà nữ giới Mỹ tôi phải chờ đợi ở vùng trô về Boston.

Portland có mỗi ngõ cũng khá quan trọng và nghe chào hỏi nữ giới này. Chàng thanh tòng nói yêu tính, không nhón nhò nhỏ cầu thò trán lôm, lại gần meubie nên khí hậu mát mẻ thanh khiết. Mỗi căn nhà trang hoàng ãe bie, cô

kinh ñoàng khít, làm cho toá ñeáy Õng Kyõñoõ moã bãng gañ beãn cañh, giañ cho toá bieã ñoũlaõmoã nhaõ cho theãñeãlo vieã ma chay. Thaã laõtieã lõĩ cho ñhõng tang quyẽã ônhaõlaũ nhieũ taõng. Hoĩ khoãng làm "ñãm" môũtõ thaã maõthueãnhaõnay, ñeã quan taõ taĩ ñoũcho thaãn baõng quyẽã thuoã ñeãn phùng ñieũ vaõcaũ kinh, trõoũ khi ñõa ñĩ an taõng, moĩ vieã cõũchuũthaũ lo lieũ chu ñeã. Õng Kyõcho toá bieã thanh phoãnaõ cũng cõũnhõng nhaõcho theã ñhõ vaỹ. ÔũNõũ Öõũ, ñhõng "nhaõma" cõũ roãng lõm vaõsang trõng gáp máy laũ ôũPortland.

Chieũ vaõ khoaõng 6g30, chùng toá veã ñeãn Boston thì gáp moã ñãm chay. Xe bò ngheõ, chùng toá nhaỹ xuoãng ñĩ boãlaĩ choãchay võũ yũñõnh coi caũh Ñõã Cõũ hoũ làm vieã ñhõ theãnaõ. Tõõxa, chùng toá ñeãthaỹ khoũ ñen tung ra tõõmoã gian nhaõ hai taõng laũ, naẽn vaõ phía giõõ moã con ñõõng nõũvaõngañ. Laĩ thay, loã ñĩ vaãn deãdang, khoãng cõũcaũh cõũng chùng hieũ kyõtaõp naõ hay boĩ lõu manh chõõ dõp cõõp giõõ, trong khi caũ nhaãn vaũ ñõã nõm ñõõng bình tónh làm phaãn sõĩ keũ trên xe, ngõõ dõõũ ñeã, hoãẽ trên caũ taõng laũ keã caũ. Gian nhaõchay cõũleõlaõmoã hieũ buoãn, caũ cõũ

ñeàu ñoàng, xuyeân qua laùsàùh cõa treân laù, ành lờa
lạp loe vaønhõng luoàng khoi ñen khoàng ngõu tuoân
ra. Moãi laù sau, ngoãn lờa dòu laàn roà taé nguâm.

Sàng ngay 10 tháng 9, chúng tôi đi thăm Bàu
tàng viên Thảo mộc và Bàu tàng viên Khoaàng sâm.
ÔƯ Viên trồu, chúng tôi ñoõc dòp ngàen nhõng kyø
hoa dò thảo gom gộp tồcau ñoi xa xoã treân theá
giõu, ñuũmau, ñuũdamg, mõi hay ban tay hoà công
- neáu cõumoãi hoà công - thaã laøtaã tình, tuyeã xaõ.
Nhõng neáu ñem so nhõng kyølaã õũñaãy võu nhõng
kyølaãcuã cõu thõukhoàng sâm, thì cõu kheu cuã hoà
công trõuneãn kyødieũ khoàng theãtaũ Ñõõc sãp theo
tõng loã, cõu khoàng sâm nay phaãn ñoàng laøkyøhình
dò tõõng, cõucõu nhõ moãi hõn nuũ chõm chõm, cõu
cõu nhõ moãi con laãn, moãi thõu moãi mau, xanh,
vang, tím, ñõu traúng, moãi mau laã con chia cõũñaãn,
cõulõit, thõõng lòng làm nhõ sao giaõng. Cõu thõu
ngõc ñaũnay, neáu ñõõc trau gioã, thì giaũtrõ khoàng
bieã bao nhieũ maõnuũ.

Chieũ hoãm ấy, moãi phõng viên nhieũ ành ñeãn
choãchúng tôi nguĩ xin vaõ taãn ành. Ông ta ñi moãi
mình võu moãi soãduõng cũ nhieũ vaõnaõng neãthaãy
meã. Tôi ñõõc nhieũ ñõõng, nhieũ ngoã, khi ñang

noài chuyeeñ, luè ñang ñoẽ saùh, còumoã laàn nhö theá laõng ta baán ít nhaá hai ba laàn, moã laàn vôu moã chieá may khai. Ñeán toá moã baøkyùgiaucuã Ñaø Voá tuyeán Nöu Öù lai phong vaán toá, ñai khai veà nhöõng nhaán xeù cuã toá ñoá vôu phong trao Phaã giaø ôuMyõ Toá thanh thaã cho baøbieá phong trao aáy chàvöa chòm nôu nhöng ñày höu heñ vì, ngoaø soáPhaã töùngöôñ Myõgoá Nhaã vaøHoa, com moã soá ngöôñ Myõthaã, tuy ít, ñeàu laøbaã trí thöù. Hoi laø nièm hy voäng cuã Phaã giaø mai haäu ôuHoa Kyø hoi chaúng nhöõng tu hoẽ cho hoi maøcom vieá saùh, vieá baø phoábieán giaø lyùcuã Nhö Lai.

– Ông còung hó raeng, moã ngay kia, Phaã giaø seõ thay theá cho Thiên chueà giaø ôuÃ Myõkhöng? Baø phòng vieán hoũ toá.

– Toá khöng nghó theá toá ñaøp:

– Vì sao?

– Vì toá caãm thaáy hình nhö còumoã kéa hoäch thiêng lieäng (un plan divin) trong choãn baø moã vieã trên theágian nay. Ñöng, Tay tuy khöng thaã caùh bieã, ñoá ñang vañ còunhöõng saé thaù riêng vaø chà còumoã thiêu soá thöông laøbaã sieu xuaá, môu

vôôt lên khoûi lam ranh vô hình phan cườ hai
 phông. Nêadeãnhã, toã xin lấy mỗ thí dũ cũ theã
 Tây phông phan chãng laoxöusôuhã ãnh củ luã
 mì vaø Nõng phông laø trũ quãm củ luã gã? Hoãn
 cãm thieãn nhiãn aý bấ buoã ngöôø phông Tây
 dung bành mì lam mòm aên cãm bãm cưỡ nhõ
 ngöôø phông Nõng lấy côm lam thờ aên hàng
 ngay. Tuy hiẽn nay còm mỗ soãit ngöôø phông Tây
 aên côm vaø cưỡ còm mỗ ít ngöôø phông Nõng aên
 bãm mì, toã ãi ãi soã ãi bãm vaãn còm giõ ãi ãi
 củ Vaũ laĩ, nhõng ngöôø aên ãi ãi thờ aên không
 phan củ xöusôu mình, cưỡ chã laø "aên chõ" vãy
 thoã, chõ còm mãy ngöôø thay hãm bãm mì bãng
 côm hay côm bãng bãm mì. Veãm mòm aên tinh thãn
 laø ãi giã, toã tin rằng ãi ãi bãm củ ãi ãi
 truyẽn bãm ãi ãi, không lam sao ãi ãi mỗ ãi
 thay ãi hoãn toãn trong ãi soã quãm chũng, nghõã
 laø không lam theã ãi cho ngöôø phông Tây bũ
 mòm bãm Thieãn chũ ãi ãi côm nhaø Phã hay trũ
 laĩ ãi ãi.

Bài "Boston Post" về sau, còn ảnh bài phỏng vấn, trong còghi mỗi vài năm xetừ của toà về ảnh ảnh ôu Hoa Kỳ. Nếu ảnh nổi bết qua những ảnh xetừ thanh thốt về ảnh ảnh ảnh toà xin dòch về ảnh ảnh ảnh sau này tron bài bài nổi trên.

Boston. – Ô. Mai Thọ Truyền, Phó Hội chủ tổng hội Phật giáo Việt Nam, nói rằng cuộc viếng thăm Hoa Kỳ của ông là "một thành công lớn trên phương diện trí thức".

Ông sát nghiệm: "Tôi lấy làm ngạc nhiên và vui sướng thấy người Hoa Kỳ để tâm nghiên cứu nhiều về sự vật, tư tưởng và triết học Đông phương". Tuy nhận hiện nay "người Hoa Kỳ Phật tử thuần thành còn rất ít" Ông Mai đã tìm gặp được một số người Mỹ có nhiều cảm tình với ý kiến Phật giáo.

Nhà lãnh tụ (leader) Phật giáo từ Sài Gòn tới, đã đến lúc kết thúc một cuộc du hành sáu tuần, một cuộc du hành đã cho ông gặp gỡ nhiều nhà lãnh đạo tôn giáo, nhiều triết gia, cũng như đi thăm các trường Đại học, các thư viện của miền duyên hải phía Đông và những thành phố vùng Trung Tây Hoa Kỳ.

Tại Boston Ô. Mai đã tiếp xúc với tiến sĩ Dana Melean Greeley, Chủ tịch Hội Truyền giáo phái "Unitarian Universalist" Bắc Mỹ, với nhiều học giả danh tiếng và nhiều Giáo sư triết của Đại học đường Harvard.

Trước khi tách Boston đi thăm Đại học đường Yale ở New Haven, tiểu bang Connecticut Ô. Mai, xuyên qua một thông dịch viên, đã có những nhận xét và phê bình như sau: "Phật giáo riêng cho Á châu, như Cơ đốc giáo riêng cho Âu châu và Hoa Kỳ; cũng thế, cơm gạo là để cho dân chúng Á châu, như bánh mì là để cho dân chúng Tây phương và Hoa Kỳ".

"Dân chúng Đông phương và Tây phương chưa hề chống đối nhau về vấn đề chọn cơm bỏ bánh hay chọn bánh bỏ cơm – Ô. Mai nói tiếp – thì cũng không làm sao có được sự xung đột về vấn đề tôn giáo, tất cả đều có thể hợp tác để làm lợi ích cho nhân loại."

"Cơ đốc giáo căn cứ trên bác ái còn nền tảng của Phật giáo là từ bi, Ô. Mai nhấn mạnh, chỉ có khác danh từ mà thôi!"

So sánh Cơ đốc giáo với Phật giáo, Ô. Mai nói: "Tôi cảm thấy giáo pháp của đức Christ có nhiều chỗ rất gần với Phật giáo".

Cảm tưởng của Ô. Mai là Phật giáo đã thực hiện được một ít tiến bộ ở Hoa Kỳ. Để đưa ra một thí dụ, ông nêu việc Đại học đường Wisconsin hiện nay có lớp dạy Phật pháp đến bậc Tiến sĩ trong khoa chuyên môn.

Một dấu hiệu khác ở sự phát triển Phật giáo ở Hoa Kỳ, theo lời Ô. Mai, là việc Đại hội Phật giáo mới đây ở Cam Bốt đã để tâm chọn Honolulu như một khung cảnh có thể chấp nhận cho cuộc Đại hội tương lai vào năm 1963.

Những điểm chánh trong thời kỳ Ô. Mai lưu trú ở N. England, gồm có các cuộc thăm viếng mấy tỉnh lân cận để đàm luận với hai học giả và triết gia danh tiếng. Tại Conway, tiểu bang New Hampshire, Ô. Mai đã đàm luận với cụ William Ernest Hocking, 89 tuổi, Giáo sư triết của Đại học đường Harvard. Giáo sư xưa kia là bạn thân của Thánh Gandhi và là trợ tá của Thủ tướng Nehru tại các hội nghị Phật giáo ở Luân Đôn. Ô. Mai bảo rằng "Giáo sư Hocking là một người ít có và lạ thường, kiểu văn rộng lớn, tư tưởng thâm sâu. Tuy Giáo sư không phải là người của tôn giáo, Giáo sư vẫn sống một đời sống của người tu hành". Nhà lãnh tụ Phật giáo Việt Nam bảo rằng Giáo sư Hocking biết rất nhiều về các triết gia Đông phương.

Tại Norwich, Vermont, Ô. Mai đã ở chơi hai ngày với Giáo sư Rosentock Huessey, Trường cao đẳng Darmouth. Ông thấy ở Giáo sư, hiện nay đã 75 tuổi, "một người tráng kiện và bác học, ở nhiều ý kiến tôn giáo sâu sắc".

Ô. Mai nói rằng các thư viện mà ông được đến thăm trên đất Mỹ là "những nguồn khảo cứu phong phú" Dụng cụ nghiên cứu quan trọng ở Đại học đường Harvard đã gây cho Ô. Mai một ấn tượng kỳ thường. Ông đã đặc biệt lưu tâm đến một cuốn sách do Giảng sư Nagatomi, chuyên dạy khoa tôn giáo ở Harvard, viết và xuất bản tại Trung Hoa trước khi phong trào Bắc bình lên nắm chính quyền.

Suốt cuộc du hành, Ô. Mai đã hết sức cảm động trước con số rất lớn của những người Hoa Kỳ tình nguyện phục vụ cho những tổ chức từ thiện và những công cuộc đem sự no ấm cho nhân dân. Nói về các tập đoàn công tác xã hội mà ông đã quan sát, trong số có những tập đoàn ở Chicago, Ô. Mai nhận thấy "mục đích chính hoạt động của những nhóm Tân giáo và Gia tô giáo tương tự với mục đích hoạt động của Phật giáo ở Việt Nam".

Ô. Mai tỏ ý muốn được thấy những hiệp hội Cơ đốc giáo ở Hoa Kỳ chăm nom đến việc tu tâm dưỡng tính với một lòng nhiệt thành như họ chăm nom đến sự ấm no của thân xác con người. "Nếu tất cả các tôn giáo đều chịu thiết lập một sự quân bình giữa tâm và thân, thì họ cùng đi với quan điểm của Phật giáo và thế giới sẽ nhờ đó mà hưởng nhiều lợi ích". Ô. Mai đã biện giải như thế.

Nhà lãnh tụ Phật giáo rất khen ngợi tính hiếu khách của người Hoa Kỳ, ông ước mong có dịp trở lại nước Mỹ để có thể đàm luận nhiều thời giờ hơn với người Mỹ và đọc nhiều sách ở các thư viện.

Ông thấy ở người Hoa Kỳ có một cái gì nghịch thường: họ vừa thích làm việc bằng máy móc, và các tiện nghi nhỏ nhất để cho đời sống được dễ dàng, họ cũng vừa thích sống với thiên nhiên, đâu họ cũng có vườn hoa, công viên và những hồ trong vắt.

Cuộc du hành của Ô. Mai tại Hoa Kỳ, do chương trình "Lãnh tụ hải ngoại" của Bộ Ngoại giao đảm nhiệm, đã ngừng ở các chặng như Philadelphia, Chicago và Buffalo. Cuối tháng này, ông sẽ lên đường sang thăm Phật giáo Tây Âu.

boãPhuò àn ñã lyùcao sieù, söi tích háp dàñ, phau nay chà chuýyùñeán còumoã vieë laotab trò beñh còu ngöôñ củ ñöù Christ. Do ñây hoinghó rang, neú thau long tin Chuá Jesus vaochí thanh càu Ngai gia hoathì không beñh naø laø không ñöôc chöa lamh. Ñöù Christ không phau chàlaømoã Thành sö veetàm beñh Ngai com còu ñöôc tá cáicàu ñau khoacủ xau thañ.

Theo baøToang Thò kyù ñaõcòunhieù tröông hõp lamh beñh huyeñ dieù laithöông, chúng phau ôumoã vaø ñoi, maøkháp theágiõu, nhai laøtreñ ñai Myõvaø Añu chañ. Vì còusöi linh öng cho neñ soátín ñoacủ phau camg lù camg ñoang, vaøamh höông củ phau cuõng do ñoumaøphau trieñ mañh. Thành ñöông củ không ñuùchoächöù, hoixây moã Thành ñöông möu, röng gáp ba gáp boñ vaøhuy hoang hôn. Nhö càu Thành ñöông Tañ giavè khau, beñ trong không còu thôø töông. Ñaë ñieñ lam cho phau Christian Science ôuBoston hañh dieñ laønhöng chieñ "Orgues bassaltiques" moã thöù ñai phong càm, lam bàng nhöng óng thau lôñ chöñ töng hang trui cao töø mööù maý töù hai chü thöù. Neú baøToang Thò kyù không chà vaøkhông giai thích, thuùthai töù không bieñ ñoulaønhöng óng gì.

Tàuh Thành ãông môi, baõña chuùng toã sang thõ vieãn vaø taùng toã moãi ít saùh vaø tôø tạp chí "Christian Science" của Hoã, moãi thàng xuấ baũ moãi laãn trong còuphaãn danh cho cầu thõ baø cầu veà nhõng trõng hõp laũh beũh huyeãn dieũ. Cầu nhõng thõ tôø Ñõu, Thuỹ Ñiễn, Na Uy, Phạp, Thuỹ Sớ, Anh, gũ veà vaø beũh cũng khõng bieũ bao thõu

Sau khoẽ leã cầu nguyẽn moãi saùng chuũnhaũ, thieãn tín của phạũ nay cầu thõu quen hoã hõp. Hõi khõng hõc baũ gũ veà giaũ lyũcũ maø chæ baø cầu maø thoã. Ông nay ãõa tay leãn xin noũ vaø sau khi ãõõc pheũ, ãõng leãn trĩnh raũg trõõu ãõu maũ hoãn, ông ho nhieũ vaø ãõõc heũ beũh, nhõõ ãõõc chỉ taũ cầu nguyẽn ba ãiễn chạũg haũ. Moãi baũkhũ khai cũng ãõõc chõng kieũ lĩ, vaũ vaũ. Moãi trõõng hõp ãõõc ãõõc ghi vaø bieũ baũ cầu thaũ ãõõc laũ taũ lieũ chõng minh vaø ãõõc vaø tạp chí. Ôũõc, khõng veà hõp ãõõc, thì vieũ thõ. Taũ cầu ngõõ của phạũ khõng bao giõõ ãõõc số vaø óũg thuõũ.

Long tin quaũ laũ moãi sõũ maũ phi thõõng. Chæ cầu bao nhieũ ãõõc ãõõc cho phạũ nay hieũ nay raũ maũ. Tôø nhaũ baø của phạũ cũng ãõõc teũ laũ "Christian Science" ãõõc cũng xem laũ moãi

trong mỗi ít tông ñồng ñã ñhòu trên ñã Myõ Soá xuát bãm ñồng vào bãm nhì bãm ba. Rát tiét lãshoân aáy, chúng tôi ñẽn quãtreã không vào xem án quãm riêng củi phã ñõõ. Cõutheo bèngoaõ – mỗi đã ñhãto lôm, đã máy chũc gian – nhãin này phã ñõõ toáchõu qui củi máy mòu toã tâm vãcõng viẽ rá lãphõu táp.

Lũc sãp tõgĩaõ tôi cõumáy lôm xãgiao lãm cho bãToãng Thõ kyùsung sõõng ra mã: "Thõ bã hẽ ñõ ñẽn toã giã lãphã ñõ ñẽn ñõu tin trõõu hẽ. Ñõulãchia khoã mõucõu bí mã. Ai cõuñõu tin ñõ ñã lãcõutã củi Bẽ ñã Phã chúng tôi cõng cõ ñõõng ngõõ cõumõ viẽ chí thãnh cã ñguyẽn mã roã tá ñẽnh tiẽu trõõ khoũ cã ñthuõc men gì củi" Bã bẽ tay tôi ñõng ñhiẽ vãcã ñã cõcã ñã ñẽu gì, ñõng ñã viẽ thõ cho bã bãseõcung cã ñã ñũ

✠

Chiẽu hoãn sau, cõu viẽng thãnh chõu củi tôi ñã ñãnh cho phã "Unitarian Universalist Church" mãtrũi sõuTrung õõng ñã ñã ngay trong chãu thãnh Boston tá mỗi toã nhãto. Ñõng 4 giõõchũng tôi ñẽn cõ vã ñõõ mỗi nhãn viẽ ñõ ñõ vã

khách nông. Tại đây Tiến só Dana Melean Greeley. Chuâtòch Hoả nông truyên giáo, niềm nôi tiếp chúng tôi vãnggiời thiệu vôi cầu và khải, nông 7 ngổô, 6 nam và một nữ trong Ban chấp hành. Liên sau rồi mỗi phòng viên của nhà bàu Boston Post xin phép nhiếp ảnh Tiến só Greeley và tôi¹. Xong xuôi, chúng tôi, chuúkhách, ngoài quanh mỗi ban hoá xoài maotrên mặt nãonãe máy dĩa bành ngoi và nhõng chêm traø boá khoi. Và nài câu chuyẽn, Tiến só Chuâtòch nõi ngoi:

- Chúng tôi thuộc về phái "Unitarian"; cữh nay mỗi ít lại, cữphai "Universalist" gia nhập và chúng tôi trõu thanh mỗi giáo nõi lại tên là "Unitarian Universalist Church". Chúng tôi tin tõing õũnõu Jesus, õusũh Phuõc ản, nhõng trũ vôi Giáo hoả La Mã lãphai tõi sung nõi Jesus nhõ con trõ, nhõ chính Chuõ trõ, chúng tôi chũ kính trõng nõi Jesus nhõ mỗi và Thành maothoả. Con õng lãngõõ của Phũ giáo, õng quan niềm nõi Phũ nhõ theãnã? Nõi Phũ lãngõõ Trõ, lãChuõ trõ, hay cũg chũlãmỗi và Thành?

---

1. Hoàn sau hỏi nãng ản lên trang nhũ và nẽatõn: "Nõng Tã gặp nhau".

Trở lại khi đến đây, tôi đã vội nghe ông Grayson, người thông thạo tiếng Anh của tôi, nói về giáo phái này mà ông là một tín đồ của chủ trương của phái gần với chủ trương "Vấn vấn nông nhàn thế". Tôi cũng hoàn toàn bị sa vào chủ trương này, không để lại những vấn đề mà các hội mà tôi cho là kỳ quái. Một lần nữa, tôi có thêm bằng chứng rằng người Tây phương thích "Y nhân, bất y pháp"! Tôi mất công vào tận hội lại ông Greeley:

- Xin lỗi ông, ông quan niệm một về thành nhũ thế nào?

Ông chờ nào, tôi đã vào trình bày ý kiến của tôi:

- Phái chúng ông quan niệm một về Thành là một người của nhân loại, những nhà xuất thế gian nghĩa là vượt lên trên tôi này là số về những của Cao cả nhất, của tuyệt vời là Chuà Trời? Thí dụ tổ phàm phu đến Chuà, những cao trên phàm, thì trên chiếc thang ấy, những về Thành ít ra cũng treo một năm ba chữ nhất, phải vậy chăng?

Ông Greeley gật đầu, trong khi chờ đợi ông chạm chuông và gõ cửa. Tôi nói tiếp:

– Mỗi vò Thành ñөөѳ Thөөѳng ñẻáhoà ít ra năm
chũc phàn trầu, toà tiếp.

&

Ñêm ấy, sau khi ñẻán töѳ giao vào cầm ôn gia
quyẻn ông Muller, quầm lự Trung tâm chừng toà ôu
trở chừng toà lo sắp ñẻá hầnh lự ñẻá sắng sồm
hầm sau ñẻ New Haven thầm Ñẻi hờ ñөөѳng
Yale, ñẻi Thầi Quầng Liẻn ñẻá theo hờ hai ñẻm,
vào ñẻá lầ ñẻá tầi ngoả vồu Tieẻn số Richard Abot
Gard, mỗi bầ ñẻá ñẻá ñẻá Saẻ Gom vào ñẻi thuyẻ
tầi Xầu Lồi mắy lồi.

New Haven (13-9-62) – Chừng toà, theo ñөөѳng
hầng kờng, ñẻán New Haven vào buồi chừi, ñөөѳ
bầ số Lorrin A. Shepard ra ñẻm. Bầ số goẻ ngồi
Thuyẻ Số, ñẻi tieẻng Phầp rằ thầ.

Chừng toà ñөөѳ ñẻá về Nha kầh, ngay trung

taân Nãi hoặ ãông Yale laônôi vaò naên trồôu thay
Quaêng Lieân ããotheo hoặ.

Trong caâu chuyền ôubuoá côm toá hoân aý, bàu
só Lorrin ããotaân sõi vôi chùng toá rá nhiều veàtinh
hình chính trò vaòxaõ hoã cuâ Myõ quoa. Phaù giầu
quan trông nhá maøchùng toá nháñ thay trong lôu
noù cuâ Bàu số laøthau ãããthôô cuâ dañ chùng ããã
vôi chính tình. Nãi khai Bàu số noit: "Sõi phaù trieñ
kinh teácuâ xõusôuchùng toá tieñ rá nhanh vaòrá
hieñ quaù vì vaý ãõõ sóng trôu neñ quaù deã Dañ
chùng ãããxaõtheo nhõõng caù lôit vaã chá ãããlañ
cho cuoít sinh toà hang ngay cuâ mình ãõõc nhiều
tieñ nghi, nhiều vui thuùhôn. Beàngoañ, coi tuoàng
nhõ hoĩ rá chuítãñ ããñ chính trò, nhõng sõi thõc,
hoĩheá sõi laõlô ããõng hay thõõõ. Moã khi coùbaù cõu
hoĩ bouthañ xong laøkeããããlañ phañ sõi troñ veñ
roã, vaøphuùthau moĩ vieã cho nhõõng ããã dieñ ãõõc
hoĩ baù. Do ããã maø trong choáñ nghò trõõõng coù
nhõõng sõi lôit duñg quaùñããng vaølañ phí công quyõ
chõa noù tôit vieã nõõu lañ khi khoàng ãõõc giầu
quyeá ãõõng vôi nguyềñ võng cuâ dañ vaøquyeàñ lôit
toá cao cuâ quoa gia". Bàu số toúra lo nhiều cho tieñ
ñõã nõõu Myõ Bañ ããñ vañ ãããnhãñ công, Bàu số

cho biết còn những toà chòu bí mật, chuyên mô những công việc nghe của Âu châu nữa sang Mỹ nữa làm thuê và ở ở các gia đình với mỗi cái gia đình gặp ba ở quê nhà Lai nữa, có rất nhiều anh trai thích cưới với Anh, với Nữ, v.v... hôn các cô những công việc Mỹ thông ít thích chăm nom việc nhà Tuy nhiều về mặt tin tưởng thì trở về thì thích đi thăm thú hai, 80 phần trên dân chúng không cưới ở nhà. Theo thống kê 1959 thì 60 phần trên nhà cưới ở nhà và 95 phần trên tin cưới những nhà

✠

Lại mỗi phen nữa, chúng tôi phải ngó ngàng với cảnh trường Yale, cưới ở năm 1700: không biết nữa làm ranh bán, trường vào các phố dính liền nhau. Nhiều làm cho tôi ngạc nhiên nhất là nhà số các kiến trúc của trường này xây theo kiểu "Gothique", khiến tôi lúng túng hỏi họ: Làm gì ở đây lại cưới nhiều nhà như thế?

Hoàn sau, tiếp xúc xong với Viện trường, chúng tôi nữa nữa nữa nữa xem Thơ viết, cao 15 tầng, dung 300 nhân viên vào xây xong từ 1930. Tại đây chúng tôi gặp Giáo sư Huỳnh Sanh Thông, dạy

Vieã ngöô Ngöôõ ñaän thaáp, còu beà ngang, dàng ngoaõ ñôn giaâm, Giã sô vui veütieáp toã, dañ ñi xem ngañ ñeàsàùh Vieã ngöô thaã laøngheo nam, chà ñoã möôi quyeã, vañ chöông chieãm boãn, Phaã giã chieãm saù, quao cuã Thaý Quãng Lieñ. Ông Sang mong toã seõgiuáp ông ñeãtaêng soáloõng ngañ saùh Vieã vañ.

Trong dòp nay, toã ñöõc bieã Ñaì hoã ñöông Yale ñang xaý caá möã Thö vieã ñaë bieã, theo möã loã kieãm trù toã tañ vöü söi cháe cháñ còutheachòu ñöng noã söù tam phaùcuã bom nguyeã töü ñeãtaeng tröõnhöng saùh quí ñaõtöng gom gòp treã theágiöü. Chi phí xaý caá nay seõtrích trong möã quyö60 ngañ Myõkim cuã möã ngöôõ cheã di taëng maogañ möõ ñaen nay tröông chõa bieã dung vaø vieã gì.

Ñaì hoã ñöông Yale laø möã trong nhöng tröông lòm cuã Myõ thuoã tieã bang Connecticut, só soãtreã 10 ngañ thì phaù. Toã khoãng còuphöng tieã ñi thaen kháp thanh phóãNew Haven, nhöng còutheo dieã tích lòm lao cuã tröông vaønhöng cô sôuloãg laý ñoãsoãnaen trong khu vöõ, toã còucañ töõng raeng, neãu thieã Yale, New Haven còuleõseõ buoñ teulaen.

Cành thanh quả 20 phút ô tô tới nhà của Gia đình nằm trong một công viên lớn, nông trại xung quanh, một bãi cỏ sau sân sau, có cây u nhai tách tách. Phía sau, Gia đình có một vườn rau cải và cà chua. Thấy trái cây tươi ngon có một phần hoa hồng không, ông bảo: hãy dùng phần hoa hồng thì trái lớn, những cây không ngon và cũng không có bằng vườn với phần củ hay phần củ.

Chuyến trở về, chúng tôi ra xe tải, có bao Gard và hai con, một trai một gái cùng tháp tùng.

Tôi này sang làng của Srurbridge, nông trại 200 cây số trải qua ba tiểu bang: Connecticut, Massachusetts và New York. Là một, một là danh cho một chiếc, phong cảnh hai bên đẹp vô cùng, nhiều nơi giống như Núi Lạt.

Srurbridge là một làng của những người Anh châu di cư lập nghiệp trên Theá giới mới, cách nay 150 năm. Những người nông trại sống thu nhập của họ, Chính phủ giữ lại với tất cả những gì của đời sống, cô đơn và cô đơn thì cho xây dựng lại những theo hình dáng và với tất cả những thu nhập. Muốn và xem, phải mua về một người

lôm lao hai Myō kim, rōō. Chùng toā tá cáu lao 4
ngōō, leōra pháu chi nēn 10 Myōkim, tōu trên mōi
ngan ñoàng bāc V.N., nhōng nhō Oā Kyōcouthēkyū
giāunēn toan ñōi ñōōt miēn. Gian nha chùng toā
vao ñāu tiēn laocūa mōi noāng dân, nōu thap, nēn
ñāi nēn. Cāunhañi vāng, mōi coāgan ñōi 18 tuōi, aēn
maē theo loā coāng ngoā löā ñāu. Coātiēp chuyēn
vōi chùng toā vāhoū giōō – "Coākhōng cōñōng hoā
sao?", chùng toā hoū lai. Coācōō: "Toā laōngōō cūa
150 nān trōōu thì lam gì cōñōng hoā". Thāi ra cō
ñāu pháu laogan nhaqueāvaōxōa nēn mōi ñōu Cūng
nhō tá cáunhōng ngōō lam viē trong cāu lang lāi
lung nay, cōlaōngōō cūa Chính phuūthueāñēgiaū
ngōō xōa, lam nhōng viē xōa, trong nhōng boāy
phuē xōa, gan nhō ñōng troōtreān sān khaū. Tōgiaō
cō chùng toā raū böōu ñi xem lan löōt mōi loōren,
mōi may xay bōi chay bāng quat giōu mōi trai cōa
may dung sōu nōōu chay, mōi loōgōm, mōi nhaōin,
mōi tiēn lam ñōa da, mōi noāng trai vōi nhōng
chiec xe boōto tōōng, mōi nhaōgian vōi nhōng ban
gheābāy giōkieām khōng ra, mōi chuōng nhōa thuē
ñi lāc vāñāē biē nhaī laochoāxōūphat "beū xaū"
trōōu cōng chùng. Cāu bān hay tōōng tōōng mōi
cāu sāj ngoā trōi, cao ñōi 5 tá, vuoāng vōu mōi beā

ñoã2 thồũ. Trên sạp ấy, ngồũ ta trông mỗi cây
 trĩu hình chồũthấp, nhông cánh ngang khoàng phẩ
 lam bằng mỗi khừ gõmabằng nhốũng mẩnh vàm
 ghep lại, chia lam hai phẩ, cồũkhoet ba loẩ mỗi
 lỏm ôũgiổã, hai nhouhai beẩ. Sau khi ñoã toẩ nhẩ
 leẩ sạp ngồũ ta dồũmẩnh vàm trên leẩ, bẩ toẩ
 nhẩ chui coảvỏ loẩgiổã vổñẩể hai cồũm tay vổ
 hai loẩnhồ Xong ngồũ ta ghep miểng vàm lại vổ
 toẩ nhẩ bò ñẩ vổ tay ket vổ cây trĩu Bỏ ñồũng
 gồũng ñồũng nhổ theẩnẩ, tiếng Phẩp gổi lổ"clouer
 au pilori". Lừ nhồũñổ sẩh, thẩy mẩy chồũnẩ vổ
 cồũg hieẩ sỏ qua ñổlổmổ loẩ hình phẩ, nhông
 nẩ mồũ hieẩ "beẩ xẩ" lổnhổ theẩẩy.

Ñể trổ, chừũng toẩ vổ mỗi quẩm cồũ. Ai ñẩ
 ñổ nhốũng tieẩ thuyể Phẩp xổ cồũhình veổnhốũng
 cẩ quẩm trong lổng, vồũ táũ bẩũg hieẩ vieẩ bẩũg
 chổ"gothique" cẩũh cẩũ hình hieẩ quẩm - hoẩ con
 ngổã, hoẩ quẩũchuoẩũg - ẩể khoẩũg khoũ mẩm cồũũ
 khi gẩp lại cẩũh nẩũ trên thổc teẩ Vổ trong thì
 cồũg nhổ ôũcẩ nổi khẩũ, toẩ lổbẩũ gheẩmổ mẩ,
 coẩloẩcũẩ dổ vổũg. Cẩũ coẩcẩ bẩũñồũng mồũ khẩũh,
 soẩ cẩũ thổũ ẩ, ñể mẩ nhốũng bẩũ phẩũ rẩ lại
 mẩ. Ôũñẩẩ "bẩũ bũũg". Mỗi khẩũ phẩũ lổmổ Myổ
 kim rổũũ, cồũtrẩũũũtiểũ rổũ thẩ hoẩmổẩ ẩ bẩ

nhieâu laoaên, vôùi ñieàu kieän laotröolaàn ñaui cöngöôü müè xuè cho mình com máý laàn sau thì mình pháü töicung phuäng.

Äñ xong, leân xe ñi quanh möi vong. Caù bañ ñöng töông laoaôoânheù Khoäng, lam gì thöü aý maø cöoôtoä Ñaý laomöi chieá xe bañh goãdo hai con göä möng to bañg caü toákeü, chaý chañ chañ, tung buí möt tröü. Nöi thuñhaá trong lam cöuleölaø caü hoànöôü xanh lam cho ñhöng con bañh nga theñ traéng, treñ cöomöi chieá caü maü löp ngöü ñhö maü nhaø

Toá queñ nöi laø caü lam coá nay ñang söng ñöng, trong möi cô söüñeäu cöngöôü lam vieü vaø lam theo löá coá töönoäng traí cho ñeäu lörem, maý xay böá, lögoán, v.v... Möi buoá ñi thañ lam nay com hôn ba nañ ñöc saùh veäthoñ xoñ vaüñöü söng thöü xöa.

Ñeäu 3 giööröôü chieäu, chùng toá tröü veä New Haven.

Về năm New Haven, Ông Gard tiếp nối mỗi tuần của Ông Malalasekera như chuyên viên toàn thời gian tại New York gặp ông hàng tuần về tình hình Phát triển ở Việt Nam. Hai ông và bà Gard cũng nối tiếp mỗi tuần làm việc ngay 17-9-62 với hai ông và bà Malalasekera hay rằng toàn nhân viên và sẽ nên với người thông thạo của toàn.

Hình như toàn nhà nội ra về mỗi lần giữa Ông Malalasekera và toàn. Ông là một Chuột chích nhà tiên Hoá Phát triển Thế giới và liên tiếp giữa thời nay từ năm 1950 tới năm 1958, suốt bốn mùa. Năm 1951, ông cùng tham gia Phát triển Việt Nam, làm Hoá Phát triển Nam việt hoá nông nghiệp máy móc. Họ đã long trọng tiếp ông tại trụ sở tại làm của Khánh Hồng mỗi tuần của Hội Tịch Tâm, vùng Hoà Hồng, ngoài ô Sáo Gòn, theo lời yêu cầu của Thống đốc toàn Toá Liên, làm vậy là nhà diễn của hội Phát triển Thế giới tại Việt Nam.

Sau khi ở Hội Sáo Gòn hai tuần ông Chuột chích Hoá Phát triển Thế giới ra Bắc, trở lại Huế rồi Sáo Gòn, trở về khi lên máy bay về Colombo. Đó là cho

năm 1956, tôi mới gặp ông trôlai ôcuoã Hoã thaù Vañ hoà Phaï giãu tại Tân NèLi, Ấi Nõ Sau nòi ông nõi Chính phuTích Lan cõula Sõutha tại Moscou, ñeavà năm sau nhãm chõu Nãi biãu thõong trõc củ Tich Lan tại Hoã ñoàng Liên hiệp quốc, ngang hàng với Nãi sõi

Tuy ñeavò cõuthay ñoi, con ngõõ củ ông cũ Chuõtõch Hoã Phaï giãu Theágiõu vàn trõõ sau ñõ mã. Chieù ngay heñ, tôi vaõban Kyõ ñãõ gặp lại ông tại tõ thã củ ông, goãn nhieù phong trong mã toã nhaõ là mã mãy tõng rõng lõm. Vàn giãm dò vaõvui veũnhõ mãy ñeñ trõõ trong chieã àu ñãõ giõng ñõ sõ mi vaõchieã "sa rõng" mã caõ pheãõõ, ông Nãi sõi ñãõ ñeñ cãõ hoũ thãñ tôi tin tõi Thõõng toã ToãLiên vaõPhaï sõi nõi nhã Roã cung Oã Gard, ñãõ ñeñ trõõ vôi bõ chũng tôi ban veãõ ñãõ thãnh lãp Trung tâm Vañ hoà Phaï giãu Theá giõu, hoã bõ củ và Giãu sõi Nãi hoũ ñõõng Yale. Ñeñ 7 giõõtoã, hai ông bõ Malalasekera mã chũng tôi ñi hiãu ñãõ cõm.

Xe ông Nãi sõi cõutãõ xeãvõu bõy phuẽ riẽng. Treñ ñãõ Myõ ñãõ laõ ñãõ ñãõ, tôi nõi ñi cung chũtreñ mã chieã xe khõng phuũ chũlãũ. Nhaũ

dòp lờu thông trong thanh phố Nỗũ Ôồ, toâ xin
nờu sô qua cầu xêủông vaøphaân khu ôủnây.

Còutá caùlaøboán khu: Nỗng, Tây, Nam vaøBaé.
Moã khu, ñông saùñõõc xêudoõ, xêungang. Trồ
moã vaø trồong hõp ñaé biế tá cáu cầ ñông
ngang vaødoõ ñeủ khoâng còumang teủ maø mang
chõ hay soá hieủ. Ñông doõ thì goỉ laø ñaỉ loã
(avenue) ñaủ ñaủ ñang A, B, C, v.v... Ñông
ngang thì goỉ laø ñông (street), mang soá 1, 2, 3,
v.v... Loã ñaé teủ ñõ theánaý rá tieủ cho khaủ
muỏ tìm phố Thí ñủ ñaủ muỏ ñeủ moã nhaø
vaø ñông soá 7, trong khi ñaủ ñông soá 3. ñaủ
ñeủ moã ngaũtõ, ñõ tiep xuẽ củ moã ñaỉ loã vaø
ñông soá 3 ñaủ ñông ñi. ñaủ ñaủ ñang, khoâng
biế ñông soá 7 ôủ veủ phía treủ hay phía ñõ
ñông soá 3, vì ñaủ khoâng còubaủ ñõchủ thanh
trong tay. ñaủ cõủthõreủsang tay mã ñeủ ñi ñeủ
ngaũtõ keủ cáủ nhaủ. Neủ ñaủ thấy con ñông
ngang mang soá 4, ñaủ biế ngay laø ñaủ ñi ñõ
hõng, ñaủ thấy soá 2 thì ñaủ quay goủ trõủlaủ vaø
tõnhieủ, ñaủ seủ ñeủ ñông ñaủ muỏ tìm. Traủ laủ,
neủ ñông mang teủ ñõng nhaủ vaủ lờ sõủ thì tõ
ñaủ, ñaủ khoâng laủ theánaø tìm ra ñõc. Laủ ñõ,

con mỗi nhà nằm làm cho việc lười thông rất tiện
lười. Nhà loãluôn luôn có hai chiếc, mỗi chiếc phân
làm ba khoang rộng rãi cho ba hàng xe, và chỉ trên
mặt loãcố sự hàng xe, ba chiếc lên, ba chiếc xuống.
Con cầu rộng ngang, tuy khá rộng vì có rộng ba
hàng xe, chắc mỗi chiếc. Nếu rộng số 1 là chiếc
xuôi thì rộng số 2 là chiếc rộng, còn họ thích
nhà của khu. Trên mỗi chiếc, xe chạy nhanh gần
nhờ ngoài rộng rộng. Ở mỗi ngã tư bỏ nhà nói
chạy lại, xe nào xe này ra ngoài nhờ những con
thường ở chỗ vào mỗi, cầu bắt tại hai tay gần nhờ
nằm cùng tay lại, mặt đất lên trời nhà, chân sự
sáng nhà "ga". Nhà xanh và toả ánh sáng của trời
nhờ bay, tiếng máy nhà nhau gần nghe rõ mình.

Xe cùng tôi ở trước mỗi chiếc khá sáng rộng.
Mũi trước cùng tôi quên xem bảng chiếc, những lúc
nhà chân lên tại thăm theo lối ở rộng ở cùng của tôi
thấy trên mặt thăm hai chỗ ở cùng "Farm Food".

Farm cùng nhà là nông trại; Food là thú ăn.
Vậy Farm là Food những thú ăn lấy ở nông trại, y
như toàn là rau củ

Chiếc ăn này do người của Hoa Thiệp Hồ
Nhà Ở ở thành lập; toàn bàn những món ăn

chay. Thấy cô sôucoùveũñoàsoä toâ nghó chae phau tróng trâu laén, vì laon sao kieán ra ñoàng khauh ôu moã kinh ñoahaø hoa vaølôm nhất theágiou. Nhöng khi xoácôa vaø ñeán phía trong, toâ môu bieá laotoâ ñaõ laén. Tuy caù ban chóa bò choàm heá, moã soá thöc khauh vañ phau ngoà ñoõ choã bôu leõnhöng ban tróng ñeàu ñoõc dañ tröou heá. Ban danh cho oàng Malalasekera naén ôugiöa moã phong roäng, nhöovaý maotoâ deãquan saù camh noãn nhòp khauh aên ra vaø vaølieá xem nhöng thöc aên do nhöng anh boá aên maë raá sang doñ cho nhöng ban xung quanh. Chúng bieá con hieäu côm chay naø khau bình dañ hôn khoâng, chöuôũñaý thì thaá laø sang. Tôotaán thöc ñôn ñeán ly, muoäng, naa, nhất thieá ñeàu laøthöũñaé giâu Nhöng môm aên, tuy toan baøng rau caù, vañ ghi trên thöc ñôn vôu nhöng teñ cuà caù môm aên mañ. Thí dưi thòt gaonaú naán, thòt boø naú röõu chaù, v.v... Chúng toâ khoâng khoũ mæn cöõ vaøai ai hình nhö cuõg tróng ñeãxem coi thöc teánhö theánaø.

Sau môm canh rau, boá doñ môm thòt boø Thì ra "mì cañ" noã vaø naén cho gióng nhö moã mieáng thòt boø Añ vaø, thấy khoâng meàm vaø ngon ngoĩ nhö ôucaù hieäu chay Saó Gon. Con môm thòt

gạo thóc ra lạt khoai tây tằm nhềuvaonaen thanh nũu gạo trắng thì nếp nhồng cũng không ngon miệng. Theámañae gheá Moá dĩa töohai Myõkim röôü ñeá ba, boá.

Trong lúc ăn cơm, ông Malalasekera hỏi tôi về những hoạt động của ông Chan Htoon, Hội đồng Hội Phật giáo Theágiõu lúc ấy. Tôi thú thật là không thấy làm gì, dù Nữ hội kyø thõu 6 tại Nam Vang còn nhiều quyềá nhò càñ phái thõc hiệñ. Ông Malalasekera bảo: "Tôi sẽ viết thư hỏi ông Chan Htoon. Theágiõu ñang ñi tìm hiệñ hội chiến tranh, hôn lúc nào câu Phật giáo chúng ta phải hoạt động gấp vaonhanh ñeácoábañ veáhoa bình. Phải ông, ông nên lấy tờ cườì PhòìChuítòch mañhaé nhòuõng Chan Htoon. Nếu ông Chuítòch làm ngò, ông còuboáñ phải trieá tạp cườì vò Phòì Chuítòch khàù vaøchung sòù hoạt ñộng ñộng ñôi chòlaâu nõã..." Tôi õhõuõxaõ giao, không nèm ñõõc trong tâm tâm câu suy nghĩ nhò sau: "Ông phạm nam ông Chan Htoon không làm gì, còn ông, ñã thi thoáñõõc ñieu nào suốá tằm ñem chap quyềñ Chuítòch?" Tháì vạy - vaøquaùlaømoá ñieu ñang buoñ - töø 1950 ñeá 1962, möõõ hai ñem ñang ñang troá qua maøHội Phật giáo Theágiõu, vòì hai

lần thay nĩa Chuýtòch, chĩa còmũa thanh tích nạo ãnàng keàngoả sõi lieân keá, trên ãnã tình, nhõng dân toá vaøquoá gia tu theo Phaá giao. Khoâng Nãi hoả nạo laokhoâng cònhõng quyeyá nghò nhaén vaø muố ñích khueáth trõng ãnã Phaá trên mọi phõng dieã, nhá laõnã ñõu, giao dưc, tởthieã. Nhõng chĩa thay mọi quyeyá nghò nạo ñõõc thờ hieã mọi phãn, ñõng nõi tron veñ. Phaá chãng hoãn áy, ông Malalasekera cũng thay nhõ vaý vaø trong thân tâm ông ãnãhoá tiế cho nên cóatinh muố còmũa sõi thay nĩa toá ñep? Nhõng duøtheá nạo, ông ãnãotúra thanh thờ khi, sáp bá tay nhau tởgiaõ ông nõi vôu toá: "Ông nhõuvié thô cho ông Chan Htoon như Neá ông áy vãn không chõu hoát ñõng, kyõNãi hoả tõu, ông háy ra õng cõũñi, toá sẽ ùng hoả ông héá tình." Toá nhưm nhõõng ñãp: "Toá không ñũũkhaũnãng laõh nhieãn vui quan trõng cũa mọi Chuýtòch Hoả Phaá giao Theágiõu. Vaulã, toá không nõi ñõõc tiếng Anh thì lãn theá nạo ñieũ khiẽn cầ cuõ thã luã cho ñõõc."

- Khoâng ngãi, ông Malalasekera hãng hai ñãp, toá sẽ kiẽm cho ông mọi thõng dõch viẽn xõng ñãng. Cóá yeá không phã õuvaã ñeãnay mãõũchoã nõãõc lãn viẽ.

Toá hoân sau, chùng toá láy xe hoá trôulái Hoa
Thánh Nõán, thu xếp moi vieä, tröôù khi sang Anh.

Ngày 18 tháng 9 năm 1962, chùng toá veañeán
Hoa Thánh Nõán bàng xe hoá ñeâm.

Khi rôö Nöü Ööü, chùng toá ñãgáp phâu moi
khoùkhañ, tuy không lôm lao, vañ ghi vaø kyüöü toá
moi kyünieñ không ñeþ. Ñeátramh moi ngay tieñ
phong voácöü chùng toá rôö khauh sañ sôm, tröôù giöø
mañ hañ hai hoâm. Ñeñ nhaøga, bañ Kyøban vôü toá
neñ göü hamh lyütai ga, thaũñi chôi vasañ côm toá roá
lieäi giöøtrôulái cho kòp chuyeñ xe. Toá ñoàng yuvaø
töông rañg chùng toá phâu khuañ taá caüröông trap
ñem giao cho moi phong nao ñöü nhöng không, bañ
Kyødañ toá lai moi cau tuúto bàng saé, möông töông
moi keäthuoc Baé, chia töng hoä lôm couñamh soá
ngoai moi hoä coutreo sañ chia khoà. Môühai hoä ra.
Bañ Kyøñaé vaø ñaý taá cauhamh lyü khoà lai, cá
chia khoà roá chùng toá ra ñi. Com ñoänöä giöølastöü

boãn phu. Bãn Kyølaĩ chấy xuoáng haàm, ra xe roả trôu lên vôi moả ngôô Myõda trảng com treu Ông nay nhanh nheñ vaù chieát va lịch to lên vai, tay xauh moả chieát khâu, com chieát thöuba thì toả vaøbãn Kyø cung khiêng vôi nhau. Theá laos sõi raé roả ñaõ ñöôc giaũ quyé. Hoũ bã Kyø vò còm tinh kia laos ai, bã bã: "Ông Chef de train ñay".¹

Chuyéa nay ôu Hoa Thành Ñoá nhôo kinh nghiêñ, toả không lấy phong quañ ñaé ôu Winsord Park, maos ôu moả khâu sañ nhôu ít phong lêu hôn, nhöng cuõng khâu sách seõ ñay ñuũ tieñ nghi cañ thieát, ngay ñeñ chæ phaũ boũra còu boả Myõ kim. Vañ ñeãaũ uoáng cuõng ñöôc giaũ quyé eãm ñeñ hôn, khoũ phaũ moả ngay hai buoả ñeñ "Cafeteria" dung nhöng dóa rau caũ lañh leõ. Caũh choả toả troĩ ñoã möôi phut ñi chañ, còu moả quañ côm Tam, vôi nhöng baũ côm, baũ canh rau noùng hoả.

Ñeñ phong giay tiep toả lue mũu sang, toả gaep laĩ nhöng ngôô quen, caũ hai vôi choòng Giavõ sô Leidecker. Oả Abbey hoũ thañ cuoũ hanh trình cuả toả vaos toũ veũ sung sôomng vaos haũh dieñ, khi nghe toả ca ngöi tinh hieũ khâu cuả nhöng ñoàng baos oàng

---

1. Chef de train: Ông tröomng ga, chæhuy ñoam xe.

maø toâ ñãõ ñõõc tiep xuù, cuõng nhõ nhõõng gì lai lung, xinh ñeõp, ñàng hoõc, maø toâ ñãõ maé thay tai nghe. Oâ Abbey hoù toâ nghó theánaø veà vieã taõng bõu chaõn dung baõng sôn maõ cho Toõng thoõng J. Kennedy maø toâ ñãõ cho ñõõng khung xong. Lùc ñãõ, toâ cõy ùm uoá vaø Baõch cung maõ chuyeán cho bieát, nhõõng sau nghe Oâ Abbey baõu phaõu laõn nhõõng thuù tuõc cõu phaõn phõu taõp, toâ ñõõ yù vaø quyey ñõõnh ñeá lai maõ bõu thõ caõm õn vòu taõn tranh, nhõõ Boã Ngoaõ giao Hoa Kyø chuyeán.

Theo chõõng trình, toâ phaõu ñeán thaõn maõ vaø toáchõu toãn giao vaø xõm Harlem củã ngõõõ da ñen. Nhõõng hoù lai thì ngõõõ phaõu tiep chùng toã lai vaõng maé. Giao sõ Leidecker ngoõy ùm õõ toã trõu lai queõ õng õu Fraderichsburg ñeá dieõn thuyey veà Phaõ giao taõ trõõõng nõõ hoõc õng ñang daõy. Toã nhaõ ngay lõõ mõõ, nhõõng võõõng phaõu caõ trõõng aõ tìm khoõng ra maõ thoõng dòch vieõn ñãõy ñuõkhaõnaõng. Baõ Kyø thuõ nhaõn laõ khoõng ñãõm ñõõõng nõõ caõng vieã. Ñieõn nay laõn toã theõn nhõõu tieã Oã Grayson, vieõn thoõng dòch vieõn ñãõu tieõn củã toã treõn ñãõ Myõ

Thay khoõng com gì laõn õu Hoa Thaõnh Ñõõn, toã baõn vòu Oã Abbey saõp ñãõ cho toã leõn ñõõõng sang

Anh quốc. Ông hòa với tôi hai hôm xong, vào rừng nhô vầy, báo mỗi tám giờ sau, tôi nhận nếu giấy tờ về tàu bay cho chuyển về ngang Anh, Thụy Điển, Pháp, Đức, Ý v.v..., luôn cả một ngàn phiếu 40 Myōkim của Bồ Đào Nha giao tặng năm mua sách làm kỷ niệm.

Chiều ngày 23 tháng 9 năm 1962, ban Kyoto tôi ra sân bay trở lại là Nữ Oa, nên tôi lấy phi cơ P.A.A. sang Luân Đôn. Trở về tôi có biết thò cho Ông Grayson, yêu cầu ông ra thăm tôi nhà hàng huyền thoại trước trở về khi chia tay nhau có lẽ là vĩnh viễn.

Tôi Nữ Oa, 7 giờ tối, những trò chơi sáng môn Phi trường ô nhiễm làm lao động Mã Công ty hàng không có một tòa nhà riêng, mỗi tòa mỗi về làm bằng ba tầng báo phi công Tân Sơn Nhất, hai ba tầng lại, nguy nga tráng lệ không tởm tởng. Tôi cũng những nhà này cái theo một vòng tròn. Những ô nhiễm chúng tôi, thấy lòng lòng nhà ga của P.A.A. trở về mặt những không làm sao qua nữa, nếu không dùng xe taxi, vì không khà da, phải hành lý kèm cang. Chúng tôi nhanh bỏ ra 3 Myōkim về nhà một taxi.

Nếu nhà ga P.A.A. ghi giá vé vào giao hành lý xong, chúng tôi kiểm tra giá vé, chỗ ngồi, chỗ nằm. Trên đường, chúng tôi cũng chen chúc, kê nỉ ngồi ở trên con đường bay, cầu phi công của hàng chục Hãng cá nhân hay nhập xuống liền liền, nào nhiều liền họ. Bà Grayson nào? Thấy ai vờ dặc cao lồm lổm nom nhìn, nào mồm nào má má chúng thấy ông ta. Trong loa bảng có tiếng gọi hành khách thì Anh, bà Kyotien tôi nên chờ vào chúng tôi tổ gia đình sau mỗi cái sự tay không nhiều.

Ngày 6 giờ sáng hôm sau, tôi nên Luân Nôn. Tôi nhìn nhìn sẽ có người quên ra nào vì nào báo tin trở về. Nhìn nhìn trở về trong sau, không thấy mỗi ai. Hàng khách cũng mỗi chuyến taxi nào là lỗi thì họ. Nhưng ta họ tôi ra xe của Hãng nên vào chầu thanh, tôi tổ chức, bà rằng có bà trong giá vé phải nên nên tôi. Nên phải, rồi mồm, mồm lên phải qua, chúng thấy ai câu Không lẽ ông này má, tôi nhớ mỗi bà phụ gọi mỗi chiếc taxi. Xe nên, bà phụ mang họ tôi hai chiếc và lịch lồm, tôi mở tiền trước công bà ba hào Anh. Bà trước tôi mỗi hào, rồi rằng hai hào nữa rồi. Thấy vậy, theo giá lên hai hào là nên, nhưng tôi nữa ba hào y muốn thông công số sáng. Thế mà bà không

nha, duổa còu còu. Mỗi gông ngay thá vổ còu thea nòu laổ tòi trớng maổ ngồ. Vieổ chúng ta neổ chieổn nghiổn.

Toổ ñoổ ñoổ chổ Sòu quaổ Vieổ Nam cho baổ taổ xem, baổ nhaổ laổ bieổ vổ roổ maổy cho xe chayổ. Trổ luổ nay ñoổ khaổ saổng roổ, nhổng nhaổ cồ hai beổ ñoổng vaổ com cồ ñoổng, ngoổ loổ chổa maổy ngổoổ, maổy xe qua laiổ. Khoổng khí buổ bình minh thá laổ trong saổch, giổu laổnh taổng ñoổ raổ nhanh, toổ phaổ keổ hai caổnh còu leổ vổ choổng khaổ "len" mồu bồu run.

Tồu Sòu quaổ - mỗ ngoổ nhaổ hai taổng thaổ thaổ, naổ trong mỗ vung còu veổ ngoổ oổ khoổng sang khoổng heổ - toổ baổn chuoổng. Mỗ ngổoổ Anh maổ mồu maổ nhaổn ra mồu còng. Toổ hoổ còu ai trong Sòu quaổ khoổng. Anh baổ chổ còu mỗ tuy phaổ ngổoổ Vieổ thoổ. Toổ nhổ anh hoổ toổ khaổn haổnh lỳ vổ trong vổ tòi giổu thieổ laổ baổn cuổ hai oổng ñeổ nhaổ vổ ñeổ nhổ Tham vui Mỗ chổp sau, baổ tuy phaổ phía sau ñi ra, toổ nhổ keổ ñay nòu cho hai baổn toổ hay. Hai oổng ñoổ loổ cho nhau, oổng nay tồoổng oổng kia ñi ñoổ toổ, roổ cuổ hai oổng ñeổ khoổng nồoổ chieổ chổn aổn.

Ngày 9 giờ gặp nhau ở nhà. Tôi chờ cho biệt lập phòng nhà máy xong tại một khách sạn cũ Hoá quan Hoá Phố gần Luân Nôn vào mỗi buổi tối. Thế thì tiền qua Chủng tôi và bạn T... ở ngoài ra xe nên nội trú.

Đợt này, tôi có dịp khám sát qua những năm khách biệt của Luân Nôn và các thành phố lớn ở Mỹ. Những công việc, như học, các xe nên chạy phía tay trái, xe buýt hai tầng, nhà cửa hiện bôn có kính, không khí Sài Gòn bao nhiêu. Hotel Eccleston, chỗ tôi trú nằm vào góc Square Eccleston là một khu vực như xưa hoa thơm cũng nhỏ có thể không có gì nữa biệt. Phía trong, khách sạn có phòng ăn, phòng trà theo lối cổ điển, sang vào buổi trưa. Ngày nên, kể luôn bữa ăn sáng, giá vào khoảng 7 Mỹ kim. Thế là nên hôn ở Mỹ vì phong như hôn, một giờ, lại không có ra-đô hay vô tuyến truyền hình. Tôi kể đây nội cho Hoá Phố gần bạn tin tôi nên tôi và bạn nên vào khoảng 4 giờ nên nên.

Trũisôucũ Hoĩ Phả̃ giãv Luãn Nõn ããtãi soá 58, công trõông Eccleston, kinh ãoãLuãn Nõn, mõi cãn nhaolãu mõi tõng, hai gian, khãuroãng vaokhãu saũ, giõã mõi dũy dũ, toãm laotõ thãt, cho nẽn tũnh mũch.

Sau tiẽng chuoãng keũ cõa, mõi thieũ nõõra ãõn toã vaõõa vaõ vaõn phong baõToãng Thõ kyũõũphĩa haũ. Baõ nõi tiẽng Phãp rãt thãb, tuoã trẽn nãn mõi, ãõ thãn vaõgiũp viẽ cho Hoĩ ããolãu nãn. Chĩnh baõããbiẽn thõ cho toã lũt toã con beãn Myõ cho hay Hoĩ Phả̃ giãv Luãn Nõn seõvũi long tiẽp toã. Toã hoũ thãn Oã Humphreys, Hoĩ trõõng. Baõ cho biẽ õng cõnhaõ õũxa chãũ thãnh vaõthẽanaõ ngay hoãn sau toã cũng gãp õng vaõbaõmõũ toã cõ gãng ãẽn dõibuoã diẽn thuyẽt veãPhả̃ giãv dõĩ cho hoãn aỹ vaõ lũt 18 giõõ

Baõcho pha traõnẽm bãnh ra ãã toã roã mõi toã ãĩ xem Hoĩ quãm. Trõõũ tiẽn, chũng toã lãn lãũ xem nõi thõPhả̃ vaõtãp thã thieũ. Cũng nhõ õũ Hoĩ ãẽnhaũ Thieũ hoũ beãn Myõ sõĩ thõõphõõng tã ããũ rãt laõgiãm dũ mõi tuũcao, trẽn ãã mõi phõ tõõng Phả̃ bãng ãõng, kiẽũ Thũ Lan, hai lõĩ hoa

roài thoài, không chài nếm, không lö höông, cũng không dóa quai Tinh thài chung cuài Phai töu Taý phöông thieän veà choã hoẽ vaø hánh giài lyühôn lao thöông. Gặp dòp lao hoĩ nhac löi di chuè cuài Phai: "Sau khi ta nhap Nieá ban roài, hay lay giài lyü cuài ta lam thay.

Hoẽ thì Phai töu Luân Nöân, döõu söi diu dat ñay ñuü khaünaäng cuài ông Humphreys, cöü thö vieän raí nhieäu saüh quí, möi tap chí tên Middle Way (Trung ñäb) möi thäng xuaí ban möi kyø ban vôü cöü giaütrè, möi thieän ñöông lao choã hoĩ thö Phai vaø lam læ nhaän ngay Phai ñäm. Ngoai ra hoĩ con cöü möi phong hoíp cöü theä bieän thanh giäng ñöông vaø möi cô quan phai hánh kinh saüh.

Ñap löi hoü cuài toài, Bao cho bieä Hoä Phai giài Luân Nöân ñöäng ñöä 600 hoä vieän, không cöü chi nhaüh öü caü tanh, nhöng soäng öü Anh theo ñäb Phai khaü ñöäng, ñöä möi traën ngan ngöü chia raü raü cho taí caü 16 ñoan theä hai do Taäng giaü laüh ñäb (English Sangha Association vaø The London Buddhist Vihara) vaø 14 ngoai Luân Nöân, hoan toan cöü sæ Ñäc bieä cöü hai hoä lay tên Cambridge University vaø Oxford University, nhöng nhöng

ngõ không phải sinh viên của hai trường Nại học cũng gia nhập nữa.

Toán học thêm nữa mua một số kinh sách Phật giáo bằng Anh văn. Bao cho biết tại Phòng Phát hành có bán nữa chưa sách, còn phần kinh điển dịch từ chữ Ba li ra, thì phải tiếp xúc với cô Horner, Tổng Thư ký của Hội "Pali Text Society". Bao khuyên toán học hoàn sau nên trở lại sớm nữa có như thế thì giờ xem qua các sách và lựa chọn. Nếu không mà thôi giờ toán học Bao cho kêu một xe taxi và cho toán học nhà cô Horner. Cảm ơn, bao kêu nên thoải mái sau khi có cô Horner nhận tiếp toán học, bao mới kêu xe và đưa đến nhà toán học khi bắt tay chào tạm biệt toán học.

Xe chạy nữa một phút và nữa trở về một gian nhà lầu, nên vào một phòng khách riêng. Toán học chuông. Nghe tiếng mõ của nhà trong, rồi thì cô ra. Một bà già già gọi tên bà Hết, thu hình bên ngoài hôm trong một chiếc áo bà mầu, lúi lúi ra giờ hai cánh cửa ra ngoài thì Toán học Bao vào cho biết ý toán học gặp cô Horner, Tổng Thư ký của Hội Pali Text. Nạp lời bằng một thư tiếng Pháp cũng vào khách sạn, Bao tới giờ thì Bao chính là cô

Baý laâu töng nghe danh vaõnoõc ñoõc moã vaõ cuoán saùh cuã Coãdòch, toã thaã heã söù ngaõ nhieãn tröõu söù lam vieã cuã moã ngöõõ ñam bascoùtuoa vaõyeã ñuoã nhö Coã moã trong nhöõng dòch giaõnoã danh theã giõu. Toã hoũ sô Coã veã công trình dòch thuaã cuã Coãvaõtoũyumuoã mua moã soãkinh saùh chöõAnh vôũ soãtieãn 60 ngaõ baõ maõtröõu khi ñi toã ñaõ ñoõc Hoã Vaõ hoã Aũ chaũ (The Asia Foundation) tröi giup. Coãsoãñ vaõtrao cho toã moã xaõp muõ luõ, toã caõn daõ nhöõng ñieũ caõn lam ñeã thöc hieãn vieã mua saùh maõthuũtuõ khaõphöũ tap. Trong luõ löõ qua tieãg laõ, Coã hoũ toã bieã huõ thuoã laũkhoãng vaõmõõ toã moã ñieũ. Ngoũlaõ caũ bình tro thuoã, toã thaã nõũñaõ ngaõp. Thì ra Coã cuõng moã beãñ vôũ toã, khoãng coũñieũ thuoã lam baõn trong nhöõng khoãng vaõn canh daõ, khoũ coũ hömng maõvieã hay haõg haũ maõdòch thuaã ñoõc.

Caũ chuyeãn mua saùh xong, toã caõ töõra veã Coãñoã toã ra töũ cõã, khoãng queãn, tröõu nõũ dung ñieãn thoã keũ hoãtoã moã chieã taõ xi.

Döc ñoõng, ñem phoãñaõñoũ phoãbaõ moã caũh gaõn traũ ngöõc vôũ caũ ñoã thanh lõm beãn Myõ Ñoõng ít saõng hõn, nõũheõp vaõít ngay thaõng hõn,

xe coãvaønhieàu nôï laï quathoã thoã.

Veàtôù khàùh sañ laøtreân 7 giôøtoá. Toã töï vaán: chieàu nay aên côm ôũñaâu? Coutheaãaên ngay tại hieàu côm cuã khàùh sañ, nhöng nhôũneã nhöõng dóa rau caũ laï leõ beãn Myõ toã thaý ngàm quàu Moøtuũ tìm maũh giaý ghi maý ñòa chænhaøhang côm chay, toã couyũthoõm thòu möï böã cho bieã muũ, nhöng laï ngàm tieãn xe vì hieàu naø cuõg ôũxa choã toã truũ Thoã thì còuxuõ chôn ra phoãñeãmaẽ cho "con taõ" noũloã mình ñi ñaũ laøñi. Möõ laẽn phũ sau, toã tìm ñöõ möï hieàu côm Taũ, hay quàu nhoũnhö Vañ Loũ, Taãn Trai cuã mình ôũñaũ, nhöng baũ toãm thòu aên maũ. Toã xem thöẽ ñôn, löã nhöõng möm rau caũ nhieàu, baũ cho nhöõng möm aý maø"noã mít, noãphích", nghóa laøñöng ñeãthò, ñeãcaũ Anh taũ phuũvoũ mieãg hoũ: "Nò xöũ chai?" - oãg aên chay? Toã gaũ ñaũ. Anh ta hoũ toã ngöõ ñöũ naø, khi nghe toã noũ laø ngöõ Vieã, anh ta la buũ buũ... roã cöõ böũñi. Yũanh muõa noũ: Anh töõcaũ xöũchieã tranh ñeã aũ

Chieàu hoãn sau, ñùng 3 giôø toã ñaõcoumaẽ tại truũ sôũ Hoã Phaũ giaø Luañ Ñoãn. Oãg Christmas Humphreys ñaõñeã tröõ toã, caũbaøvaønhieàu nhaãn

vài khau trong Hoai. Bao Toang Tho kyutöoi cöôü giöü
 thieu toai vöü tai cau Daung ngöôü cao thong, cöüchæ
 qui phau, ông Humphreys – maocöungöôü nou laoCoá
 van phap luaü cuä Hoang gia – laemoä Phaü töüxuaü
 saé. Khoäng bieät công phu häi thuücuä ông nö theá
 nao, chöüveamaé hoé van, ông laemoä nhaü tai, tau
 giaümoä Phaü hoé Töi nieü thöng duäng, nhieu saüh
 nöi danh vaö nhieu baü baü giaütrö. Bao thì couveü
 phuü haü, ñaü ñaöhön ông vaöcuöng nö ông, nou
 tieäng Phap raü thaü. Sau khi troé chueü ñoä mööü
 phuü, ông xin löi toai sang phong canh ñeäcuüsoüü
 vieü sap ñaé cho buoi dieü thueü ñönh vaö 5 giöü
 vaöân can möü toai döi thính. Toai sang qua ông Phou
 Tho kyülaöngöôü chueü trauü vieü phau haöh saüh
 baü. Cung ông, toai ñaüxem qua tai caüan pham vaö
 mua gaü heü tuü Trong phong chüng toai nou
 chueü, trên tööng couütreo möü caüh tröng
 aüh cuä Thuü hö Ñaü sö, ñöü Ñaü Lai Lai Ma, thanh
 Gandhi vaömoä vaü Ñaü ñöü Tích Lan.

Vi chieu hoän aü, toai ñöüx ông Ñaü söü Ngoä
 Ñinh Lueü tieü tai tö dinh vaömoä baü lam tai Söü
 quan möü xöi cöm, toai phau tööchoä khoäng döi buoi
 dieü thueü.

Nùng 5 giờ ban Phaim Huy T... lái xe nên nòn
 to. Phai ma ñoã15 phút môu tôu bieã thõie của ông
 Nãi sũu nãm vào ngoãi oã Ngoã nhaokhoàng to vào
 không sang laén, nhõng khu võõn phía haũ khau
 roãng vàochaé chaén laõñaé giãu Ông Luyẽn tiep toã
 thaãn maũ, duoraeng töstrõõu cho nên luẽ aý, toã chà
 gặp ông cõu mã laãn tai phong Toãng thoãng Ngoã
 Ninh Dieãm. Theãmaõkhi gặp laĩ nhau nãm sau nãm
 sau, ông vãn nhõu chaúng nhõõng theã com toũ tinh
 thieãn caãm. Caũ chuyẽn giõã ông vào toã khau daũ,
 treãn mã giõõ ñoãng hoã không ngoãũ vãn ñeã vãn
 chõõng, vãn phãm. Ông toũra raĩ tha thieã võũ vãn
 ñeã caũ thieãn ñeã vãn chõõng Vieã Nam vào trẽn
 bay nhieũ yũkieãn, thieã thõie cõu ít thieã thõie nhieũ
 hõn. Ñeã thay ñoã không khí, toã hoũ thaãn cuõ ñeã,
 ông baũ laõ ông mua võũ mã giãu khau hõũ vào ông
 ñang cho sõa soãn khu võõn ñeã ñeã tieũ khi Toãng
 thoãng sang thaãn nõõu Anh.

Cũu bieã ông Nãi sũu toã sang nhaõbaũ toã laõ Oã
 Phãm, õũbeãn caĩn. Bõã cõm chay hoãn ñoũ laõ mã
 bõã cõm trung phung - chũng toã bieã nhau tõõ
 nãm 1949 õũ Haõ Noã - laĩ sãp xẽp do mã baõ cõ hay
 baõ ñi của nõõ chuũn haũ, tõõ Ñeã Ñeã ñeã ñeã ñeã ñeã

may ngay, cho nên rất lãng mạn. Tôi nhớ câu chuyện của ông Nãi sũthuaĩ laĩ cho vui, bãn tôi bãn: "Ông nói thì nghe hay, nhưng ông viết văn Viết thì ít ai hiểu nóa.."

Sàng ngay thõuba của báo hoàn ôuLuan Nõn, tôi dùng thời giờrũni xem châu thanh. Không nhận mua cho nên tuy có tiếng sa mướn nhiều, thuũ nõa Anh quốc hoàn ấy khá sàng suũ. Vĩa ãi vĩa ãi nhõn phõng hõõng, mà tôi bõng chãm ãĩn mỗi táĩn bãm quãm cà to của công ty xe "bus" chuyẽn chõu khũũ ãi xem châu thanh. Cũũtũĩ củbãn lãĩ trĩn khũũ nhũ, tuy khũũ lõũ chõĩ. Sau khi ãũĩ kyũ tôi chõĩ hãm trĩn sốũ ãĩtũĩ mà xem nhõũg cãm hay dinh thõĩ mà tôi ãũũtũũng nghe nõũ tũũ tũũ, nhõ hoũng cung, nhũ thõũ Wesminster nõũ tiếng vũũ bã chũũng ngũũ thanh tiếng nhũũ, công trõũng Trafalgar kyũũĩũũ mỗi trũũ hũũ chĩũũ lãũũ lõũũg...

Xe "bus" nay cũng mỗi loại vũũ nhõũũg xe chõũ bã hãm chũũ khũũ cà nõũ ãũũũũg trong thanh phũũ

vaø ngoaï oâ sôn maui ñoû hai taøng, coi thì choàng cheøn, ngaï ngheï, nhöng raï võøng vang. Daøng coá loã ñaõ maõ, khoâng nhanh cuøng khoâng to vaø ñaây ñuõ tieãn nghi baøng nhöøng xe cung loaï ôû beãn Myõ caù xe ñoà khai du lòch nay ñoõ caù hay laø ngoaï töng treãn, khai deã xem phong caùnh pháophöøng. Haø tieãn hay thuïc coõu, khoâng bieã, nhöng vieã hieãn nhieãn troø òu maë ñaõ laøm cho toã ngaï nhieãn nhieãn laø xe khoâng gañ maý vi aãm, khieãn oàng höøng ñaõ, naøng caãn naøng tuoã, phaù luoãn luoãn chaý leãn tuoã xuoáng chieã thang ñeã giõu thieãn vaø noù sô lòch söu cuã moã thaøng caùnh. Meã cho phaù cuã oàng ta maø cuøng meã cho loã tai cuã khai: vôù caù giõng kham kham kham oàng coá noù to, nhöng vaãn chà nhöøng ngöõ ñoã ngoaï gañ choã loã thang oàng troã leãn tuã xuoáng xuoáng nghe ñoõ maø thoã.

Xe chaý ngang soãng Tamise, treãn chieã caù "thap" coù theã laø duy nhaù treãn theã giõu. Keãu thap vì hai nhòp chành ñoõ xaý vôõ ñeãn khoù maë caù raï cao thanh boã caù võøng laù, noù noãn nhö caù coá thanh thoã Trung coá Hinh nhö thu õu xöa, coù quaãn lính trañ ôû ñaý ñeã thu õu con ñoõ vaø thanh ñoã Ñuøng nhö söi nhañ xeù cuã toã ñeãn troø òu, Luoãn

Nỗn ít cònhững ñông ngay thánng vớoảng lôn
 nhõ cầu chấu thánh tấn thõu beân Myõ Cầu hiếu
 buôn to nhấ cũng khoánng sánh bằng vớu Myõvealoá
 trang trí vớocánh táp nấp. Chấỵ ngang hoánng cừng,
 toá ngòuvao, thấỵ ngõilaín quấn rái oai veởtrong boá
 ñònng phứ ñen ñoũ tuy xõa nhõng ñếp máe, vớocòu
 mớa cầu gì khiến ngõoũ troánng thấỵ phầu kính phứ.
 Công trõoùng Trafalgar quầbeứnhoủavớokhoánng còugì
 ñãe biế: mớa khoánh ñấ troánng vớoảng vớu, giõa cầu
 mớa trũ ñònng trấn cầumớa tởoùng Ñeầoá, toán cánh
 nhuóm mớa máu xám sì vớu ñeứn báỵ chử boácaủ
 kiến áe dõoũ ñeứ xi máng cũng xám ngắ. Nhấ
 thõu Wesminster cầ kính vớo vớ ñấ. Rấ tiế khoánng
 nghe ñõoũ tiếng chuoánng ñoầ ñeầsỏ sánh vớu tiếng
 ñoầcủ nhõng chiế ñònng hoầtreo tởoùng cầ"carillon
 Wesminster" máochuểng tá thõoùng nghe biế. Neủ trí
 nhõutoá khoánng sai, hính nhõ hoần áỵ, xe cầ chấỵ
 ngang qua trũ sầucủ Quố hó vớo mớa nhấ thõu
 khầ vớu quầchuoánng cũng danh tiếng, gồ láo"Big
 Ben" máomớa hiế ñònng hoầ ñeầmõoũ ñeầ ñeầ teầ
 cho nhõng sầm phần củ mình.

Toá hoần áỵ, toá ñoầ choầeứn vớo ñeầ mớa hiế
 Á, vớo loá ñònng háng vớu nhõng hiế áe Viế

Nam cuô chuông ta ôu Sao Gom. Nùng vôi choã òu ñoam cuô toa, hieũ nay còu nhõng mòu aên chay, nhõng mòu nao cuõng còuca ri gia vì. Aên xong thaý còm sòm vaø khí trõu không lãnh không nòng, toa thaũ đả phoá vaø nhả ẻn hõõng khảnh saũ truũ sũ toa ñõnh yũ tim mã con ñõõng ngả ẻn hõn ñẻn trõu về Toa tin rằng toa không lả hõõng vaø cũi tính cuô toa không qua ẻn hẻn, nhõng toa ñả ñĩ lả, ñĩ lả thaũ sũ Nõ mã toa ñõnh lả phả còu mã con ñõõng chay thảng xuõng con ñõõng về khảnh saũ, toa lả gặp mã con ñõõng ngả ẻn bẻ toa phả reũ sang tay mã. Còu nhõ the mã toa trõa giẻ ra ñẻn mã con ñõõng cũi to rõng, đả thảng. Xa xa, trõ òu mã toa vaø hình nhõ trên mã bõ sỏng cũi ñả lỏ cũi trên thõ òu, ñẻn ñỏ sỏng trõng, ành bõng mã khu vớ trong cũi trỏ, còu nhỏ in hẻ mã cũi chõi phẻ. Nhõng quẻ, sao không thaý mã bõng ngõ òu? Toẻ mãch, toa muỏn kiẻm lỏ ñẻn coi cũi gì cho biẻ, nhõng xem lả ñõng hoẻ tay thaý ñả ñẻn 10 giõ Toa ra ò bõ ò ñĩ mã ñỏ ñỏ, vaũ không tìm ra con ñõõng ñỏ về khảnh saũ. Ngõ ò mong hai ñả ò tìm mã chẻ taxi, không còu the ñỏ ñõõng cang lủ cang vaũng ngõ ò vaø xe cõ Toa ñẻnh phả bẻ lẻn đẻ theo lỏ cũ mã về phỏng, tính ra thì thaý quẻ khỏ

toà ñoan couleõlaomoã thòumöü seã maøngöôø Phap goi laø "geleu". Toa sôudó couyùnghó nhö theá vì ñaõ töng nghe ngöôø phöông Baé bên Âu hay aên mañ pha vôu ngoi. Toa boáng nhòuñeán oâng bãn thông dòch vieãn ngöôø Myõ cuã toa. Moã hoãm, toa khoãng khoũ laáy lam laï thay oâng ta aên thờ gaø quay vôu bành boáng lan. Veà sau, toa couñem caũ chuyeãn nay thuaï laï cho caũ con toa nghe, chùng khoãng toũyù ngaũ nhieãn chuũ naø: "Thì cuõng nhö chùng ta aên thờ heo vôu bành boøngoi vãy thoã!"

Tôi Copenhagen trên 10 giòø phi tröông thóa thòu hañh khaih, nhöng phi camg to lôm, coulaui, phong chöøoãng raũ, gheãngoi sang tröng. Ñaẽ ñieãn ôu ñaỹ laø taãn bañg ghi giòø tôi, giòø bay cuã caũ ñöông. Chöø vaø soá ñöôø ñem roi sañg trên maẽ bañg nhö trên mañ baũ cuã caũ rap xi neã Töng chaũ, theo söi khöulai cuã phi cô, taãn bañg aỹ bieãn thanh moã maỹ voátuyeãn truyeãn hình; nhöõng hang chöø vaø soálaing maã, nhöõng choã cho hình moã nõ xöõng vieãn noũ chuyeãn vôu hañh khaih nhö moã taũ töũchieũ boñg. Coã baø tin maỹ bay tôi hay saũ ñi, chà ñaũ cho hañh khaih vaø nhaẽ nhöuñhöng vieũ caũ lam. Trên ñaã Myõ toa chöa thay loã baø tin toã taũ nay.

cuả hãng lao ñoäng ít tiề. Theo lô con toả noù - noù
 lam kiẻn truồ sồ, phũ tàumỗ ñoàng nghiệp cung
 quố tồch Thuỷ Niẻn vồ vồ noù- nhaocỗu cá cho
 thồ thày thueâphaủ tuả theo ñoảm củ ñoảthanh
 vaởnày ñuồtiẻn nghi; bẻp nằu bằg hờ, mằy sồu,
 mỗ khu nhaỏphaủ cồmỗ thồ vồm cho treủcon
 chồ. Ngoả ñoông khồng thày cằnh trằg hằp tằp
 vồ vang củ nhiều chằu thanh khằu, chồng tồmỗ
 ñồ sóg thằnh thồ, an nằm, khồng quằu vằ loằ
 vồ sinh ké Coủleỏnhỏvằy mằ khồng cồsổ gian
 tham ỏn cằp vằ.

Mỏmo nguyẻn lao mỗ cỏ thanh, nhiều đằu
 tích cỏ toả tằ. Hiẻ ñỏcằnh tằn vaocồmỗ hằ
 cằg khằuquan trỏg, Mỏmo vỏ hoỏn tằ mỗ nhaỏ
 hằ tằ thồ vaỏ ñằng ñỏ ñồ toỏ chồ leỏ khằnh
 thanh vồ sỏ tham gia củ ñỏm vuỏnỏđanh tiẻg
 ba leỏ Tiẻg ñồ củ ñỏỏ Thuỷ Niẻn pha ñồ vaỏ
 Anh, cồvẻủkhỏhỏ. ñồ ñằy vaỏNa Uy (Norvege)

naên trong vung Baé cöc, còu mua ngay daò hôn ñeân raí nhieàu, cho neân còu tieáng laoxöu cuâ "maë tröô hoà 12 giöök huya".

Tröôu khi sang ñây, toâ còu yù ñeân lên thaên thuì ñoà Stockholm ñeân tìm möi bañ ñaõ. Nhöng luù ra ñi lai queân mang theo laù thieáp cuâ vò Phaï töu áy, thanh ñamh boù qua vieä döi tính. Thaý toâ còu dö thöu giöø con toâ ñeân ghò ñoà toâ töø Malmo sang Paris baêng ñoàng boä trên chieác xe cuâ noù ñeân toâ còu dòp traù qua quang camh cuâ Ñan Mãch, Taý Ñöu, Hoa Lan, Bæ quoaé. Toâ nhaân löu, nhöng khoàng khoù laý lam lai Lam sao dung ñoàng boä ñoäc, khi Thuý Ñieân caùh Ñan Mãch möi eo bieân röng löm? Con toâ giaù thích laoxöu taù chöu xe, chaúng nhöng xe hôi maø luôn caù möi ñoam xe hoà, chaý töø Stockholm sang ñaù lieân Aâu chaâu, ñeân roä, trên nöu Ñöu, chia ra hai nhaùh, möi höông veà phöông Nam, möi chaý veà Hoa Lan.

Trong möi hoân löu truù Malmo, toâ ñaõ ñoäc ba làn möi ñeân chöi vaøaên côm taï gia ñinh beân vôi con toâ. Vôa qua ñeân möi, ông vaø baø thoàng gia toâ laøng öö cuâ giöu thöông maø, ngoaù caù khaih sañ vôa xaý xong, còu möi hieäu bañh to, tañh tình

nhân xe cũm con aáy chæcho toá thấy mỗu soáng cao cũa dân trong xõu Daó theo ñõõng xe chấy, laâu laâu cũng thấy mỗ ít nhaø ngheø. Goĩ laø ngheø vì không to lỏm, không võõn hoa thãm cũnh không nhaø naø cũng gách ngoũ, tõõng traóng saích seõ Couleõ không nhaøn mua gieo troàng hay gæ haũ cho neãn vaóng boàng ngõõũ trên nhõõng cãnh ñõõng baũ ngũ, theo theã ñã mã choã troã, choã trung, troàng nhiều thõũ hoa mau laĩ mã. Cháng bieã õũ ñã cõu phũ táĩ ñã laũ táĩ vang không mã cháng thấy mỗ khoaũ nhaø bõũ hoang.

Vaø giõã thàng mõõũ, trong không khí giãũ lãn h sa muø chũng toá lên xe rôũ Malmo hoã 5 giõõ saũg. Chũng toá táĩ cũa laũ 4, hai võũ chõng con toá, thàng chũn nõũ lên saũ vaũ toá. Chieũ taũ hai taũg chõũ xe võũ bieũ thũũ laũto, gáp ba gáp boũ nhõõng chieũ ferry-boat õũ Hongkong hay Nõũ Õũ. Phía dõũ chõũ tõũ 60 chieũ xe, phía trên danh cho hai phong aũ, cũũ hieũ hõũ toũ, bũũ thuoũ, bũũ rõũũ, sũũ nhan saũ, quũũg cũũ... Tuy toá ñõũ cũũ taũ khaũnhanh, chũng toá phũ mã ba giõõ ñõõng hoãmõũ tõũ bõũ beũn kia, trên ñã cũũ Ñũn Mãũ.

Tõũ mỗũ ngũũ ba, chũng toá rẽ sang tay mãũ, nhaũn Hambourg trở chæ Tõũ ngay taũũ Saũ Gõũ

ñeân nay, hôn ba tháng ñaõtroá qua, ñây laolà ñaù
 tieân toá thấy moá ñoam xe nhaobình, nhõng chieá
 GMC, chấy vum vuít, trên chõubình số, suùng óng.
 Tính ra bieá ràng toá ñang õutruên ñaá Ñõù, trõõng
 tranh chấp giõõ hai yùthõù heä y nhõ õunõõù nhaõ
 Boãng ðõng toá tõi thấy kem vui vaõnhieàu hình aính
 tang thõõng, nhieàu kyùõù ñau khoánoá nhau hieân ra
 trong tâm trí toá.

Vaõ ñõã4 giõõchieàu, chùng toá tõi Hambourg,
 ñõãxe laĩ nghẽnõã giõõngay tã moá coãng trõõng to.
 Phaân nhieàu nhaõcõã, dinh thõì õũñaây com giõõveù
 củã thõõ trung coá cao laén laõvaõ ba tầng, moá mau
 xãm saãn, trái vôi củã tõi saùng củã nhõõng ñõãthõ
 taân thõõ. Con ñõõõng chính khaurõng, õũgiõõ cõù
 ñõõõng xe ñieân möõõng tõõõng ñõõõng xe ñieân
 Gallieni củã Saõ Gom trõõù ñây. Củã xe taé xi ñeàu
 mang hieäu Mercedes, chấy ðaù. Nghæxong, chùng
 toá laĩ lên xe chấy ñõã, ñeãgheùnguũñeãm tã moá
 chaâu thanh khaur. Neá trong cuoã vieãn du nay cõù
 moá kyùnieãm khoãng ñeãp, ñõùlaõñeãm nguũtroĩ tã
 moá quãm nõũcủã chaâu thanh nay. Vì chấy raõ
 maý nõi maõkieãm khoãng ra phong, chùng toá phaũ
 ñãnh vaõ õũñaây, trong moá củã nhaõxe cuõõõõõ sõã
 sõ ñeãlam phong cho thueã Trõõ laĩnh, khoãng loõ

khoảng mấy sôôt, phải nên thấp ẩm ôôt, tôi trên
trở cái nên khoảng an giá nôôt.

Sau giờ sáng, chúng tôi đã đến tâm xong vào
lên xe dung ruoi trong cánh tôm mỗ. Nếu nhà phải
Hoa Lan, phong cánh thấy rõ thay nó. Hai bên
nông - khoáng, trảng nhô, ăn phải gần nhỏ
nhỏ xa lo bên Mỹ có cây cao bóng lộp - những
cánh nông bắt ngai, ranh bán nay hàng tháng lá
cũng nhỏ những con kinh dân thủy nhập nên. Tôi
hoà như nên những nông ruộng miền Tây Nam
Việt có bay tháng cánh, những ô này không có cái
cánh có là man dai vào phải cho thiên nhiên,
mà này này mỗi chú này cũng nhận ra về chân
nom sân sôôt của bạn tay con ngôôt.

Trên cánh về chiều, chúng tôi cũng tiến về
thành Amsterdam, kinh nhà Hoa Lan, vào cũng cánh
tiến về miền duyên hải với những nhà nên nhiều
vong. Nếu nên ô này là vào nên tôi quan trọng, có
thành Baé Việt. Phải làm diện tích Hoa Lan là
nhà phải, bỏ này lan trên hải phải, rất thấp,
nếu không có nhiều vong này nên nên nên nên
deà nôôt bên trên này này này này này này này
Hoa Lan con nôôt gọi là xứ này này (Pays Bas).

Nhiều nông trại với những bãi bờ sông nông
 ruộng, con náo con náy no tron, nháe toá sõi quan
 trông của kynghealaáy sĩa cheásĩa ôũaây. Laâu laâu,
 toá cuống nhìn ñoõc taãn maé nhõõng coá xay boá mì
 với cãnh quãt to tõõng, ñõõng cao ñõn ñõã giõã
 ñõõng, nhõ nhõõng anh chàng khoãng loã với tay
 muoãn baé maý bay. Con ñõãhai chũc cây soãngan
 ñõã tõi chãu thanh, quang cãnh laĩ moã phen ñõã
 ñõã: nhõõng thõã võõm thay cho ñõõng ruõõng, vaõ
 noã tiep nhau khoãng ñõõ, trong moã võõm cõõhoãe
 moã bieã thõĩ hoãe moã quãm giaũ khãt, hoãe moã oã
 ten, moã nhaõmoã veũvũ kyõhoa dò thaõ, taõ neãn
 nhõõng bõũ tranh linh ñõõng, nhieũ maũ saé. Theo
 veãñõõng, dõõũ bõõng cây, treãn thãm cõũ tõõng nhõm
 ngõõũ, giaõtreũ beũlõm, quaỹ quãm ngoã hoõng maũ,
 noũ chuyẽũ hay aũ uoãng. Toã laĩ nhõũcãm ThuũÑõũ
 vũ cũ quãm nem, gaõ quay, vaõ cãm xa loã của
 chieũ thõũbaỹ, của chũnhõĩ. Con moã ñieãm ñõã
 lam cho Hoa Lan raĩ gaũ vũ Nam Vieũ laõsõĩthõõng
 dũõng của xe moãtoã xe gaũ maỹ, maõ con soãlõũ
 hãm treãn khoãng ñõõõng nay ñõãaũ ñõũ soãoãtoã
 Hinh nhõ cõũ xe gaũ maỹ rong chõĩ laõthuũtieũ
 khieãm hay moãn theãthao thĩch nhãũ của ngõõũ Hoa
 Lan. Hõĩ cuõõng chãỹ thãm toã, hõĩ cuõõng ñõũã baé

nhau, hồi cũng noãnua trông giồi nhö nhöng thanh niên của ta, nhöng phàn ñöng can thán hôn: anh náo cũng ñoã nom cao su tron bao ñaù, ñeakhi teù khoi beasoï Caù loá chöunhau oãm ngang eo eáh cũng ñöör nhieu cap thanh niên nam nöõap düng.

Laý phong vaõñaẽ hanh lyuxong, chùng toá thâu ñi ñaõ phá Lañ ñaù tieñ toá ñöör thay mã chầu thanh cöuhai thöudañ, vaõcũng cöutheanoñ cöuhai loá xeãdèch. Mã thöudañ sóng treñ ñaá, vöu nhaõcöu y nhö càu nôì khàu töu lui treñ nhöng ñöông saùkhàu röng; mã thöukhàu sóng treñ nhöng chieá thuyeñ maõbeñ trong ñöör sáp ñaẽ vaõtrang trí nhö càu nhaõ treñ ñaá lieñ. Song song vöu ñöông phá laõ nhöng con kinh, lóp ñoẽ lóp ngang, nöõu khàu saõch seõ Ngoaõ nhöng tau nõuchöuhang hoà, com nhöng chieá du thuyeñ loá ca noãto của nhieu công ty, mã công ty cöubeñ rieñg. Neá õuAnh, khàu muoãñ ngáñ camh chầu thanh thì pháñ leñ xe buyù, thì õu ñaý pháñ xuoãng nhöng chieá ca noãáy, söù chöuñeñ saù, bay möôi göõõ. Giãucaütuy löãtrình ñaõ ngáñ.

Sáng hôm nay, sau khi niềm tâm vào củi bò thối ăn dở xong, chúng tôi lên xe, trở về Brussels, thủ phủ nước Bỉ.

Qua khỏi ranh Hoa Lan rồi, phong cảnh thay đổi hẳn, cây xanh tươi sum sê lại lài lài phai nhạt, những chỗ cho cây còi cọc và vắng. Đến Bruxelles, chúng tôi phải chạy ngang một khu phố kỹ nghệ hai bên những hàng nhà máy phun khói, tung bụi, không một bóng cây, àn ì tiếng xe tiếng máy. Chúng tôi chạy còi một hồi rồi: mau ra khỏi chốn này.

Nhóm tôi lên phôi sau, chúng tôi thoát "nạn" vào đến một ngã ba, chúng tôi cho xe chạy vào một con đường mòn cây cao bóng mát và tươi lại ăn trưa. Con Đường tôi nhớ lại những cuộc đi chơi của gia đình lúc anh em chúng con nhỏ tuổi những bờ cây ngoài trời, hoặc trên những chiếc thuyền thả trôi hay trên ven sông Côu Long. Tôi bắt: nay làm sao kiếm lại cảnh thanh bình ấy, cái gì nữa qua rừng làm một giấc mộng.

Àn xong, chúng tôi lại tiếp tục cuộc hành trình. Đường bộ nối liền tới thành Paris, những khi rừng

hoạt tay chạ 5g30, chùng toâ con cầh ních nến 200 cây soángam. Chùng toâ ñoãxe, laý nõõu ra uóng. Trên cầh ñoàng khauróng, choãcao choãtháp, mỗi bàu nõng phu ñang cay may, cầh veãñõõng ñoãvaã chừ thõõu. Ñeãlaý lai cầh thõ thau củ ñoã chãn bò bõu gá củngay, toâ ñi bàh boã đã theo ven lã Bõng nhieãn toâ tháy bàu nõng phu nõng may, nhay xuong lei lang vaõchay nhanh chup baẽ mỗi vaẽ gì döõu luóng cay. Toâ nghi laocon chuoã. Anh ñõng dầy töõ cõõ, tay mã ñõa lên cao võ mỗi con vaẽ gì khõng biẽ, vaõchay lai hõõng toâ miẽng oang oang. Tháy cõũchã thãn thieãn củ anh, toâ bõu lã bõõu vaõ miẽng ñã ñang cay vaõ ñi ngay veã phía anh.

- Con gì ñõõanh? Toâ hoũ
- Thõõcon, xin biẽ õng ñãay, bàu nõng phu ñãp.
- Cầm õn bàu, ñõõng toã lãkhãh qua ñõõng.
- Thì õng cõũlaý cho thãng beũnõũchõi.

Bàu toũmã thã, bàu tháy trên xe cõũthãng chãu nõã toã.

Toã cầm õn bàu vaõxin töõ laý lẽchùng toã ñang du lõch, raã xa queãhõõng.

- Ông ôuxöinao, bàu nông phu hoii.
- Toá ôuVieã Nam.

Söi ngac nhieän hieän roötreän göông mãe hoac haü naim muü söông naäng. Trong luè aý, còutieäng keü töötrung ñaá thap vang lai. Bàu ngoüveàhööông tieäng goi, toá cuöng ngoütheo. Moá coágau ñoá12 tuoa vaø moá caü beüleän 10, lam luõ ñang tieän bööü veàphia chùng toá. Bàu nông phu giöü thieäu:

- Maý ñoà con toá, chùng ñem böä ñieim taän chieäu cho toá. Thàng beüñaõñi hoç vaøthay còudaý moän ñoà dö, chae nõubieá Vieã Nam ôuñaâu con toá thì thuüthái không bieá.

Hai ñoà beüñaõñeän, chùng chao toá roá trao cho ba chùng moá bình caøpheañen, không ñöông. Bàu nông phu môü toá uoäng, toá ñap laøvöa môü uoäng nõöü trên xe. Bàu tu vaø nguim, coágau lai trao moá goü maøbàü töitay môüra, bay træn hai khoanh bành mì không ñööc tráng laén, loái bành dung lam sandwich, Bàu noü:

- Ông còudung vöü toá moá mieäng?
- Cam ôn bàü, toá chöa ñoü.
- Toá phau aen nhö theånay môü còüsöü lam vieä.

- Bàu làm tôu máy giồ
- Tôu bầy, tằm giồtoá, không chông. Con thấy ãông laotoá con cay.
- Theáthì meá nhờ quaù
- Ñãõ ãanh, nhöng bieá làm theá nao, toá con ãông, pháù nuoa chùng.

Tôu ãây, con toá ra hieá khôu hánh, toá tögiaõ bàu vaohai ãõa beù Bàu tay bàu gáñ guoa vaochai cöng couleõ to bång hay hôn bãn tay cuá nhöng ãông baõ noâng phu cuá chùng ta. Toá làm luõ trôu laí xe, long không ngôu suy nghó: ngööõ ngheo xöu nao cuõng vãy, pháù tay laán chân bũn, lao công cáu ngay lañ ãeãm vaøthieá thoá möi beá Nhöng mieáng bành mì không möi chuá "böa" hay không möi láu thờ coukhaù nao bàu côm nguoa không nöõu maén, không cáu cuá nhao noâng Vieá Nam, con cao pheá loaõng không ãông laõcheù nöõu voá hay traøhueá há ãaúng cuá nöõu nhao Nhöng coutháy hõ phan nan hay toúra buõn khoáñaá. Gáñ hõ nõi chuyeá vöu hõ tháy hõ rái vui veü rái bång long vöu cuoá ãõ cuá hõ Nhaá laõsõi thanh tháí cõu môucúa hõ pháù làm cho mình thãm phũ, luõn cáucá toá bũng cuá hõ Láí camg ngheo, tình töõng thãm töõng ké

càng mạnh! Phaû chãng trong cãm thieáu thoán, trô troi, ngôô ngheo môu ñàm giãu ñuông sô ñoan kư vaogiu ñôôn nhau? Tô lai liên töông ñeñ nhöng caû ngãn göö "tô löa taé ñeñ", "mô göu khi ñoü".

Tô quay ñaü ngou lai, hai ñöa beü ñaõ xaý löng vealãng, in lên ñeñ trôü xãm hoang hoãn, thân hình mãm khãm cuâ chùng, con ba chùng nou ñaõ lên yeñ cho may chay rãn rãn.

Con cãm Paris ñoã hai giö xe chay, chùng tô gheü möi trãm láy theñ xaõg vaomöön may nou ve Paris baü tin cho gia ñinh em gãm tô. Lue ay ñaõ ngoaü tãm giö tô, không cöai tai phong chöã rãng cuâ chãm tô.

Ñeñ gãm Paris, con vaodaü tô ñoã xe, lai hoã ñoã ra tìm xöm öü cuâ Coächùng, theo ñoã chã ñaõ cho vaø thaü luañ vöü nhau coi phaü vaø cöã nao cuâ kinh ñoãm hãm sãm ñeñ ñi tôü xöm ay khöü má nhiều thöü giö Quyé ñöñh xong, lai chay ñöã, nhöng khi vaø chãü thanh roã, con phaü döñi tính lai ñoã phen môü không läc ñöông. Ngoü ñoäng hoät tay, tô thay chãreñ mööü giö Nhiêu cöã hãm ñaõ ñöông, nhöng ngoaü ñöông, xe coã vañ töü lui nhoñ nhöp. Cãm bãm tai Pháp lai "aü" quü ñaõ chay mau maø con laü h

qua neulãi, cháng sôĩ ñuõng chãm, không nhö ngöôĩ Myõraĩ cãm thaĩ, heĩchãỹ hang nao laogioõhang aỹ maõ vaokhi muoán ñoĩ hang thì phaũ ngoùvaõ kieáng chieũ haũ. Khi thaỹ phía sau không còuxe ñuoĩ theo môĩ baĩ ñeõ hieũ vaõñoĩ vò trí.

Tôũ Le Pecq. Lãi moĩ phen laũ doõnõõ môĩ tìm ra khu cõ xaucũ gia ñình em toũ. Nãm treãn moĩ ngoĩ ñoĩ cao vöõ, toãn khu khaũroãng goãn nhieũ dãỹ nhaõba taũg, môĩ tinh haũ, ñõõng saũsãch seõ còuvõõm hoa baũ cõũ Lãi phaũ maĩ ñoãmöõi phũũ môĩ tìm ra nhaõ Em toũ chãỹ xuoãng ñõõm chũng toũ, ngoãĩ maẽ moĩ àõ laũh xũng xĩnh. Laũh thaĩ, trõõ ñãõcũoĩ thu, phaũ õũtreãn ñoĩ, giõũnhieũ.

Hoãn sau, toũ toõmoõĩni khaũ saũ khu cõ xaũ Cũũ "moĩ" tieũ lõĩ cũũ Myõ ñãõ nhaõ cãm g sang ñãỹ. Toãn khu laõmoĩ lang ñãỹ ñũũphõõng tieũ tõi tuũ veãgãũ moĩ maẽ. Ngoãĩ cũũ dãỹ nhaõõũ cõũmoĩ saũ cõũroãng cho cũũ treũchõĩ, cãĩh beũ cõũkhu theãthao, khu hoĩ ñõõng vaõkhu thõõng maĩ. Tãĩ ñãỹ, naõ laõ phong mãch cũũ Baũ số, phong chõõ raũg, hieũ saũh baõ, hieũ may, hieũ giãỹ, hieũ hõũ toũ... vaõ ñãẽ bieũ nhaũ laõhai cõũ hang to, bãm ñũũmoĩ thõũ ãũ uoãng vaõvaũ dũng trong nhaõ toãchõũ vaõhoãũ

ñöng theo loá Myõ Ngöôô Phạp dung danh töø "Super Marche" thay cho hai chöô "Super Market" của Hoa Kỳø Thạđ laotieñ lôi cho ngöôô lôm ñi mua saén cuõng nhö cho con nít ñi hoặ. Vạñ ñeavạñ tađ khođ ñaặ ra vaonhöõng tai nañ ñi ñöông, nhạđ lacho caù hoặ sinh, cuõng khođ tìm phöông giađ quyeá. Muoáñ ñi xa thì coù "buyđ". Taé xi khoúkieáñ, phađ keáđ ñieñ thoạđ xuoáng Le Pecq môđ gođ ñöô. Nghe ñađ thò xỏ Paris con nhieđ dôi àm Cö xañhö theá nay, ñeá dôi bôđ dañ trong trung tañ ra ngoạđ oá cuõng nhö ñeáthoá mađ nhu cađ nhaoô cho soá dañ ngay camg tañg.

Tađ caúchùng toá ôutai nhaem vaochạm toá, tađ xom gođ laøGrandes Terres, noá lieñ vôi Paris bañg xe löú, xe buyđ, ñöông thöông vaø xa loá Töø ñađ vaø ñeñ trung tañ kinh thanh phađ mađ khañnhieđ thöô giöø bađ luañ xeá dèch bañg loá vaø ñöông naø. Ôũnađ, toá khoñg keáđ ñieñ buoñ vui trong cuoá trung phung của ngöôô cung mađ huyeá. Toá xa Tung, con toá, bao lađ thì toá xa chạm Hiệñ của toá bađ lađ: 15 nañ. Cung nhö anh nođ Hiệñ nay laøgia tröông, döôđ goá coù hai con, mođ trai, mođ gái, ñađ töđ tuoá ñi hoặ heá. Con hai vôi chong em toá, chùng

cuối gần xa queâ bay tám năm rồi. Trung đông
 cày trô nay gặp lại nhau, trong cánh sum vầy,
 mạnh khoẻ, con vui mừng nào hôn. Những ông gia
 đình em tôi, cái vui hoà ngoài không thành nỗi
 niềm nhũn nhũn có công và nhất là những người
 thân khuất bóng trong lòng mình vắng mặt.

Trở nhũn nhũn mũi ních của cuộc du hành, tôi
 viết thơ cho Hoà "những bạn của Phật giáo" (Les
 Amis du Bouddhisme), bài tin tôi gửi tới và xin
 hẹn hẹn thân vào chiều tháng bảy kế này

Vào mỗi chiều thềm năm, y theo lối hẹn, tôi hẹn
 số 62 bis, ngõ Lhomond, không cày xa xóm Sinh
 viên (Quartier Latin) bao nhiêu, nếu tôi nhũn nhũn
 làm. Còn vào rái nhũn nhũn hai bên công cày
 nhiều bãng ngõ ghi tên chu nhân cày phong của
 nhà là củ kyōn. Kiến mặt, không thấy bãng của
 Hoà "Les Amis du Bouddhisme". Thấy ôi của ngõ
 vào, còi mỗi thang cày, tôi leo lên. Thát vọng! Phía

trên cô nàng then gái. Trông xong, tôi mới thôi cười
lại hỏi cô Tông Tô kìa cô Hoa ra xem lại. Trong
ảnh sáng mờ nhạt của hoàng hôn, tôi nhớ lại nhà
chợ vùng quê. Lại mỗi phen kiếm soát cửa hàng
nàng, lại mỗi lần thất vọng nữa. Những hôm mình
vô duyên vô cớ cửa bán Phải tôi Pháp, tôi nhìn ra về
những ngày lúc trời sắp xây lòng, tôi thoáng thấy
phía sau cánh cửa song sắt ô cửa ngõ vắng, bỗng
mỗi người nào bước ra, đây này nhà sàn lều nông
nghe sỏi sỏi. Tôi đứng bần thần, nhìn chằm chằm ra ngoài
thăm. Cô nàng cười pha nết, bầy họ nhà ra ngoài

- Xin lỗi ông, phải ông lao ông Mai không?

- Vâng, chính tôi này, tôi đang này. Kính chào
cô phải tôi nhớ hẳn hẳn tiếp chuyện vô cô.
Tông Tô kìa cô Hoa Phải gia họ Hữu Pháp?

- Chào ông Mai, chúng tôi đang mong ông
này. Chắc ông nhà mình nhiều giờ tìm cô vắng trời
chúng tôi!

- Chính thế thôi cô tôi nhớ nên này hôn mỗi
phút rồi...

- Lỗi tại tôi, chúng tôi ô phía trong cánh cửa
sau cô này, mỗi ông vắng.

Coã ñoàng qua moã bên, ñoàng choã cho toã vào roã can thã ñi khoã traũ cõu laũ. Trõ õu mã chũng toã laø moã thoã võõn cõu vào cây coã thoã lõa thoã canh laũ vào taũ phía trong laø moã nha laũ moã taũg, ñang cõ ñõ saũ gian. Trên ñõ õng soũ saũ vào nhaø Coã cho toã bieã ñã ñy tõ thã củ bõ Lounsbery – leõ ra phaũ laø cõ vì ñuõg ñã 70 tuõ, bõ vào ñõ thã. Chũ nhaũ laø Hoã trõ õng. Thã hoã qua ñng heo, bõ ñã cho mõ ñi phaũ ñõ nhaø bõ tõng ñõ ñã ñã, ñã ñã trũ sũ Hieã bõ ñang ñãu beũ giaø khoãng cõ lo vieũ Hoã ñõ õc, khiẽ Hoã laũ vào moã tình traũg sa sũ. Laø ñõ õc Anh, bõ cõ ñ mãy chũ ñã ñ veã trõ õu ñõ õc Thã hõ ñã sõ chã giaũ, khi ñã sõ sang Phaũ vào ñiẽ thũy ñã ñã ñõ õng Sorbonne.

Coã Toãg Thõ kyũ ñõ toã vào moã phong phía tay mã, khã ñõ ñg, cõ ñ veũ moã thõ vieũ kieũ phong ñõ ñ saũ. ñõ ñ trên hai chũ ñõ õc cõ mã ñ õũ ñõ ñõ ñõ ít, ñã ñ ñ, trong soã ñã toã thoãg thã moã thanh ñiẽ Vieã Nam. Coã giõ ñ thũ toã trõ õu võ ñ hai õng mã saũ toã bieã tên laø Barbarin vào A...(?), kã võ ñ ñã cõ ñ ñõ ñg ñõ õc hieã ñiẽ. Võ ñ tõ cõ ñ Phõ Hoã trõ õng, õng Barbarin cho toã bieã sõ tình traũg củ Hoã: ñõ bõ Lounsbery thanh laũ ñã ñ 1929, Hoã

soáng rái khoá cöc, không phaut triển noi vì hoan
cánh ñà phöông; máy năm tröôù, nhöösöi üng hoã
cuã Cam-boã, Thái Lan vaonhieàu Phã töüVieã Nam
trùnguĩ tai Pháp, Hoã hoã ñoäng khaũquan, còuxuã
bãm ñöôc ñoã ba cuón saùh còugiaùtrò vaotãp chí "La
Penseè Bouddhique" Nhöng töenaën 1958, vöu cà
ché cuã baøLa Fuente, chuũnhieãm, vaosöi ñau ón
lieãn mieãn cuã baøLounsbery, tãp chí noi trên phãu
im hôi laëng tieáng vaø soã hoã vieãn, chãng nhöng
khöng taëng maømoã luù moã suĩ daãn. Söi sinh hoã
cuã Hoã, luù toã thãm, thu heãp laĩ vaø hai buoã hoã
maë vaø moã chieũ thöüba vaøthöunaën, töø5 ñeãn 8
giöotoã. Ñãe ñieãn cuã buoã hoã chieũ thöunaën laø15
phuũ tham thieãn. Tröôù khi öng Barbarin noi döü
caũ nay, còutieáng kieáng ñaãm, Öng noi vöu toã:

- Ñãy, giöøtham thieãn cuã chùng toã ñaõ ñeãn.
Xin loã öng Chuũtöch - Öng goĩ toã nhö theã- xin
öng cho pheãp chùng toã vaëng maë 15 phuũ, vaøxin
öng cãm phieãn ngoã ñãy chôi.

Nhöng, ngay ñoüöng laĩ ñoã yũ

- Hay xin möö öng vaø thieãn ñööng xem chùng
toã tu tãp.

Toà nhaän lôù, vaø taát caù chuùng toà böôù sang phong ñoá dieän, lôùn baøng phong nôï toà ñöôù tiep. Moãi thòu aäm saùng dòu hieän vòa ñuù ñeà chuùng toà thaáy ñöông ñi treân moãi thaäm næ Taát caù chuùng toà ñaõ bou giaøy nôï ngöông cöa, moãi chaøp sau, quen maét, toà thaáy roõ ôù phía ñaàu phong, ñoá dieän vôù cöa vaø, moãi baøn thôø treân coù moãi töông Phaï cao ñoã naêm, saùn taát, theo kieäu AÁ Ñoã hai ngoïn ñeøn ñieän boùng ñuù. Tröôù baøn thôø leä qua phía tay maét, moãi caù baøn con, tröôù coù taám bình phong che aäm saùng moãi ngoïn ñeøn nhuù khoàng cho roõ xuoáng phía maáy ngöông saùp ngoà thieän. ÔÛ ñaây, khoàng coù söï nhaät luaä. Ai muoán ngoà gheá hai chaän thong xuoáng, hay ngoà treân nhöng chieát neäm to ñaét ngay döôù thaäm, tuy yù Cuøng khoàng coù traï töï laém, ngöông ngoà ngoùng ngay leän baøn Phaï, keù lai ñoã hoàng ngoùng ang. Moãi hoà kieäng tieäng raát kheõ taát caù ñeäu chìm trong im laëng. Vôù moãi gioëng haï thaùp, ông A... ngoà sau caù baøn con coù bình phong, baét ñaàu höông ñaïn buoä taùp: "Caù baïn thaäm meän, ông nôï, toà yeäu caù caù baïn ngoù leän pho töông ñöù Boän Sö vaø coän hìn neù töø bi vaø nuï cöôù hoan hyü cuä Ngaù." Ông nín moãi chuù roä nôï tiep:

- Hãy có ghi nhận những nét ấy... môu maé cho lôm, nhìn cho thaĩ kyõ ñeà ghi ñaĩn những nét ấy trong tâm khảm của bạn... Của bạn ñaĩ laon những việc ấy xong chõa?... Bấy giờ của bạn hãy nhận maé lại vaø có thaỹ cho ñõõc chõn dung của Ngai nhõ của bạn ñaĩ thaỹ lưè này, ñõng nghó nhõu tõi mỗi việc gì khaur, mỗi hình tõi ñõng nao khaur...

Heĩ "quan tõi ñõng" của maé ñeĩn quan tõi ñõng của thaĩn của xõng của ñõu Phaĩ.

Trong lưè này, toĩ ñõõc mõi ngoĩ trên mỗi của gheá banh, cảnh phong phía trái, ngang choã ñõng A...

Mõi laĩn phũ sau, buoĩ tham thĩen xong. Mỗi hoĩ kieng buoĩ tin vaø tá câu ñõng ñaỹ sấp ra ngoĩ phong. Ông Barbarin lấy tay ra ñaũ mõi toĩ ñĩ trõu, ñõng ông nghó theá nao không bieĩ lại ñõu

- Xin ông Chuĩ tõi hoan hyũ ñõu vào lõi gõi khuyẽn khĩch anh em chũng toĩ trên ñõõng tu hõ.

Thaĩ laø buoĩ roĩ, toĩ chõa heà nghó ñeĩn vinh dõĩ này. ñõng toĩ ñaĩnh phũ vaũng lõi ông, vì tá câu "thĩen khaur", sau khi nghe lõi ông mõi toĩ, ñaĩ quay veà ngoĩ choã cũ

- Thõa quý bãñ, toã nõu, tõVieã Nam, mã xõu xa xaên nõng không xa læivõu quý bãñ, toã ñeãn ñãy chæcõu mã mẽu ñích læo thaên hoũ vaøkeã giao. Quý bãñ ñãõdanh cho toã càu vinh dõitham gia mã buõa ngoà thieãn mãø quang cãmh trang nghiẽn ñãõ ñem læi cho toã rái nhiẽu an bình sau gãn boãn thãm xoãng pha giõubũ trên ñõõng ngao du, traũ qua nhiẽu nõõu, thay càu bãñ chõu khõu ñeãn ñãy... mình trong sõi tõch tónh củ Thieãn ñõõng, giõõ cãmh nào nhiẽ củ thuũõõBa Lê toã không khõũ.. nõõ ñeãn ñeãn Phã giao cãm nguyẽn củ ngõõõ Vieã chũng toã. Thõa quý bãñ, Phã giao củ õng cha chũng toã xõa kia thuõ veã thieãn tõng, traũ qua nhiẽu triẽu ñãi, dã hõn ngãn ñeãn. Nõng ñeãn nay bõ thã truyeãn vaø toã ñã ñã soã hiẽn bãỹ giõõtu theo phãp mãn Tõnh nõã Thieãn tõng củ chũng toã, tõõ Trung Hoa truyeãn sang, vì vãỹ ñõng mã tĩn chã võu Thieãn tõng củ ñãi quõc nay. Chũng toã ñãõ cõu nõõng thieãn sõ læi læi, vaø Thieãn tõng ñãõ thu huũ mãnh ñeãn nõã cõ hai nhaø vua Vieã Nam ñãõ tõngõ ñeã læn non tu hãm ñeãn choã chõng ngoã Theo càu sãũ ñõõ ñõõ, toã thay nõi con ñõõng Thieãn cõ nhiẽu giai ñõãn. Neũ toã không læn thì giai ñõãn càu bãñ ñang ñi læo giai ñõãn ñãũ, cõ nõõng dã

trên hình tống. Qua mấy giai đoạn sau, phải làm
hoà bằng rồi những niềm tin của tâm hồn, của
suy tư, nên nên cho không ngờ, hoàn toàn vắng
lặng, gần như ngơ ngác thì trên đây sẽ, trở lại con
nông vào đây nên nên chán, vào gây nên lại quân
bình, kẻ nào bỏ gây dung hai tay, tiếp theo dung
hai vai lại qua lại lại. Xa hơn nữa là tôi lui thoang
thoang mà không cần phải giao quân bình, nên rồi
cuối nhỏ với lên hồ không mà qua lại, lên xuống
tối do. Còn theo lời sách, những giai đoạn tuy là luôn
của cùng nay thuộc về Nãi thối. Tôi thanh thản
cái chủ quý bản thân nhất nên những giai đoạn kỳ
đó này.

Mỗi trang phải tay chân dù mấy lời của tôi
vào làm lỗi chùng tôi bỏ đi sang phòng thờ việc.
Nhiều người tôi mà muốn biết sai khác giữa
Thiền tiến thối vào nãi thối. Tôi chờ kịp này,
người nhà nên nên xe lại nên tôi về Tôi xin phép
còn tôi về nên sẽ trở lại trong tuần sau.

Máy hôm sau cuối viếng thăm Hoà Phố giao
 Âu hữu Pháp, toà nĩ Lizieux thăm choãthông gia của
 toà laoBà số Mazel, luôn câucon daũ câucũ toà vaø
 ba ñõu chàu noã. Tõõ ñãây, chùng toà tá câumõõ
 ngõõ, chia nhau trên hai xe, ñĩ viếng cảnh
 Aromanche, choã quaũ ñõng minh ñõa boã khãng
 Ñõu. Daũ theo dụcũ hai nay, nhiều "loãcoã" con y
 nguyũ vaø nhiều loãbom, lờn nhõ mã câu ao, chõa
 bò câu lãp. Ngay choãquaũ Myõñoãboã thã laønguy
 hiẽm. Ngoã biẽn thì baũ doã, trong bõthì ñã đõng
 ñõng nhõ mã bõu thanh cõng raũ gũ nhõ ñãu
 (ngõõ Pháp gõ lao falaise). Theo lờ anh sui toã,
 quaũ ñõ Ñõu thuũtraũ mã "loãcoã" nã sau bõu
 trõng thanh nay, ñã giaũchẽ. Tõõ ngoã khô, ñã
 bà noãvaø, trên trõ mã bay nhaũbom xuõng, hõ
 vã lãm thĩn, khõng phã òng. Ñĩn ñĩn ñõch ñã
 bò tiẽu diẽ, Myõquaũ ñõãboãvãtiẽ lã. Bĩn Ñõu
 ñõĩ kũnghõch tõũ gũ kãmõũ noãsuũg. Hãng ngũ
 lĩn Myõngãõgũ, nhõng tãp sau xuõng lã, hã ngũ
 nay ñẽn ngũ khãũ. Tĩn thẽrãã laønguy ngãp. Neũ
 khõng cõ mã chẽ mã bay ñõng minh bõ hã
 bõũbom vaø bã phãcũ loãcoã thì cõ lẽ quaũ Myõ
 chẽ khõng con mã ngõõ. Trãn nay, Myõtũ thã

Tõs Aromanche veà Lizieux, chùm toâ còu gheù thâm Nãi hoặ ñõõng Caen môu tài taõ. Thãi ra, không chãtrõõng nay bò trañ theáchieá thõuhai tam phạu maõluoãn cáuchañ thanh Caen. Bãy giõõtaí cáu ñeàu ñõõc xây đõng trõulãi roõng raõ vaõtoá ñep hõn trõõu ñhieàu. Añh hõõng của quan ñieãm kieá trũ Myõ roõ reá ôu ñây. Ñõõng saù roõng raõ, Nãi hoặ ñõõng chieám mõi khu ñaá thãi roõng, cầ khoa ñeàu quy veãmõi mõi.

TrõuveàParis, toâ ñõõc em chầu, con cáu, ñõa ñi xem ñhõõng ñoi thãng câmh. Vì tõõnhoũñaõquen võu hình ãmh của Versailles, Louvres Champs Elyseüs, thãp Effeil, v.v...vì ñã ñõõc xem treñ mãm bãc, trong saùh võu bãu chí, toâ không thãy cõuhao hõõng ñhieàu khi gặp lã treñ thờc teãnhõõng quang câmh kyõcõng aý. ÔũVersailles, cáñ thanh của cầ triề ñã vua chũ xõa, toâ chãng ñhõõng không vui trõõu câmh lã ñã vó ñã, hoa thãu muoãn mãm, mãm lã hõi buoãn buoãn khi ñhó tõu thõu xa hoa, của cầ vì thieãn tõuthuõuxõa, treñ mõi hoã, ñõõu mãm, vaõ bieá ñã ñõõng treñ xõõng mãm của ñã chùm.

Heá du ngoãñ, lã tõu lữ ñi raõ xem cầ hieàu saùh ôu xõm Sinh vieãn (Quartier Latin). Hieàu raá

nhieu, sauh vôi không kea xie. Toa phau phi moi ngay tron nhamua gan ba chuc ngam bac sauh cho Tho vien Chua Xau Loi, toan noi ve Pha giao vaotriea hoc Nong phong.

Toa lai, cung vôi hai voi chong chaim toa, toa ni nghe moi buoi thuyet phap cua Nai noi W. Rahula, tai moi Cau lac boavan ho ma toa quean ma tean, tren tang thuba cua moi ngoa nhaokhong thang nien. Leo len noi oi toi tren lamuon hu hoi. Phong khong rong, nu choa cho noa moi traen ngoi oi, na soacau gheaneu naobò chieam khi chumg toa toi. Ngoi oi oan yeu, mang kinh, noi da ngam, Nai noi noi tieg Phap voi moi gieng comg comg khounhan. Thai ra, Nai noi it noi ma chæ noi moi noan trong cuon sauh cua Nai noi bang Anh van ve Pha giao, na noi oi dich ra Phap van. Trong phong, nam phui lao au, nay nu noi xong, Nai noi yeu cau thinh giachai van, neu muon. Nieu ong nieu bao nao nae moi soacau hou khong quan trong laen, Nai noi neu giao nap noi oi. Vi thay trong lue giachai thich moi noan cua bao noi. Nai noi cou vap phau moi mau thua ve giao lyraa trong he Toa noi tay va noi oi phep trinh bay quan nien cua toa. Nai noi nhìn

nha. Sau ñoùmొi ngöôö Phap, ñoä40 tuai tröuläi, bäch: "Thöa Ñäi ñöü, Ñäi ñöü dö bieä raeng ngöôö Phap chung toä coumöi möi Ñäi coätruyeän. Nay Ñäi ñöü ñeän ñäy, vay Ñäi ñöü cougi lai ñeä ban cho chung toä kông?" Vöa nghe xong, Ñäi ñöü Rahula gaän nhö giaÿ nay: "Xin öng ñöng laän, toä ñäi couyü truyeän giaü. Toä ñeän ñäy lañeäkaö cöü neän Trieä hoä Taÿ phöng tai Sorbonne. Ñäö ba phen ñööc möi, hoän nay neäläen toä möi nhaän löi lööc trình Phaä giaü möi caüh khaüh quan thoä..." Toä öü quaü vaokông hieü tai sao Ñäi ñöü kông nhaän cô hoä maötrinh bay nhöng caüh hay, caüh ñeäp cuä Phaä giaü.

Buoä noü chuyeän caü chung. Ñäi ñöü ra veä tiep sau laöcaü thính giaü Nhööng ñööng cho hoä toä öü lai sau, chöi baé gaäp caü öng chaä vaän luä nay. Öng chaäp tay cuä ñäi chaö toä: "Chaö öng Chuütöc (Monsieur le President)". Toä laÿ laän lai quaü Öng laöai maölai chaö mình möi caüh kính caän nhö the? Toä ñäp leäläi. Öng ta noi: "Toä laömöi Phaä töü ñäö haän haän gaäp Öng Chuütöc öühoä quan chung toä hoän tuaän roä". Toä xin löi kông nhaän ra öng. Öng tiep: "Öng Chuütöc thay couöü kông, toä choä cho Ñäi ñöü noü maö Ñäi ñöü lai töö choä. Thoä roä!

Chùng ta mái mỗi dờp may ñeáp hoả bay nhõng tở
tở ông sieu viei cuả Phai giaò." Toi gài ñaui, ra yu
tạm thanh, vaø chùng toi xuong thang.

Hoan sau, laø ngay ñi mua saem moi ít thõu can
dung vòu em gài toi. Lai moi ngay thaui rong toø saung
ñeai chieui, heai nhõng hieui nay ñeai hieui khai, raø cau
hai chaui. Nhõng hieui maø mình quen hôi bieai tieang
toø khi con hoøc õu Trung hoøc Myõ Tho, nhõ
Samaritaine, Au Bon Marcheù La Fayette, vaui vaui,
ñeai ñoøc mình ñeai tham. Hang hoai nhieui, toi ñeap
vaø thanh nhaø nhõng tieai laø cau ngoai nhaø döng hieui
ñeai coai loai dau couchap vaui ñõu rong hay thoøi trang
hoai, vaui khoing lam sao trõ thanh hap dau ñõc.
So saung vòu cau coai hieui Myõ theo loai nay thì thaai laø
quaø kem. Chang khai moi bao ñaø ñeai tuoai mau oap
da dung maø coucõatretui phai thoa son, ñeai bõu kem
ñeap canh nhõng coai con gài ñang ñõ thanh xuaui.

Toi ñaui, toi con cau ngay veai couba hoan. Cung
moi ngoøi bai cou phong õu gan Traim Des Invalides,
toi ñi giõo choa vaø laai cau tin toø can thieai. Nhan tieai
cuõng vaø tham Ñeai Invalides, noi an nhaø cuoi
cung cuai nhõng anh hung dau toi. Ñaø bieai nhaai
cou leai ngoai moai ngoai bao can thach hoing cuai

Hoàng đế Naô Phaù Luaân. Hay thay cho tình thân
 của dân tộc Pháp! Nó vô hình như của toàn dân,
 Naô Phaù Luaân là một toàn nhân, vì nó gây ra cảnh
 chiến tranh liên miên, không nó vô uy danh của
 nước Pháp, nó là một vô nhân nên làm cho toàn Âu
 châu khiếp vía và thán phục. Vì vậy mà phải thêm
 hai cái của ba vô nhân dân tộc ấy, quên luôn rằng
 nó là một người của nước nhà Corse.

Nhân nó sắp đi xong, tôi trở lại Hoàng Phố giao
 Âu hữu Pháp nên tôi tại hoàng cung, cũng vào một
 buổi chiều tại Hoàng nay, không nó nhô bả
 trở lại. Chà có hai ông bạn giao bạn Tông Tô Mac
 Donald và một bạn Ba Tư số là từ Tunisie mới về nên
 biết là có một địa bàn một bình tra và mấy
 cái tài, nên trên một bàn tròn, bao quanh có bốn
 ghế nhỏ và một ghế bành danh gọi Bàn Barbarin
 một tôi ngoài vào ghế danh gọi Tôi có lẽ tôi cho:
 "Tôi nên này là tình nó nên, vì vậy xin miễn
 việc khác sự ngoài nó. Bây giờ ai làm tôi là
 ngoài vào ghế danh gọi phải kính lão nên trong một
 nữa." Sau mấy lần tôi không nó, Ông
 Barbarin phải theo tôi, và cùng tôi bắt nên
 và uống trà ăn bánh, và nên luôn về tôi sai

khàt giöã hai toâng Nam, Baé. Toâ nhaân döp ñính chàmh nhöông hieäu laàn veàcân baâm củâ Ñaï thöa vaø chànhöông neù quan tröng củâ Toâng nay. Toan thea ñeäu chuýynghe còuveûsay meâ BaøDonald toûyùmôï toâ dieñ thuyet möï hoân. Toâ ráít tieát baù baøbieät seõ leân máy bay trong 24 giöøvaossöi hieñ dieñ củâ toâ hoân aáy chàñeàcàù bieät. Táít caũñeäu ra chieäu aân hañ, vì neäu môï toâ hoân tuàn tröôù thì còuleõhoân nay ñaõcòumöï cuoät luañ ñaõ haø höng.

Do möï chuyén máy bay củâ hàng không Pháp, toâ ñaõveañeñ Táít Sơn Nhaít hoà 10 giöøñeân, ngay 1 tháng 11 naén 1962, döôù möï trañ möa tañ taõ Theá maøchö Thöông toã, Ñaï ñöù, Ban Quãm trò Hoã Phaít hoặ Nam Vieät vaømöï soãñoâng ñaõ höü ñaõchòu khoùñeñ ñom toâ táít phi tröông. Toâ câm ñöng voácung vaøcuõng tri aân laén laén. Khoâng deø ngay toâ tröüveañá táít hai naén sau laï laøngay càù chung củâ chính theaNgoãÑình Dieñ.

Heát

NHÀ XUẤT BẢN TÔN GIÁO

Yên Hòa – Cầu Giấy – Hà Nội

ĐT: 04-37822845 – **Fax:** (04).37822841

Email: Nhaxuatbantongiao@gmail.com

&

Chịu trách nhiệm xuất bản

NGUYỄN CÔNG OÁNH

Biên tập

LÊ HỒNG SƠN

Sửa bản in

TRẦN ĐỨC HẠ

Trình bày

NGỌC HUỆ - CẨM HÀ

Bìa

ĐẶNG VĂN THÀNH

Liên kết xuất bản:

**CTY TNHH VĂN HÓA
PHÁT QUANG**

ĐT: 08.38.114.009 – 38.110.211

Fax: 08.62.938.562 – **ĐD:** 0903.310.145

Email: phatquangco@gmail.com

Số lượng in 500 bản, khổ 14,5x20,5cm. In tại Công ty cổ phần in Khuyến Học phía Nam. Số xuất bản 635-2012/CXB/12-63/TG ngày 04/06/2012. In xong và nộp lưu chiểu quý 3 năm 2012.